
hymy
Tarkastettu levikki
317.959
1968
1:90
Skr 2:50 (inkl.oms.)
LEHTI 8
AATOS JA
TAMARA ss. 12-15

Koonnut:
HANNU RAHKONEN
Kuvat:
REINO KAIVOLA ja
LEHTIKUVA

Antti Eskola

Hymylehden numerossa 6/68 vertaili Taisto Harra messiastarinaamme ja sitä paljon vanhempaa runoelmaa Vedakansan Jumalan pojasta. Vertailu osoitti, että yhtäläisyyksiä on hämmästyttävän paljon, vaikka runoelma ei olekaan niin yhtenäinen kuin evankeliumimme. Kirjoituksen otsikko oli laadittu kysymyksen muotoon: "Onko usko sidottu dogmiin." Koska kysymys saattaa olla monelle perin vaikea, olemme pyytäneet siihen vastausta eräiltä tunnetuilta suomalaisilta viisailta.

Väinö Voipio

ONKO USKO SIDOTTU DOGMIIN?

Tällä kerralla julkaisemme professori Antti Eskolan, tuomari Väinö Voipion ja hovioikeudenneuvos Paavo Hiltusen puheenvuorot. Väinö Voipiota tosin ei huoleta ainoastaan kysymys uskon dogmisidonnaisuudesta vaan, myös "sivistymättömyyden virtaus", jolle hän kirjoituksessaan on antanut pääosan. Julkaisemme kirjoitukset muuttelemattomina. Kiitämme kirjoittajia ja palaamme asiaan vielä seuraavissa numeroissamme.

ANTTI ESKOLA

Joskus murrosiässä, jolloin ihminen on kiinnostunut epätäsmällisistä elämänkatsomuksellisista latteuksista, luin V. A. Koskenniemen kokoamia ajatelmia. Jumaluutta, uskoa ja uskontoa käsittelevistä huomaan alleviivanneeni sellaisia kuin "Katkismus! Opittu uskonto on jo itsessään epäilyttävä." tai "Raamattu on uskonkiistojen aikana kuin sodan aikana avonainen kaupunki, joka palvelee yhtä hyvin molempien puolueiden tarpeita". Kirjan reunaan olen lisännyt jostakin muusta lähteestä löytämäni lauseen: "Uskonnot ovat helmiä samassa ketjussa. Jumala on nauha, joka pitää ne yhdessä."

Sivistyssanakirjan mukaan dogmi on "oppilause, jota ei voi eikä tarvitse todistaa; kirkollisessa kielessä kirkollisesti hyväksytty oppilause, jonka perustuksena on jumalallinen ilmoitus". Usko koostuu varmasti lauseista, joita ei voi eikä tarvitse todistaa; muutenhan ei olisikaan kysymys uskosta, vaan esimerkiksi tiedosta. Mutta mielestäni olisi typerää hyväksyä jonkun henkilön usko todelliseksi uskoksi vain jos se koostuu "kirkollisesti hyväksytyistä" oppilauseista. Siinä mielessä uskoa ei sovi sitoa dogmiin. Tämä ajatus kai sisältyy alussa lainaamiini mietelmiinkin.

Esimerkiksi Kristus on minusta pelkästään evankeliumien kuvaamana epämääräisen väljänä hahmona niin vaikuttava ja ajattelun kannalta hedelmällinen, ettei ollenkaan tee mieli köyhdyttää ja kuihduttaa hänen kuvaansa ryhtymällä väittelemään sen historiallisesta todenperäisyydestä tai sitomaan sitä pikkutarkkoihin oppilauseisiin. Sitäpaitsi niidenkin henkilöiden mielikuvat ja käsitykset jumalasta, jotka sanovat uskovansa samoihin dogmeihin, ovat luultavasti todellisuudessa varsin erilaisia. Uskovaisen vuokrakiskurin jumala siunaa sitä, joka panee leiviskänsä kasvamaan köyhää riistämällä; jonkun toisen jumala taas on köyhien ja sorrettujen puolella. Yhdelle jumala on armoton tuomitsija, toiselle laupias armahtaja, kolmannelle molempia aina tilanteen mukaan. Ja saman uskontunnustuksen nämä kaikki kuitenkin kirkossa höpisevät.

Jokapäiväisessä elämässä näemme sekä dogmiin sidottua että siitä vapaata uskoa. Luulisin, että edelliseen helposti liittyy ennakkoluuloisuutta ja hyökkäävyyttä; jälkimmäiseen suvaitsevaisuutta ja rakkautta. Eroa valaisee Apostolien tekojen kertomus Pietarista. Hurmoksissa hän näki taivaasta tulevan astian, jossa oli kaikkinaisia maan nelijalkaisia ja matelijoita ja taivaan lintuja; ja ääni sanoi: "Nouse, Pietari, teurasta ja syö." Mutta Pietarin usko oli sidottu dogmiin, joka teki jyrkän eron pyhän ja epäpyhän välillä sekä määräsi karttamaan jälkimmäistä. Niinpä hän kieltäytyi ja sanoi: "En suinkaan, Herra, sillä en minä ole ikinä syönyt mitään epäpyhää ja saastaista." Kertomus kuvaa kuitenkin, miten Pietari vapautui dogmista ja siihen liittyvästä ennakkoluulosta sekä oppi ymmärtämään, ettei ketään saa leimata epäpyhäksi ja saastaiseksi.

Palatakseni vielä alussa mainittuun mietelmäkirjaan: nimenomaan dogmiin sidottua uskoa kuvannee sieltä löytämäni ajatus: "Meissä on juuri niin paljon uskontoa, että se riittää saamaan meidät vihaamaan, mutta ei kyllin saamaan meidät rakastamaan toisiamme." □

VÄINÖ VOIPIO:

Kiitän kirjeestänne 9. 7. Sain sen tänne vasta kolmisen päivää sitten. Muitten kiireitten vuoksi on vastaukseni viipynyt. Nytkin se tulee musteella riipustettuna, koska kirjoituskoneeni olen jättänyt Helsinkiin; ja paperikin on sellainen kuin on.

Mitä nyt sanoisin pyyntönne johdosta? Silmäni kiintyi erityisesti kirjeenne viimeiseen lauseeseen, jossa hienovaraisesti kysytte, haluanko lainkaan esiintyä Hymylehden palstoilla. Mainiota! Avomielisesti puhuen ensimmäinen reaktioni oli: en halua. Ja miksi en? Siitä pian pari sanaa, jotka eivät suinkaan kohdistu yksin Hymylehteen vaan kylläkin sen osaltansa edustamaan sivistymättömyyden virtaukseen, mikä surkeana repii kulttuurielämäämme ja mihin vakaumuksellisena humanistina en saata osallistua.

Mutta jos nyt aluksi sivuutan juuri tekemäni sivalluksen, johon suhtautunette viisaan levollisuudella, niin sanon, että Taisto Harran (on kai salanimi?) (Ei ole. Toim. huom.) kirjoitus ansaitsee erinomaisen tunnustuksen — ja sikäli se puolustaa paikkaansa lehdessänne, kun tällä on suuri levikkinsä; saavathan monet täten tutustua papiston ja kouluopetuksen salaamiin tosiasioihin. Kuitenkaan en pidä viihdelehtiä sopivina foorumeina uskonnon kysymyksille — vaikkakin näiltä puuttuu oma, koska oppineistomme arkailee niitä julkisuudessa käsitellä. Mutta terveisinäni Taisto Harralle lausun: käy toimeen, kokoo rinnallesi asiantuntijoita ja -harrastajia ja korottakaa äänenne pakottamaan päivälehdet ja aikakauskirjat avaamaan palstat vapaalle uskonnonkritiikille!

Ja sitten "sivistymättömyyden virtauksesta". Luulen ja tiedänkin, etten ole yksin harmin ja suuttumuksen vallassa todetessani monien viihdelehtiemme tarjoavan laajoille piireille jokapäiväiseksi leiväksi mitä tyhjänpäiväisintä einestä, sokerilla ja hunajalla kukkuroitua, tylsää ja sivistyselämää tuhoavaa. Rahaa se tuottaa tarjoojilleen, rahanhimos-

KÄÄNNÄ

sa sitä tarvitaan. Ei kenties sovi moittia, että kilpa-yhteiskunnassa tartutaan suin päin rahanhaalintaan, laillista hommaahan se on. Mutta — ja loput arvaatte, toivoakseni suuttumatta rehellisestä puheesta.

Kun noin suorasukaisesti kirjoitan, pyydän puolustautua. Tällöin viittaan minun aikaani edelläkäyneeseen aikaan sikäli kuin on kysymys menettelymuodoista, joilla lehtimieskapasiteettiin ylettyvät henkilöt lähestyivät laajoja kansankerroksia. Tarkoitan 1880—1900-lukuja, jolloin ehkäpä kaikki kirjoitettu sana määrätietoisesti palveli kansan, erityisesti myös nuorison kohottamista osalliseksi tiedosta ja muusta hengensivistyksestä. Totisesti: ei olisi tullut kysymykseenkään mitään epäkulttuurista. Ennen muuta ajattelen nuorisoseuroja harrastusmuotoineen sekä yliopiston professorien ja ylioppilaitten taholta johdettua kansanvalistustoimintaa.

Voitte sanoa: vanhentunutta! Tai muuta sen tapaista. Lisäätte: nykyajalla on toinen tahti, joka vaatii, että kuuleville korville puhutaan uuteen malliin. Totta toiselta puolen. Mutta ei tarvittaisi tahdittomuutta, ei pintakiiltoa, ei tyhjänpäiväisyyttä. Ei tarvita infantiilia häpeämättömyyttä, josta raaka mieli löytää naurunsa — muuta toivomatta. Ja todelliselle tiedolliselle kehitykselle ei nauraja enää osaa antaa arvoa. Että tällainen meno on tätä nykyä yleismaailmallinen ilmiö, se ei kelpaa puolusteluksi. Mainos, tuo rahanhimon palkkarenki, on kaiken syynä, ja me hullut alistumme sen käskyvaltaan.

Kenties nyt odottaisitte, että esitän esimerkkejä siitä, mitä katson epäkulttuurisiksi ilmiöiksi viihdelehdissä. Mutta — haluamatta olla ovela — sanon, että näiden lehtien toimittajat, mikäli ovat koulusivistyksen saaneita, useimmat lienevät ylioppilaiksi asti lukeneita, itse kyllä, kun rehtejä ovat, tietävät, mitä sivistymättömällä ihmisellä tarkoitan. Niin Tekin ympäristöinenne. Avatkaa oma satasivuinen lehtenne, tämä tuoreinkin, pääsette perille suuttumukseni syistä, samalla kun tietysti toteatte, että onhan lehdessä myös asiallista ja kunnollista sisältöä. Mutta sehän ei pyhitä asiaa!

Puolustaudutte: Jos ei me tuota kamaa tarjottaisi, ei kannattaisi tarita muutakaan; ilmoittajatulot hupenisivat. Ja siihen sanon: lyökää rukkaset pöytään! Kerta kaikkiaan on noustava taisteluun sitä sivistymättömyyden kylvöä vastaan, josta nyt on puhe. Se merkitsee: alas viihdelehdet, elleivät ne tee ratkaisua kaiken kulttuurinvastaisen sisällön poistamiseksi. Ei sensuuria! Vaan valveutunut opinio ajakoon tämän puhdistuksen perille.

Joko riittää? Jos ei, niin toiste lisää.

Mutta en ole niin kiukuissani sentään, etten voisi parilla rivillä vastata asettamaanne kysymykseen, onko usko sidottu dogmiin.

Siis: ei voi uskoa ilman uskontoa katsomuksineen, jotka papit pukevat dogmeiksi. Papithan ovat nuo katsomuksetkin luoneet. Usko ilman dogmisidontaa on yhtä tyhjän kanssa. Jos dogmit osoitetaan pätemättömiksi ja sitä mukaa kuin nykyisin näin todella tapahtuu, ei usko tiedä, mihin uskoa.

Tätä nykyä kirkot yrittävät päästä monista "vaarallisista" dogmeistaan ja tinkivät raamatun sisällöstä sen sitä tuon tätä. Näin, murenee koko kristinusko. Uppsalassa Kirkkojen Maailmanneuvosto kärsi hätää, kun eivät piispat ja teologit osaa sopia siitä, mikä on otettava pois, mikä jätettävä entiselleen.

Kas tuossa sanottavani, hyväksykää tai vihastukaa! Mutta jos vastaukseni vaatiman vaivamäärän palkaksi pidätte kohtuullisena, että sanottavani julkaistaan, niin pyydän: painattakaa rohkeasti kaikki pahat ja hyvät sanani. Tai ellei kokonaan, niin sitten ei mitään. □

PAAVO HILTUNEN

PAAVO HILTUNEN:

Kun minulta on kysytty lehden taholta suhtautumistani lehtenne kirjoitukseen sen 6. numerossa saan — vaikkakaan en kuulu lehden lukijoihin — vastata lyhyesti seuraavaa.

Asiantuntemukseni — varsinkaan täällä maalla huvilalla, missä ei ole apulähteitä — ei riitä sen tarkistamiseksi, kertooko Taisto Harra oikein Veda-kirjojen jumaluustaruista. En tahdo niitä kuitenkaan kieltää, tiedän että monien muitten kansojen keskuudessa on sepitetty samanlaisia taruja.

Harra ihmettelee nyt, että pakanakansan keskuudessa on jo kauan ennen kuin Jeesus Kristus tuli maailmaan, voinut olla taruja, joissa on piirteitä kristinuskon oleellisista asioista. Uskovaisesta henkilöstä tässä ei kuitenkaan ole mitään merkillistä. Päinvastoin olisi syytä ihmetellä, jos elävä Jumala ei olisi antanut mitään merkkejä tulevasta pelastuksesta minkään muun kuin Israelin kansan keskuudessa. Olen vakuuttunut siitä, että lähettäessään Poikansa ja järjestäessään pelastuksen juuri sellaiseksi kuin sitten tapahtui Golgatan ristillä, Jumala vastasi *kansojen odotukseen ja toivoon* ja että tästä odotuksesta ja toivosta löydämme merkkejä eri uskonnoista ennen Kristusta. Niissäkin tavataan kertomuksia Jumalan Pojan syntymisestä neitseestä, sovitustyöstä uhrin kautta ja veren pelastavasta voimasta, ylösnousemuksesta ja tulevasta tuomiosta.

Mutta meidän täytyy tarkoin ottaa huomioon eräs asia. Näissä kaikissa uskonnoissa on kysymys vain ihmisten sepittämistä tarinoista, jotka vain eräissä yksityiskohdissa tulevat lähelle kristinuskoa. Kristinuskossa (tai oikeammin evankeliumissa) meillä sensijaan on kysymys Jumalan ilmoituksesta ja *todella tapahtuneista asioista historiassa.* Ero on varsin selvä, kun luetaan rinnakkain Raamattua ja Veda-kirjoja taikka sumerilaisten, assyrialaisten, babylonialaisten, persialaisten tai egyptiläisten jumaluustaruja. Arvosteleva lukija kyllä kokee, että tässä puhuu Jumala eikä ihminen. Erehdyksemme johtuvat vain siitä, ettemme lue Jumalan sanaa emmekä tunne sitä ja meillä keskimäärin on melko hämärä käsitys siitä, mitä Raamattu itse asiassa sanoo.

Raamattuun pitäytyvä ihminen ei siis joudu mitenkään hämäännyksiin esim. hra Harran kirjoituksen johdosta. Ovathan hänen edessään historialliset tosiasiat Raamatussa. Veda-kirjat ym. sensijaan vain kuvittelevat. Ja mitä tulee intialaisten "ehtoolliseen" uskova lukija kyllä tietää, että nuo menot eivät ole voineet koskaan pakanoita auttaa. Tarvitsee lukea vain esim. Intian lähetyssaarnaajan Stanley Jonesin kirjoja "Intian polkujen Kristus" ym. todetakseen, ettei Jones tai kukaan muukaan ole koskaan tavannut intialaista, joka olisi sanonut: olen löytänyt Jumalan. He pyrkivät johonkin, he etsivät taukoamatta, mutta he eivät ole löytäneet.

Jumala oli sittenkin meille varannut jotain parempaa ja enemmän: kokonaisen ilmoituksen ja ennen kaikkea lihassa ilmestyneen Jumalan Pojan, joka *todella* sovitti meidän syntimme Golgatalla ja joka *todella* nousi ylös kolmantena päivänä. Joka ottaa vastaan tämän Jumalan hyväksymän pelastuksen, *kokee* sen olemuksessaan. Hän ei kuvittele, hän *tietää* löytäneensä yhteyden elävän Jumalan kanssa Jeesuksessa Kristuksessa. Uudestisyntyminen Pyhästä Hengestä, ihmeellisin kaikista kokemuksista, jonka

JATKUU SIVULLA 106

Tampereella elokuussa

MIKSI HYMYSTÄ HÄLYTÄÄN?

Parin viime kuukauden aikana on muissa lehdissä — sekä kotimaassa että ulkomailla kirjoitettu Hymystä toista sataa artikkelia. On puhuttu, arvosteltu ja ihasteltukin, vaikka tunnustuksen antaminen kilpailijalle lienee vaikeata.

Pirteä kulttuuriaikakauslehti Pohjoinen on myös puuttunut asiaan. Siinä kirjoittaa Aku-Kimmo Ripatti mm. seuraavaan tapaan:

"HYMYN painos on 340 000. Varovaisesti arvioiden lehden lukijamäärä on 1 000 000. Se leviää laajemmalle kuin maamme kaikki poliittiset, uskonnolliset ja kulttuuripoliittiset aikakausjulkaisut yhteensä. HYMY on suurta vallankäyttöä: se vaikuttaa noin joka neljännen suomalaisen makuun ja asenteisiin. Se määrää yleisistä keskustelunaiheista tehokkaammin kuin yksikään poliittinen pää-äänenkannattaja (HYMYN mielipiteistä ei tosin väitellä muun lehdistön palstoilla, mutta sen materiaalilla ei myöskään ole kiistanalaisen ryhmätavoitteen esteitä) ja se tyydyttää jokapäiväisiä tarpeitamme taitavammin kuin mikään kirkollinen julkaisu. HYMYN voima on siinä, että ns. epäpoliittisena viihdejulkaisuna se ei kilpaile avoimesti poliittisten mielipiteitten kanssa; sen sanoma on naamioitua, salakujetettua ja välillistä. Sen pääasiallinen tarkoitus on tietenkin myydä ja tuottaa, sen sisältö on keltaisen viihteellistä, mutta kun nämä tavoitteet on täytetty niin kaikki muukin teille sen jälkeen annetaan."

On mukava yhteensattuma, että pian tuon kirjoituksen jälkeen ilmestyi julkisuuteen lehdenkustantajien, mainostoimistojen ja Levikintarkastuksen yhteistyöelimen suuri "Lukijakuntatutkimus 1968", jossa valtavan kenttätutkimuksen puolueettomana suorittajana toimi Suomen Gallup. Nyt ei monessa kysymyksessä tarvitse turvautua luuloihin vaan virallisen tutkimuksen antamiin tietoihin.

Tutkimuksesta huomaamme, että Aku-Kimmo Ripatti aliarvioi jonkin verran lukijakuntamme määrää. Se lienee nykyisin noin 1,8 miljoonaa. Viime maalis—huhtikuussa oli Hymylehdellä 1.481.000 yli 12-vuotiasta lukijaa.

Hymy on tutkimuksen mukaan lukijakunnaltaan Suomen suurin. Mutta se on myös Suomen suurin naistenlehti (800.000 kpl yli 12-vuotiaita naislukijoita). Hymy on Suomen suurin miestenlehti (682.000 kpl yli 12-vuotiaita mieslukijoita). Ja kaiken lisäksi Hymy on myös selvästi suurin nuorten lehti, 12—19-vuotiaita lukijoita Hymyllä on 361.000. Kaikista Suomen yli 12-vuotiaista 40 prosenttia lukee Hymylehteä. — Huimia mutta kumoamattomia lukuja!

Hymyllä on lukijoita laidasta laitaan, kaikissa sosiaaliryhmissä hyvin runsaasti. Vaikka Hymy tutkimuksen mukaan on suurin aikakauslehti maanviljelijöitten ja työväestön piirissä, se on suurin myös toimihenkilöitten ja johtavan luokan yhdistetyssä ryhmässä. Koulunkäynnin asteen mukaan Hymyn lukijakunnassa on valtava määrä tavallisia pulliaisia ja valtava määrä myös yliopistosivistyksen saaneita (ylioppilaita tai opiston käyneitä 96.000 kpl ja korkeamman akateemisen sivistyksen saaneita 24.000 kpl).

Aku-Kimmo Ripatti pyrkii analyysissään asettamaan Hymylehden lukijoille rajoja, mutta tutkimus osoittaa, että se on monesti vaikeata. Hymylehti on kerta kaikkiaan koko kansan lehti — eihän se tällä lukijamäärällä muuta voi ollakaan.

Yksi hyvä piirre, joka monin tavoin käy selville edellä mainitusta tutkimuksesta, näkyy olevan melkein kaikille lukijoillemme yhteinen. Hymylehden lukijat ovat yleensä nuorekkaita ja nykyaikaisia ihmisiä.

Ja miksi Hymystä puhutaan? Jaa-a. Silmäilkääpä vielä kerran edelläolevia lukuja ja silmäilkää Hymyn sisältöä. Nämä seikat ovat verrannollisia. Siksi Hymystä puhutaan.

Urpo Lahtinen

hymy LEHTI
puhuu asiat halki

tarkastettu levikki
317.959

kustantaja
LEHTIMIEHET OY
PUUTARHAKATU 8
TAMPERE
vaihde 33 333

päätoimittajat
URPO LAHTINEN
JORMA K. VIRTANEN

erikoistoimittaja
VEIKKO ENNALA

toimitussihteeri
HANNU RAHKONEN

toimittajat
PERTTI JUSSILA
IRIS TUUNAINEN
MARJA UOTINEN

valokuvaaja
REINO KAIVOLA

taiteilija
JYRKI PAAVOLA

ilmoituspäällikkö
ANTTI ARO

ilmoitusmyynti
JUHANI SILLANPÄÄ
suoraan 32 110

lehtitilausten vastaanotto
TERTTU KELLARI
33 335

levikki
ANTTI HONKASUO

kaupallinen johtaja
MATTI LAHTINEN

toimitusjohtaja
URPO LAHTINEN

PARAS
LEHTI-
UUTINEN
KOKO
PERHEELLE

hymy
LEHTI

YHTEISTILAUKSENA

PARAS
LEHTI-
UUTINEN
MIES-
MUISTIIN

VIP

LOPPUVUODEN NUMEROT ILMAISEKSI

TILATKAA NYT SUOMEN SUOSITUIN AIKAKAUS-LEHTI HYMYLEHTI JA UUSI MIESTENLEHTI VIP EDULLISENA YHTEISTILAUKSENA HINTAAN 36 mk.

Käyttäkää nyt tätä tarjousta hyväksenne. Tehkää tilauksenne oheisella tilauskupongilla.

PARAS
ON
TEHDÄ
SE JO
TÄNÄÄN.

TILAUSSHEKKI

TILAAN TILIINI HYMYLEHDEN JA VIP-LEHDEN YHTEISTILAUKSENA VUODEKSI 1969.

nimi ....

osoite ....

....

Olen Hymyn uusi tilaaja ☐
entinen tilaaja ☐
Tilausmaksun 36 mk maksan laskunne saavuttua marraskuussa ☐
Rasti ruutuun.

TAMPEREEN POSTIKONTTORIN LUPA N:o 295/68

Voidaan jättää postin kuljetettavaksi ilman posti-merkkiä

hymy
LEHTI
Puutarhakatu 8
TAMPERE

PUUTA HEINÄÄ

KUTEN OLETTE HUOMANNEET EROAVAT IHMISTEN PÄIDEN MUODOT SUURESTI TOISISTAAN. SUORITTAMIEMME TUTKIMUSTEN MUKAAN PALJASTAA YKSILÖN PÄÄN MUOTO USEIN MYÖS HÄNEN LUONTEENSA. TÄSSÄ MUUTAMIA YLEISIMPIÄ TYYPPEJÄ LUONNEANALYYSEINEEN:

teräväPÄÄ ON MELKO VIISAS JA ERIKOISEN HYVÄ MUISTAMAAN ASIOITA.

kaistaPÄÄ ON HURJASTELEVA LUONNE. SAATTAA JOSKUS SYYLLISTYÄ LIIKENNERIKKOMUKSIIN.

puuPÄÄLLÄ EI OLE PEUKALO KESKELLÄ PÄÄTÄ. OSAA TEHDÄ KÄYTÄNNÖLLISIÄ ESINEITÄ IHAN OMASTA PÄÄSTÄÄN.

sillanPÄÄ ON MELKO HARVALLA IHMISELLÄ. HÄN HAAVEILEE YLEENSÄ OMISTAVANSA TOISENKIN PÄÄN, TAI KOKO SILLAN.

HENKILÖ, JOLLA ON **leiPÄÄ**, ON USEIN TAIPUVAINEN KULINAARISIIN NAUTINTOIHIN.

ON MYÖS OLEMASSA HENKILÖITÄ, JOILLA EI OLE PÄÄTÄ OLLENKAAN. HE TEKEVÄT USEIN KAIKKEA PÄÄTÖNTÄ. SAATTAVAT PUHUA AIVAN POSKETTOMIAKIN, KUN SILLE PÄÄLLE SATTUVAT (RÖYH).

POLITIIKKA ON LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN SYÖPÄ

Suomen kansa tuntee poliisinsa autopulmat. Riittämätön ja pahasti vanhentunut autokanta on asettanut järjestysvallan jopa niin säälittävään valoon, että kansa on yksityisestä aloitteesta yrittänyt karttuisalla kädellään auttaa sitä. Jostain syystä eduskunta, jonka suomalaiset ovat valinneet keskuudestaan yhteisiä asioita hoitamaan, ei tunnu välittävän poliisin autopulmista. Totuus, joka on monelle kansanedustajalle ollut selvä jo kauan ja joka viime aikoina on valjennut myös monelle moottoritoimittajalle, on tyrmistyttävä: poliisi ei ole koskaan halunnut lisää autoja. Poliisin todellinen autopulma on miten välttyä säälivistä kansalaisista ja uusista autoista.

Teksti:
KLAUS BREMER

Kuvat:
VEIKKO LINTINEN

Poliisin todellinen autopulma ei ole ollut salaisuus entiselle valtapuolueellemme maalaisliitolle, joka tunnollisesti on yrittänyt varjella maaseudun väestöä pahasta. Kun puoluekuninkuus vaihtui ja sosiaalidemokraatit astuivat johtoon kuului puoluejohtaja Paasion ensimmäisiin voitonjulistuksiin lupaus maaseudun liikennevalvonnan tehostamisesta. Vihdoinkin todettiin korkeallakin taholla luonnottoman suuren liikenneonnettomuuslukumme johtuvan suurelta osalta olemattomasta valvonnasta.

Ensimmäisen voitonhuuman jälkeen tuli sosiaalidemokraateille kuitenkin arki ja ankea totuus. Voittajien äänet vaimenivat aste asteelta ja asiat alkoivat kulkea vanhoja ratojaan. Niin hiljenivät myös puheet liikennevalvonnan tehostamisesta. Viisaat väittävät sen johtuvan siitä, että todellisuudessa sama entinen kippari se vielä laivaa ohjailee, vaikka päällystö on vaihtunut.

Politiikka sotkee peliä

”Isänmaa” ei ole liikkeelle paneva voima eikä ”isänmaan puolesta” periaate, joka elävöittää tämän päivän poliitikkoja ja kansanedustajia. Tämän päivän poliitikko puhuu aatteesta, mutta taistelee keinoja kaihtamatta virkanimityksistä, rahasta ja vallasta. Lehdissä kerrotaan niin usein kavalluksista, petoksista ja yleisten varojen ja virkaaseman väärinkäytöstä, joihin poliittisen elämämme keulakuvat ja pienet heidän perässään ovat syyllistyneet. että kansa ei enää edes hätkähdä. Samalla sanomalehden sivulla on kerrottu valtion laitoksen johtajasta, joka hukkasi 150 miljoonaa markkaa saamatta siitä mitään, ja työmiehestä, joka otti toiselta 150 markkaa, ja sai siitä 8 kuukauden linnatuomion. Poliitikolle ei yleensä käy huonosti, vaan hän jatkaa laitoksen johtajana ja nimitetään jopa ministeriksi.

Liikenteestä saattaa joku

KÄÄNNÄ

luulla, että se on koko kansan asia — siinähän kuolee ja silpoutuu kanssaihmisiä ja läheisiä suunnattoman suurista aineellisista ja kansantaloudellisista tappioista puhumattakaan. Politiikka ei tunne yhteisiä vihollisia. 1 100 ihmisen kuolema ja 17 000 loukkaantuminen vuodessa ei liikuta puolueita. Mieluummin uhrataan kuolleet ja loukkaantuneet kuin uhataan omaa suosiota valitsijakunnan keskuudessa toimenpiteillä, jotka saattaisivat pelastaa valitsijakunnan henkiä ja omaisuutta.

Liikenteemme asiantuntijat, mm. Talja, kulkulaitosministeriö ja poliisi ovat todellisuudessa jo kauan olleet tietoisia liikenteemme heikosta kohdasta, maaseudusta ja sen puutteellisesta valvonnasta. Tähän ei ole vaadittu edes asiantuntijaa. Esimerkiksi 1965 kuoli liikenteessä yhteensä 1 049 henkeä. Näistä vain 79 kuoli Helsingissä, muualla maassa kuoli 970. Siitä huolimatta maaseudun liikennettä ei ole saanut valvoa, maaseudun väestöä ei ole saanut häiritä. Eduskunnassa on aina ollut kuin tervassa soutamista, jos joku on kiinnittänyt huomiota maaseudun väestön liikennekuriin. Se on tulkittu pyrkimykseksi vaikeuttaa ja huonontaa määrätyn väestönosan elin- ja toimeentuloehtoja.

Kun asiantuntijat kiinnittivät huomiota esimerkiksi traktorien perävaloihin, keksittiin mitä ihmeellisimpiä selityksiä ja syitä, miksi ehdotettuja parannuksia ei hyväksyttäisi. Olisi odottanut, että maaseudun väestöä edustanut puolue olisi ajanut asiaa valitsijakuntansa turvallisuutta ajatellen, mutta päinvastoin se taisteli kaikkein kiihkeimmin parannuksia vastaan. Eduskunnan suurimpana puolueena sen taistelu olikin tuloksellista: miehitettyjen avaruuslentojen vuonna pantiin pöydälle ehdotus traktorien perävaloista muka liian vaikeana toteutettavana ! ! !

Kun asioista vastaavien ministeriöiden asiantuntija- ja avainhenkilöjakkarat on täytetty "omilla miehillä", joiden asiantuntemus usein rajoittuu puolueen värin ja äänen tuntemiseen, on tilanne puolueen hallittavissa vielä eduskunnan voimasuhteiden vaihduttuakin. Kuten tunnettua ei valtion virkamiestä käytännössä eroteta muusta kuin todistetusta pahasta virkavirheestä. Taidottomuus ja asiantuntemuksen puute eivät nykyisessä poliittisessa elämässämme ole virantoimituksen esteinä.

Vihatut poliisiautot

Poliisiauton ei milloinkaan ole ollut hyvä keikkua liian kauan samoissa maisemissa maaseudulla. Siitä seuraa hyvin pian sanomista, paikallisen kansanedustajan vaikutuksesta tai muuten vain ylemmältä taholta. Ei liioin ole ollut hyvä käydä maantiellä huomauttamaan virheistä tai rikkeistä.

Valvontatehtävät on helppo jättää tekemättä, jos on hyvä syy: ei autoja, ei miehiä. On sattunut, että ymmärtämättömät maalaiskonstaapelit ovat olleet huolissaan piirinsä liikenneturvattomuudesta ryhtyen partioimaan omilla autoillaan. Korvaukseksi oman auton käytöstä virantoimituksessa on pyydetty vain kohtuullista kilometrikorvausta. Ylemmältä taholta tulleella käskyllä tällaiset omatoimisuuden ilmaukset on kuitenkin lopetettu lyhyeen — valvonta rikkoi maaseudun rauhaa. On ollut sellaisiakin poliisimiehiä, jotka ovat halunneet hoitaa esimerkiksi lauantai-iltamien valvonnan ja siihen liittyvät partiointitehtävät omilla autoillaan täysin korvauksetta (!) — samalla tuloksella. Vapaaehtoinen työ on lopetettu hyvin lyhyeen.

Televisio-ohjelma ja ministeriö

Asioista on tiedetty, mutta silti kuulosti Hannu Karpon liikenneturvattomuutta käsittelevässä televisio-ohjelmassa esiintyneen poliisimiehen todistus hyvin järkyttävältä. Vastuuttomuuteen kyllästynyt poliisi puhui suunsa puhtaaksi. Rattijuoppoja ei nimittäin saanut vahdata, humalassa mopoa ajelevan mökin ukon matkantekoa ei saanut vaikeuttaa, maantiellä varomattomasti kulkevia jalankulkijoita ei saanut valistaa, valoitta ajavan pyöräilijän vaikeuksia ei saanut lisätä.

Viime syksynä hylättiin ehdotus heijastimen pakollisuudesta pimeillä maanteillämme. Kulkulaitosministeriön liikenteen ylitarkastajan kuultiin esitelmässään tosissaan pitävän mahdottomana parinkymmenen pennin arvoisen heijastimen määräämistä pakolliseksi, koska määräyksen valvonta muka olisi ylivoimainen tehtävä. Mikään ei pakota valvomaan, että autoilijalla on valot pimeällä ajettaessa. Mutta jos hänellä ei ole valoja, vaikuttaa se onnettomuuden sattuessa tietenkin ratkaisevasti syyllisyyskysymyksen ratkeamiseen. Toivottavasti ministeriön ylitarkastaja saattaa joskus ajatella heijastinasiaa samalta pohjalta?

Ministeriömme pysyy vaiti kaiken kohun keskellä, jonka maamme suhteettoman suuret ja tuhoisat liikenneonnettomuusluvut ovat aiheuttaneet. Kaksi miestä odottaa eläkkeelle siirtymistään noudattaen periaatetta: kun ei tee mitään, ei liioin tee virheitäkään. Nuori liikenteen ylitarkastaja ei tunne liikennettä lainkaan käytännössä. Taskussa on aivan tuore ajokortti ja ikääkin on kertynyt vasta vähän päälle kahdenkymmenen. Vain neljäs tunnetaan pätevänä ja tehokkaana. Hän on entinen katsastuspäällikkö, joka ammattipiireissä nauttii suurta arvonantoa. Kuolleessa seurassa hänen mahdollisuutensa vaikuttaa maan liikenneturvallisuusasioihin arvioidaan kuitenkin sangen pieniksi.

Politiikka ei ole säästänyt poliisejakaan

Poliisin poliittisia nimityksiä on käsitelty usein julkisestikin. Paitsi poliisin tehottomuutta ja taitamattomuutta hoitaa ja valvoa liikennettä on myös arvosteltu sen töykeyttä ja epäkohteliaisuutta, joka tietona on mm. turistien välityksellä kantautunut jopa maamme rajojen ulkopuolellekin. Koirasta isännän tuntee, eli muodonmuutos olisi aloitettava isännistä.

Talja ei sano mitään. Parasta onkin, että se on hiljaa, kun puhutaan jalankulkijoista ja pyöräilijöistä ja muista kaksipyöräisistä. Talja on tuntenut liikenteemme todelliset heikkoudet, ja tuntee ne tänä päivänä. Vaikeneminen on kultaa, sitä kultaa, jota Talja tarvitsee, voidakseen ruokkia virkailijansa ja voidakseen ylipäätänsä toimia edes rajoitetulla autoilijasektorilla. Autoilijat ovat Taljan turvallisen kiinnostuksen kohteena. Siitä kansanedustajat ja eduskunta ei heitä moiti. Auto ja autoilija ovat rikkaita eduskunnan ja kansanedustajien silmissä. Annamme Taljalle tunnustusta työstä, jota se on tehnyt autoilijakulttuurin kohtentamiseksi. Paljon enemmän se voisi kuitenkin tehdä liikenneturvallisuuden hyväksi menemällä asioiden ytimeen. Siinä asiassa Taljan rohkeus vain loppuu kesken.

Kuuluisa uudenvuoden puhe

Poliittiset sätkynuket paljastivat korttinsa ehkä kaikkein selvimmin tunnetun uudenvuodenpuheen jälkeen. Kun puheessa oli suomalaisille kerrottu syy yleiseen liikenneturvattomuuteen — alkoholin väärinkäyttö — seurasi välitön liikekannallepano, jonka näkyvimpinä esiintyivät oikeuskanslerivirasto, opetusministeriö ja kulkulaitosministeriö. Kulkulaitosministeriön osallistuminen osoittaa, että se ei tiedä liikenteestä sen enempää kuin puheen pitäjäkään.

Rattijuoppousaiheen valitseminen oli sinänsä ovelaa. Syyttäjän kannalta se on kiitollinen sikäli, että rangaistusvaatimuksella on aina

JATKUU SIVULLA 105

pātkis

SHORT RIBS
by FRANK O'NEAL

OLEN TUTKINUT HUOLELLISESTI MUISTIINPANONI PUOLEN VUODEN AIKANA KÄYMISTÄMME KESKUSTELUISTA.

OLEN KESKUSTELLUT TAPAUKSESTANNE MUIDENKIN PSYKIATRIEN KANSSA.

JA MUSTE-TAHRAKOETTANNE ....

...OLEN TUTKINUT PÄIVÄKAUSIA.

OLEN VIHDOINKIN PÄÄSSYT RATKAISUUN.

PULMANNE ON YKSINKERTAINEN.
MIKÄ SE ON, TOHTORI?
© 1967 by NEA, Inc. T.M. Reg. U.S. Pat. Off.

HUOLEHDITTE LIIKAA PERHEESTÄNNE, RAHA-ASIOISTANNE, TERVEYDESTÄNNE, TYÖSTÄNNE JA III MAAILMANSODASTA.
1-15

VÄHEMMÄSTÄKIN IHMINEN TULEE HULLUKSI!
O'NEAL

Teksti: IRIS TUUNAINEN
Kuvat: REINO KAIVOLA

Tamara ja Aatos eivät kaapin paikasta riitele

He ovat kuin Suomen kansan romanttisten kuvitelmien ruumiillistumia – nuoria, kauniita, menestyviä ja onnellisia. Heidän kuvansa ovat koristaneet lehtien kansia. Heidän kihlauksestaan, avioliitostaan, kodistaan, työstään ja lapsistaan on kirjoitettu palstamäärin.

← Aatos Tapala ei ole tohvelisankari vaikka pahat kielet ovat hänet sellaiseksi leimanneetkin. Tamaran ja Aatoksen maku eri asioissa on niin samanlainen, ettei riitoja ja tappeluita pääse syntymään.

↗ Tamara Lundille uskottiin viime oopperakaudella "Lulun" pääosan laulaminen. Se oli vaativa osa, josta Tamara selvisi hyvin arvosanoin. Tamara edustaa uutta oopperalaulajatartyyppiä, hoikkaa ja kepeästi liikkuvaa primadonnaa.

He ovat operettipari Tamara ja Aatos Tapala. Tamara on tullut tunnetuksi nimellä Lund, jota nimeä hän edelleen käyttää taiteilijanimenään. Hänet otti kansa suosikikseen jo kuusi vuotta sitten, kun tyttö lauloi seksikkäällä äänellä "Mä oon mikä oon" Eurovisiolaulujen karsinnoissa.

Tamarasta tuli käsite. Kaunista nuorta näyttelijätärtä kuvattiin ja haastateltiin — hän on ollut nimi noista euroviisuajoista lähtien. Hänen romanssinsa toisen suuren ihanteen — Rami Sarmaston kanssa, oli suuri tapaus, joka valitettavan onnettomuuden takia katkesi juuri ennen häitä. Ihailijat surivat yhdessä Tamaran kanssa.

Tamaran ja Aatos Tapalan romanssi kehkeytyi nopeasti. Tamaran ihailijat saivat vävypojan, joka hetken oudoksunnan jälkeen hyväksyttiin. He ovat olleet naimisissa nyt reilut kaksi vuotta, ja näyttävät juuri siltä mitä ovatkin: täydelliseltä operettiparilta! Joku on pariskunnan valokuvaa katsellessaan todennut, että eikö ole väärin kun yksille annetaan kaikkea. Tamaralle ja Aatokselle on annettu ulkonäköä ja ääntä, kaunis koti ja herttainen poika.

Menestystään he eivät suinkaan ole saaneet ilmaiseksi,

KÄÄNNÄ

vaan sen eteen on tehty työtä vuosikausia. Tamara aloitti teatterikoulusta, josta siirtyi opin käytyään kotikaupunkinsa, Turun, teatteriin. Turun operettien myötä nousi Tamaran tähti yhä korkeammalle — hänhän oli säteilevä sankaritar, joka niin laulullisesti kuin ulkonäönkin puolesta vei loistokkaasti primadonnien osat. Kun hänen levy-yhtiönsä antoivat hänelle laulettavaksi mukavasti huipun tuntumassa liikkuvia laulelmia, pysyi hän koko ajan kansan tietoisuudessa. Opintomatka Moskovaan oli tapaus, samoinkuin yritys filmiin, James Bond -tytöksi.

Iskelmälaulu ja operetit eivät suinkaan olleet sitä, mitä Tamara toivoi. Hänen suunnitelmansa tähtäsivät korkeammalle, konserttilauluun. Siksi hän on opiskellut Sibeliusakatemiassa. Hän tekee työtä äänensä kehittämiseksi, harjoittelee ja taas harjoittelee. Pelkällä iskelmälaululla ei sentään suoriuduta oopperaan.

Aatos Tapala tahtoi laulajaksi jo teini-ikäisenä, mutta isän tahdon mukaan oli ensin hankittava ammatti. Kansakoulunopettajaksi valmistuessaan oli Aatoksella innostava ja pätevä musiikinopettaja, joka loppujen lopuksi antoi lopullisen sysäyksen. Aatos hankki velaksi auton ja ajoi pari kertaa viikossa Helsinkiin laulutunneille. Satojen kilometrien matkat eivät ole olleet turhat.

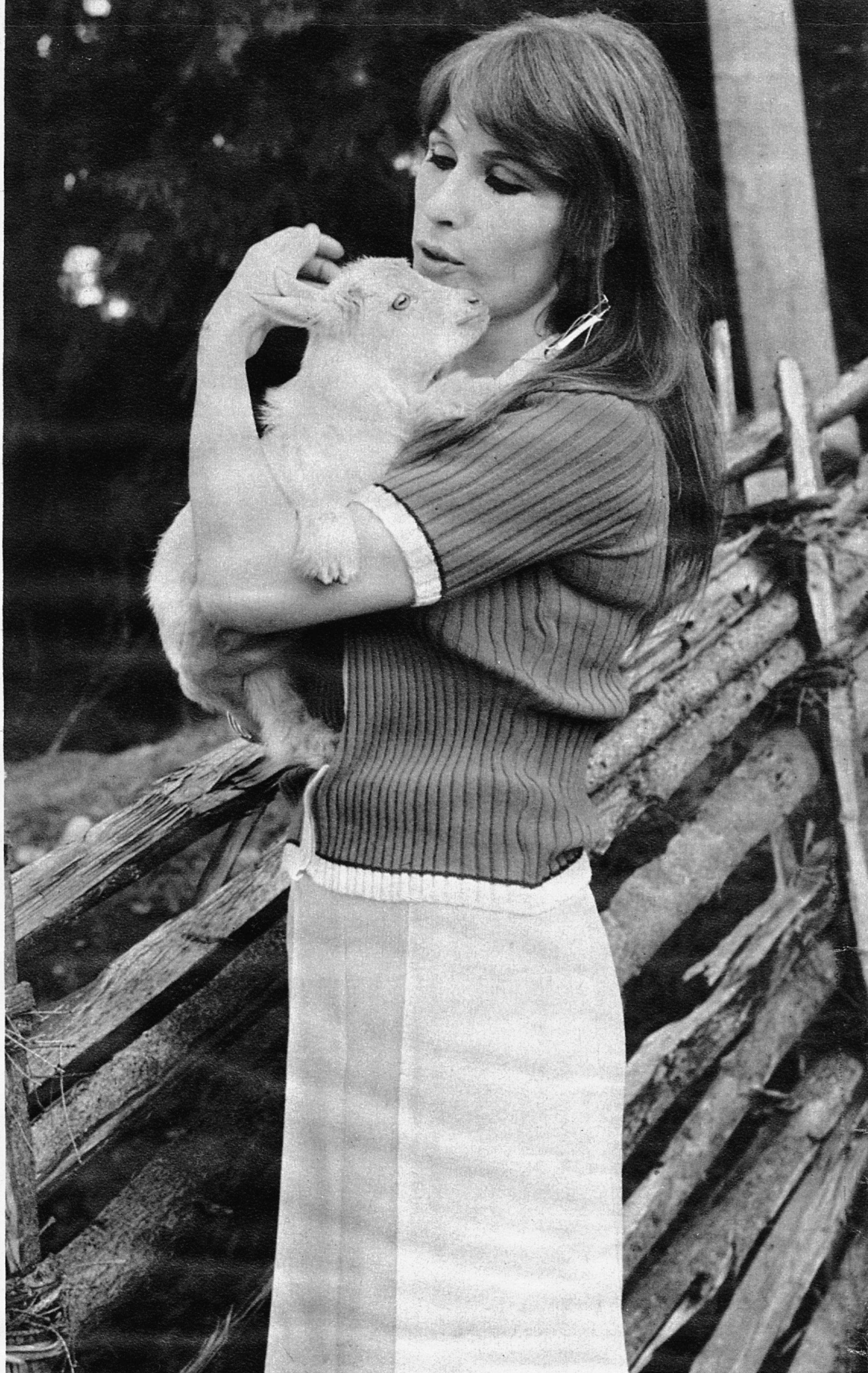
Kun Aatos oli opiskellut pari vuotta, kaipaili Ooppera sankarityyppiä. Kaikilta tunnetuilta opettajilta kyseltiin, onko sopivaa näköpiirissä. Aatoksen opettaja ilmoitti opettavansa nuorta miestä, josta varmasti tulisi jotakin — mutta ei ehkä vielä. Oopperan johto pyysi kuitenkin sankaria näyttäytymään, kuunteli ja hyväksyi. Varsinaisesta kiinnityksestä ei vielä ollut puhetta mutta osia alkoi tulla. Ensimmäinen päätehtävä oli "Lumikin ja seitsemän kääpiön" prinssin rooli.

Hyvien arvostelujen rohkaisemana Aatos uskaltautui kouluhallitukseen anomaan siirtoa Helsinkiin, jotta opiskelu ja laulaminen kävisi mukavammin ilman satojen kilometrien "työmatkoja". Siirtoa Helsinkiin ei kuitenkaan tarvittu, sillä Ooppera teki vakituisen sopimuksen.

— Monet ovat kyselleet, miksi luovuin opettajan työstä. Olen vastannut, että olihan toki syytä: Oopperaan kuuluu vain 25 laulajaa, kun taas opettajia on vaikka kuinka paljon, liikaakin tällä hetkellä.

Tamara ja Aatos tapasivat lavalla "West Side Storyn" merkeissä. Aatos lauloi Oopperassa Tonyn osaa, Tamara taas Anitan osaa Turussa. Sattui kuitenkin niin, että Seija Silfverberg, joka Oopperassa esitti Anitaa, sairastui kesken kaiken ja Tamara kutsuttiin Turusta paikkaamaan roolia. Myöhemmin hän joutui laulamaan Marian osaakin vakituisen tähden sairastuttua. Aatos tarkkaili tyttöä mielenkiinnolla, mutta mitään vakavaa kiinnostuminen ei vielä ollut. Tapaamisestakin sovittiin näytännön jälkeen, mutta kun Aatoksella on pahana tapana viivytellä näytöksen jälkeisissä puuhissa tavattoman kauan, oli Tamara jo aikoja sitten lähtenyt pois.

Tammikuussa -66 Aatos tuttavineen poikkesi Turkuun katsomaan "Lepakkoa", jossa Tamaralla oli pääosa. Näytöksen väliajalla hän kävi terveh-

← Onko ihme, että italialaiset miehet olivat viedä Tamaran aivan väkisin seuraansa, vaikka tämä kulki turvallisesti Aatoksen käsipuolessa. Kuparinhohtoiset hiukset ja säihkyvät silmät olivat italialaisiinkin vetoavat.

↓ Tamaralla on matkojen aikana ikävä Tikua, Tero-Aatosta, joka on isoäidin hoivissa maalla. Erilaisia pieniä lahjoja lähetetään melkeinpä jokaisesta kaupungista. Suurta perhettä Tapalat eivät aio hankkia, liian monen lapsen synnyttäminen ja kasvattaminen on raskasta kenelle tahansa.

timässä entistä työkaveriaan ja pyysi tätä samalla ulos näytöksen jälkeen. Tällä kerralla treffit onnistuivat. Koko joukko juhli ensin ravintolassa ja sitten Tamaran kotona. Muutamassa hetkessä Aatoksesta tuli innokas turkulaisen teatterin suosija. Monena iltana kuukaudessa hänet nähtiin katsomossa. Kuukauden kuluttua Aatos kihlasi Tamaran, joten teatterin suosiminen kannatti. Toukokuussa -66 olivat jo kauniit vihkiäiset ja yhteinen elämäntie alkoi.

Syksyllä Tamarakin sai kiinnityksen Oopperaan. Parin vuoden aikana hän on osoittautunut kyvykkääksi taiteilijattareksi. Hänessä on sitä sisua ja kestävyyttä, jonka voimalla mennään eteenpäin.

Kesän aikana on suurimpien paikkakuntien laulun ystävillä ollut mahdollisuus ihailla Tamaran ja Aatoksen laulutaitoa. Kiertue ei suuntaudu tanssilavoille vaan esiintyminen tapahtuu suurissa saleissa. Ohjelmisto on tarkoitettu koko perheelle. Se käsittää suosittuja laulelmia, operettisävelmiä ja aarioita. Menestys on ollut hyvä, eikä ihme, sillä Tapalat tekevät lujasti työtä miellyttääkseen ja tarjotakseen yleisölle täysipainoista ohjelmaa. Suuri puvusto seuraa kiertueella mukana. Melkein joka laulun jälkeen on vaatteiden vaihto, joka ilman avustajaa on tavattoman vaikea toteuttaa nopeasti. Tähän asti se on onnistunut hyvin.

— Luulisin, että monille olisi jo pelkkä vaatteiden vaihto ja matkat sellainen rasitus, etteivät jaksaisi seuraavana päivänä yrittääkään — laulamisesta puhumattakaan. Kuvitelkaa nyt, että Tamarakin vaihtaa monta kertaa kaiken peruukista kenkiin saakka!

— Viime vuonna olimme mukana lavakiertueella. Se vasta oli rasittavaa. Silloin ei päässytkään pois kymmenen ajoissa illalla kuten nyt, vaan siellä piti istua ja odottaa omaa vuoroaan. Kun pieni Tero-Aatos oli vielä imetettävä muutamaan kertaan välillä, kävi kiertue todella voimille.

— Meiltä kysyttiin, emmekö pelänneet ottaa niin pientä lasta mukaan kiertueelle. Vaimoni äiti oli koko ajan mukana hoitamassa pikkuista ja hän teki sen todella huolellisesti. Sitäpaitsi Tiku oli jo silloin reipas poika. Nyt hän on isoäidin kanssa maalla. Hän on siinä iässä, jolloin lasta on mahdotonta saada pysymään paikallaan.

Tunteeko Aatos Tapala jonkinlaista alemmuuskompleksia Tamaran rinnalla, kun on kyse kuuluisuudesta ja suosituimmuusasemasta? Vaikka Aatos Tapala on ollut Oopperassa pari vuotta kauemmin kuin Tamara, on tosiasia, että vasta kihlautuessaan Tamaran kanssa hän tuli tutuksi suurelle yleisölle. Vielä nytkin on Tamara avioliiton näkyvin osapuoli. On esitetty jopa otaksumia, joiden mukaan Aatos Tapala olisi herra Lund, tohvelisankari.

Näin ei suinkaan ole asianlaita. Aatos Tapala on hyvin käyttäytyvä taiteilija. Hän kunnioittaa vaimoaan ja antaa tälle etuoikeuden naisena puhua ensin. Vaimon kuuluisuus ei haittaa — hän ymmärtää ja pitää itsestään selvänä sitä, että monet haluavat haastatella vain hänen vaimoaan, eikä häntä.

— Emmehän me ole Hollywoodin kuuluisuudesta taistelevien pariskuntien veroisia! Meillä ei ole edes ollut suuria yhteenottoja siitä, missä kaapin tulisi seistä. Sattumalta meillä on samanlainen maku useimmissa asioissa, joten kaikki järjestyy itsestään, riitelemättä.

Tamaran pieni koko oli yllätys. Jostakin syystä valokuvista saa sen käsityksen, että Tamara olisi kotimainen painos Hollywoodin seksijumalattaresta Ursula Andressista. Jotakin samanlaista heissä kieltämättä on — pitkät liehuvat hiukset, säteilevät silmät ja tuo persoonallinen seksikkyys. Näillä perusteilla toivomme Tamarasta aikoinaan James Bond -tyttöä — mahdollisuudet olivat kyllä olemassa.

Tamaran kuparinpunainen pää ulottuu vain Aatoksen olkapäähän saakka. Aatoksella on pituutta täydet 190 senttiä, Tamaralla vain 167. Painovaikeuksia Tamaralla ei ole, hän painaa vain reilut 50 kiloa.

— Ei nykyaikana enää luulla, että laulajan pitäisi olla lihava, jotta olisi tarpeeksi kaikupohjaa. Nykyään vaaditaan laulajalta jo rooliin sopivaa ulkonäköäkin, pelkkä ääni ei enää riitä. Konserttilaulussa ulkonäkö ei vaikuta asiaan.

— Eteenpäin pääsyn mahdollisuuksia ei meillä kotimaassa enää ole. On vain yksi ooppera, Kansallisooppera. Kilpailua ei ole. Ulkomaanmatkat opintomatkoina ovat tarpeellisia, kenties joskus taidon karttuessa voimme vierailla muilla esiintymislavoilla. Kuitenkin tämä ala on viehättävä — jo nyt katselemme eteenpäin. Odottelemme niitä rooleja, jotka iän mukana tulevat laulettaviksemme. Tamara esittää nyt nuoria tyttöjä, sankarittaria — kuten Lulua, minulla taas on sankarirooleja. Tulevaisuudessakin on luvassa paljon hyvää — vanheneminen ei peloita. □

Teksti:
IRIS TUUNAINEN

SEKSI-ANITA AVIOERO-OIKEUDESSA

Minihameillaan, puheillaan ja laulamillaan rohkeilla lauluilla on A n i t a H i r v o n e n saanut hiukan pahan tytön maineen. Tähän asti sitä on pidetty vain eräänlaisena mainoskikkana, mutta hänen kutsumaton vierailunsa S i r k k a S u o j o e n syntymäpäiväkutsuilla osoitti maineessa olevan perääkin. Vierailu, joka tapahtui kesäkuun 10. päivänä, johti Anitan avioero-oikeuteen 24. 7. Tässä oikeudenkäynnissä Anita oli haastettuna kanssavastaajaksi Sirkka Suojoen hakiessa avioeroa miehestään.

Kesäkuun kymmenentenä päivänä täytti mainostoimistovirkailija Sirkka Suojoki vuosia, ja tapausta juhliakseen hän kutsui kotiinsa joukon ystävättäriä. Koska rouva Suojoki käy iltaisin alaansa liittyvällä kurssilla, pyysi hän vieraitaan tulemaan vasta melko myöhään, kello 20.00 tienoilla.

Työstä tullessaan hän kuitenkin tapasi kotoaan aikaisen vieraan, Iiris Raution, ja tämän seurassa kutsumattomana saapuneen — rouva Suojoelle tuntemattoman — Anita Hirvosen. Iiris Rautio ja Anita Hirvonen olivat tavanneet kaupungilla, ja koska kummallakaan ei ollut mitään

↑ Tarinan kertoja, rouva Sirkka Suojoki, jolle syntymäpäivät kutsumattoman vieraan myötä toivat nopean elämänmuutoksen.

menoja, tulivat he Suojoelle. Iiris Rautio on Sirkka Suojoen erittäin hyvä ystävätär, usein kotona nähty vieras, joten hänen aikainen tulonsa taloon oli vain tervetullut. Anitan mukana tulo ei ollut tämän taholta mitenkään hyvän käytöksen mukaista, mutta vielä tässä vaiheessa anteeksiannettavaa.

Viiden ajoissa Sirkka Suojoki lähti luennoille ilmoittaen tulevansa takaisin parin tunnin kuluttua. Tänä aikana saapui kotiin aviomies, joka oli ollut muutamia päiviä kestävällä orkesterikiertueella.

Kun Sirkka Suojoki tuli kotiin, tapasi hän siellä vain Iiris Raution, joka piti seuraa pariskunnan nelivuotiaalle tyttärelle. Aviomies ja Anita Hirvonen olivat lähteneet kaljalle. He palasivat juuri ennen muiden vieraiden tuloa, Anita jonkin verran humaltuneena ja aviomieskin tavallista paremmalla tuulella. Muusikko-aviomies ilmoitti lähtevänsä "jameihin" Hiscille, ja katosikin ennen vieraiden tuloa.

Vieraat tulivat ajallaan ja ilta sujui tavallisen syntymäpäiväkekkerin tyyliin. Kahvia, täytekakkua ja mietoa boolia. Illan mittaan Iiris Raution lievä vilustuminen osoitti pahenemisen oireita, hänen kuumeensa nousi hälyttävästi, ja hänen oli lähdettävä kotiin.

Sirkka Suojoki soitti tuttavalle, joka autollaan lähti viemään Iiristä kotiin. Ennen lähtöä rouva vei pienen tyttärensä nukkumaan, ja lähti sitten saattamaan Iiristä, jättäen vieraansa joksikin aikaa pitämään huolta itsestään.

Takaisin tultuaan hän havaitsi vieraillaan olevan hyvin hauskaa. Anita Hirvonen oli päättänyt esitellä muille päivällä ostamaansa uimapukua, ja hän oli pukenut sen ylleen. Sirkka-rouva kauhistui kuokkavieraansa käytöstä, muut vieraathan eivät suinkaan tienneet, ettei Anita kuulunut kutsuttuihin.

— En olisi ikinä antanut hänen jäädä, jos olisin tiennyt hänen ottavan tuollaisia vapauksia. Hänen humalansa tuntui koko ajan nousevan, vaikka boolini olikin kovin mietoa. Hän puhui koko ajan itsestään ja keikoistaan, jostakin pyöreästä vuoteesta ja etelänmatkastaan. Ja itki välillä. Yritin parhaani mukaan saada tunnelmaa muuttumaan, mutta en onnistunut. Oma mielialanikin oli jo nollan alapuolella.

— Vieraat lähtivät omia aikojaan. Kun mieheni tuli kotiin klo 23.30, olivat paikalla enää sisareni kanadalaisen ystävänsä kanssa — ja Anita. Hän jäi vielä sisareni ja tämän ystävän lähdettyäkin. Hänellä ei tuntunut olevan kiirettä. Savukkeet olivat lopussa ja Anita tahtoi niitä lisää. Ajattelin mielessäni, että menisit itse niitä hakemaan, mutta se jäi ajatukseksi. Mieheni lähti, ja Anita huuteli perään, että viinaakin olisi saatava lisää.

• • •

Aviomiehen lähdettyä savukkeiden hakuun — kello oli tässä vaiheessa jo yli yhden — virisi emännän ja kutsumattoman vieraan välillä hajanainen keskustelu. Katsottiin kuvia, joita Anitan kameralla oli otettu. Kamera oli tuollainen polaroid-kamera, josta saa valmiit kuvat hetkessä. Kaikki nämä kuvat jäivät Sirkalle muistoksi syntymäpäivistä, jotka varmasti kauan pysyvät muistissa ilman valokuviakin.

— Olen kamalan ihastunut mieheesi!

— Niinkö? totesi Sirkka-rouva hämillään noin suorasta tunnustuksesta.

— Juu, hän on aivan ihana! Anita sanoi ja heilutteli päätään, jossa kieppui aivan liian suuri peruukki. Tästä rouva

JATKUU SIVULLA 107

ANITAN OMALLA POLAROID-KAMERALLA OTETTUJA TUOKIOKUVIA SYNTYMÄPÄIVÄKUTSUILLA 10. 6. -68.

Hilpeän humalan hetkillä joku ikuisti Anitan kurkistelemassa vessanpytyltä. Kaikki nämä kuvat jäivät Sirkka-rouvalle muistoksi kutsumattomasta vieraasta.

↑ Vielä tässä vaiheessa hilpeä syntymäpäiväseurue. Edessä Anita yhdessä syntymäpäiväsankarittaren pikkutyttären kanssa, vasemmalla kesken kutsuja sairastunut Iiris Rautio.

→ Anita esitteli kutsuilla uutta uimapukua oikein "luonnossa". Kuvan ottovaiheessa ei Sirkka-rouva ollut paikalla, mutta jäihän kuva muistoksi!

← Anitan ottama kuva Sirkan aviomiehestä.

Teksti: PEKKA KOSONEN
Kuvat: SUOMEN KANSALLISMUSEO
ja TYÖVÄEN ARKISTO

Murha politiikan välikappaleena on aina ollut vieras suomalaisille. Eugen Schaumanin suorittama kenraalikuvernööri Nikolai Bobrikoffin murha sortovuosien aikana leimattiin isänmaalliseksi teoksi ja sille antoi omaa ylevyyttään se, että murhatyön tekijä välittömästi surmasi myös itsensä.

Yleensä poliittisen murhan tekijä uskoo saavansa teollaan muutoksen aikaan: kun sortaja poistuu, poistuu myös sorto.

Useimmiten käy kuitenkin päinvastoin – murha kostetaan ja sorto lisääntyy.

Bobrikoffista ja laukauksista senaatin portailla on kuitenkin pitkä matka niihin kohtalokkaisiin laukauksiin, jotka ovat kaikuneet tällä vuosikymmenellä Yhdysvalloissa ja jotka ovat kohdistuneet saman perheen jäseniin.

Myös tapauksilla oli eroa – Schauman pyrki poistamaan sortajan ja tyrannin – Oswald ja Ray tai kuka sitten lopultakaan on ollut Kennedyjen murhien takana, ovat pyrkineet estämään inhimillisten aatteitten, ystävyyden ja tasa-arvoisuuden etenemistä.

POLIITTISET MURHAT ITSENÄISESSÄ SUOMESSA

↓ HEIKKI RITAVUORI

Itsenäisen Suomen puolivuosisatainen historia ei tunne monta poliittista murhaa. Tunnetuin näistä on ministeri Heikki Ritavuoren murha 46 vuotta sitten.

Tästä helmikuun 14. päivän tapauksesta v. 1922 saamme siirtyä aina 1930-luvun alkuun ja lapualaisaikaan, joka oli varsin vilkasta aikaa poliittisten murhien kannalta. Heinäkuun 4. päivänä 1930 murhattiin Forssassa työmies Yrjö Holm, heinäkuun 19. päivänä 1930 Heinijoella suutari Erik Mättö ja Heinävedellä saman vuoden syyskuun 1. päivänä kunnallislautakunnan esimies Onni Happonen. Lapuanliikkeen värikäs henkilöhahmo Minna Craucher murhattiin 8. päivänä maaliskuuta 1932 Helsingissä.

Edelleenkin on ratkaisematta ylimääräisen lääninrikosetsivän Albert Ojalan murha elokuun 1. päivänä 1932. Hänet tavattiin murhattuna Tampereelta läheltä Kalevankangasta ampumahaavat päässään ja taskuase vierellään. Ojala johti Holmin murhajutun tutkimuksia ja epäiltiin, että hänet olisi raivattu pois sen vuoksi, että hän oli edennyt tutkimuksissaan liian pitkälle.

KÄÄNNÄ

Ritavuoren murhaaja ampui omaan jalkaansa

↓ PAUL v. GERICH

Helmikuun 14. päivänä 1922 hyppäsi poliittinen kiihkoilija, liikemies Knut Ernst Robert Tandefelt Helsingin kadulla sisäasiainministeri Heikki Ritavuoren eteen ja ampui tätä kohti useita laukauksia. Murhaaja oli pukeutunut työmieheksi ja hänen tarkoituksenaan oli paeta teon jälkeen Siltasaaren suuntaan, kohdistaakseen täten epäilykset vasemmistoon. Murhaajan taitamattomuus aiheutti kuitenkin hänelle itselleenkin vamman — hän näet ampui vahingossa omaan jalkaansa eikä päässyt pakenemaan. Ohikulkijat pidättivät murhaajan, joten suunniteltu jälkien peittäminen jäi vain aikeeksi.

Kuulusteluissa ilmoitti Tandefelt, että hän oli saanut lehdistöstä, etupäässä Hufvudstadsbladetista sen käsityken, että Ritavuori oli "hengenvaarallinen henkilö valtakunnan turvallisuudelle" ja että hän oli murhannut Ritavuoren yksinomaan poliittisista syistä.

Tandefelt selosti, että murhan poliittiset motiivit olivat:

1. Ritavuori oli antanut kommunisteille neuvoja, kuinka he voivat kiertää lakia pitääkseen kokouksia.
2. Ritavuori oli tehnyt esityksen etsivän keskuspoliisin lakkauttamisesta.
3. Ritavuori oli määrännyt vangittavaksi Karjalan vapaussotaan osallistuneita suomalaisia vapaaehtoisia.

Oikeudenkäynnissä väitteet todistettiin perättömiksi. Tandefelt antoi koko oikeudenkäynnin ajan sen vaikutelman, että vain hän yksin on murhan takana. Toukokuun 8. päivänä 1922 Helsingin Raastuvanoikeus päätti asian ja tuomitsi Tandefeltin rikoslain 2 luvun 1. pykälän mukaan elinkautiseksi vankilaan ja menettämään kansalaisluottamuksensa ainiaaksi.

Sekä Helsingin Raastuvanoikeus että Turun Hovioikeus, jotka vahvistivat alioikeuden tuomion, katsoivat, että Tandefeltiä ei ole syytä panna mielentilatutkimukseen. Sen sijaan Korkeimmassa oikeudessa päätettiin lähettää Tandefelt mielentilatutkimukseen ja 6. 6. 1923 antoi Korkein oikeus tuomionsa. Tämän mukaan oli Tandefelt ollut murhateon hetkellä täyttä ymmärrystä vailla. Rangaistus alennettiin 12 vuodeksi kuritushuonetta. Korkeimman oikeuden päätöstä olivat muovailemassa sen presidentti J. Grotenfelt sekä oikeusneuvokset Fr. Pehkonen, Hj. Neovius, W. Fagerström ja H. Bäckström. Esittelijänä toimi oikeussihteeri J. Leskinen.

Kun vankilan portit aukenivat Tandefeltille, ryhtyi hän kiivaaseen kirjeenvaihtoon oikeuskanslerin kanssa. Hän pyysi murha-asiassa suoritettavaksi lisätutkimuksia. Hän väitti, että murha-ase olisi kuulunut helsinkiläiselle apteekkari Oskar Janssonille, joka olisi luovuttanut sen hänelle täysin tietoisena siitä, mihin asetta tultaisiin käyttämään.

Tandefelt meni väitteissään vieläkin pitemmälle — hän näet kertoi, että kenraalimajuri Paul von Gerichin toivomuksesta oli Jansson kehottanut häntä ampumaan Ritavuoren. Samoin kertoi murhaaja, että Jansson olisi murhapäivänä luovuttanut hänelle eräässä helsinkiläisessä kahvilassa suurehkon rahasumman paon helpottamiseksi.

Oikeuskansleri suoritti näitten väitteitten johdosta tutkimuksia. Oikeuskanslerin lausunnossa 22. 4. 1930 todettiin, ettei tutkimuksissa ollut selvinnyt mitään sellaista, joka olisi osoittanut mainittujen henkilöitten osuutta Ritavuoren murhaan.

Kun Tandefeltin laukaukset helmikuun 14. päivänä 1922 kaikuivat Ritavuoren asunnon edustalla Töölössä, tehtiin eduskunnassa parhaillaan välikysymystä poliisin toiminnasta ja siitä, miten poliisi viime aikoina on suhtautunut työväen kansalaisoikeuksiin estäen kokouksien pidon ja tunkeutunut rekisteröityjen yhdistysten kokouksiin. Kun tieto ministerimurhasta tuli eduskuntaan, peruutettiin välikysymys.

Murhatyö herätti inhoa kaikissa kansalaispiireissä ja sitä pidettiin käsittämättömänä, varsinkin kun se kohdistui lakipohjaisen kansanvallan ja rauhanpolitiikan pelottomaan esitaistelijaan. Helmikuun 21. pnä 1922 nähtiin ministeri Heikki Ritavuoren hautajaistilaisuudessa kaikkien puolueitten edustajat, ja sankat kansankerrokset lausuivat viimeiset jäähyväisensä surkean salamurhan uhrille.

Ministeri Heikki Ritavuori oli syntynyt Turussa 1880. Joutuessaan salamurhan uhriksi oli hän vasta 42-vuotias. Hän suoritti 19-vuotiaana filosofiankandidaatintutkinnon. Vuosina 1902—03 opiskeli Ritavuori Heidelbergin yliopistossa ja suoritti v. 1904 lakitieteiden kandidaattitutkinnon. Vuodesta 1907 lähtien toimi Ritavuori maareformikomitean sihteerinä. Hän oli myös maamme ensimmäisiä työriitojen sovittelijoita. Kansanedustaja-aikana toimi Ritavuori mm. perustuslakivaliokunnan puheenjohtajana ja suuren valiokunnan sihteerinä. Hallituksen jäsenenä ja sisäministerinä oli Ritavuori molemmissa Wennolan hallituksissa. Perustuslakivaliokunnan puheenjohtajana vaikutti Ritavuori ratkaisevasti nykyisen hallitusmuotomme syntyyn.

Ritavuori taisteli voimaperäisesti vuoden 1918 tapahtumien ja haavojen parantamiseksi. Hän oli sitä mieltä, että tähän päämäärään päästäisiin mahdollisimman laajan armahduksen avulla. Hän sai hyväksytetyksi lain niitten vankien armahtamiseksi, jotka eivät olleet kansalaissodan aikana johtavissa asemissa tai eivät olleet tehneet itseään syypääksi väkivallantekoihin.

Laukaukset, jotka lopettivat Lapuan liikkeen

↓ MINNA CRAUCHER

36 vuotta sitten kajahti Helsingissä Mechelininkatu 23:ssa laukaussarja. Siihen loppui Lapuan liikkeen mahtipontinen taru. Nämä laukaukset surmasivat neiti Minna Gaucherin, ilmoitushankkijan, salongin pitäjän, seikkailijattaren ja katutytön. Toinen luodeista lävisti takaraivon, toinen ammuttiin korvan taakse.

Epäilemättä murha oli kosto, sillä neiti Craucher oli uhannut tehdä laajoja paljastuksia Lapuan liikkeen organisaatiosta, rahoittajista ja taustavoimista.

Murhatyön tekijä, 26-vuotias ylioppilas O l a v i R u n o l i n n a kertoi kuulusteluissa, että hän oli saanut määräyksen murhatekoonsa "korkeimmalta taholta", mutta ei voinut paljastaa murhamääräyksen antajia, koska tällöin juttuun sotkeutuisi "korkeita herroja". Dramaattisesti hän lupasi kertoa tietonsa, jos hänelle samanaikaisesti annettaisiin selliin revolveri, jolla hän voisi lopettaa itsensä.

Minna Graucher oli kaiken kaikkiaan vieras lintu suomalaisessa maisemassa. Salongistaan, vieraskielisestä korostuksestaan ja ulkokullaisista maailmannaisen tavoistaan huolimatta oli hän alun perin pirkkalalainen. Hänen oikea nimensä oli M a r i a L i n d e l l. Pirkkalan kirkonkirjoihin on hänen syntymävuodeksi merkitty 1891. Käytyään pari vuotta kansakoulua hän toimi siivoojana useissa eri perheissä. 17-vuotiaana hänellä oli avioton lapsi.

Vallankumouskevään riehoissa sai Minna halun lähteä kokeilemaan siipiään pääkaupunkiin, missä hän toimi edelleen siivoojana. Hänet tuomittiin vankilaan varkauksista, joihin hän oli syyllistynyt ainakin rouva de Pontin, konsuli Aleko Liliuksen ja erään venäläisen rouvan kodeissa. Vapauduttuaan vuonna 1923 hän pääsi erään seurapiirinaisen palvelukseen ja myöhemmin tämän seuraneitinä Saksaan. Saatuaan täällä tarvittavaa maailmannaisen kokemusta tulevaa rooliaan varten, palasi Minna Craucher Suomeen ja ryhtyi eräitten sanomalehtien ilmoitushankkijaksi. Poliisin kirjoissa oli hän kuitenkin siihen saakka ollut tavallisena katutyttönä.

Minnan varhaisempaan elämään sisältyi pirtukauppaa, näpistelyjä ja varkauksia, joista hän istui vankilassa useampia kertoja. Päästyään vankilasta v. 1926 oli hän valmistautunut lopulliseen läpimurtoonsa ja pohja hänen tulevalle toiminnalleen oli luotu.

Vuonna 1926 perusti Minna Craucher Helsinkiin "salongin", missä alkoi loistavien ja mystillisten kemujen sarja. Huolimatta siitä, ettei salonginpitäjä nauttinut kansalaisluottamusta, vieraili hänen luonaan usein merkkihenkilöitä, taiteilijoita, poliitikkoja, kenraaleja ja tietysti myös tulenkantajia. Vuoden 1930 alusta lähtien oli salonki Lapuan liikkeen miesten oleskelupaikka ja voidaankin sanoa, että täältä käsin ohjailtiin kahtena seuraavana vuonna erilaisia maamme kohtaloihin vaikuttaneita asioita.

Minna näki Lapuan liikkeessä sen oljenkorren, jonka kautta hän voisi nousta kunnialliseen elämään ja uuteen kukoistukseen. Hän ryhtyi tekemään liikkeelle palveluksia, sillä Minnalla oli suhteita ja vaikutusvaltaisia tuttavia. Vähitellen muodostui Minnasta Lapuan liikkeelle todellinen kultakaivos ja Minna liikkui hurmahenkisten kansanjohtajien parissa kuin kala vedessä. Lapuan liike asetti Minnan käyttöön auton ja autonkuljettajan, joka Minnan oman kertoman mukaan oli venäläinen ruhtinas. Varojen keruuta suoritettiin ajelemalla loistoautolla ympäri maata. Isännät olivat ihmeissään mutta myös auliita Minnan saapuessa talojen pihamaalle "isänmaan asialla".

Helmikuun 11. päivänä 1932, vain kolme viikkoa ennen Mäntsälän kapinaa, saapui Minna Craucher Uudenmaan läänin maaherran, kenraali Bruno Jalanderin luo. Hän kertoi tällöin, että hänellä on erinäisiä tietoja Lapuan liikkeen suunnitelmista. Craucher toi tiettäväksi, että olisi välttämätöntä välittömästi vangita Lapuan liikkeen silloinen sihteeri kenraalimajuri Kurt Wallenius. Jos näin ei tehtäisi, olisi onnettomuus edessä. Minna toi myös selvästi esiin, että hänen tarkoituksenaan oli estää ennenaikaiset vallankaappaukset.

Muutamaa päivää ennen kuolemaansa antoi Minna haastattelulausunnon toimittaja Kalle Lehmukselle. Siinä hän ilmoitti paljastavansa salaisen tukikohtakartan, mihin tukikohtien lisäksi olisi merkitty myös miesvahvuudet mahdollisen kapinan syntyessä. Kartassa piti myös olla tiedot yhteyksistä, tukimiehistä ja liikkeellelähdön lähtöjärjestyksestä. Kun karttaa ei kuitenkaan heti löytynyt, antoi Minna Lehmukselle Lapuan liikkeen "salaisen" organisaatiokaavakkeen.

Murhapäivän vastaisena yönä soitti Minna Craucher peloissaan Turun Sanomiin ja pyysi toimitusta soittamaan hänelle 8. 3. 32 tarkistussoiton. Jos hän vastaa, on kaikki hyvin, mutta jos numerosta ei vastata, on viranomaisille tehtävä ilmoitus!

8. 3. oli murhapäivä. Turun Sanomat soitti. Numerosta ei vastattu. Turun Sanomat teki ilmoituksen viranomaisille ja Etsivän Keskuspoliisin päällikkö kertoi 12. 3. 32 Helsingin Sanomille antamassaan lausunnossa, että välittömästi ilmoituksen jälkeen ryhdyttiin etsintöihin, mutta neiti Craucheria ei löydetty! Siitäkään huolimatta ei löydetty, vaikka tämä Mechelininkadun tunnettu puhelinnumero 43021 oli jo pitemmän aikaa ollut Yleisesikunnan puhelinkuuntelun piirissä. Vasta perjantai-

KÄÄNNÄ

na löysi siivooja neiti Craucherin ruumiin hänen asunnostaan kahden luodin lävistämänä.

Kun Mäntsälän kapinan jälkipyykkiä puitiin eduskunnassa, antoi sisäministeri lausunnon, jossa oli myös arvostelu Minna Craucherista: "Hänen vaiherikas vaelluksensa päättyi köyhäinhautaan Malmin hautausmaalle, mihin hän, Lapuan liikkeelle tekemistään palveluksista huolimatta joutui."

Yleisesikunnan puhelinkuuntelu merkitsi muistiin puhelinkeskustelun muutamaa päivää ennen Minna Craucherin murhaa. Klo oli 00.50, kun puhelin soi Uudenmaanläänin maaherran Bruno Jalanderin asunnossa. Soittaja oli Minna Craucher. Puhelu kesti 45 minuuttia ja joka sana talletettiin uskollisesti nauhalle. Tässä puhelinkeskustelussa paljasti Craucher Lapuan liikkeen rahoittajat. Luetteloa ei koskaan julkaistu, vaikkakin lehdistö sitä kovasti odotteli Mäntsälän kapinan jälkeen.

Paksu, ruma nainen Mechelininkadun salongissaan oli kätkenyt kassakaappiinsa papereita, jotka julkisuuteen päästessään olisivat aiheuttaneet katastrofin. Siksi paksun, ruman naisen oli kuoltava. Tehtävän otti suorittaakseen 26-vuotias ylioppilas Olavi Runolinna. Hänen piti suorittaa tehtävä jo 7. 3., mutta oman kertomansa mukaan oli hän kamppaillut yhden yön itsensä kanssa.

Minna Craucher kaatui pöydän viereen, jolla oli kaksi viinilasia. Toisessa lasissa oli naisen sormenjäljet, jotka poliisi tunnisti Minna Craucherin jättämiksi ja toisessa tuntemattoman miehen sormenjäljet. Jonkun päivän päästä poliisi totesi sormenjälkien kuuluvan Olavi Runolinnalle. Kahden asunnosta löydetyn hylsyn todettiin olevan pistoolista, jonka Runolinna oli lainannut pari päivää aikaisemmin tilanomistaja Hallamaalta.

Maaliskuun 14. päivänä Runolinna tunnusti tekonsa. Hänen pyydettiin paljastamaan myös toimeksiantajiensa nimet. Runolinna pyysi puoli tuntia miettimisaikaa. Sen jälkeen hän ilmoitti, että jos hän samanaikaisesti saa revolverin, voi hän sen tehdä, sillä hän ei halua kavalluksensa jälkeen elää kunniattomana. Kun tämä kiellettiin eikä poliisi myöskään suostunut siihen, että toimeksiantajan nimiä ei julkaistaisi eikä heitä vastaan ryhdyttäisi toimenpiteisiin, ilmoitti Runolinna, että vain hän on syyllinen. Runolinna ei myöhemminkään paljastanut toimeksiantajiaan.

Minna Craucherin elämä mitattiin Helsingin Raastuvanoikeudessa 7 vuoden 15 päivän arvoiseksi. Kansalaisluottamuksensa Runolinna menetti kuudeksi vuodeksi.

Älkää jumalan tähden ampuko!

Työmies Yrjö Holm Forsassa heräsi v. 1930 heinäkuun 4. päivää vasten yöllä ankaraan jyskytykseen. Vilkaistuaan ikkunasta ulos, havaitsi Holm pihalla kaksi autoa ja joukon miehiä aseet käsissään. Holm oli heti tietoinen, mistä oli kysymys eikä avannut ovea. Tämä päätös ei kuitenkaan merkinnyt mitään, sillä hetken päästä rysähti ovi sisään. Sisäovesta syöksyi kaksi miestä pistoolit käsissä. Työmies Holm seisoi yövaatteissaan avuttomana keskellä tupansa lattiaa. Hänen sisarensa avasi kamarin oven ja huusi epätoivoissaan: "Ette saa Jumalan tähden ampua!" Ovelle ilmestyi myös Holmin 80-vuotias äiti, joka nähdessään tilanteen pyörtyi. Kun Holmin sisar kääntyi auttamaan äitiään, kuului kaksi laukausta. Työmies Yrjö Holm, lapualaiskauden ensimmäinen veriuhri, kaatui rinta lävistettynä maahan. Pihalta kuului vain pakenevien autojen moottorin ääni.

Holmin murha oli mieletön. Hän oli hiljainen mökkiläinen, joka tosin kuului paikalliseen työväenjärjestöön, mutta ei ollut kuitenkaan aktiivisesti mukana toiminnassa. Hänen hoidossaan oli sisar ja vanha äiti. Yöllisen murhenäytelmään sisältyy traagisia piirteitä: sisar heittäytyy veljensä eteen ottaakseen luodit omaan ruumiiseensa ja kun hän syöksyy auttamaan pyörtyvää äitiään saa hänen veljensä sillä aikaa surmansa.

Murhavillitys oli nyt alkanut. Heinäkuun 19. päivänä 1930 laukeaa parabellum useita kertoja Heinjoen Ristseppälän kylässä. Liipasinta painaa itse "kansanjohtaja" Vihtori Kosolan poika Pentti Kosola ja kohteena on suutari Erik Mättö. Sydäntautinen, hermostunut suutari kaatuu selkään ammuttuna eräälle kankaalle ottaessaan juuri esille savukelaatikkoaan. Ruumis kätketään kiireesti havukasan alle ja miesjoukko (Kosola, ylikonstaapeli Matti Nikula, lakit. ylioppilas Mauri Nikula, talollinen Matti Tuokko, mekaanikko Kustaa Vannas ja rautatievirkamies Jalmari Hynninen) pakkautuu takaisin autoon. Eräästä kaupasta ostetaan lapio ja palataan takaisin murhapaikalle peittämään jäljet.

He siirtävät ruumiin toiseen paikkaan, kaivavat syvän kuopan, peittävät ruumiin soralla ja sammaleella ja pakenevat sen jälkeen takaisin Lapualle. Myöhemmin kertoo Pentti Kosola, ettei hän tiedä, miksi hän laukaisi kädessään olleen parabellumin. Hän sai vain mielettömän halun ampua, kädet tottelivat ja painoivat liipasinta. Sitten hän ei enää muista mitään.

Syyskuun 1. päivänä 1930 pidettiin Heinävedellä suuri kansalaiskokous, johon otti osaa kokousvieraita aina Kuopiota myöten. Tuntia aikaisemmin oli alkanut Heinäveden valtuuston kokous. Kansalaiskokouksen osanottajia saapui valtuuston kokoukseen ja vaati sosiaalidemokraatteja jättämään paikkansa. Nämä kieltäytyivät, porvarilliset valtuutetut poistuivat kokoussalista eikä muita päästetty ulos.

Kunnallislautakunnan esimies Onni Happonen yritti paeta ikkunan kautta, mutta hänet saatiin kiinni ja heitettiin autoon. Hän katosi sille tielleen. Happonen piestiin au-

← ONNI HAPPONEN

← SUUTARI MÄTTÖ (VAS.)

tomatkan aikana pariin kertaan ja lopulta hänet ammuttiin erääseen metsään, mistä hänen ruumiinsa löydettiin vasta kahden vuoden kuluttua. Tällöin todettiin, että Happosta oli ammuttu takaraivoon ja sitä ennen raa'asti pahoinpidelty. Hänen kämmenluunsa ja sormensa olivat erillään toisistaan.

Eräs todistaja kertoi myöhemmin oikeudenkäynnissä, että 13 km:n päässä Heinävedeltä oli Happonen pyrkinyt ulos autosta, jolloin häntä oli pahoinpidelty. Tarkoituksena ei ollut tehdä mitään Happoselle, "mutta pitihän se lopettaa kun se oli niin pahasti säretty", totesi todistaja kyynisesti.

Elokuun 1. päivänä 1932 löydettiin Tampereelta Kalevankankaan lähistöltä maantieltä ylimääräinen lääninrikosetsivä Albert Ojala pää luodin lävistämänä ja taskuase vierellään. Ojala oli tutkimassa aiemmin mainitun työmies Yrjö Holmin murhajuttua. Hän oli tutkimuksissaan päässyt melko pitkälle ja oli juuri palannut Forssasta Tampereelle.

Hänen asiakirjasalkkunsa oli tyhjä. Laukaukset oli ammuttu oikealta puolelta päähän mutta Ojala oli vasenkätinen. Vartiopoliisi oli kuullut laukausten äänet ja hänen kertomansa mukaan oli toinen laukaus ammuttu noin minuutin kuluttua. Olisiko itseään päähän ampunut mies odottanut minuutin ja sen jälkeen ampunut vielä toisen laukauksen, kuten haluttiin väittää?

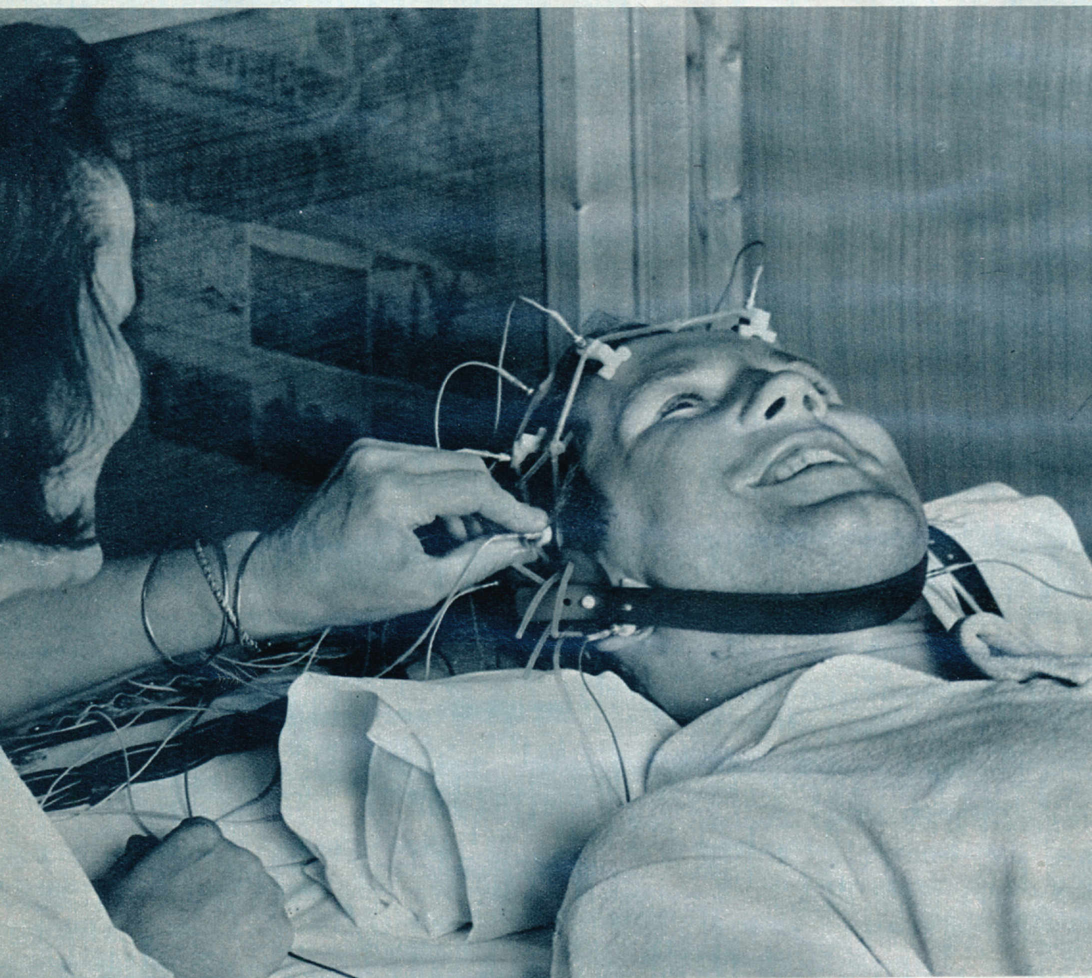
Miksi murhia ei selvitetty?

Nämä mielettömät väkivaltamurhat jäivät suurelta osaltaan selvittämättä. Työmies Yrjö Holmin murhaan syyllinen pidätettiin aikoinaan, mutta lapualaiset panivat toimeen hänen puolestaan mielenosoituksen ja vaativat hänen vapauttamistaan. Murhaa tutkinut lääninrikosetsivä murhattiin. Holmin murha jäi tutkimusta vaille eikä edes poliisimurhaa ryhdytty tutkimaan.

Suutari Mätön murhasta sai Pentti Kosola 8 vuoden tuomion mutta hänet vapautettiin jo 1936. Happosen murhan johdosta tuomittiin kaksi mieshenkilöä, jotka kuitenkin antoivat oikeudessa ymmärtää, että he olivat vain sijaiskärsijöitä. Näistä Pakarinen sai 9 vuoden tuomion ja Puustinen 6 vuoden tuomion. Lisäksi tuomittiin 7 muuta miestä kukin 5 kuukauden vapausrangaistukseen. □

Teksti: JORMA VIRTANEN
Kuvat: VEIKKO LINTINEN

PURTSI PSYKIATRILLA

↑ Purtsi pitkällään mutta ei tyrmättynä. Sähköjohdot kiinnitetään elektrodeihin.

Kun nyrkkeilyä asiantuntemattomasti on väitetty erittäin vaaralliseksi, ja kun Nyrkkeilyliiton puheenjohtaja Valle Resko Iltasanomille antamassaan haastattelussa sanoo Pertti Purhosesta "... jokainen tehköön tyylillään julkisuutta. Katuva ja samaan kuriin toisten kanssa sopeutuva mies otetaan aina vastaan vaikka käynti psykiatrin luona olisikin paikallaan". Mitä Valle Resko tuolla lausunnolla tarkoitti? Olkoonkin että "Purtsi" Purhosta on sanottu nyrkkeilymme ongelmalapseksi ja että hän aukaisee suunsa silloinkin, kun toiset sen pitäisivät kiinni, ei Nyrkkeilyliiton puheenjohtajan liene silti hyvä puhua olympiapronssia voittaneen nyrkkeilijän psykiatrin tarpeesta. Varsinkaan, kun psykiatri ei suorittamissaan kokeissa havainnut mitään sellaista, mikä olisi osoittanut Purhosella olleen syytä ilman Valle Reskon lausuntoa kääntyä psykiatrin puoleen. Me nimittäin otimme Valle Reskon sanoista vaarin ja tutkitutimme "Purtsi" Purhosen Turussa psykiatri Armo Hormialla!

Koko jupakkahan on se, että Purtsi Purhonen on avannut suunsa Nyrkkeilyliiton joidenkin herrojen mielestä liian useasti. Tehtiin tikusta asiaa ja evättiin Purtsin mahdollisuudet osallistua kesäkuun lopulla pidettyihin katsastuskilpailuihin näennäisesti ylikilojen vuoksi.

Tämänkään jälkeen Purtsi ei kumarrellut, vaan teki omalta osaltaan asiasta julkisen helsinkiläisen iltapäivälehden välityksellä. Edelleen on seurannut, että Purhonen ei ainakaan tällä tietoa ottele Meksikossa mestaruuksista. Häntä ei lähetetä Suomen edustajaksi — olkoonkin, että hän asiantuntijoiden mielestä olisi niitä harvoja suomalaisia, joita moisiin arvokilpailuihin kannattaisi edes lähettää. Ja lienee syytä muistaa hänen menestyksekäs uransa, jonka huippuna kiiltelee toistaiseksi Tokion olympialaisten pronssinen mitali.

Jupakan aikana on puututtu Purtsin yksityiselämään, joka joidenkin mielestä ei kaikilta osiltaan ole edustusnyrkkeilijälle soveliasta. Mikäpä siinä, Purtsi on nuori mies, tuntee yhden jos toisenkin edustavan ihmisen, joutuu jo työnsä (PR-päällikkö) luonteen vuoksi istumaan ravitsemusliikkeissä ja siinä sivussa ehkä maistelemaan alkoholiakin. Mutta mitä merkitystä sillä on, jos Purtsi istuu ravitsemusliikkeessä — luultavasti asiaa paheksuvat tekevät joskus itsekin samoin.

Kuten jäljempänä seuraavasta tohtori Armo Hormiankin lausunnosta käy ilmi, on Purtsi keskitasoa älykkäämpi,

KÄÄNNÄ →

1968
MEXICO CITY GRENOBLE

ja sanavalmis kaveri. Ja show on se, joka elättää. Miksi siis ei annettaisi edustusnyrkkeilijän "show'ata", jos hän saa siitä osan leipäänsä.

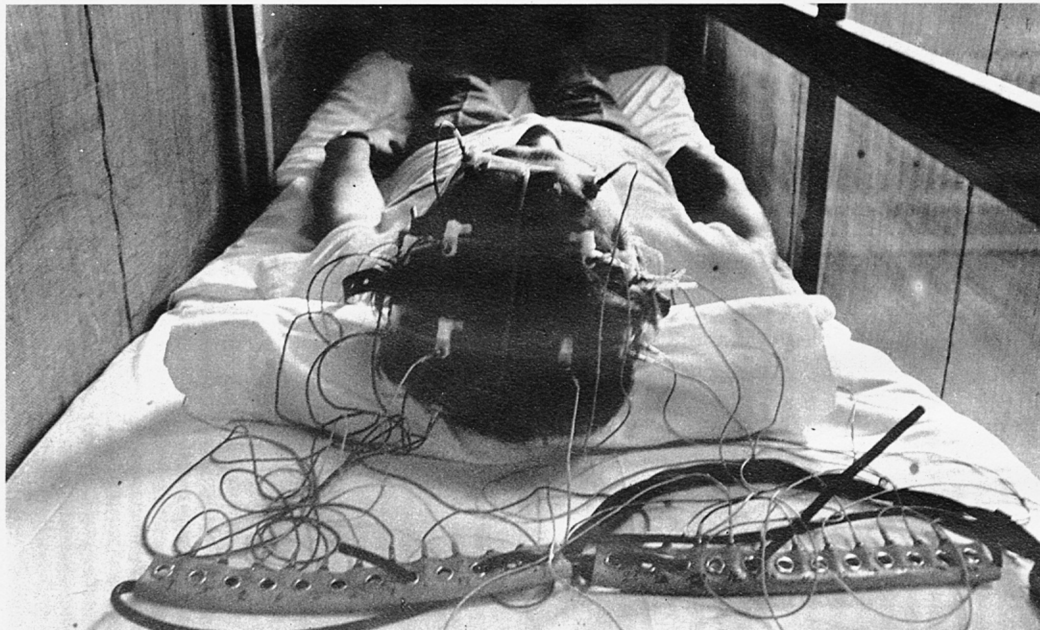
Mutta vaikka sivuuttaisimme Purtsin elämäntapoihin kohdistuneet parjaukset ja vaikka sivuuttaisimme olan kohautuksella sen, että Purtsi hylättiin katsastuskilpailuista lähinnä ylipainosta tehdyllä tekosyyllä, jää kuitenkin juopa, jota tuskin voidaan ylittää siihen puuttumatta.

Nyrkkeilyliiton puheenjohtaja Valle Resko siis kehotti Purtsia pistäytymään psykiatrilla. Ei liene vaikea arvata, että tuollaisen julkisen kehotuksen jälkeen ei jää oikeastaan muuta mahdollisuutta kuin tehdä niin kuin kehotettu on.

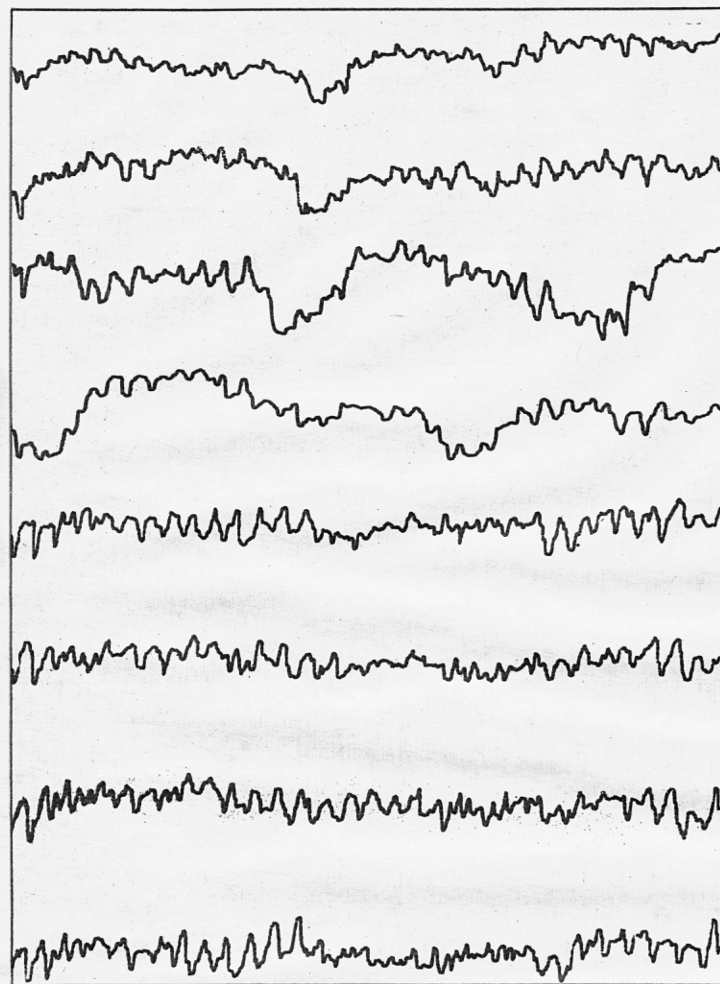
Otimme yhteyden turkulaiseen psykiatrian dosenttiin, hermo- ja mielitautien erikoislääkäriin Armo Hormiaan ja pyysimme häntä tutkimaan Purhosta yksityisasiaa varten.

Kun nyt julkaisemme psykiatri Armo Hormian kirjoittaman lääkärintodistuksen, emme halua pilkata ketään ilmeisen väärien kehotusten tekemisestä tai kehottaa asianomaisia epäilijöitä itseään tekemään samoin kuin he ovat Purtsiakin kehottaneet tekemään.

Emme myöskään kosta pahaa pahalla — julkaisemme ainoastaan sen, mitä psykiatri on Purhosesta havaintoja tehnyt. Yhteenvetona lienee syytä muistuttaa, että ne jotka epäilivät Purtsilla olevan aivovaurion ja hänen siksi olevan edustuskelvottoman Meksikoa ajatellen, lukekoot lääkärinlausunnon kahdesti.

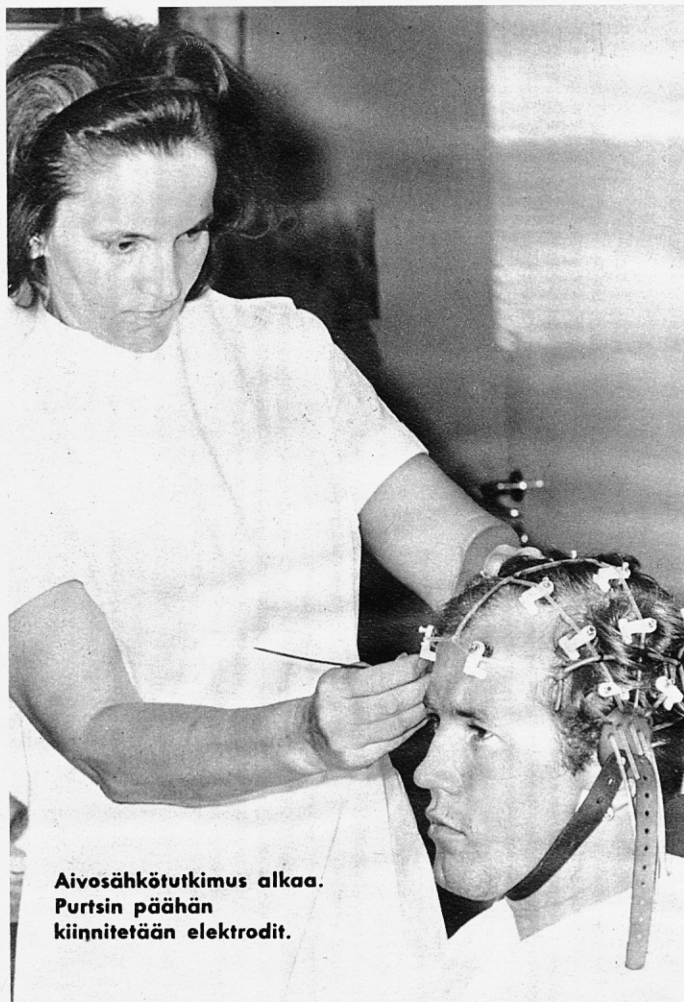

← Valmista on. Varsinainen tutkimus voi alkaa.

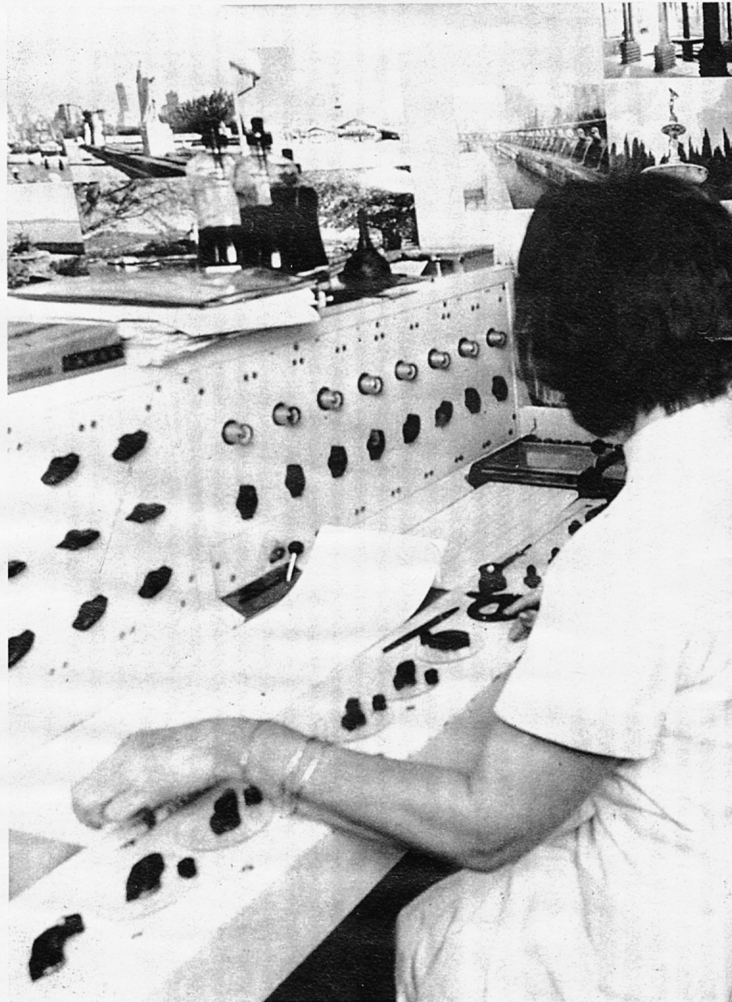

→ Katkelma Pertti Purhosen aivosähkökäyrää, ns. monopolaariset kytkennät. Diagnoosi: Normaali aivosähkötoiminta.

↓ Kone piirtää aivosähkökäyrää liukupaperille. Missä kunnossa ovat Purtsin aivot?

Aivosähkötutkimus alkaa. Purtsin päähän kiinnitetään elektrodit.

LÄÄKÄRINTODISTUS YKSITYISASIAA VARTEN

Pynnöstä todistan, että PR-päällikkö PERTTI PURHONEN, synt. 14. 6. 1942, on ollut tutkittavanani sen seikan selvittämiseksi, onko hänessä havaittavissa aivovaurion merkkejä tai yleensä sellaisia sielullisia tai neurologisia oireita, jotka saattaisivat huonontaa hänen kyvykkyyttään nyrkkeilijänä.

Hänen psyykkisiä ominaisuuksiaan olen tutkinut 1.—6. 7. 68 välisenä aikana neljästi. Tämän on tapahtunut hänen kanssaan erittäin seikkaperäisesti keskustelemalla. Lisäksi olen tarkkaillut hänen käyttäytymistään erilaisissa ihmisryhmissä ja vaihtelevissa tilanteissa. Lisäksi olen suorittanut hänelle kliinisen neurologisen tutkimuksen ja aivosähkötutkimuksen.

Näissä tutkimuksissa ilmeni seuraavaa: Tutkittava on keskitasoa älykkäämpi, hänen mielikuvituksensa on vilkas ja ajatusassosiatiot tapahtuvat sangen nopeasti. Hänen todellisuudentajunsa on hyvä ja myös hänen käsityksensä omasta itsestään on asiallinen. Hän on mielellään huomion kohteena, mutta merkkejä kohonneesta itsetunnosta ei ilmennyt. Seurassa hän on sopeutuva, tekee miellyttävän vaikutuksen, suhtautumisessaan kanssaihmisiin hän on hyväntahtoinen ja avulias. Tunne-elämältään hän on herkkä ja vivahteikas ja tähän liittyen hänellä on tarve ja kyky solmia molemminpuolisesti merkitseviä ja antoisia ihmissuhteita. Tutkittavalle on edelleen ominaista nopea ja kehittynyt lihasmotoriikka, motoriikan merkitys hänen persoonallisuutensa kokonaiskuvassa on vastaavasti korostunut. Sielullisten virikkeiden ilmeneminen lihastoimintoina tapahtuu keskimääräistä nopeammin.

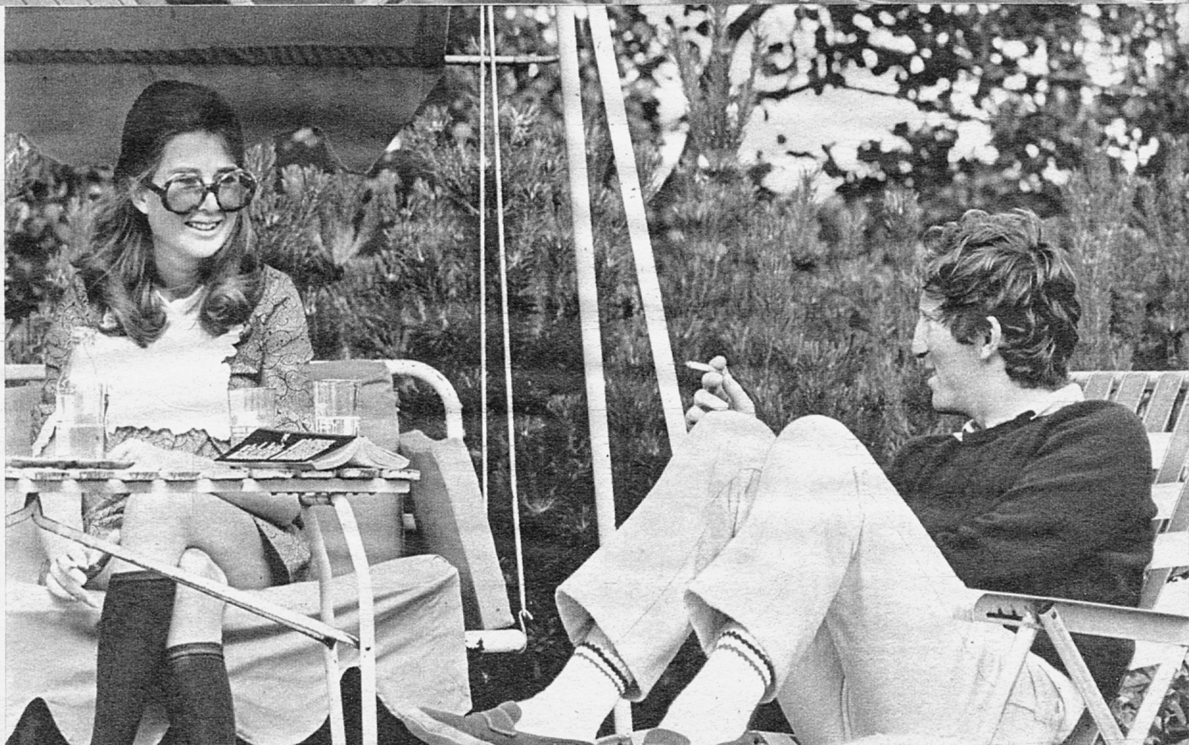
Kliininen neurologinen tutkimus antoi normaalin tuloksen. Aivosähkötutkimuksessa ei ilmennyt aivovaurioon viittaavia piirteitä, vaan löydös oli normaali.

Edelläesitetyn perusteella totean yhteenvetona, että PR-päällikkö Pertti Purhosessa ei ole havaittavissa aivovaurion merkkejä tai yleensä sellaisia sielullisia tai neurologisia oireita, jotka saattaisivat huonontaa hänen kyvykkyyttään nyrkkeilijänä tai soveltuvuuttaan vaativiin edustustehtäviin nyrkkeilijänä.

Turussa 8. 7. 1968

Armo Hormia,
psykiatrian dosentti,
hermo- ja mielitautien
erikoislääkäri

CURT LINCOLN ISOISÄKSI

Rakeita takovan kesäisen takatalven jälkeen aurinko tekee töitä pelastaakseen sen mitä heinäkuusta on jäljellä. Curt Lincolnin Westendin huvilan millimetritöinä leikattu nurmikko höyryää. Vävypoika laskee käsistään kovien miesten kovan kirjan. "Hands up" rauhottaa hermoja. Nina on vielä piiloutunut väritiilin ja lasiseinän taakse. Pappa neuvottelee jossakin puutavarasta egyptiläisen kanssa. Äiti ja palvelusväki ovat kadonneet laajan bungalowin sisähuoneisiin.

Hetki ennen starttia on tälle perheelle suunnilleen samanlainen joka paikassa: Indianapolis, Le Mans, Nürburgring, Brands Hatch ... vauhtiradoilla Etelä-Afrikasta Kanadaan; myös Helsingin Westendissä.

Tällä kertaa ovat Nina ja Jochen samassa startissa. Ninan pieni laukku on valmiiksi pakattuna. Jochenin Sveitsissä rekisteröidyn BMV:n keula käännetty kohti takorautaporttia.

Aikataulun mukaan lähtölipun pitäisi heilahtaa perjantaina, mutta näissä olosuhteissa on syytä varautua varaslähtöönkin. On tiistai.

Keltaisissa froteehousuissa ja sinisessä paidassa puutarhakeinussa loikova pörrötukkainen Jochen on lentänyt edellisenä iltana Englannista. Brands Hatchin GP-radalla oli onni jälleen oikutellut ja kään-

JATKUU SIVULLA 95

JARI EI ITKE

Taistelu Jarista on päättynyt. Poika leikkii onnellisena kotipihallaan Mikkelissä uusien veljiensä kanssa. Hän on oppinut jo muutamia sanoja suomea eikä vielä ymmärrä juuri mitään kohusta, jonka keskipisteenä hän on ollut.
Mitä törkeimpiä huhuja Jarin äidistä on ollut liikkeellä. On jopa väitetty, että äidinrakkaus onkin rahanhimoa. Säälittä ja perusteettomasti on sanan ruoskalla sivallettu milloin mistäkin suunnasta.
Toimittajamme oli Tuula Suhosen mukana hakemassa Jaria. Hän ei suinkaan tuppautunut mukaan suuren rahan voimalla, vaan hänet pyydettiin – henkiseksi tueksi.

Tuula Suhonen soitti itse toimitukseemme ja pyysi edustajaamme mukaan vaikealle matkalle Tanskaan. Hän ei soittanut saadakseen rahaa, vaan kääntyi luottaen puoleemme saadakseen mukaansa toimittajan, jonka avulla hän voisi torjua muiden lehtien haastattelupyynnöt.

Hymylehti ei maksanut suuria rahoja niinkuin on kerrottu, maksoimme vain Suhosten edestakaiset matkat turistiluokassa. Se ei ole paljon 6 000—7 000 mk:n rinnalla. Summaa tarjosi eräs suomalainen viikkolehti Tuula Suhoselle, jotta tämä jättäisi poikansa Tanskaan. Se on pieni summa verrattuna niihin, joita toimittajallemme tarjottiin, jotta hän pettäisi työnantajansa ja myisi juttunsa toisille lehdille.

Tuula Suhonen on saanut viimeisen vuoden aikana osakseen suunnattoman määrän halveksuntaa, haukkumista ja ylenkatsetta. Ylitunteelliset kirjoitukset ovat leimanneet hänet kelvottomaksi kasvattamaan poikaansa, muuttaneet hänen äidinrakkautensa rahanhimoksi, väittäneet häntä kostonhimoiseksi ja pahaksi.

Tuula Suhonen on kestänyt kaiken tämän hiljaa. Hän ei ole antanut haastatteluja kuten Jarin tanskalaiset kasvatusvanhemmat, vaan hän on tyytynyt pysyttelemään kasvottomana niin kauan, kunnes poika on kotona. Mitä hänen hyödyttäisikään nousta sotimaan ennenkuin oikeus on katsonut hänet kelvolliseksi kasvattamaan lastaan. Kuka sitä ennen uskoisi hänen puhettaan, kun kaikki yksimielisesti olivat häntä vastaan? Vasta nyt, saatuaan lapsensa kotiin, hän on haastanut oikeuteen erään häntä pahimmin solvanneen suomalaisen aikakauslehden.

Tuulan äiti, rouva Irja Kauppinen, ei kuitenkaan jaksanut hiljaa sivusta seurata, kuinka lokaa estoitta heitettiin hänen tyttärensä ylle. Lehtemme lukijana hän kääntyi puoleemme ja kertoi Hymylehdessä 5/68 niistä seikoista, jotka pakottivat Tuulan luopumaan lapsestaan.

Lehtemme on esiintynyt jutussa asiallisen puolueettomana, ja tähän luottaen Tuula Suhonen uskaltautui soittamaan ja esittämään pyyntönsä. Hän ei pyytänyt rahaa, se tässä mainittakoon, vaan tarjouduimme korvaamaan matkat.

Tuula Suhonen ei siis pyytänyt rahallista apua, vaan lähinnä henkistä tukea selviytyäkseen vaikeasta matkastaan. Hän tiesi kaikkien lehtien, niin kotimaassa kuin Tanskassakin seuraavan tapahtumia, hän tiesi hastattelutarjouksista, joita hän oli saanut jo ennen soittoaan meille. Hän on saanut todella suuria tarjouksia. Jos hän olisi halunnut tehdä lapsellaan rahaa, miksi hän ei siis suostunut 7 000 markan tarjoukseen ja jättänyt lastaan Tanskaan? Eikö tuollainen tarjous ole kauppaa lapsesta? Juuri sitä kauppaa, josta turhaan on syytetty Tuula Suhosta.

ONKO SIIS IHME, ETTÄ TUULA SUHONEN ON JÄRKYTTYNYT JA PELKÄÄ LEHDISTÖÄ. KOHTELU TANSKAN JA SUOMEN LEHTIEN PALSTOILLA ON RAAKAA. NIMETTÖMIÄ KIRJEITÄ JA PUHELINSOITTOJA ON TULLUT, PERHE-ELÄMÄNI NORMAALI RYTMI ON HÄIRIINTYNYT. TANSKALAISTEN VASTAANOTTOA TIEDETTIIN JO ETUKÄTEEN PELÄTÄ, MUTTA SIITÄ HUOLIMATTA LEHDISTÖN RYNTÄYS, TAKSIKUSKIEN SUHTAUTUMINEN SUHOSIIN — HE EIVÄT OTTANEET NÄITÄ KYYTIINSÄ — JA HUUTELIJOIDEN LAUMAT JÄRKYTTIVÄT. VALOKUVAAJIEN HILLITÖN RYNTÄYS EI SÄÄSTÄNYT KAMEROITA EIKÄ KANSSAIHMISIÄ, ERÄSKIN VALOKUVAAJA ISKI NAISTOIMITTAJAN KATUUN PÄÄSTÄKSEEN KUVAAMAAN TUULA SUHOSTA.

16-vuotiaana naimisiin

— Olin kuusitoistavuotias mennessäni ensimmäisen kerran naimisiin. Vanhemmat olivat hiukan vastaan, mutta koska he tunsivat Teuvon, ensimmäisen mieheni, ja tiesivät hänet kunnolliseksi ja yritteliääksi mieheksi, he suostuivat. Meillä oli aluksi kaikki hyvin. Asuimme Teuvon kotitalossa yhdessä hänen veljensä perheen kanssa. Meillä oli mukavuuksia ja säästimme rahaa oman kodin rakentamista varten. Saimme pojan, Arin, joka nyt lähenee jo viidettä ikävuottaan. Teuvo kuoli tapaturmaisesti.

— Olin epätoivoisen yksinäinen. Minulla oli vaikeuksia suvun kanssa ja siksi muutin Savonlinnaan. Olin tavattoman yksinäinen. En tiennyt mitä tehdä — en osannut oikein ajatellakaan. Kuitenkaan en viettänyt sellaista elämää, kuin tuo oikeuteen haastamani viikkolehti väitti. Yritin olla muiden ihmisten joukossa, jotta en olisi ollut niin yksin.

— Menin kihloihin Pertti Pörstin kanssa ja meidät kuulutettiin. Tässä vaiheessa huomasin, ettei avioliittomme onnistuisi. Purimme kihlauksen, vaikka jo silloin tiesin odottavani hänelle lasta.

— Jari syntyi toukokuussa -66, jolloin olin suurissa taloudellisissa vaikeuksissa ja hermostunut. Lapsen isä tunnusti pojan omakseen ja maksoi elatusapua 80 mk kuussa, mutta se ei paljon auttanut. Vanhempieni pienessä mökissä ei ollut tilaa — ja sitäpaitsi äitini oli silloin niin huonossa kunnossa, ettei pojan sijoittaminen sinne tullut kyseeseen.

— Poika oli hoidossa Säämingin emäntäkoululla, kunnes päätin antaa hänet kasvatiksi Tanskaan, jonnekin hyvään kotiin, jossa hänellä olisi elämisen mahdollisuudet. Virallisia papereita ei tehty . . .

— Lehdistö on leimannut minut huonoksi naiseksi, huonoksi äidiksi, joka lapsen tunteista välittämättä kiskoo lasta edestakaisin mielialojen mukaan. Tämä ei ole totta! Nuoruudessani on tapahtunut erehdys, mutta asialle en voinut mitään. Minun oli pakko antaa Jari pois. Se oli hyvin tuskallista. Jari on oma poikani, minun lapseni. On väärin vieraiden ihmisten väittää, että toimin tunteettomasti!

— Jarin isä väitti lehdellemme antamassaan lausunnossa teitä kostonhimoiseksi naiseksi. Te haluatte hänen väittämänsä mukaan saada hänet maksamaan jälleen.

— Tuo on samanarvoinen lausunto kuin monet muutkin minusta sanotut. Olen jo niin tottunut erilaisiin minua loukkaaviin lausumiin, etten jaksa enää edes itkeä.

Jarin koti

Tuula Suhonen meni naimisiin syksyllä -66 vakuutustarkastaja Eino Suhosen kanssa. Vakuutustarkastaja Suhonen on Tuulan vanhempien hyvä tuttava. Tuttavuuden perusteella Suhonen osasi pyytää Tuulaa taloudenhoitajakseen aluksi, ja lopulta vaimoksi. Avioliitto on onnellinen. Perheeseen kuuluu Eino Suhosen poika, kahdeksanvuotias Timo sekä Tuulan 5-vuotias Ari. Pikkuinen Jari liittyy nyt joukon jatkoksi. Perheen taloudellinen asema on hyvä. Tarkkaa kuukausituloa Suhoset eivät osanneet sanoa, koska palkka riippuu osittain provisioista, mutta keskimäärin se on yli 2 000 mk kuussa.

Heillä on oma keskikokoinen auto sekä työnantajan puolesta neljän huoneen ja keittiön suuruinen asunto. Yksi huone on toimistona. Aviopuolisoiden ikäero on huomattava, Tuula on 22-vuotias, vakuutustarkastaja Suhonen 45-vuotias. Ikäeroa ei kuitenkaan huomaa, sillä Tula on vaikeuksien keskellä vakavoitunut, kypsynyt, ja vakuutustarkastaja Suhonen puolestaan on erittäin nopealiikkeinen, nuorekkaan elinvoimainen mies.

Lehdistön vainoamana

Kööpenhaminan satamassa oli sikäläinen lehdistö vastassa, joukossa muutamia suomalaisiakin toimittajia. Kuvia koetettiin ottaa kaikista mahdollisista kulmista Suhosten vastusteluista huolimatta. Tuula Suhoselta pyydettiin lausuntoja, mutta hän kieltäytyi ehdottomasti puhumasta. Laivalla jutellessamme hän totesi, että hänen on turha koettaakaan sanoa mitään, koska hän ei osaa kieltä. Ja toisekseen — vaikka hän sanoisi mitä, ei se auta. Hänethän on jo huonoksi ja kovaluonteiseksi leimattu.

Tanskalaiset lehdet olivat tehneet asiasta suuria juttuja. Koko sivun otsikot suorastaan kirkuivat vastaan lehtikojuista. Vedottiinpa kuninkaaseen saakka. Tanskalaiset olivat närkästyneitä ja osoittivat mieltään — oli vaikeata saada taksia, joka suostuisi viemään joukkoamme eteenpäin. Epämiellyttävät huomautukset kaikuivat peräämme.

Suomen lähetystö oli luvannut lähettää auton vastaan, mutta sitä ei kuulunut. Kun taksilla ajoimme heidän toimitaloonsa, ei se ollut vielä avoinna varhaisen ajankohdan

Teksti: PERTTI JUSSILA Kuvat: PRESSFOTO ja PERTTI JUSSILA

KÄÄNNÄ

takia. Tanskalainen lehdistö sai taas kuvansa siitä, kuinka lähetystön ovi pysyi suljettuna. Lähtiessämme hotelliin seurasivat valokuvaajat saattojoukkona kannoillamme.

— En uskalla lähteä huoneesta minnekään, itki Tuula Suhonen. — He ovat kauheita! Kuinka he voivat vainota minua näin?

Istuimme huoneissamme ja koetimme lukea tanskalaisten lehtien juttuja Jarista. Häntä oli kuvattu yhdessä kasvatusvanhempiensa kanssa. Kuvista näimme kahdet surulliset aikuisen kasvot ja kirkassilmäiset pikkupojan kasvot. Tuula Suhonen tuijotti oman lapsensa kuvaa kauan unohtaen hälinän huoneiden ulkopuolella. Hänhän saisi pian pojan takaisin, enää ei tarvitsisi tyytyä kuviin.

Soitimme lähetystöön, josta itse suurlähettiläs Tarjanne vastasi. Hän oli henkilökohtaisesti viime aikoina joutunut hoitamaan Jarin juttua, sillä osa henkilökunnasta oli lomalla.

— Jari on luovutettu aamulla virallisesti Suhosten asianajajan haltuun Fredericiassa. Pojan kasvatusvanhemmat seuraavat kuitenkin Erik Christofferia tänne Kööpenhaminaan, jossa luovutus vanhemmille tapahtuu. Suunnitel-

→ Kööpenhaminan satamassa oli vastassa kymmeniä lehtimiehiä ja valokuvaajia. Tuula Suhonen halusi välttyä kaikelta julkisuudelta ja on juuri aukaisemassa sateenvarjoa suojakseen.

↓ Vielä viimeisen kerran. Herra Bœrge Frandsen napittaa Jarin kengän. Kastrupin lentokentältä herrasväki Frandsen siirtyi lähetystön autolla Dan-hotelliin, jossa luovutus tapahtui.

→ Vanhempieni sanotaan saaneen minusta taloudellista hyötyä. Hymylehti maksoi heidän edestakaisen matkansa Helsingistä Kööpenhaminaan. Muut puheet suurista rahoista ovat pötyä.

↓ Luovutustilaisuus on takanapäin ja pieni erojaisitku on itketty. Vielä vähän oudon äidin hellyys on kuitenkin niin turvallista, että pikkumies uskalsi autossa luottavaisesti nukahtaa tämän käsivarsille.

miemme mukaan luovutus tapahtuu noin klo 14.00 parinkymmenen kilometrin päässä kaupungista, rauhallisessa paikassa. Soitamme teille tarkemmin asiasta.

Onko vastaavanlaisia luovutuksia tapahtunut aikaisemmin?

— Muistaakseni noin kolme vuotta sitten viimeksi. Tällaista julkisuutta ei mikään tapaus ole aikaisemmin saanut osakseen!

Jari ei itkenyt eron vuoksi

Luovutuksen odottaminen hotellihuoneeseen saarrettuna oli raskasta. Tanskalainen lehdistö suhtautui Suhosiin epämiellyttävästi — miten suhtautuisivat kasvatusvanhemmat? Frandsenit olivat pyytäneet Tuula Suhosta asumaan luokseen viikoksi tai pariksi tutustuakseen poikaan, jotta eroaminen kävisi helpommin. Tämä ehdotus oli torjuttava, sillä perhe ja työt odottivat Suhosia kotimaassa.

Tuskinpa kahden viikon yhdessäolosta olisi tullut miellyttävä. Sovitussa luovutustilaisuudessa rouvat loivat toisiinsa kylmän katseen. On ymmärrettävää, että oikeudenkäynti repäisee usein ylipääsemättömän kuilun.

KÄÄNNÄ

Suurlähetystö hoiti tapaamisen ja lehdistön kannoilta karkoittamisen hienotunteisesti ilman melua. Ilmapiiri tapaamisessa oli rauhallinen ja asiallinen, joskaan sydämellisyydestä ei voitu puhua.

Noin kahden tunnin ajan kaikki osapuolet keskustelivat rauhallisesti keskenään tulkin välityksellä. Jari pyrähteli huoneessa edestakaisin tullen milloin kenenkin syliin. Piano kiehtoi vilkasta poikaa huomattavan kauan. Hän jaksoi istua hiljaa paikallaan tapaillen säveliä sillä aikaa kun Frandsenit kertoivat Suhosille kaikista niistä pienistä tottumuksista, joita Jarilla jo oli. He pyysivät niinikään lupaa käydä illalla tapaamassa Jaria hotellissa, mihin pyyntöön Suhoset suostuivatkin.

Tuula Suhoselle antoi rouva Frandsen kirjeen, jonka hän oli kirjoittanut edellisenä iltana.

"Rakas rouva Suhonen. Kun me nyt luovutamme Teille takaisin Jarin, jota me olemme rakastaneet omanamme lähes kaksi vuotta, me kiitämme Teitä sydämellisesti. Jari on tehnyt elämämme hyvin onnelliseksi. Ja me pyydämme hartaasti. Jos Jarilla on ikävä Suomessa. Hänen lapsenkieltään ei siellä kukaan ymmärrä, hänen lähellään ei ole meitä, joita hän on kutsunut isäksi ja äidiksi, ihmiset ja ympäristö ovat hänelle vieraat. Jos Jari on onneton, lähettäkää meille sähkösanoma kertomatta siitä kenellekään. Tämä Jarin onnen vuoksi. Ja minä mieheni kanssa haluamme kertoa: kotimme ovi on Teille, miehellenne ja mukana olevalle ystävällenne avoin. Olisitte kotiimme sydämellisesti tervetullut. Teidän . . . "

Ero oli vaikea, ja se on hyvin ymmärrettävää. Herra ja rouva Frandsen itkivät peittelemättä. Lapsen nähden he sentään hillitsivät vielä itsensä, mutta ovien toisella puolella saivat kyyneleet vallan. Hotellin naispuolinen vahtimestari liittyi nyyhkyttäjien joukkoon kuullessaan Jarin itkevän kokoussalin puolella.

Jari pelästyi enemmän sitä, että hänet jätettiin suunnattoman suureen kongressisaliin kuin sitä, että hän olisi ymmärtänyt kasvatusvanhempien kadonneen kokonaan hänen näköpiiristään. Itkua ei kestänyt kauan, sillä vielä toistaiseksi vieras äiti lohdutteli piankin pikkumiehen hymyileväksi jälleen. Frandsenien jättämät lelut olivat tuttuja ja turvallisia. Niiden parissa Jari viihtyi sen ajan, jolloin vanhemmat kiittivät asianajajaa ja tulkkia sekä konsuli Jœrgensenia, jotka kaikki omalta osaltaan auttoivat luovutustilaisuudessa.

Samalla hienostuneella tyylillä, jolla luovutuspaikalle saavuttiin, siltä myös poistuttiin. Takaovista tosin, mutta sitäkin nopeammin. Muutaman eksytysliikkeen jälkeen onnistuimme pääsemään hotellihuoneisiin siten, etteivät paikalliset lehdet päässeet valokuvaajineen hyökkäämään Suhosten kimppuun. Matkalla hotelliin oli Jari nukahtanut Tuula Suhosen syliin. Huoneessa hän heräsi ja itki hiukan, mutta tyyntyi saatuaan maitoa ja lemmikkinallensa. Joukko lehtimiehiä oli haistanut tulomme hotelliin, ja ovien takaa alkoi kuulua huutelua ja tarjouksia.

Erittäin iloinen poika

Lähtö hotellista ei tapahtunut yhtä sujuvasti kuin aikaisemmat matkamme suurlähetystön kyydissä. Hullunmylly pyöri kiihkeästi heti kun auto tuli meitä noutamaan. Toimittajat ja valokuvaajat suorastaan tappelivat keskenään. Jarikin sai tuossa rytäkässä pienen naarmun päähänsä ennenkuin pääsimme turvallisesti autoon. Finlandialla auto ajoi suoraan sisään autokannelle ja näin vältyttiin niiltä lehtikuvaajilta, jotka olivat laiturilla odottelemassa. Huomatessaan auton sisäänajon, työntyivät toimittajatkin laivaan, mutta henkilökunta

← Laivan leikkihuoneessa Jari telmi muiden lasten joukossa, vaikka joissakin lehdissä näkyi mainintoja siitä, kuinka Jaria pidettiin koko matkan ajan teljettynä hyttiin. Jari valloitti monen äidin sydämen vallattomuudellaan.

↓ Poika ja äiti puhuvat eri kieltä mutta ymmärtävät toisiaan hyvin. Jari oppi jo laivalla monta suomalaista sanaa.

Jari suhtautui tapahtuneeseen hyvin tyynesti, jopa tyynemmin kuin vanhemmat. Jari leikki hytissä omia pikkupojan leikkejään, jutteli omalla lapsenkielellään nallelle pikkuisia juttujaan ja söi hyvin. Päivänmittaan istuimme laivan salongissa, jossa Jari pyöri riehakkaasti tuolien välissä kuten muutkin lapset.

— Erittäin iloinen poika, totesi eräs vieressä istunut nuori rouva, joka kaikesta päätellen ei tiennyt miten kuuluisasta pojasta oli kyse. Myös lasten leikkihuoneessa Jari valloitti monta äitiä vilkkaudellaan. Laivamatkan aikana hän oli jo oppinut monta suomalaista sanaa ja käytti niitä oikein taitavasti tullakseen ymmärretyksi.

Tapasimme laivalla myös erään suomalaistanskalaisen rouvan, joka kiinnostuneena oli seuraillut Jarin tapausta. Hänen mielestään oikeus voitti — tottakai lapsi kuuluu äidilleen. Hän suhtautui yleensäkin tapaukseen kiihkottomasti ja erittäin asiallisesti, joten hänen mielipiteelleen voi antaa arvoa. Samaa ei voi sanoa kaikista kiihkoilijoista, jotka huutavat ottamatta selvää asian taustasta. Mainitun rouvan mielestä kielikysymys ei ole mikään pulma. Pieni lapsi oppii ällistyttävän nopeasti uuden kielen. Jari on tästä hyvä esimerkki. Sitäpaitsi rouvalla oli omakohtaisia kokemuksia. Hänen oma, suunnilleen Jarin ikäinen poikansa oli kolmen viikon lomalla Suomessa oppinut juttelemaan täysin ymmärrettävästi suomea isovanhempien iloksi.

Myös sosiaaliministeri *Anna-Liisa Tiekso* on antanut lausuntonsa tapauksesta Jari:

— LAKIMME MUKAAN ÄITI ON LAPSENSA HOLHOOJA. TÄSSÄ TAPAUKSESSA OLI KYSE ÄIDIN HOLHOUSOIKEUKSIEN TOTEUTTAMISESTA. ÄIDILLÄ ON OIKEUS OTTAA LAPSENSA ELLEI SITÄ KIELLETÄ LASTENSUOJELULAIN PERUSTEELLA. TÄLLAISEEN KIELTÄMISEEN EI NYT KYSYMYKSESSÄ OLEVASSA TAPAUKSESSA OLE MITÄÄN PERUSTETTA. LASTA EI VOI KUKAAN OTTAA ÄIDILTÄ JA PITÄÄ SITÄ LUONAAN SILLÄ PERUSTEELLA, ETTÄ LAPSI ON KIINTYNYT HÄNEEN.

— JOS OLISI KÄYNYT NIIN, ETTÄ TANSKALAISET VANHEMMAT OLISIVAT SAANEET PITÄÄ JARIN, OLISI TAPAUKSESTA MUODOSTUNUT VAARALLINEN ENNAKKOTAPAUS.

Sosiaaliministeri Tiekso toteaa, että Jarin kannalta siirto Suomeen on vaikea, joskin lapsi hyvin pian sopeutuu uuteen ympäristöönsä, eikä ole syytä epäillä, etteikö Jari saa äidiltään kaikkea tarvitsemaansa hellyyttä ja huolenpitoa. Syntynyttä tilannetta ei voida tarkastella ainoastaan Jarin kannalta. On otettava huomioon myös Jarin äiti, sekä tapauksen yleinen merkitys. Äiti oli erittäin suurissa vaikeuksissa luvatessaan poikansa tanskalaisille kasvattivanhemmille adoptiotarkoituksessa. Olosuhteiden muututtua äiti kuitenkin peruutti lupauksensa yrittäen saada lapsensa takaisin.

Jarin äidin kotikaupungin Mikkelin sosiaalijohtaja *Paavo Roine* korostaa, että Mikkelin sosiaalilautakunnan näkemyksen mukaan äidillä oli juridinen oikeus saada lapsi takaisin, vaikkakin lapsen kannalta oli väärin irroittaa hänet kasvuympäristöstään. Sosiaalilautakunta on kuitenkin suurlähetystön kyselyyn vastannut, että Jarin tuleva suomalainen perhe on sovelias ottamaan lapsen vastaan. Lisäksi todettiin, että Jarin äidille on tapausta julkisuudessa käsiteltäessä tehty vääryyttä. On kirjoitettu, ettei äiti ole sovelias kasvattamaan lasta. Mikkelissä ei ainakaan ole huomattu mitään minkä vuoksi hän ei olisi.

ohjasi heidät päättäväisen lujin ottein jälleen ulos.

Kun laiva irtosi rannasta, huokasi Tuula Suhonen helpotuksesta. Hän oli saanut lapsensa, oman Jarinsa takaisin ja päässyt hetkeksi rauhaan lehdistöstä. Edessä hänellä olisi vielä kotimaisen lehdistön ryntäys Helsingin satamassa, mutta sen kohtaaminen tuntui jo helpolta.

Tanskalaiset ja suomalaiset lehdet ovat väittäneet Jarin itkeneen hytissä pitkään ja hartaasti. Tässä ei ole perää, sillä

← Oikeus on todennut minut kelvolliseksi kasvattamaan lastani. Se on antanut minulle poikani takaisin, vaikka lehdistö on tuominnut minut huonoksi naiseksi. He väittävät minun rahan takia raastavan lasta edestakaisin tämän tunteista välittämättä. Rakastan lastani, ja pyysin häntä takaisin heti, kun elämäni järjestyi parempaan päin.

JARI ON NYT KOTONAAN, JA ON OPPINUT UUDEN PERHEENSÄ ELÄMÄNTAHDIN. HÄN ALKAA VIIHTYÄ, MIKÄLI SIVULLISET ANTAVAT HÄNEN OLLA RAUHASSA. LEHTEMME VÄLITYKSELLÄ TAHTOVAT SUHOSET VEDOTA JARIN PUOLESTA YLEISÖÖN: — ÄLKÄÄ TUIJOTELKO LASTA KUIN IHMEELLISTÄ NÄYTTELYESINETTÄ. ÄLKÄÄ ESITTÄKÖ HÄNELLE TYHMIÄ KYSYMYKSIÄ. ANTAKAA HÄNEN SOPEUTUA UUTEEN ELÄMÄÄNSÄ OMAN ÄITINSÄ LUONA, OMASSA KODISSAAN. □

Teksti:
TIMO SUOSTE
Kuva:
KALEVI PÖYHÖNEN

230 VANHAA MILJOONAA ILLASSA - HEVOSILLA!

Rahanhimo on inhimillistä ja inhimillisen himon kurissapitäminen vaikeaa. Jos siinä ei onnistu, himo pitää tyydyttää. Varastamalla, ryöstämällä, kavaltamalla, pettämällä tai pelaamalla. Työntekoa ei kannata yrittää, senhän tietää jokainen.

KÄÄNNÄ

230 VANHAA MILJOONAA ILLASSA - HEVOSILLA!

Esitetyistä tyydytyskeinoista — niitä on tietysti useampiakin — lienee viimeinen eniten käytetty ja turvallisin. Neljä ensiksimainittua kun takaavat tekijälleen useimmiten vain ruoan ja asunnon muutamaksi vuodeksi eteenpäin. Veikkaus ja raha-arvat, siinä suomalaisen mahdollisuudet rikastua nopeasti. Siinä suomalaisen mahdollisuudet kestää useinkin pitkä ja yksitoikkoinen työ päiväunia näkemällä. Niin kovin harvan kohdalla ne vain muuttuvat todellisuudeksi.

Laillistettu uhkapeli ei ainakaan vielä ole päässyt iskemään kynsiään Suomeen. Ruotsissa on vastarinta sen sijaan hitaasti mutta varmasti murenemassa. Se alkoi ravintoloiden 50 äyrin ruleteista. Se jatkui suljettujen klubien pokeri- ja rulettipöytien äärellä, missä ylärajaa panoksille ei tunneta ja missä jäseneksi pääsyyn riittää kyky menettää edes satanen. Suurimmassa muodossaan on uhkapeli lahden takana kuitenkin kaikkein laillisinta. Ruotsin valtio itse nimittäin järjestää useana iltana viikossa alamaisille mahdollisuuden asettaa peliin tilinsä, lainansa, säästönsä, vippinsä, kavalluksensa ja avio-onnensa. Kukaan ei kysy, mistä raha tulee.

Pelataanhan meillä Suomessakin hevosista, saattaa joku sanoa. Pelataanpa hyvinkin. Onhan meillä peräti 70 ravirataa, joista 69 on ympäri vuoden kiinni. Ja jos Käpylässä joku huitaisee voittajalle surkeilematta viisi markkaa, niin onhan sekin pelaamista. Mutta voiko sitä vielä nimittää uhkapeliksi?

Ruotsissa on ratoja vain 24, mutta ne ovat auki ympäri vuoden. Yhdellä radalla saattaa vuosittain olla 60 kilpailua. Yhdellä radalla saattaa yleisö yhtenä ainoana iltana pelata 230 miljoonaa vanhaa markkaa. Ja yhdellä ainoalla radalla saattaa yksi ainoa mies yhden ainoan illan voittona nostaa yli 50 vanhaa miljoonaa — verottomana. Sitä ehkä voisi nimittää uhkapeliksi?

Ruotsalaisten pelihimossa on jotain surkuhupaisaa. "Yksikätiset rosvot" tivoleissa ja huvipuistoissa, bingot kaikissa mahdollisissa seurahuoneissa, kahviarpajaiset joka toisessa kadunkulmassa, amerikkalaiset arpajaiset kaikilla suuremmilla työpaikoilla, puhumattakaan veikkauksesta ja raha-arvoista jotka häviävät kuin kuumille kiville ensimmäisenä myyntipäivänä, herättävät useimmissa suomalaisissa aluksi hilpeyttä. Mutta tauti on tarttuvaa eikä asiaa suinkaan paranna se, että Ruotsista on mahdollisuus osallistua myös ulkomaisiin veikkauksiin ja arpajaisiin. Tätäkään tilaisuutta eivät naapurimme totisesti jätä käyttämättä.

Suurimmat lailliset rahat liikkuvat ilman muuta totalisaattorissa. Ruotsin kolme suurinta ravirataa ovat Solvalla Tukholmassa, Åby Göteborgin liepeillä, mistä kuvamme ja numerotietomme ovat peräisin, sekä Jägersro Malmön lähistöllä.

Åbyssä käy vakituisesti kilpailemassa 450 ravihevosta, mutta sen lisäksi käy lähistöllä sijaitsevilta radoilta vierailevia ravureita, joten kilpailijoiden kokonaismäärä lähentelee kahtatuhatta. Kaikkiaan on maassa tällä hetkellä kymmenkunta tuhatta aktiivisesti kilpailevaa hevosta.

Viime vuoden kokonaisliikevaihto tällä Ruotsin toiseksi suurimmalla raviradalla oli 104 516 566 kruunua. Ennätykset rikotaan kuitenkin melkein joka vuosi, mikä johtuu paitsi lisääntyneestä kiinnostuksesta ja siitä, että ruotsalaisilla on yhä enemmän käytettävissään rahaa vapaa-ajanviettoon, myös siitä, että rahan arvo Ruotsissa laskee aivan samalla tavoin kuin useimmissa muissakin maissa. Yhden päivän ennätysliikevaihto on kuitenkin toistaiseksi viime vuoden viimeiseltä kilpailupäivältä, jolloin Åbyssä muutaman tunnin kuluessa pelattiin 2 877 961 kruunua eli lähes 230 miljoonaa vanhaa markkaa.

Yleisömääristä ei ole saatavissa tarkkoja lukuja, sillä Ruotsin raviurheilulla on vanha perinne, jonka mukaan näitä lukuja ei ilmoiteta julkisesti. Tämä johtuu osaltaan siitä, että raviurheilulla on läntisessä naapurissamme myös koko joukko vihamiehiä, jotka tarkat luvut tietäessään saattaisivat käydä raviurheilun kimppuun aiheettomin ja väärin perustein. He eivät nimittäin tähänastisissa hyökkäyksissään ole lainkaan ottaneet huomioon sitä, että suuri osa totalisaattorista pelataan etukäteen asiamiesten ja toimistojen kautta. Näin ollen yleisömäärät olisivat täysin harhaanjohtavia pelin suuruutta arvioidessa. Vaikka numerot ovatkin salaisia, voitaneen mainita, että Åbyn ennätys yhtenä ravipäivänä on yli 20 000 henkeä.

Vakituisia työntekijöitä, joiden tehtävänä on osaksi radan kunnossapito, osaksi erilaiset konttorityöt, on Åbyssä yhteensä 22. Hevosten valmentajilla on jokaisella oma yksityinen toimintansa eivätkä he siis ole raviradan palveluksessa. Heillä on puolestaan palveluksessa hevosten hoitajia, joten talleilla on töissä noin 75—80 henkilöä. Tämän lisäksi tulevat ravintolahenkilökunta ja totalisaattorikassat, joten kilpailupäivinä on työntekijöitä kaikkiaan noin 450. Totalisaattorikassat ovat pääasiassa pankkien virkamiehiä, mutta viime aikoina on töihin otettu runsaasti myös opiskelijoita, jotka nuoruutensa ja nopeutensa ansiosta ovat osoittautuneet erittäin sopiviksi näihin tehtäviin. Normaaleina päivinä on kassoja paikalla 65, mutta suurempien kilpailujen aikana heidän lukumääränsä voidaan lisätä 74:ään.

Totalisaattorissa on nykyisin kolme eri pelimuotoa: voittaja-, paikka- ja V-5-peli. Voittajapelissä pelataan, niin kuin jo nimikin sanoo, lähdön voittajaa. Pelaajalla on mahdollisuus sijoittaa rahansa 2, 5, 10 tai 50 kruunun kuponkeihin, mutta kuponkien lukumäärä on rajoittamaton. Toisin sanoen voi 50 kruunun kuponkeja ostaa vaikka tuhansilla kruunuilla. Hevosen voittaessa saa pelaaja rahansa takaisin määrätyn oddsin eli kertoimen mukaan, jonka suuruus riippuu siitä, kuinka paljon ko. hevosta on pelattu. Mitä enemmän jotain suosikkia pelataan, sitä vähemmän se voittaessaan antaa pelaajalle rahoja takaisin. Suurissa pelihalleissa, samoinkuin radan varrella on elektroniset odds-kellot, jotka on numeroitu sataan saakka. Jokaisessa lähdössä on kaikilla mukana olevilla hevosilla oma kellonsa, joka automaattisesti siirtyy pienempiin lukemiin sitä mukaa kuin hevosta pelataan. Näin on asiaatuntemattomallakin pelaajalla mahdollisuus seurata, mitkä hevoset ovat suosikkeja. Panoksen voi sijoittaa hevoselle siihen hetkeen saakka, jolloin lähtö tapahtuu. Silloin menevät kaikki kassat automaattisesti lukkoon.

Paikkapelissä pelataan hevosta, jonka oletetaan sijoittuvan kolmen parhaan joukkoon. Jos pelaaja sijoittaa rahansa esimerkiksi numerolle kymmenen, hän voittaa, jos 10 on kolmen parhaan joukossa millä sijalla hyvänsä. Voitonjako on tässä pelissä kuitenkin mutkikkaampi kuin voittajapelissä, eikä yleisö näe voittokerrointa suoraan oddskelloista. Viime vuonna oli paras kerroin voittajapelissä 228,41 ja paikkapelissä 363.

V-5-peli, joka tätä nykyä on ehkä suosituin pelimuoto ja jossa todella suuret voitot jaetaan, perustuu melkein puhtaasti veikkausperiaatteelle. V-5-kupongin vasemmassa laidassa on viisi pystysuoraa osastoa, joista jokainen tarkoittaa etukäteen määrättyä lähtöä raveissa. Jokaisen viiden kohdalla on numeroituna 20 vaakasuoraa saraketta. Tavallisesti erässä juoksee 8—15 hevosta ja veikkaaja yrittää sijoittaa jokaisessa viidessä lähdössä suosikkinsa asianomaisen numeron kohdalle. Myös järjestelmien rakentaminen on tässä pelissä mahdollista. Jos esimerkiksi pelaaja haluaa ensimmäisessä lähdössä täysvarmistaa veikkauksensa, hän voi sijoittaa ristin vaikka jokaisen 20 hevosen kohdalle, jos niin monta on mukana, ja jäljelläoleviin neljään lähtöön yhden ristin kuhunkin. Tällainen peli maksaa hänelle 20 kruunua, koska jokaisen rivin hinta on yksi kruunu. Jos hän haluaa varmistua myös toisesta lähdöstä, jossa myös olettamuksen mukaan on 20 ravuria, ja jäljelläoleviin kolmeen lähtöön sijoittaa vain yhden ristin kuhunkin, peli maksaa hänelle 20 x 20 = 400 kruunua. Kolmannen lähdön täysvarmistaminen maksaisi jo 8 000 kruunua, neljännen 160 000 ja viidennen 3 200 000 kruunua. Käytännössä tällainen ei tietenkään kannata, mutta teoriassa se on tavallisesta jalkapalloveikkauksesta poiketen mahdollista.

Voitonjako V-5-pelissä riippuu siitä, kuinka paljon yleisö on peliin sijoittanut rahaa ja kuinka monta oikeata kuponkia viiden lähdön jälkeen on jäljellä. Isokin systeemi saattaa kaatua jo ensimmäisessä lähdössä, varsinkin jos suosi-

kit eivät menesty, ja neljän lähdön jälkeen mukanaolevilla kupongeilla käydään raviradan ravintolassa usein suurinumeroista kauppaa. — Tällöin muutaman kympin maksanut systeemi saattaa olla tuhansien kruunujen arvoinen, mikäli viimeinen lähtö on järkevän tuntuisesti veikattu. Viime vuoden suurin V-5-voitto Åbyssä oli hieman vaille 200 000 ja pienin vain 68 kruunua.

Yleisö saa 80 % pelaamistaan rahoista voittoina takaisin. Valtio ottaa osuutenaan melkein 15 %. Loppu jää raviradalle, jonka omistaa paikallinen raviseura. Seuran jäsenet ovat luonnollisesti yksityishenkilöitä, mutta mitään henkilökohtaisia tuloja heille ei suuresta liikevaihdosta koidu. Kun tarkastellaan suomalaisittain katsoen jättiläismäisiä voittoja, on lisäksi otettava huomioon, että ne ovat pelaajille v e r o t t o m i a. Tai oikeammin sanoen valtio on kahmaissut 25 tai 35 prosenttiaan jo siinä vaiheessa, kun pelaaja on jättänyt sisään kuponkinsa.

Ruotsin raviradoilla on viime vuosina näytelty myös monia murhenäytelmiä, kun pelihimon valtaan joutuneet ovat epätoivoisina yrittäneet voittaa häviämänsä rahat takaisin, vaikka pelaaminen täällä tapahtuukin harkitummin kuin laittomissa pokeri- ja rulettiluolissa. Niitä on viime aikoina ilmestynyt kaikkiin suurimpiin kaupunkeihin kuin sieniä sateella. Teollisuuslaitosten sosiaalikuraattorit voisivat kertoa monia esimerkkejä, joista ehkä yhden voi toistaa tässäkin varoituksena muille. Kolme päivää ennen tämän vuoden teollisuuslomien alkua tuli muuan suomalainen rouva Åbyyn kartuttamaan aviomiehensä tietämättä perheen lomakassaa ennen Suomeen lähtöä. Mukana hänellä oli koko kesälomapalkkansa ja hieman vanhoja säästöjä. Hän hävisi nämä vähän yli 2 000 kruunua eli noin 1 700 markkaa vajaassa kolmessa tunnissa. Ystäviltään hän sai lainaksi taksirahat kotiin. Mitä aviomies kotona sanoi ja teki, jääköön tässä yhteydessä kertomatta.

Kavalluksia tehneille kassanhoitajille tarjoavat raviradat usein viimeisen tilaisuuden paikata vajaukset ennen tilintarkastusta ja ilmituloa. Ymmärrettävistä syistä ei onnistuneista tapauksista ole käytettävissä minkäänlaista tilastoa. Usein kuulee myös väitettävän, että Ruotsissa on lukuisia suurpelaajia, jotka elävät yksinomaan hevosia pelaamalla. Useimmiten nämä ammattilaiset ovat kuitenkin suurliikemiehiä, joilla muiden tulojensa ansiosta on mahdollisuus selviytyä pidemmistäkin häviökausista talouden romahtamatta. Ruotsin suurimman pelivoiton — veikkaus, arpajaiset ja totalisaattori mukaanluettuina — kaappasi kuitenkin täysin aloitteleva uddevallalainen pelaaja juuri Åbyn raviradalla kahdeksan vuotta sitten. Hänen käteensä luettiin ravien päätyttyä 638 kaunista tuhatlappusta eli yli 50 vanhaa miljoonaa. Normaalit, usein vuodessa esiintyvät suurvoitot liikkuvat kuitenkin 100 000—400 000 välillä.

Viime aikoina on ollut liikkeellä itsepintaisia huhuja, joiden mukaan lähes jokaisissa raveissa on ainakin yksi lähtö etukäteen järjestetty ja sovittu hyvään amerikkalaiseen gangsterityyliin. Åbyn raviradan johtaja, agronomi Y n g v e S a m u e l s o n pitää tällaista kirjoittelua suurimmalta osalta pelkkänä panetteluna.

— Ainahan on olemassa ihmisiä, jotka haluavat vetää muitakin mukaan omaan onnettomuuteensa ja uskon tämän olevan suurimman syyn viimeaikaiseen kirjoitteluun. Ainakaan toistaiseksi ei ole vielä yksikään tullut konkreettisen esimerkin kanssa ja sanonut: "Nyt minulla on se ja se todistaja tai todistuskappale." Sitä he eivät ole pystyneet tekemään. Kaikki puheet ovat olleet vain huitaisuja ilmaan.

— En halua kieltää, etteikö yksittäistapauksia olisi koskaan esiintynyt, mutta tällöin ovat ravijärjestöt itse puuttuneet asiaan ja rankaisseet vilppiin syyllistyneitä. Mitään jatkuvaa vääryyttä, kuten jotkut lehdistössä toistuvasti väittävät, ei ehdottomasti tapahdu.

SEN SIJAAN TAPAHTUI JOKIN AIKA SITTEN, ETTÄ MUUAN ROUVA MENI TUNNETUN GÖTEBORGILAISPSYKIATRIN LUO JA SELITTI:

— TULIN MIEHENI VUOKSI. HÄN NÄET LUULEE OLEVANSA HEVONEN.

— SE VOIDAAN KYLLÄ PARANTAA, PSYKIATRI VASTASI, MUTTA SIITÄ TULEE KALLIS JUTTU.

— SIIHEN HÄNELLÄ ON VARMASTI VARAA. HÄN ON VOITTANUT NIMITTÄIN JO KAKSI LÄHTÖÄ ÅBYSSÄ. □

LEMMEN PAULA

— Siinä nyt näet, mitä päällikkö oppi Euroopanmatkalla. Hän menetti makunsa keitettyihin valkoisiin naisiin.

Teksti:
IRIS TUUNAINEN

Kuvat:
LEHTIKUVA ja
REINO KAIVOLA

Olemme kuulleet, että Teidät on erotettu Johnnyn kiertueesta. Onko asiassa perää?

— Joo.

Mikä oli syynä irtisanomiseen?

— En mä tiedä vielä varmaan. Ehkä se, että mä olen ollut pitkän aikaa kipee.

Teillä oli sairasloma viime viikolla. Sinä aikana Teistä kuitenkin julkaistiin eräässä huvittelupaikassa otettu kuva. Eikö sitä voisi sanoa sairasloman väärinkäytöksi?

— No mun mielestäni jokainen saa levätä niinkuin parhaakseen katsoo.

Myös liika kaljoittelu on mainittu eräänä syynä erottamiseen.

— Ei voi olla totta!

Ette tunnu ottavan irtisanomista kovin raskaasti?

— Mitäs mä, sainhan yli kuukauden lomaa noin vaan.

Vaikuttiko koti-ikävä — tai ikävä sulhasta — siihen, että hankitte sairaslomaa?

— Ei oikeestaan.

Kiitoksia. En tiedä, olisiko valitettava tapahtunutta vai mitä . . .

— Parempi kun ette sano mitään.

• • •

Iltasanomissa julkaistu kuva go-go-tyttökilpailuista kavalsi Päivi Paunun olleen huvittelemassa sairaslomallaan. Olipa Päivillä kuvassa vielä yllään "Suoraan sydämeen" -shown puserokin. Koska potilas vain muutamia päiviä aikaisemmin oli ollut väittämänsä mukaan niin huonossa kunnossa, ettei päässyt edes kunnolla kävelemään, katsottiin osan sairastamisesta olleen teeskentelyä.

Tällainen toiminta katsottiin vilpilliseksi työnantajaa ja toisia tovereita kohtaan. Yksistään sairasloma ei kuitenkaan aiheuttanut erottamista — se oli vain viimeinen pisara jota ei enää jaksettu juoda.

Kiertueella, jossa Johnnyn lisäksi ovat mukana Tuula Ignatius, Antti Einiö, seitsenmiehinen orkesteri Frankies, Ringa ja Kaksoset sekä Päivi Paunu, on liikuttu kohtalaisen yhteisymmärryksen ja työtoveruuden merkeissä. Suureen linja-autoon mahtuu paljon tunnelmaa. Matkat ovat taittuneet mukavasti, eikä suurempia hankaluuksia ole ollut missään.

Päivi Paunun mukaantuloa jännitettiin hiukan — hänestähän oli jo etukäteen saatu selvä kuva hillittynä kansanlaulajana, hiljaisena papintyttärenä. Teatterikoulu on kaikesta päätellen muuttanut tyttöä huomattavasti, sillä uusien työtovereiden ällistykseksi Päivi kaivoi heti joukkoon tultuaan laukustaan pullon olutta, sytytti tupakan ja tahtoi aloittaa korttipelin saman tien.

PÄIVI PAUNU SAI POTKUT

Kansanlauluja laulanut Päivi Paunu on yllättänyt niin työtoverinsa kuin ihailijansakin. Hän on saanut potkut Johnnyn "Suoraan sydämeen"-showsta.

Tässä kaikessa ei ole mitään ihmeellistä — se vain pirstoi aiemmin luodun kuvan kansanlaulujen laulajasta. Tätä kuvaa loivat Päivin loistoaikoina niin levy-yhtiö kuin Päivi Paunu itsekin.

Kukaan kiertueen osanottajista ei varmastikaan ole raivoraitis — pullo olutta silloin tällöin maistuu kai useimmille — mutta ryyppäämistä ennen esiintymistä tai taukojen aikana ei hyväksytä. Esiintyminen on heille vakavaa työtä, eikä sitä pilata työmaajuopottelulla. Päivi Paunulla on kuitenkin koko kiertueen ajan ollut oma aikataulunsa, jonka mukaan hän on tyhjennellyt olutpullojaan. Tuula Ignatiuskin on joutunut ikävän huomion kohteeksi, sillä muutaman kerran yhtä matkaa Helsingistä ajaessaan (Tuulan autolla) ovat ihmiset nähneet vieruspenkillä olutta juovan Päivin. Tällaiset asiat eivät jää sivullisilta huomaamatta jos ratissa istuu niinkin tunnettu henkilö kuin Tuula.

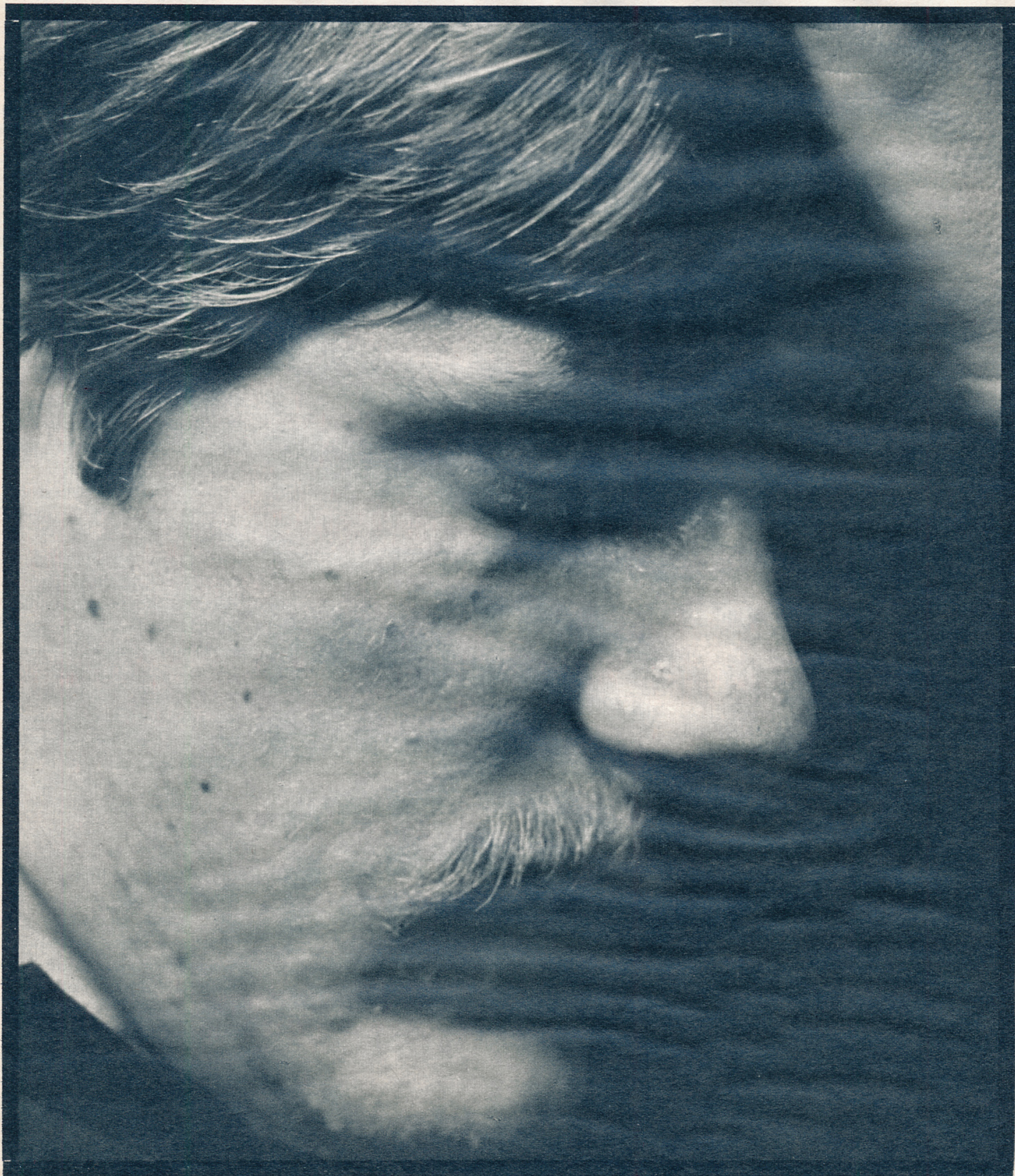
Kun "Suoraan sydämeen" -showsta on koetettu tehdä mukava, vaikka koko perheen katseltavaksi soveltuva ohjelma, ei ole ollut niinkään mukavaa nähdä kilttinä tyttönä pidetyn Päivin pilaavan omaa — ja samalla muidenkin — sädekehää. Kukaan ei väitä, että hän olisi juoppo, mutta ne pullot, jotka hän päivän mittaan tyhjentää — hän tyhjentää väärään aikaan.

Sairasloma Päivi Paunulle myönnettiin, kun hän kertoi sairastavansa pahaa munasarjantulehdusta ja esiintyi hyvin sairaana. Muutamina kertoina Tuula Ignatius jopa talutteli häntä esiintymislavalle ja takaisin. Toiset paikkasivat aukot, jotka Päivi jätti ohjelmaan ja lisäsivät näin omaa työtaakkaansa. Kun Päivin valokuva Iltasanomissa kieli sairaslomaa vietettävän juhlimalla, olivat työtoverit ymmärrettävästi närkästyneitä. Työnantaja totesi tällöin, ettei Päivi Paunua enää kiertueella tarvittaisi. □

LSD

Teksti: VEIKKO ENNALA
Kuvat: JORMA VIRTANEN

2. OSA

TAIVAS JA HELVETTI SOKERIPALASSA

← LSD:n fysiologiset vaikutukset ovat alkaneet. Koehenkilö paiskelehtii rauhattomana.

Lehtemme viime numerossa kerroimme, miten Suomessa vastoin yleistä käsitystä sekä käytetään että luvattomasti valmistetaan LSD:tä. Samalla kuvasimme LSD:n fysiologisia ja psyykkisiä vaikutuksia. Totesimme, että ne saattavat olla tavattoman vaarallisia ei vain LSD:tä nauttineelle itselleen vaan vieläpä hänen lapsilleenkin. LSD ei tosiaankaan ole harmiton nautinto- tai huumausaine vaan vaarallinen hermomyrkky, jonka käytöstä on mitä vakavimmin varoitettava. Toivomme, että artikkelisarjamme tyydyttää LSD:tä kohtaan tunnetun mielenkiinnon ja ottamamme riski jää vastedes ainoaksi Suomessa otetuista riskeistä LSD:n suhteen. Jos näin käy, on tarkoituksemme saavutettu. Nyt kerromme kokeemme kulusta.

On siis kesäkuun 19. päivä. LSD:ksi ilmoitettu aine, noin teelusikallinen harmahtavaa, erehdyttävästi tupakan tuhkalta vaikuttavaa ainetta on sekoitettu kahteen kupilliseen teetä ja kello 17.15 on taiteilija Jyrki Paavola kukumonnut toisen niistä kurkkuunsa ilmoittaen sen maistuneen ”kauraryyneiltä”.

Ja nyt istumme ja odotamme, olisiko teho jotakin vallan muuta kuin kauraryyneillä. Stereolaite soittaa mustalaismusiikkia ja kaksi kovaäänistä saa aikaan sen vaikutelman kuin huoneessa soittaisi elävä orkesteri.

Meillä ei ole tarkkaa tietoa, miten nopeasti LSD:n pitäisi vaikuttaa. Joku on puhunut 20 minuutista. Vain sen tiedämme, että ensinnä tulevat fysiologiset reaktiot.

Kello 17.20 riisuu Jyrki Paavola kengät jaloistaan ja asettuu sohvalle etsien ”mukavaa asentoa”. Istumme lähellä häntä, Jorma Virtanen ja minä. Lisäksi häntä tuijottaa jalustalleen kiinnitetyn kameran luometon silmä.

— Eikö tunnu miltään?

— Ei tunnu.

Paavola kohottautuu puolittain ylös ja juo tyhjäksi toisenkin teekupillisen. LSD ei ole täysin liuennut. Hän kaapii sakan suuhunsa lusikalla. Hän näyttää voittaneen lievän hermostuneisuutensa, minä en. Teeskentelen luontevaa, jopa ikävystynyttä, ikään kuin tämänlaatuiset kokeilut olisivat jokapäiväisiä ja tavanomaisuudessaan kyllästyttäviä.

Kello 17.40 hän sanoo:

— Nyt on hiukan outo olo.

Koettelen hänen pulssiaan. Se on selvästi kiihtynyt. Lasken 125 lyöntiä minuutissa.

— Millä tavoin outo olo?

— Ei sitä osaa selittää.

Meillä muillakin on outo olo. Jumala tietää, mitä tästäkin seuraa.

Jorma Virtanen tekee hänkin parhaansa ollakseen ”muina miehinä”. Hän puristaa ilmoille väkinäisen haukotuksen ja katselee yhteen vedettyjen uudinten lomasta alas kadulle. Todellisuudessa hän silmäilee ikkunoiden salpalaitteita. Hyvä onkin, sillä mistä me tiedämme, etteikö Jyrki Paavolakin saa lentämisen satumaista lahjaa ja äkkiarvaamatta hypähdä ulos näyttääkseen meille miten liidellään.

Se olisi hänen tarinansa loppu. Ja meidän myös.

Kello 18 Paavola on tuskainen. Hän valittaa kuumuutta ja kääntyilee sohvalla. Aivan oikein. Hänen poskensa punoittavat mutta hän ei hikoa. Ihon lämpö on noussut, tunnen sen kun koettelen hänen kasvojaan.

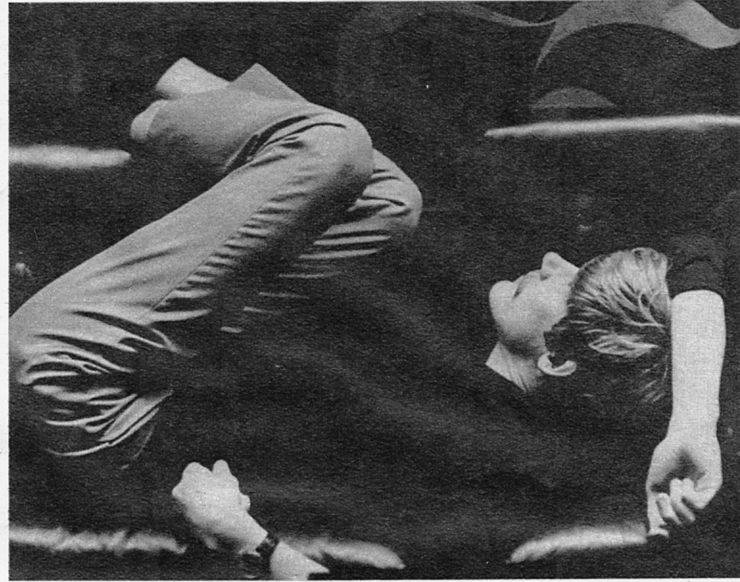
Kun hän kiertyy uudelleen ympäri, huomaamme hänen silmiensä mustuaisten laajentuneen. Ja hän hengittää lyhyeen ja kuuluvasti, kirskuen.

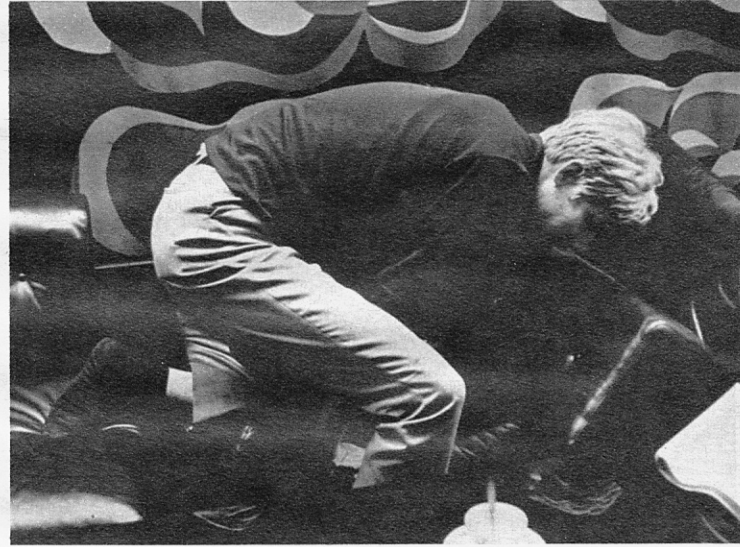
Edessämme pöydällä on lääkärin puhelinnumero paksuin tussikynän vedoin paperiarkille raapusteltuna.

KÄÄNNÄ

LSD

→ **Ei ole hyvä olla kuinkaan päin.**

↑ **Kaksi tuntia kokeen alkamisesta fysiologiset oireet hävisivät ja sielullisia oireita odotettiin.**

Kello 18.15 Paavola ilmoittaa jalkansa hervottomiksi. Mitä tämä on? Sehän ei sovi kuvaan. Oireisiin ei pitäisi kuulua jalkojen hervottomuutta.

— Se kai alkaa alapäästä, sanoo Paavola.

— Mikä?

— No se mitä siinä odotatte.

— Miten jalkasi ovat hervottomat? Voisitko kävellä?

— Kyllä kai.

— Kyllä kai? Joskus kun juo janoonsa pullon olutta, se menee jalkoihin. Onko sinulla nyt sellainen tunne?

— Ei se ole semmoinen.

Levy vaihtuu heikosti naksahtaen.

Kello 19.20 Jyrki Paavolan pulssi on taasen normaali. Hän ei enää punoita. Hän nousee ylös. Nyt on kulunut runsas kaksi tuntia kokeen alkamisesta. Hän ei vaikuta millään tavoin omituiselta, hänhän on aina tällä tavoin "omituinen", hiukan hiljainen, hiukan mietteliäs, hiukan hajamielinen.

— All right?

— All right.

— Jos se ei ollutkaan sitä? sanoo Virtanen.

— Hm. Mutta alkuoireet olivat selvästi LSD:n. Ensin krapula ja vasta sen jälkeen humala, päin vastoin kuin viinan laita on.

— Krapula kyllä, mutisee Paavola. — Mutta humala jäi tulematta.

Ryhdymme kiistelemään, onko asetelma ollut alun alkaen väärä. Kenties Jyrki Paavola ei ole saanut rauhassa eläytyä. Mihinkä? Niin no, ylimalkaan vain. Me olemme tarkkailleet häntä vaivihkaa. Lakkaamatta olemme kyselleet, miltä tuntuu. Kuolemaan tuomittua sellissään ei voida vahtia tarkemmin kuin häntä.

Paavola istahtaa lattialle.

— Onko tuo lootus-asento?

— Ole nyt vaiti, sanoo Virtanen. — Hiljennetään myös musiikkia.

Hän vähentää toiston volyymia. Vähennetään myös valoja. Jyrki Paavola kömpii jälleen sohvalle ja viisi minuuttia myöhemmin hän näyttää olevan sikeässä unessa.

— Onko hänessä jotakin outoa? kysyn hiljaa.

— Ssst.

Jyrki Paavola nukkuu ja me valvomme. Päässäni pyörivät tuhannet ajatukset. Mieleeni muistuu, että LSD:n on todettu vaikuttaneen paitsi geeneihin myös kromosomien kokonaisrakenteeseenkin. Otetuista verinäytteistä on niiden havaittu murtuneen niin kuin ne ovat murtuneita parantumattomaan leukemiaan sairastuneilla. Hiljainen hivuttava kuolema, ei mitään armoa. Kaikissa tapauksissa ei kylläkään mutta riittävän useissa jotta syy-yhteys on varma.

Todistettu on myöskin se, että joskus LSD on synnyttänyt vapina- ja kouristuskohtauksia, jotka suuresti muistuttavat epilepsiaa. Erään los angeleslaisen opiskelijan saama kohtaus oli niin raju, että hänen selkärankansa murtui.

Ja missä syntyikään se lapsi, jonka pää oli suuri ja suhdaton, hirviömäinen, kitalaki täynnä hampaita monessa rivissä yhden ainoan normaalin rivin asemesta? Missä vain, mutta lapsen äiti oli nauttinut LSD:tä.

Entä mistä luinkaan hippiestä, joka LSD:tä nautittuaan pisti nauraa hohottaen puukon suoraan ystävänsä sydämeen? Se oli oivallinen pila, niin hänestä tuntui. Mutta kuulusteluissa hän ei muistanut tästä kaikesta mitään ja hän katseli ymmällä eteensä eikä kyennyt vastaamaan kysymykseen: miksi murhasitte hänet?

Jyrki Paavola nukkuu. Kello on nyt hieman yli 20. Yhäkö LSD:n salaperäiset voimat jylläävät hänen aivojensa alapinnassa ja hänen selkäydinjatkeessaan? Mitä tapahtuu kun hän herää? Sitten vastako alkavat häiriöt tunne-elämässä? Ovatko ruumiilliset oireet nyt vuorenvarmasti ohi, niin että ei enää ole syytä kalveten ajatella kouristuksia, jotka kiskovan uhrimme kaksinkerroin?

Siinä hän nyt nukkuu. Ja tässä istun minä saadakseni ansiotta hieman hohtoa hänen uskaliaisuudestaan omillekin valjuille ohimoilleni. Miten häpeällistä.

Menen toiseen huoneeseen ja kaadan baarikaapista tilkan konjakkia lasiin tutisevin hyppysin.

— Ole varovainen tuon kanssa, yö on pitkä.

Se on Virtanen, joka on tullut hiljaa perässäni.

Tulemme takaisin huoneeseen, jossa Jyrki Paavola lojuu nahkaisella sohvallaan. Aivan odottamatta hän aukaisee toisen silmänsä ja sanoo käreällä äänellä:

— Helvettiäkö te siinä hiiviskelette?

Ääni ei ole oikein Paavolan ääni. Eikä kielenkäyttö Paavolan kielenkäyttöä. Tuo ilme sitten: toinen silmä ummessa, toinen avoin, mutta hänen kasvoillaan ei ole pienen lihasponnistuksen aiheuttamia kurttuja niin kuin tähtäävällä ampujalla. Joko hän nyt on saapunut vaiheeseen, jolloin hengellä on ylivalta ruumiin yli eikä mikään enää ole mahdotonta?

Hän vääntyy istumaan ja sanoo kokeen menneen mutinaksi. Hän tahtoo kotiin.

— Kuulehan nyt, emme me vielä voi . . .

— Mitä ei voi?

— Minkälainen on olosi?

— Ei minkäänlainen. Ei ole hyvä olla eikä ole paha olla. Ei siinä ollut mitään vitsiä. Sitä oli liian vähän. Mitä kello on?

Kello on tulossa 21. Koe on kestänyt melkein neljä tuntia. LSD:n vaikutusajaksi on ilmoitettu 8—12 tuntia. Ja lopullinen "selviäminen" on tapahtunut tosiasia 24 tunnin kuluttua — poikkeuksia lukuun ottamatta.

Jyrki Paavola kävelee huoneessa edes takaisin. Hän ei horju, hän ei sammalla, hän vaikuttaa normaalilta. Mutta jokin hänessä arveluttaa, että hän sittenkään ei ole normaalitilassa. Jokin; en ymmärrä mikä. Ja kun hän menee ikkunan luo ja vetäisee verhot

↑ Koehenkilö haluaa klo 21 aikaan lähteä kotiinsa. Hänen mielestään koe on "mennyt mutinaksi" koska hänen ei ole hyvä olla eikä liioin enää paha olla.

↑ "Lootus-asento".

sivuun, nousee Virtanen tuolistaan kuin sähköiskun saanut.

— Ollaan sitten, sanoo Paavola ja tulee takaisin sohvalle.

Levysoittimessa on uusi pino, nyt soi Bob Nolanin Cool water.

— Suljehan silmäsi, sanon, — ja kuuntele tätä levyä. Kuvittele, että olet aution aavikon janoon nääntyvä harhaaja, jonka turvonneiden huulten välistä tulee käheästi huuto "kylmää vettä" (cool water). Koeta, voitko ohjata mielikuviasi. Me olemme nyt hiljaa.

Ohjata itse mielikuvia? Mutta silloinhan on kysymyksessä itsesuggestio. Onko niin, että mikään huumausaine ei tuo uutta ihmisen kokemuspiiriin? Onko niin, että mikä koetaan uutena, onkin jo valmiina sielussa? Että LSD niin kuin Haššis ja alkoholikin eivät itsessään synnytäkään mitään, eivät aukaise tietä vieraisiin dimensioihin vaan ainoastaan helpottavat pääsyä jo unohtuneisiin mutta silti empiirisiin kokemuksiin?

Mikä hirviöiden maailma silloin eläkään ihmissydämessä vain hennonhienon kalvon estäessä niitä tunkeutumasta normaaliin valvetilan tajuntaamme. Mikä helvetti ja — kenties — mikä taivas! Mutta missä ja milloin olemme aiemmin niissä olleet, eläneet ja ne kokeneet?

Ja Jyrki Paavolan kasvoille on levinnyt niin ilkeä naurunvirnistys, että säikähdän tositeolla. Hän pälyilee ympärilleen oudon ovelana. Sen sijaan että Virtanen ja minä pitäisimme häntä silmällä näyttää hän pitävän silmällä meitä.

Ei ollut mitään epäilystä siitä, etteikö Jyrki Paavola nyt, kellon ollessa 22, ole lähtenyt matkalle.

Jorma Virtanen kysyy niin levollisin äänenpainoin, että se tuntuu luonnottomalta:

— Miten voit?

— Hienosti pyyhkii.

Vai niin. Hienosti pyyhkii, sanoo hän.

— Voitko kävellä?

— Voin.

— Mikset kävele?

— Ei haluta.

Hän vetäytyy kuoreensa mutta vain hetkeksi. Pian alkavat hänen suupielensä elää. Ne ovat naurunkareita. Tuntuu siltä kuin hän ponnistelisi kaikin voimin yhä yltyvää hilpeyttä vastaan. Mutta se näyttää olevan mahdotonta. Hän on äärimmäisen huvittunut. Ja sitten hän hymyilee hammasriviensä koko voimalla. Ja vihdoin hän nauraa ääneen, hänen on mahdoton pidätellä enempää. Hänen tavaton hahatuksensa ja hohotuksensa kuulostaa kauhealta. En ole milloinkaan ennen nähnyt häntä näin hillittömän iloisena. Se ei kuulu hänen olemukseensa. Hänen perusvirheensä on pikemminkin hiljainen apeus.

Jorma Virtanen kysyy mikä hänen on. Emmekö sitten näe? hän vastaa. Emme näe mitään. Emmekö näe hänen jalkaansa, millaiseksi se on surkastunut. Hän näyttää jalkaansa. Se on normaali jalka, sellainen kuin terve jalka on, siinä ei ole tätä ennen ollut mitään erityistä eikä siinä ole nytkään. Paitsi hänen omissa silmissään. Hänen silmissään se on surkastunut ja vääntynyt vasempaan. Ja mitä enemmän hänen jalkansa surkastuu ja vääntyy vasempaan, sen enemmän häntä naurattaa. Hän on tukehtumaisillaan. Kohta, piru vie, kaatuvat lastenvaunutkin.

— Lastenvaunutko?

Lastenvaunut juuri. Hänhän on lastenvaunuissa. Emmekö sitä näe. Emme varmaankaan, koska olemme silmäpuolia. Onko meillä ylimalkaan ollut koskaan kahta silmää? hän kysyy nikotustensa lomassa. Voi tätä riemun päi-

KÄÄNNÄ

LSD

vää. Hän itse on lastenvaunuissa jalka surkastuneena ja me olemme hänen kaitsijoitaan, me silmäpuolet. Kyklooppit. Hänellä ei, hän sanoo, koskaan ole ollut harhakäsityksiä meidän suhteemme. Olemme aina olleet rumiluksia, mutta että olemme näin hirvittävän rumia, sitä hän ei olisi uskonut ennen kuin nyt kun totuus paljastui.

Tämähän on hirveätä. Mutta mitä oikein muuta odotimme.

— Pitkäkö sinun jalkasi on? kysyy Virtanen.

— Ettekö näe? Jyrki Paavola sanoo.

Hän näyttää miten pitkä hänen surkastunut jalkansa on. Se on vaaksan mittainen, se sopii hänen oikean kätensä peukalon ja etusormen väliin. Voi hyvä luoja kuinka hullunkurista. Hänen on pakko taipua kaksinkerroin.

— Ei helvetti . . .

Pöydällä on kaikkea sekaisin, muistiinpanojani, virvoitusjuomapulloja, savukerasioita. Missä hiidessä on lääkärin puhelinnumero. Työntelin laseja sivuun ja selailin irti reväistyjä paperiarkkeja käsin, jotka ovat muuttuneet kumman kömpelöiksi.

Hätäännyksemme on melkoinen enkä tule enää panneeksi muistiin kellonaikoja. Luulen kuitenkin, että on puoliyö, kun Jyrki Paavolan meitä pahan kerran säpsähdyttänyt nauru-perioodi päättyy ja hän vajoaa vähin erin syvään masennukseen.

Se alkaa hiljaisella huokailulla. Kysymyksiimme, miten hän voi tai miksi hän on allapäin, hän ei vastaa. Toisinaan hän peittää silmänsä kuin ollakseen näkemättä joitakin hirmuolentoja, jotka hänelle varjojen joukosta viittoilevat.

Huokailut muuttuvat voihkeeksi. Joskus nojaa päätään käteensä ja tuijottaa jonnekin silmin, joita ikikulu ilmaus nimittää mitään näkemättömiksi. Hänen nenänsä pieleen ilmestyy hikipisaroita. Kuitenkin sydän ja suoni ovat melkein normaalit; hän sallii niitä tunnusteltavan vastaan panematta. Vaikuttaa siltä, kuin hänestä nähden kaikki olisi nyt yhdentekevää.

Hänen tuskatilansa oli sisäsyntyinen, sielullista perää niin kuin kaikki todella vaikeat tuskatilat aina ovat erotuksena kivusta. Mutta on mahdotonta saada häntä kertomaan mitä ja miten hän tuntee ja miksi hän tuntee. Kauhu voi olla myös nimetön.

Mikä voisi olla suurin ajateltavissa oleva tuska? Onko se sitä, jota nuorikko tuntee miehensä haudalla niin hyvin tietäessään, että vastoin osaaottavia sanoja ero on iankaikkinen ja lopullinen ja peruuttamaton? Tai onko se sitä, jonka vaimo kokee vaistotessaan menettäneensä miehensä sydämen vieraalle naiselle? Tai onko se sitä, joka riipaisee äidin rintaa lapsen kuolinvuoteen äärellä?

Varmaankin suurin tuska on se tuska, joka kulloinkin koetaan, joka paraikaa on kestettävänä.

Noin kello yhden aikoihin yöllä, 8 tuntia sitä, jolloin taiteilija Jyrki Paavola oli nauttinut LSD:nsä, hän paneutuu sohvalle. Hetkistä myöhemmin hänen suustaan tunkee merkillinen, epäinhimillinen huuto ja hän tarttuu kätensä ulottuvilla olevaan jalkalamppuun ja viskaa sen voimalla huoneen seinään. Jorma Virtanen syöksyy häntä hillitsemään, mutta hieman liian myöhään.

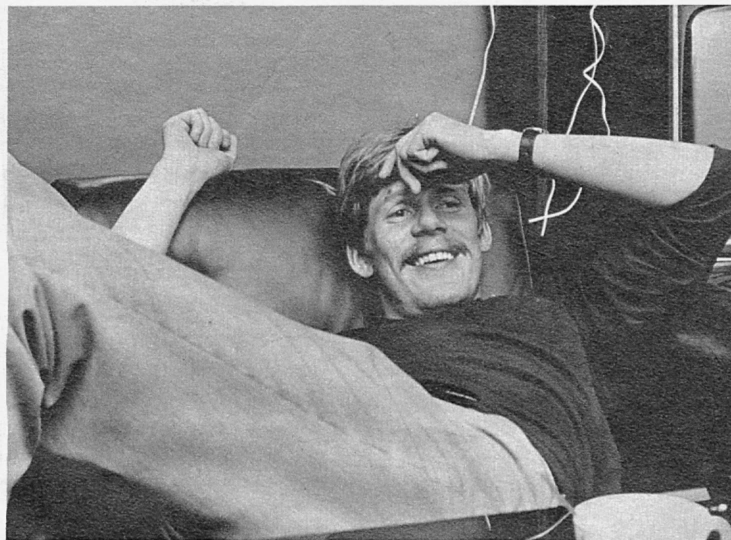
Lamppu särkyy räsähtäen ja huoneen sävy muuttuu sairaan keltaiseksi vain katon loistevalaisimen palaessa. Mutta uskollinen levysoitin jauhaa ja stereolaitteiden teknillinen valhe loihtii huoneeseen elävän orkesterin, jonka soittajia ei kuitenkaan näy.

Sen jälkeen ei tapahdu mitään. Jyrki Paavola lepää selällään ja katselee kattoon. Hän ei enää naura eikä hän enää valita. Hän vain on. Kysymyksiimme hän antaa yksitavuisia vastauksia. Onko paha olla? Ei. Onko hyvä olla? Ei. Oletko kipeä? En.

— Onko jotakin juotavaa? Hänen on tullut jano.

Kello on 3 kun silmäni alkavat lupsahdella. Olen valvonut edellisenkin yön.

Mene sinä, sanoo Virtanen. — Taidan olla nuorempi valvomaan.

← Koehenkilö nauraa hillittömästi. Matka on tositeolla alkanut. LSD:n nauttimisesta kulunut noin 5 tuntia, odotettua pitempi aika.

→ Nyt on kokeen alkamisesta kulunut lähes 17 tuntia. Ilot ja masennukset ovat ohi. Lopullisestiko? Emme vielä tiedä.

↓ Tuskatilansa aikana koehenkilö viskasi jalkalampun seinään. Vasemmalla Jorma Virtasen epäselvä hahmo syöksymässä hätiin.

— Luuletko?

— Luulen.

Kello kymmenen seuraavana aamuna soi puhelimeni. Siellä oli Jorma Virtanen.

— Nyt se on kai ohi, hän sanoi.

— Niinkö? Onko hän OK?

— Sitä en tiedä varmaan mutta hän nukahti juuri. Nyt se on oikeata unta.

— Miten loppuyö sujui?

— Hyvin kai minun ymmärtääkseni. Neljän tienoissa hän kylläkin tahtoi kaupungille.

— Tapahtuiko mitään?

— Ei mitään. Ei mitään kohtauksia. Hän makaili vain ja puheli ihan normaalisti. Mutta unta hän ei saanut ennen kuin äsken. Mutta hän ei muista kaikkea vaikka luulee muistavansa. Mutta kyllä hän on taas OK, minä luulen.

— Entäpä 18 kuukauden kuluttua?

— Täytyy toivoa parasta kun emme voi muuta.

— Entä hänen mahdollinen tuleva lapsensa?

— En minä usko — nehän ovat rajatapauksia. Se olisi ihan liian hirvittävää ajatella.

— Niin on. Se on liian hirvittävää ajatella.

Perjantaina kesäkuun 21. päivänä tapasin taiteilija Jyrki Paavolan. Hän oli sama Jykä kuin tavallisestikin. Puhelimme parisen tuntia. Seuraavassa keskustelumme tiivistettynä.

KYSYMYS: Onko sinulla käsitys että muistat kaiken?

VASTAUS: Kyllä minulla oli mutta kun Jorsen (Jorma Virtanen) vihjaili jotakin niin en ole enää varma. Merkillistä. Kyllä vieläkin epäilyttää, että te puijaatte minua.

K: Odota kunhan näet valokuvat. Et muista kokeneesi mitään äärettömän masentavaa?

V: En. Enkä sitä että olisin nauranut.

K: Mitkä ovat muistikuvasi tuolta yöltä?

V: Kun minä olin ottanut sen aineen niin te vahditte minua ja se ärsytti. Parhaimmillaan tunnelma oli silloin kun minusta oli kaikki yhden tekevää. Kun otin lusikan käteeni niin ajattelin, että varmaan on kiva olla lusikka. Sellaisen ilmiön kyllä panin merkille että kun ajattelin että käteni pitäisi nousta se nousi itsestään ilman että olisin joutunut käyttämään yhtään voimaa.

K: Kaikki yhden tekevää?

V: Niin. Kun musiikki soi niin ajattelin että kiva kun soi. Mutta jos se ei olisi soinut olisi sekin ollut minusta yhtä kiva. En kaivannut mitään. En voinut kuvitella mitään sellaista jota olisin toivonut itselleni. Kaikki oli mahdottoman hyvin sen takia ettei millään ollut väliä. Jos olisi ollut joku nappi, josta vääntämällä olisin paikalla "selvinnyt", niin sekin olisi ollut saman tekevää. Sekin olisi ollut kiva.

K: Et muista että olisit ollut kehdossa ja että jalkasi olisi surkastunut?

V: Enkä hemmetissä.

K: Oliko sinulla pahoinvointia?

V: Silloin alussa oli. Mutta ei jälkeen päin.

K: Sinulla oli puolen yön jälkeen aika vaikea masennus. Etkö mitenkään voi muistaa sitä ja mistä se johtui?

V: En minä muista mitään niin erityisen väkevää masennusta. Olikohan se sitä, kun rupesin ajattelemaan kaikkien sanovan minut nähdessään että "toi on se jätkä joka käyttää LSD:tä". Jossain vaiheessa kyllä sain semmoisen pakkoajatuksen, että minua oli puijattu jollakin tapaa, vedetty höplästä, että olin sotkenut itseni johonkin juttuun josta en ikinä selviä. Mutta se meni pian ohi. Se oli sellaista oleilua suurin osa ajasta.

K: Onko sinulla normaalitilassa samanlaisia tunnelmia. Että kaikki on yhden tekevää?

V: Ei, ei ole. Se oli sen aineen vaikutusta.

K: Tämä kokeemme ei ollut oikeaoppinen siinä mielessä, että ainakin meistä ulkopuolisista näytti siltä kuin sinulla olisi ollut samalla tripillä sekä valtavia onnen että valtavia kauhun kokemuksia.

V: Mikä lienee oikeaoppista LSD:n kanssa. Luultavasti joka matka on erilainen ja sen laatu riippuu kokeilijan omasta mielentilasta.

K: Haluaisitko yrittää uudelleen?

V: En vaikka saisin miljoonan. Jos minulla oli hauskaa niin mitä sellaisesta hauskasta jota ei voi mielihyvällä muistella jälkeenkin päin. Jos minulla oli niin vaikea tuskatila kuin kerroit niin miksi ihmeessä hommaisin sellaisen oma-aloitteisesti toistamiseen.

K: Pettikö aikatajusi? Olitko selvillä ajan kulusta?

V: Kyllä minä olin selvillä. Tai ainakin uskoin olleeni selvillä. Mutta en tiedä sitten. Miltään sekunnilta se ei tuntunut muttei vuosisadaltakaan.

K: Nyt on sitten vain odotettava.

V: Mitä sitten?

K: Sen 18 kuukauden kulumista.

V: Niin kai on.

Sellainen oli kokeemme ulkokohtaisesti havainnoituna ja itse koettuna. Kumminkaan puolin se ei antanut mitään sellaista uutta, joka ei jo olisi entuudestaan tiedossa paitsi ehkä sitä että muistikato voi olla näinkin perinpohjainen. Koehenkilöllämme oli harhatuntoja ja harhanäkyjä. Hän näki meidät yksisilmäisinä ja rumina, itsensä olemattomissa lastenvaunuissa toinen jalka lilliputtikokoon kutistuneena. Se kaikki huvitti häntä. Mikä häntä oli tuskaannuttanut, siihen kysymykseen emme saa koskaan vastausta.

Marraskuun 19. päivänä vuonna 1969 tulee kokeestamme kuluneeksi 18 kuukautta.

Jk.

SEN JÄLKEEN KUN LSD-SARJAMME 1. OSA OLI JULKAISTU HYMYLEHDESSÄ JA 2 PÄIVÄÄ SEN JÄLKEEN JOLLOIN YLLÄ OLEVA JATKO-OSA OLI VALMISTUNUT KÄSIKIRJOITUSASTEELLE, KUTSUTTIIN VEIKKO ENNALA HELSINKIIN KESKUSRIKOSPOLIISIN KUULUSTELUIHIN. □

IKAALISTEN KAUPPALA KONKURSSIIN?

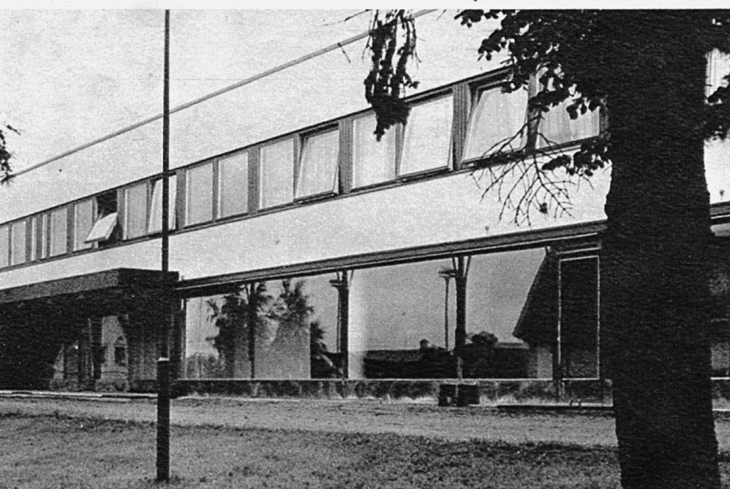
Teksti: PERTTI JUSSILA
Kuvat: REINO KAIVOLA ja VEIKKO LINTINEN

↓ Pankit ovat avokätisesti osallistuneet Ikaalisten "konkurssipesän" rakennustöihin lainojen muodossa. Kuvamme on KOP:n katolta, taustalla näkyy Säästöpankki ja uudessa liiketalossa toimii mm. posti.

Onko Ikaalisten kauppalalla edessään konkurssi? Tulot ovat minimaaliset. Silti kauppala rakensi juuri talon, josta on vuosittain tuloja 60.000 markkaa ja menoja 160.000 markkaa. Kuinka näin on voinut käydä? Kenen on vastuu? Kysymyksiin on turha odottaa vastausta Ikaalisten kauppalan luottamusmiehiltä.

KÄÄNNÄ

← "Moni on kakku päältä kaunis . . ." Sisällä tyhjää, vuokraamattomia liikehuoneita.

↙ Ei rikastu ravintoloitsija Ikaalisissa. Mutta ei rikastu Ikaalisten kauppalakaan tällä menolla.

Ikaalinen on ollut kauppala vuodesta 1858 lähtien. Kevättalvella vietettiin tässä maamme pienimmässä kauppalassa 110-vuotisjuhlia. Ikaalinen sijaitsee Itä-Satakunnassa, Kyrösjärven länsirannan niemellä luonnonkauniilla paikalla. Luonnonkaunis paikka onkin oikeastaan kauppalan ainoa "rikkaus" ellei oteta lukuun 48 hehtaarin maaomaisuutta kauppalan ulkopuolella. Ikaalisissa on myös kylpylä — sitä ei pidä unohtaa.

Mitään muuta Ikaalisten kauppalalla ei juuri olekaan. Ei ole verotusoikeutta eikä vakituisia virkailijoita. Itsehallinto kauppalan alueeseen (1,05 km²) nähden sentään on. Verot kantaa ympärillä oleva Ikaalisten maalaiskunta ja virkamiehet ovat luottamushenkilöitä.

Koska kauppalalla ei ole verotusoikeutta, on tulo- ja menoarvio sen mukainen. Vuoden 1967 tulo- ja menoarvion loppusumma oli 53 000 markkaa! Pääasiallisimmat tulonsa kauppala saa vuokratuloina ja metsäkaupoista. Muita tuloja on vaikea taikoa, mutta menoja Ikaalisissa osataan ilmeisen erinomisesti järjestää.

Kauppala nimittäin omistaa keskustassa liiketontin. Aikaisemmin tontilla jökötti puinen rakennus, joka huonokuntoisuuden vuoksi purettiin. Nyt sen paikalla kohoaa komea liiketalo, jossa on tilat postille, kahdelle liikkeelle ja hotelliravintolalle. Lisäksi siinä on muutama asuinhuoneisto. Tällaisen "palatsin" jo luulisi tuottavan satumaisia summia kauppalan kassaan, mutta toisin on.

Kiinteistön kustannusarvio oli noin 1,2 milj. markkaa, josta suurin osa peitettiin lainoilla. Varovasti arvioiden on lainojen osuus rahoituksesta noin 800 000 markkaa.

Jos kaikki tilat saadaan vuokratuiksi, on talosta kauppalalle toki jotain tuottoa. Heinäkuun puolessa välissä osa liiketiloista oli vielä vuokraamatta. Rakennus oli ollut valmis jo lähes kaksi kuukautta.

Posti maksaa 220 neliömetrin liikehuoneistosta vuokraa kahdeksan markkaa neliöltä. Vuodessa tekee vuokra 21 120 markkaa. Vuokra on sama muistakin liikehuoneistoista ja ne tuottavat kauppalalle vuodessa 9 600 markkaa. Ravintolan vuokra perustuu sopimukseen, jonka mukaan kauppala saa sen myynnistä viisi prosenttia. Myynti on arvioitu 200 000 markaksi vuodessa, joten Ikaalisten kauppalan pussiin voi siitä odottaa 10 000 markkaa vuodessa.

Ravintolan yhteydessä olevasta hotellista maksaa ravintoloitsija vuokraa myös prosenttisopimuksen mukaan. Huoneita on 12 ja niiden hinta vuorokaudelta on 30 markkaa. Jos lasketaan, että huoneet ovat 65 prosenttisesti käytössä, niin kertyy vuokratuloja 7,5 prosentin mukaan vuosittain 7 500 markkaa.

Kiinteistössä on asuntoja 200 neliömetriä. Vuokra on viisi markkaa neliöltä eli vuodessa 12 000 markkaa.

Mikäli kaikki tilat saadaan todella vuokrattua, hyötyy kauppala rakennuksestaan vuosittain 60 220 markkaa. Aikamoinen summa verrattuna esimerkiksi kauppalan tulo- ja menoarvioon!

Kuva muuttuu vähemmän hohdokkaaksi, kun aletaan laskea kuinka suuret menot talo vuosittain aiheuttaa. Varovasti arvioiden kiinteistön varsinaiset hoitokulut, kuten lämmitys ja puhtaanapito, ovat 20 000 markkaa vuodessa. Jos lasketaan, että lainoja on 800 000 markkaa ja yleinen lainakorko kahdeksan prosenttia, maksaa Ikaalinen vuodessa korkoja 64 000 markkaa! Indeksikorotustakin on otettava huomioon yksi prosentti eli 640 markkaa. Vuotuiset **kiinteät** kulut ovat näin kohonneet jo 84 640 markkaan.

Tulojen ja menojen erotus on siis 24 420 markkaa. Menoja 24 420 markkaa enemmän kuin tuloja. Eikä tässä vielä kaikki: on huomioitava myös poistot. Vuosittain ne ovat 1,5 prosenttia rakennuksen hankinta-arvosta eli 18 000 markkaa. Vuotuinen tappio nousee näin laskettuna 42 420 markkaan.

Joko arvelitte, että tässä sitten ovat kaikki kulut? Onhan lainojakin hoidettava.

Normaalisti on taloyhtiössä 15 vuoden lainat. Lyhennyssumman tulisi olla vuodessa 53 000 markkaa. Kiinteistön aiheuttama vuotuinen tappio ja lainojen lyhennykset tekevät yhteensä 95 420 markkaa.

Kauppalan on maksettava upeasta kiinteistöstään vuodessa pyöreästi 100 000 markkaa. Vuoden 1967 talousarvio oli noin 53 000 markkaa. Mistä Ikaalisten isät kiskaisevat erotuksen? Kauppalalla kun ei ole edes veronkanto-oikeutta.

Käykö niin, että maamme vanhin ja pienin kauppala tekee konkurssin? Kuka on vastuussa asioiden hoidosta?

■ **Pankinjohtaja Viljo Toriseva, KOP, on toiminut vt. kauppalanjohtajana jonkin aikaa. Hän ei kuitenkaan halunnut asiaa tarkemmin selvittää. Kauppalanhallituksen jäsenenä hän sanoi olevansa sopimaton henkilö antamaan mitään lausuntoa. Hän kehotti kääntymään asioista tarkemmin tietävien puoleen (?).**

■ **Pankinjohtaja Eino Alhonen, Sp, varmisti tiedot oikeiksi. Alhonen on kauppalanvaltuuston puheenjohtaja ja on joutunut seuraamaan asioita läheltä. Asioiden huonosta tilasta tai hoidosta hän ei kuitenkaan osannut sanoa mitään.**

— Kääntykää vt. kauppalanjohtaja Seppälän puoleen.

■ **Vt. kauppalanjohtaja Heikki Seppälä varmisti samoin tiedot oikeiksi. Mutta:**

— En tiedä asiasta läheskään kaikkea, sillä olen ollut kauppalanjohtajana vasta kuukauden päivät.

Kukaan ei tunnu tietävän asiasta. Mutta kai Ikaalistenkin kauppalassa pitäisi olla joku, joka tietää kauppalan asiat tarkalleen. Entäs jos rivimiestä alkaa asia kiinnostaa. Kenen puoleen hän kysymyksineen kääntyy?

Olisiko viranomaisten syytä puuttua Ikaalisten kauppalan asioihin. Olisiko syytä asettaa vastuuseen henkilöt, jotka ovat olleet tekemässä päätöksiä tappiollisen kiinteistön rakentamisesta. Jospa onkin niin, että asiassa on ajettu joidenkin määrättyjen piirien etuja. Jos on, niin mitkä ovat ne piirit? Vastauksia ei saatu mistään.

Pankkilaitokset ainakin ovat hyvin edustettuina kauppalan hallintoelimissä. Onko lainoja annettu silmät ummessa?

Olisihan toki asiaan saatava selvyys.

Mahtavatko kauppalan luottamusmiehet olla todella luottamusmiehiä? □

hymy LEHTI PUHUU ASIAT HALKI

TILATKAA NYT HETI HYMYLEHTI ENSI VUODEKSI SAATTE LOPPUVUODEN NUMEROT ILMAISEKSI SYYSKUUSTA ALKAEN

ILMAISEKSI

UUSI TILAAJA

Hymylehden uudet tilaajat saavat loppuvuoden numerot ilmaiseksi syyskuun numerosta alkaen. Käyttäkää nyt tilaisuutta hyväksenne ja tilatkaa Hymylehti ensi vuodeksi oheisella kupongilla. Tilausmaksun 19 mk perimme Teiltä postitse marraskuussa.

ENTINEN TILAAJA

Uudistakaa lehtenne tilaus nyt heti, niin saatte Hymynne vielä entisellä hinnalla 17 mk:lla. Tilausmaksun perimme Teiltä vaikkapa vasta ensi tammikuussa. Tämä tilaushinta on voimassa vain 31. 10. 68 saakka.

Täyttäkää oheinen tilauskuponki, leikatkaa irti ja pudottakaa se postilaatikkoon jo tänään.

MOKSI

aan kuuluisan
tyeen urkurin
e los Cobosin
i dipl.kosmeto-
Serjosta hienos-
eksiko Cityn
hin.

—Hullumminkin olisi voinut käydä! totesi Outi de los Cobos, joka puolen vuoden avioliiton jälkeen on tullut pariksi kuukaudeksi Suomeen katsomaan vanhempiaan. Aviomies kiertelee yhtyeen kanssa muita Skandinavian maita, mutta poikkeaa tässä kuussa hakemaan vaimoaan takaisin Meksikoon.

Syksyllä tulee kuluneeksi vuosi siitä, kun nuoret sattumalta kohtasivat. Vaikka tapaaminen ei ollutkaan rakkautta ensi silmäyksellä, kehittyi tarina nopeasti ja jo tammikuussa vietettiin komeat häät Meksiko Cityssä.

Outi ei lähtenyt Meksikoon silmät ummessa, vaan tarkoitus oli ensin tutustua paikkaan, sukulaisiin ja maisemiin. Vasta sen jälkeen harkittaisiin häitä. Näin oli sulhasen kanssa sovittu.

Sulhanen, Antonio de los Cobos, ilmestyi Outin näköpiiriin Tampereella televisio-ohjelman yhteydessä. Antonio on kuuluisan El Klan -yhtyeen urkuri ja musikaalinen johtaja, miellyttävä 24-vuotias nuori mies.

— Tapaaminen oli hullu sattuma. Minä en tuntenut mitään mielenkiintoa koko porukkaa kohtaan, olen niitä nähnyt televisionauhoituksissa ihan tarpeekseni. Minulle kuitenkin tarjottiin studiolta kyytiä kotiin samassa autossa, jolla pojat piti viedä Hämeensiltaan syömään. Kyllä isännät koettivat saada minua seuralaiseksi pojille, kun muka puhun niin hyvin englantiakin. Olin väsynyt enkä halunnut lähteä minnekään juhlimaan. Autokuski kuitenkin petti minut, innostui itse lähtemään juhliin. Näin ollen sain kävellä ravintolan luota kotiin, vaikka kyyti oli luvattu perille saakka. Olin raivoissani. Antonio lähti perääni vaikka en hyväksynyt hänen saattotarjoustaan. Hän oli sitä mieltä, että minulle oli tehty ruma temppu — luvattu kyyti kotiin ja kuitenkin jätetty kadulle. Hänen mielestään ei tytön ollut hyvä mennä yksin yöllä kotiin.

— Minä koetin sanoa hänelle, että kuule nyt poika raukka, ethän sinä osaa yksin edes takaisin, jos lähdet minua saattamaan. Joutuisin vielä itse taluttamaan hänet takaisin. Mutta hän vain itsepäisesti tahtoi saattaa minut kotiin, ja niin me sitten kävelimme. Ajattelin, että omapa asiansa.

— Hän oli minulle täydellinen yllätys. Juttelimme kaikenlaista — en ole koskaan aikaisemmin tavannut tyyppiä, jolle voi jutella kuten hänelle. Istuimme kotiovellani portaalla puhuen ja puhuen. Oli sekin tutustuminen. Hän pyysi osoitteeni ja leikilläni annoin sen. Kysyin vielä aika ilkeästi, että tarvitsetkos puhelinnumeronkin, että voit soittaa sieltä maailman toiselta puolelta. Minulla ei ollut minkäänlaisia kuvitelmia hänestä.

↑ Lähin suku on saatu onnellisen avioparin kanssa epäviralliseen hääkuvaan. Koko tämä iltapukuihin pukeutunut joukko oli saattamassa nuoria lentokentällä näiden lähtiessä viettämään kuherruskuukautta Acapulcoon. Vaaleaan minkkiviittaan kietoutunut nainen Outin vierellä on hänen ihastuttava anoppinsa señora Guadalupe Groso de De los Cobos. Morsiusneidot — sulhasen siskoja ja serkkuja — olivat pukeutuneet yhdenmukaisiin mutta erivärisiin pukuihin, jotka kaikki teetettiin muutamassa viikossa samalla kuin Outin hääpukukin.

→ Vakavaksi on käynyt sulhasen ilme kun hän taluttaa kaukaa Suomesta löytynyttä nuorikkoaan alttarille. Outi toteaakin, ettei hän muista itse vihkiäisistä juuri muuta kuin että Antonio oli hermostunut. Tavallisesti vilkkaan ja eloisan Outinkin ilme on hartaan vakava, eikä ihme, sillä onhan hän avioitunut kauaksi kotoaan.

KÄÄNNÄ

— Mutta hän soitti. Tosin Suomesta vielä, mutta soitti kuitenkin. He olivat lähdössä pois ja hän tahtoi tavata minut. Mikäs siinä, ajattelin ja ällistyin tavattomasti, kun hän vei minut kultasepänliikkeeseen ja osti sormuksen. Se ei ole mikään näistä, mitä minulla nyt on, vaan sellainen hiuksenohut kultainen rengas.

— Toño sanoi, ettei hän tarkoita sillä sormuksella muuta kuin että muistaisin hänet. Ei meillä mitään vakavaa vielä siinä vaiheessa ollutkaan. Pidin kyllä hänestä — juuri siksi että hänen kanssaan oli hyvä jutella.

— Jossakin vaiheessa se sitten muuttui vakavaksi. En oikein tiedä itsekään milloin. Olin vielä koulussa. Valmistuin Hämeen Kosmetologikoulusta dipl.kosmetologiksi syksyllä. Tämä ammatti on siitä kiva, että sen avulla elättää itsensä missä vain, vaikka osaisi huonosti kieltäkin.

— Valmistuttuani menin Ruotsiin ja perustin oman pienen hoitolan kampaamon yhteyteen. Se meni aika kivasti ja pidin työstäni. Kirjeet Toñolle kulkivat tiheästi ja suunnittelimme minun käyntiäni siellä oikein tosissamme. Niin, minun piti vain käydä katsomassa miten asiat järjestyisivät — viihtyisinkö siellä ollenkaan. Olin jutellut tytöille kampaamossa, että taitaa pian tulla lähtö Meksikoon. Etenkin sen jälkeen, kun pojat vierailivat Ruotsissa ja me menimme virallisesti kihloihin Toñon kanssa.

— Toño oli ollut kaksi viikkoa kotonaan Meksikossa, kun hän yht'äkkiä soitti — keskellä yötä. Hän sanoi, että tule tänne. Hän on järjestänyt liput. SAS:ista pitäisi huomenna — se olisi siis perjantai — soittaa niistä. Minun piti lähteä.

— No, minä sitten odotin soittoa. Koneen piti lähteä lauantaina. Perjantaina ei kuulunut mitään, ja työkaverit alkoivat jo naureskella minulle, olinhan sanonut lähteväni. Lauantaiaamuna soitettiin ja ilmoitettiin lipuista. Liian myöhään. Kone oli jo lähtenyt kun tulin kentälle. Rähjäsin aikani moisesta ilmoittelusta — olisivat ne voineet ajoissakin niistä soittaa. Lupasivat järjestää minulle seuraavaan koneeseen liput. Mutta kun on huono tuuri niin on. Seuraava kone ei päässyt sumun takia lähtemään. Pyysin sähköttämään Toñolle asiasta.

— Matkaanlähtöni viivästyi päivällä. Eikä siinä kaikki — tietysti lento New Yorkista Meksikoon olisi myös järjestettävä uudelleen. Minä pieni suomalaisraukka seisoin New Yorkin suurensuuressa lentohallissa orpona ihmetellen, että mitäs nyt. Näin siellä jossa-

Vielä toistaiseksi nuori pari asuu Antonion äidin suuressa talossa, mutta jo syksyllä he aikovat muuttaa omaan asuntoon. Antonio on ihastunut suomalaisiin nukkamattoihin, joten sellaisia pitäisi saada vietyä mukana.

— Painorajoitukset ovat kammottavia, toteaa Outi, jonka tarkoituksena olisi viedä mukanaan myöskin kaikki kummisetänsä Mika Waltarin hänelle omistuskirjoituksin lahjoittamat kirjat. Antonio on tutustunut Waltarin kirjoihin ja on vilpittömän ihastunut niihin.

KÄÄNNÄ

MUUSIKON VAIMOKSI MEKSIKOON

kin ihmisjoukon keskellä lentäjän virkalakin ja suorastaan syöksyin miehen kimppuun ja selitin niin käsin kuin sanoinkin. Hän vei minut SAS:n toimistoon, jossa minun piti sitten istua ja odottaa kun toiset selvittelevät lippujani. Mutta kun paikka on iso niin se on iso. He unohtivat minut. Monen tunnin istumisen jälkeen menin uudelleen kyselemään asiaani ja he käskivät taas istumaan, mutta sanoin että seison vieressä niin kauan kuin asia on järjestyksessä. Ja se järjestyi. He hankkivat minulle hotellihuoneen ja lupasivat aamulla hakea kentälle.

— Aamulla kuljettaja haki minut ja monta muuta matkustajaa. Silloin oli taksilakko, joten muuten ei olisi perille tainnut päästäkään. Lentokentällä hän sitten kyseli, minkä yhtiön koneella kukakin lentää. Minä onneton sanoin SAS. Enhän silloin muistanut, että vaihdoin meksikolaisen lentoyhtiön koneeseen. Ja niin minä sitten jäin suuren kentän laitamille melkein tyhjälle lentoasemalle. Vasta siellä, kun auto oli jo mennyt, älysin mitä olin tehnyt. Olin kamalassa pulassa. Aikaa oli vähän ja matkaa paljon. Taksia ei saisi mistään. Kaukaa näin suuren amerikanraudan tulevan ja astuin julmasti sen tielle. Pitihän minun kyyti saada! Selitin kovasti kuinka kiire oli — mutta kun tarkemmin katsoin tyyppiä aloin jo perua puheitani. Hän oli oikein aidon gangsterin näköinen. Katselikin minua siihen tyyliin. Joka tapauksessa sain kyydin ja ehdin koneeseen.

— Toño oli aivan hermostunut. Hänhän sai joka päivä pari sähkettä joissa kerrottiin minun tulevan silloin ja silloin. Aika vain muuttui aina. Ensimmäisenä päivänä oli koko suku ollut kentällä vastassa sitä konetta, jolla minun piti tulla. Kuvitelkaa Toño-raukkaa, joka jo kuvitteli morsiamen pettäneen, kun en tullutkaan. Suku palasi hiljaisena kotiin, jossa oli onneksi sähke odottamassa.

— Toño-raukka juoksi kentällä jatkuvasti. Hän oli vastassa jokaista konetta joka tuli New Yorkista. Hänen paras poikakaverinsa, joka oli häissämme sulhaspoikana, istui uskollisesti hänen seuranaan. Joka kerta kotiin tullessa oli uusi sähke vastassa. Olinhan loppujen lopuksi kaksi päivää myöhässä. Viimeisenä yönä Toño ei olisi suostunut lähtemään kentältä pois ollenkaan, hän aikoi istua siellä aamukoneen tuloon asti. Hänen äitinsä ja muu suku lähti pois, vain Toño ja hänen ystävänsä istuivat tyhjässä hallissa. Yöllä palasi äiti hakemaan Toñon pois — ja taas oli sähke odottamassa. Toño vannoo, että sähkösanomaa tuoneen pojan ilme oli pirullisen vahingoniloinen!

— Toñon suku on ollut ihastuttavaa. Kaikki ovat tehneet parhaansa, jotta viihtyisin. Minut otettiin todella toivottuna miniänä vastaan vaikka Toño onkin perheen vanhin poika. Hänen äitinsä on aivan ihmeellinen. Me tulemme toimeen niin hyvin, että pelkään muiden lasten olevan jo kateellisia minulle.

— Olen saanut lahjoja niin paljon, etten tiedä, miten kiittäisin. Viihdyin ihanasti siellä — tarkoitukseni oli olla vain jonkin aikaa ja tulla sitten kotiin järjestämään asioita. Tuleva anoppini oli kuitenkin toista mieltä. Hänen mielestään meidän piti mennä naimisiin heti.

— Olisin varmasti jättänyt häät huhtikuuksi niinkuin alunperin suunnittelimme, mutta pojat saivat loistavan esiintymistarjouksen Acapulcoon. Toño halusi minut mukaan ja anoppi oli sitä mieltä, että ennen sitä pidetään häät. Meillä oli pari viikkoa aikaa.

— Anoppini on ihme! Avioliittoluvan saaminen tuntui tavattoman vaikealta. Me olimme isän kanssa hiljalleen koettaneet pistää papereita kuntoon ja vaikutti siltä, että häitä olisi paperisodan takia pitänyt siirtää huhtikuustakin eteenpäin. Mutta anoppi ei pelästynyt. Menimme kaikki kolme erään vaikutusvaltaisen kirkkoherran puheille — hän oli Toñon rippi-isä — ja selitimme asian. Sitä pohdittiin kovasti puolin ja toisin. Olin ihan varma, ettei asiasta tule mitään — eihän minulla ollut niin minkäänlaisia papereita!

— Teimme kai hyvän vaikutuksen, koskapa tämä rippi-isä kysyi kesken kaiken, olisiko minulla yhtään isäni kirjoittamaa kirjettä. Ihmettelin, mitä sillä tehtäisiin, mutta anoppi ei antanut aikaa miettiä. Hän raahasi minut äkkiä kotiin, kirjeet siepattiin mukaan ja tultiin uudelleen rippi-isän eteen. Hän käski minun kääntää jotakin sellaista kirjettä, josta kävisi selville se, että isäni on tietoinen avioliittoaikeistani. Olen kyllä täysi-ikäinen, mutta siitä huolimatta piti saada varmuus vanhempien luvasta.

— Luin hänelle katkelmia kirjeestä, jossa isä selostaa paperisodan vaikeuksia, ja hän hyväksyi sen. Asia oli selvä. Parin viikon kuluttua olisivat vihkiäiset. Ällistyin. Me isäraukan kanssa olimme kyynärpäitämme myöten kamalassa paperisodassa, josta ei tuntunut loppua tulevan — ja nyt asia selviäisi näin. Kysyin, luottiko hän siihen, mitä minä käänsin. Olisinhan voinut valehdellakin. Hän sanoi, että pohjoismaalaisiin luotetaan, ei kylläkään ruotsalaisiin yhtälailla kuin meihin muihin.

— Meistä oli Meksiko City lehdissäkin juttuja. Antonio de los Cobos kuuluu vanhaan hyvään sukuun ja on tullut tunnetuksi El Klanin mukana. Hän jäi kuitenkin näissä haastatteluissa toiseksi, sillä kaikki tahtoivat kertoa vain minusta. Tuntui idioottimaiselta, kun eräskin lehti otsikoi: Outi Serjo menee vihille maanantaina. Kuka tuntee Outi Serjoa? Antonio de los Cobos sensijaan olisi tunnettu!

— Minulle järjestettiin suuret juhlat, sellaiset poikamiesiltaa vastaavat. Kaikki vieraat olivat naisia — hienostorouvia ja neitejä, suvun tuttuja. Kun tällaiset juhlat järjestetään, täytyy morsiamen päättää, ovatko ne alusvaatejuhlat, taloustavarajuhlat tms. Minä valitsin alusvaatteet ja voi niitä toinen toistaan ihanampia yöpaitoja, aamutakkeja ja muita hepeneitä joita minulle kertyi!

— Häät olivat tapaus josta en paljon muista. Minulla oli ihastuttava pitsipuku ja morsiusneidoilla — heitä oli seitsemän — kaikilla samanlaiset, vain eri pastelliväreissä hehkuvat puvut. Hääväki oli pitkissä iltapuvuissa ja minkeissä. Toñon kummisetä saattoi minut alttarille ja pitkän seremonian jälkeen olimme mies ja vaimo. En muista muuta kuin että Toño oli kovin hermostunut. Toñon kotona tarjottiin shampanjaa ja sitten lähdimme Acapulcoon. Koko joukko minkeissään ja iltapuvuissaan oli meitä lentokentällä saattamassa.

— Häämatkan — ja samalla työmatkan — jälkeen kaikki palautui normaaleihin uomiin. Asumme Toñon kotona vielä niin kauan kun hän jatkaa soittamista. Anoppini tahtoo pitää minut luonaan. Meillä on yhdessä hyvin viihtyisää. Hän tulee usein istumaan meidän puolellemme saadakseen hengähtää. Toñon sisarukset ovat tottuneet siihen että äiti järjestää heidän asioitaan, ja he vaivaavat äitiään kaikenlaisilla jutuilla ihan turhaan. Meidän puolellamme hän rentoutuu. Olen käyttänyt kosmetologikoulutustani sen verran hyväkseni, että olen suorittanut anopilleni erilaisia kasvo- ja käsi- ja jalkahoitoja. Hän ihastelee suomalaisen koulutuksen tasoa.

— Kun menin Meksikoon, laskin mielessäni, että vaikka en ehkä menisikään naimisiin, olisin kuitenkin siellä sen aikaa, että voisin tienata itselleni matkalipun kotiin. Kosmetologina olisin selvinnyt, vaikka en puhukaan espanjaa vielä kovin hyvin. Minun espanjankieleni on vielä sellaista, että kun puhun intiaanitytöille keittiössämme — he ovat kotiapulaisia, ovat tytöt nauruun tikahtumaisillaan. Tosin he eivät voi nauraa emännälle suoraan päin kasvoja, joten minun on mentävä aina mahdollisimman pian pois keittiöstä jotta he saisivat nauraa. Joka tapauksessa he ymmärtävät jo mitä tarkoitan.

JATKUU SIVULLA 70

HUIPPUKIRJAT HUOKEALLA C-MYYNNISTÄ

korottomasti ja rahtivapaasti

Iki-ihana HELENA-romaanisarja nyt täydellisenä — yksi teos ILMAISEKSI kun tilaatte koko sarjan

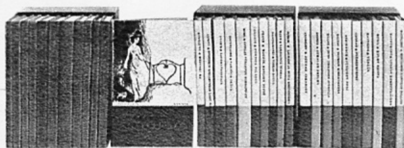
10 mk kuussa

Edullinen kultakoristeinen Aino Räsäsen romaanisarja — tämä on Teidän tilaisuutenne! Sarjan teokset: Soita minulle Helena — . . . Ja Helena soittaa — Näkemiin Helena — Pää pystyyn Helena — Päivi Helenan tytär — Helena ja etelän tyttö — Helena kuuntelee — Helena ei tottele — Helenan suku Saatte 9 kirjaa 8:n hinnalla jolloin koko sarja maksaa 100 mk, yhden osan hinta on 12:50 ja kuukausierät 10:—.

Suurta kirjallisuutta pienessä koossa: arvoteosten HELMI-SARJA

13 mk kuussa

30 menestysromaania yhteishintaan 189:—! Koko sarjan tilaajille 3 kirjaa ilmaiseksi.

Aistikkaan Helmi-sarjan ihmeellinen sisältö: Gogol, Päällystakki — Joyce, Kuollut — Tolstoi, Polikuska — Bellman, Fredmanin epistoloita — Mann, Kuolema Venetsiassa — Stendhal, Vanina Vanini — Tshehov, Hepsakka — France, Paita — Jacobsen, Mogens — Blake, Taivaan ja helvetin avioliitto — Andrejev, Juudas Iskariot — Andres, Jumalan unelma — Miller, Hymy tikkaiden juurella — Balzac, Toursin kirkkoherra — Steinbeck, Punainen poni — Conrad, Pyörremyrsky — Mattsson, Tänään — Hauptmann, Soanan kerettiläinen — Musil, Kolme naista — McCullers, Surullisen kahvilan balladi — Kyrklund, Mestari Ma — Leskov, Mtsenskin kihlakunnan lady Macbeth — Storm, Aaveratsastaja — Baudelaire, Pariisin ikävä — Musil, Oppilas Törlessin harhapolut — Caillois, Pontius Pilatus — Crane, Maggie, katujen tyttö — Mann, Varhaista tuskaa — Dostojevski, Vieras rouva — Puskin, Laukaus

Gummeruksen huippuhurja jännityssarja

14 mk kuussa

10 romaanin yhteislaajuus yli 2300 sivua. Saatte kaiken tämän: Eric Ambler: Topkapi — Noel Behn: Kremlin kirje — Victor Canning: Seitsemän perhosta — Ian Fleming: James Bond Istanbulissa — Jack London: Salamurhatoimisto — Mauri Sariola: Ukkotuomarin viimeinen juttu — Mauri Sariola: Susikosken vaikein juttu — Mickey Spilanne: Tappajain markkinat — Arto Tuovinen: Tervetuloa Moskovaan, Bormann — Eliot Ness—Oscar Fraley: Lahjomattomat
Sarjan hinta 98:—, lisäksi

LAHJANA 2 SALAMA-SARJAN DEKKARIA!

Kalle Päätalon jämerä romaanisarja

Järeän suomalaisen kertojan parhaimmisto koottuna sarjaksi, joka Teidänkin kannattaa hankkia C-myynnin välityksellä.

10 mk kuussa

6:n tiiviin teoksen yhteislaajuus yli 3300 sivua. Sarjan sisältö: Koillismaa — Selkosen kansaa — Myrsky Koillismaassa — Myrskyn jälkeen — Viimeinen savotta — Nälkämäki
Sarjan hinta 109:90, ensimmäinen maksuerä 9:90

NYT SUOMEN SUURIN

UUSI TIETOSANAKIRJA

ON KOKONAAN VALMIS

NYT KAIKKI 24 OSAA HETI KOTIINNE ERITTÄIN EDULLISILLA OSAMAKSUEHDOILLA!

35 mk kuussa

Nämä numerot antavat Teille käsityksen Uuden Tietosanakirjan laajuudesta: 24 osaa ● 15 474 sivua ● 130 517 varsinaista hakusanaa ● 125 782 hakemistohakusanaa ● 23 445 kuvaa, joista 1 343 nelivärisiä ● 674 kartaa ● 973 taulukkoa

KOULULAISEN TIETOSANAKIRJA

15 mk kuussa

— verraton tiedonlähde
— aina käsillä oleva apuneuvo
— tehokas kertauskirja
— sisältää tuoreessa ja keskitetyssä muodossa koulun reaaliaineiden tietomäärän

Auttakaa lapsianne tehokkaasti parempaan koulumenestykseen — antakaa heille Koululaisen tietosanakirja

VALITKAA LUETTELOSTAMME MYÖS MIELEISENNE TIETOTEOKSET

Tilaan rastilla merkitsemäni kirjat korottomasti ja rahtivapaasti

☐ Kuukausimaksulla ☐ käteisellä

	hinta	kk-maksu
☐ Helena-sarja 1—9	100:—	10:—
☐ Dumas-sarja 1—14	144:10	13:—
☐ Helmi-sarja 1—30	189:—	13:—
☐ Jännityssarja 1—10	98:—	14:—
☐ Kalle Päätalo-sarja 1—6	109:90	10:—
☐ 100 maalaustaiteen mestariteosta	39:50	10:—
☐ Uusi Tietosanakirja 1—24 ns	1 035:—	35:—
☐ Koululaisen Tietosanakirja 1—5 muovik.	245:—	15:—
☐ Otavan Tietosanakirja 1—10 ns	860:—	30:—
☐ Fokus Tietosanakirja 1—8 ns	520:—	20:—
☐ Tiedon portaat 1—8 ns	320:—	20:—
☐ Kaunis maailma 1—9 ns	693:—	20:—
☐ Jalna-sarja 1—16 kk	130:60	15:—
☐ Angelika-sarja 1—6	96:—	12:—
☐ Perheen suuri lääkärikirja ns	55:60	10:—
☐ Käytännön laskutaito + laskuviivain	42:70	10:—
☐ Catherine-sarja 1—5	85:—	10:—
☐ Maailman luonto 1—6	492:—	20:—
☐ Suuri maailmanhistoria 1—4 ns	252:—	10:—
☐ Liiketaidon käsikirja 1—2	120:—	15:—
☐ Lakikirja	58:—	15:—
☐ Kulta-aika	105:—	15:—
☐ Suuri luonnontieto 1—4	330:—	15:—
☐ Mikroskoopin maailma	65:—	15:—

TILAUSKUPONKI

Nimi painokirjaimin ....

Arvo tai ammatti .... Puh. ....

Täydell. osoite ....

Omakät. nimikirjoitus .... H 8

Puuvillatehtaank. 12 Tampere, postilokero 1503, **puh. 931-33 506**

KALEVI NUMMINEN:

EI ULKOMAISIA JÄÄKIEKKOVALMENTAJIA!

— Yleisesti ottaen jääkiekkoilumme taso on viime aikoina huomattavasti noussut ja on nyt jo siinä maksimipisteessä, mihin tämänhetkisin resurssein on mahdollista nousta. Kuitenkin meillä on eräitä heikkouksia, joihin tulevaisuudessa tulisi kiinnittää entistä enemmän huomiota.

— Jääkiekkoilumme heikkous numero yksi on sekä fyysisen että psyykkisen voiman puute. Esimerkiksi meikäläisten heikko irtiottokyky vaikkapa ruotsalaisiin verrattuna, johtuu lähinnä psykofyysisistä syistä. Ne ovat osaksi junnaavan yksitoikkoiset harjoitusmetodit, osaksi taas väärä asennoituminen peliin. Ei kilpaurheilu ole leikkiä.

— Virhe on myös se, että kehitysikäisiä nuorukaisia otetaan liian varhain edustusjoukkueisiin. Eivät he kestä kovaa harjoitusrääkkiä vaan polttavat itsensä loppuun ennen aikojaan lopettaen jo 25—30-vuotiaina, siis parhaassa iässä. Valitettavaa on, että Jääkiekkoliittokin syyllistyy tällaiseen.

— Jääkiekkoliiton toimissakin on runsaasti parantamisen varaa. Suunnitelmia liitto- ja seuraportaan välillä ei juuri väliteta koordinoida, ja niin syntyy kaikenlaista hankausta. Yleensäkään ei tulisi asettaa liittoa seurojen edelle, onhan se vain seurojen muodostama. Jääkiekkoliittomme tekemistä virheistä suurimpana pidän ulkomaisten valmentajien kallista palkkaamista. Nämä rahat tulisivat käytettyä paljon paremmin, jos niillä koulutettaisiin lisää pateviä seuravalmentajia. Jääkiekkoilun alkeiskoulutus maassamme ei ole vielä huippusoa. Tuomareidenkin kouluttamiseen voitaisiin varat käyttää paljon järkevämmin

Teksti: TIMO P. J. LEHTINEN

Viime vuosina on Suomen jääkiekkoilu edennyt melkoisin harppauksin kohti kansainvälistä kärkeä. Suotuisasta kehityksestä on kiitetty ulkomaisia valmentajia, parantuneita harjoitusolosuhteita ja -menetelmiä. Asiantuntevan käsityksensä esittää myös myyntipäällikkö Kalevi Numminen (28), joka tunnetaan paremmin viime vuosiemme parhaana, 146 A-maaottelua pelanneena jääkiekkopuolustajana.

kuin ulkomaisiin valmentajiin, joiden palkkaamista vastustan ehdottomasti!

— Viime talven sekasotku on malliesimerkki siitä, mitä tapahtuu, kun Jääkiekkoliitto ei hallitse tehokkaiden kokonaissuunnitelmien tekoa ja kun ulkomainen valmentaja (Bubnik) haluaa saada itselleen mainetta. Kuukauden sarjatauko pilasi monen joukkueen kauden pudottamalla kunnon etenkin maajoukkuemiesten osalta ja viemällä loputkin yleisön kiinnostuksesta.

— Kyllä meidän maassamme on tason leventäminen toistaiseksi tärkeämpää kuin pelkkä kärjen korottaminen.

— En halua olla maailmanparantaja, mutta esitän silti eräitä uudistuksia, joilla jääkiekkoiluamme voitaisiin huomattavasti viedä eteenpäin.

— Aikaisemmin mainitsemieni seuravalmentaja- ja erotuomarikoulutuksen lisäksi totean, että "amatööri" on tekijä, joka haittaa kiekkoilumme kehitystä kaikkein eniten. Siis: on siirryttävä ns. puoliammattilaisuuteen tai "valtionammattilaisiksi". Tällä tarkoitan sitä, että valtio tukee kiekkoilijoita sopivien työpaikkojen yms. muodossa. Suunnilleen näinhän asia onkin esim. itädemokratioissa. Ei yksityishenkilö jaksa kantaa suuria harjoittelun ja kilpailemisen aiheuttamia työtappioita.

— Ellei amatööri-sanaa vieläkään hennota pyyhkiä pois sääntökirjan lehdiltä, jaettakoon edes veikkausvaroja enemmän jääkiekkoilijoille, jotka ovat jo nyt varsin lähellä kansainvälistä kärkeä.

— Minkäänlainen ammattilaisuus ei tietenkään yksinään ole se keino, jolla Suomen jääkiekkoilu lopullisesti nostetaan huipulle. Tarvitsemme ennen kaikkea kovia otteluita. Näitä saisimme siten, että mestaruussarjamme muodostettaisiin nelinkertaiseksi. Kun nyt kiellettäisiin kaikki ystävyysottelut ennen sarjakauden alkua noin kuukauden ajaksi, saattaisivat kaikki seurat aloittaa sarjan hyväkuntoisina, ja yleisöäkin saataisiin varmasti entistä enemmän mukaan.

Maaotteluita voitaisiin sovittaa väliin muutamia ja nekin ainoastaan jääkiekkoilun suurvaltoja, Neuvostoliittoa, Tshekkoslovakiaa jne. vastaan.

— Luonnollisestikin tällainen pitkä sarja edellyttäisi kaikille mestaruussarjapaikkakunnille tekojäätä.

— Jääkiekkoilijoiden tulot ovat asia, josta kannuja valetaan varsin innokkaasti. Tosiasia on, ettei pelaamalla ainakaan vanhaksi elä, seurathan eivät maksa eläkkeitä. Onhan minullekin tehty tarjouksia aina ruotsalaista Djurgårdens IF:ää myöten, mutta mainitsemastani syystä olen kieltäytynyt.

— Hyötyä jääkiekkoilusta tietysti on minullekin ollut: olen saanut hyvän yleiskunnon, matkustella paljon, ja onpa nykyinen toimenikin ehdotonta jääkiekkoasiantuntemusta vaativa.

Valmentajaksiko?

— Mitä tulee omaan jääkiekkoiluuni, totean, että kotikaupungissani Tampereella on huippuluokan seuroja liikaa, ajatellen lähinnä yleisön jakautumista. Lisäksi: kaupunki ei tue seuroja tarpeeksi, kun otetaan huomioon, että ne tekevät Tampereen laajamittaisinta juniorityötä. 500—700 aktiivipelaajan varustaminen on seuralle kallista. Itse aion ainakin vielä tulevalla kaudella pelata mestaruussarjassa, mutta sen jälkeen aion siirtyä valmentajaksi, tuskin ainakaan erotuomariksi. Myös mailakaupan merkeissä tulen pysymään "kuvassa mukana".

MISS FORD Escort

SOILE AALTONEN,
pian kahdeksantoista täyttävä lohjalainen neitonen on työssä valokuvaamossa, joten kuvaaminen ei ole hänelle mitään uutta. Tosin tyttö itse on harvemmin ollut kuvauksen kohteena. Soilen työnantajat ilmoittivat tytön kilpailuumme, ja kuvaus tuli Soilelle täydellisenä yllätyksenä. Valokuvaamossa Soile on työskennellyt jo puolisentoista vuotta ja pitää työtään mielenkiintoisena sen monipuolisuuden takia. Vapaa-aikanaan Soile ompelee itselleen vaatteita — ja käy näyttämässä uusia asujaan paikkakunnan tansseissa. Mitään erikoista harrastusta hän ei osaa mainita — aika kuluu kuin siivillä jokapäiväisissä puuhissa.

MUSTANG HARDTOP
on ensimmäinen amerikkalainen urheilullinen henkilöauto. Se on saavuttanut ennennäkemättömän menestyksen kaikkialla. Vaikka huikea kiihtyvyys ja suuri huippunopeus oikeuttavatkin nimitykseen urheiluauto, on Mustang oikeastaan matkailuauto — loistelias ja ylellisen mukava.
Mustang 1968 tarjoaa entistä enemmän: hyvin muotoillut erilliset etuistuimet, lattiavaihde, suuret helppolukuiset mittarit, pehmustettu kojetaulu, kaksipiirijarrut, nopea ja tarkka kuulamutteriohjaus, miellyttävät ajo-ominaisuudet ja räjähtävää tehoa moottorissa.

MUSTANG HARDTOP:
V8, 4950 cm^3, 230 hv

MUSTANG GT HARDTOP:
V8, 6392 cm^3, 325 hv

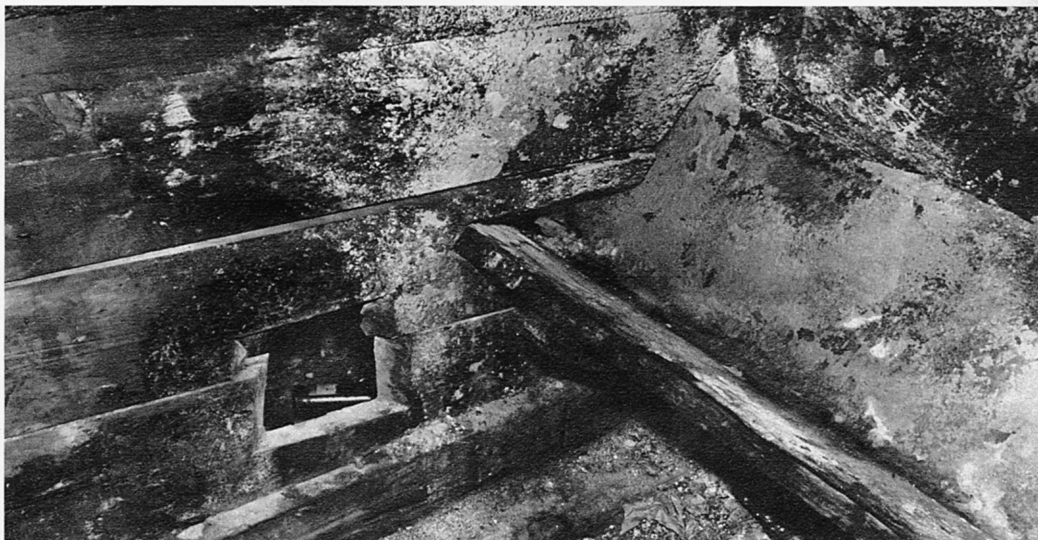

MISS FORD
Escort

P-MAINEN JUTTU

Milloin olematon suomalainen käymäläkulttuuri kohentuu sen verran, että kaikkiin yleisiin mukavuuslaitoksiin saadaan paperia, pyyheliinoja, lämmintä vettä, saippuaa, bidet, toimivia huuhtelulaitteita, ilmanvaihto, tilaa, rauha juopoilta ja poliiseilta sekä rihvelitaulut taiteilijoita varten? Kiitos kysymästä.

Teksti:
VEIKKO ENNALA
Kuvat:
REINO KAIVOLA

↑ Käymälätyyppi no 1, käytännössä etenkin rautatieasemilla, haju hirveä, ei paperia.

← Suomalainen pisuaari vuonna 1968.

Suomen kansallislaulu on Maamme, kansalliskukasta kinastellaan. Mikä on kansallistuoksumme? Tekisi mieli väittää, että se on armoton p-nhaju.

Ihmisruumiin eritteistä puhuminen ei ylennä mieltä, kirjoittaminen ja lukeminen sitäkin vähemmän. Mutta joskus tuntuu olevan ihan pakko tonkaista. Pyykkipoika siis nenään ja asiaan.

Ihminen, joka ammattinsa vuoksi tai muista syistä on paljon matkoilla, tietää hyvin, minkälaisia "mukavuuslaitoksia" meidän yleiset WC:mme ovat rautatie- ja linja-autoasemilla, kahviloissa, matkustajakodeissa. Niihin totisesti poikkeaa vain äärimmäisen hädän ahdistamana.

Prototyyppi on tämä: ensin neliömetrin kokoinen etuhuone, jonka seinässä virtsan kellastama lavuaari, sen yllä hana. Se antaa jos antaa kylmää vettä, lämmintä ei missään tapauksessa. Ei pyyheliinaa, ei saippuaa, ei edes seinässä koukkua, mihin takkinsa ripustaisi.

Takahuone ei ole kooltaan sen suurempi; siellä sijaitsee itse valtaistuin. Haju lyö jo kynnyksellä ihmisen toistaitoiseksi. Ja miksi ei, kun mitään ilmanvaihtoa ei ole, paitsi niissä harvoissa tapauksissa, jolloin laipiossa näkyy ruostuneen säleikön peittämä pikkiriikkinen reikä.

Pöntössä on useimmiten jo entuudestaan aimo latinki parin edellisen asiakkaan jäljiltä. Tämä seikka selittyy sillä, että vanha katonraja-Huuperi, kaikista keksinnöistä saatanallisin, ei yleensä suostu toimimaan ennen kuin pitkällisen temppuilun perästä. Mikä määrä tuskanhikeä niitä nytkytellessä onkaan valutettu. Yksi niistä antaa vettä vasta sen jälkeen, kun ketjusta on vedetty verkalleen viisi kertaa kuin kirkonkelloja soitettaessa, toista taasen onkin tempaistava vihaisesti hiukan vasempaan kammeten, jotenkin äkkiarvaamatta ja yllättäen. Kolmatta on varottava vetämästä pohjaan, sitä on suostuteltava ja maaniteltava.

Miksi näiden kirottujen laitteiden oheen ei panna käyttöohjetta, nuotteja, kun kerta jokainen niistä toimii erilaisen periaatteen mukaan. Esim. näin:

Miten vaivatonta tästä olisikaan lukea: ensin kolme hidasta vetoa puolitiehen, sitten kaksi äkäistä ja nopeata nykäisyä pohjaan asti.

Olettakaamme, että asiakkaan tarve on ollut totinen ja hänen on ollut pakko istahtaa asiansa toimittamista varten. Mitä havaintoja hän siinä kyyhöttäessään tekee? Ne ovat aina samat: nurkassa tyhjä punapääpullo, lattialla on rää'än ja tupakantumppien sekoituksesta syntynyttä tahnaa.

Seinissä on erilaisia mietelmiä, kuten "Harvialan poika kävi täällä 17. 6. 1968", "Kyllä tekee hyvää", "Kaisa Holm antaa jokaiselle", "Kilroy", "Här lättas livets börda" yms. Aforismien lomassa välttämättömät pavunkuvat ym. piirrokset. Teinilehden äskettäisen syvämietteisen artikkelin mukaan käymälätaiteellakin on oma huomattava kulttuuriarvonsa ja siihen pitäisi kiinnittää entistä vakavampaa huomiota.

Ehkä niin. Henkilökohtaisen käsitykseni mukaan jokainen WC:n seiniin puumerkkejä jättävä ihminen on kuitenkin jäänyt infantiilin asteelle, hän elää miehuudessaankin oraalis-anaalista vaihetta sylilapsen tapaan, hänen sormensa ja ajatuksensa pyöriskelevät taukoamatta peräaukon ympärillä. Minusta se ei ole kulttuuria.

Mikäli seinän takana on "naisten puoli", johtaa sinne ainakin kaksi tirkistysaukkoa. Kova betonikaan ei ole läpinäkymätön este. Aivan ilmeisesti ainakin osa miehistä kantaa alituiseen mukanaan, ellei kiviporaa, niin ainakin meisseliä ja vasaraa.

Olen havainnut reiän jopa erään ravintolan WC:n seinässä. Nainen on mielenkiintoinen olento, kuka sitä kiistämään. Mutta että kaikkein innokkaimpien miesten täytyy saada heihin yhteys pytyllä istuessaankin, se menee yli minun moukanjärkeni:

— Iltaa, kaunis neiti. (Prut.) Täällä puhuu kauppaedustaja Nisse Viinamäki. (Prut.) Saisinko seuraavan valssin? (Prut.)

Miten valistuneita olivatkaan isovanhempamme. Heidän makeissaan ja huuseissaan ja privaateissaan oli toki aina vanhoja Ajan Suuntia tai ainakin pino päreitä. Meidän aikamme kloseteis-

KÄÄNNÄ

sa ei ole, WC-paperista puhumattakaan. Jätämme nyt asiakkaamme tämän typerryttävän havainnon tehtyään selviytymään pulmastaan miten parhaiten taitaa.

Toiselta puolen on kyllä ymmärrettävääkin, että yleisissä mukavuuslaitoksissa on pakko säännöstellä paperia, sitä saa kolme arkkia kassarouvalta vasta erityisen anomuksen tehtyään. Missä rulla on kiinnitetty seinään vapaasti käytettäväksi, siellä sitä tungetaan metrikaupalla klosetin nieluun, kunnes koko laitos tukehtuu puppuunsa.

Suomalainen on vandaali heti klosettiin päästyään, häneltä voi odottaa mitä tahansa. Ehkä syynä on kasvatuksen puute. Kansakouluissa lapset lukea jonottavat Jaakobin poikain nimiä:

— ... Daan, Naftaliini, Gaad, Asser, Isaskar Keturi, Sebulon ...

Eikö uskontotunneista voitaisi nipistää yhtä viisiminuuttista vähän mielekkäämpiin tarkoituksiin? Lapsille voitaisiin opettaa, että ihmisen kannattaa olla hyvä muutoinkin kuin surkean rangaistuksen (helvetin) pelossa ja kurjan palkinnon (taivaan) toivossa. Yleisestä siveysopista olisi vaivatonta siirtyä käsittelemään myös ruumiillisen puhtauden merkitystä ja hyviä tapoja, ei vain ruokapöydässä vaan myös siinä laitoksessa, jossa väistämättä on syömisen vastapainoksi käytävä.

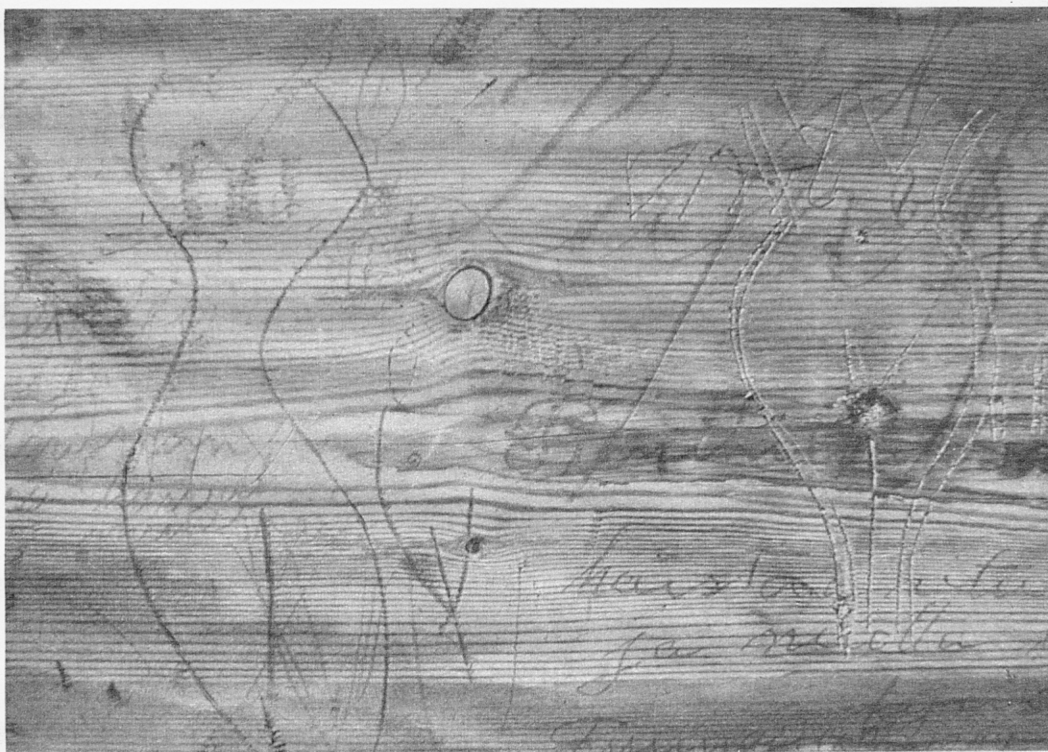
Jaakobin poikien nimet on kenties hyvä muistaa, mutta vielä tärkeämpää olisi päntätä lasten päihin seuraava elämänohje:

— Niin kuin on välttämätöntä pestä kasvonsa kaksi tai kolme kertaa vuorokaudessa, niin on välttämätöntä pestä myös alaruumis useasti ja ainakin jokaisen klosetissa käynnin jälkeen.

Meihin on iskostunut merkillisen sitkeästi muuan harhaluulo, se nimittäin, että olisimme maailman puhtain kansakunta kertaviikkoisen saunomisen vuoksi. Mitä vielä; muualla maailmassa otetaan ammekylpyjä joka ainoa päivä.

Murheellista vain, että

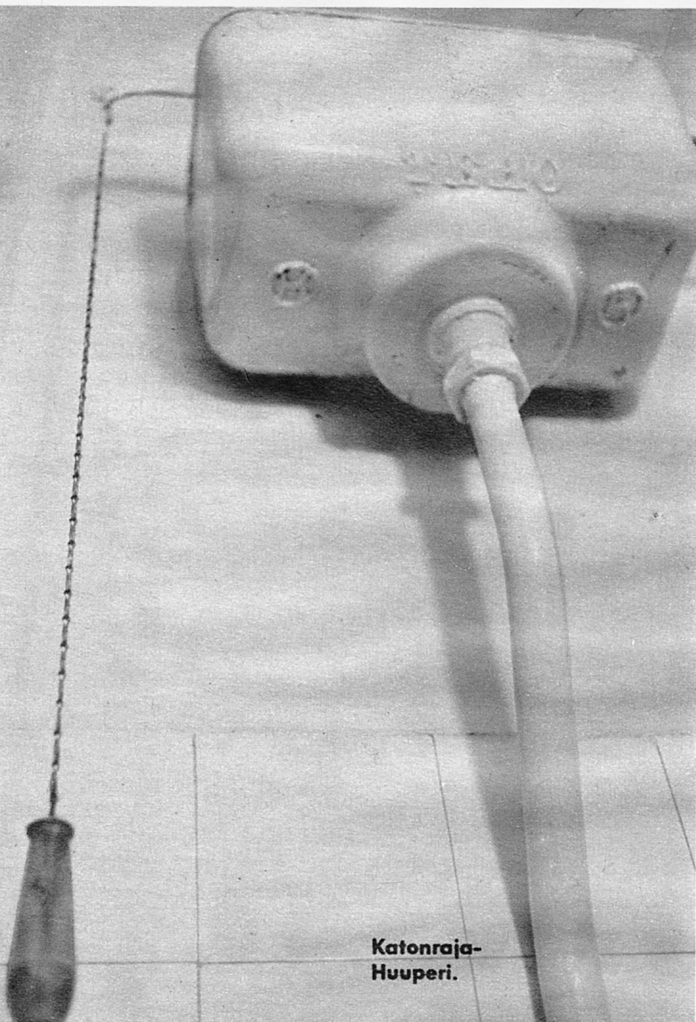

arkkitehtimmekin ovat samaa sisukasta ja hikistä suomalaisrotua: uusimmissakin taloissa klosetit ahdetaan sietämättömän ahtaisiin tiloihin ilman peseytymismahdollisuutta. Kaikki eivät liene koskaan kuulleetkaan bidet'stä.

← Ulospäin suhteellisen siistin näköinen, edustalla jopa kukkia. Mutta älkää avatko ovea!

Jumalalle kiitos, että yllä kuvatuista katonraja-Huupereista ollaan jo luopumassa ja tilalle on tulemassa vuorenvarmasti toimivia huuhtelulaitteita. Edellisten aiheuttama metelikin oli sietämätön ja pitkällinen. Ennen kuin säiliö käytön jälkeen uudelleen täyttyi, oli kuunneltava puoli tuntia kurlutusta ja solinaa, pihinää ja suhinaa, vienoa vihellystä ja päätteeksi loppuhuokaus.

Katonraja-Huuperi.

↖ Suomalaista käymälätaidetta. Teinilehti tuntee suurta kiinnostusta tätä kulttuurimuotoa kohtaan. "Sopii puuseinään, kiviseinään . . ." Kirjoittaja puolestaan ehdottaa, että klosetteihin asetettaisiin rihvelitauluja p-taiteilijoita varten.

← Hyvinkään rautatieaseman klosetti. Lattialla välttämätön ja väistämätön punapääpullo. Hämmästyttävänä poikkeuksena saatavilla paperia. Muuten, kun kerran Suomessa ei tunnu olevan tilaa, miksi tästäkin kopista on suotta tehty näin suurta. Puoli metriä leveydestä olisi hyvin voitu tinkiä.

Klosettia on totuttu pitämään paikkana, jossa "kuninkaatkin istuvat yksin". Niin istuvatkin kaikkialla muualla paitsi ei Helsingin rautatieaseman WC:ssä. Joka ainoan kopin ovesta on sahattu kolmannes kokonaan pois.

Muuan tuttavani kertoi närkästyneenä, kuinka kesken hänen istuntonsa koppiin työntyi poliisin pää ja karhea ääni tiedusteli jotenkin tähän tapaan:

— Eiks mee katki ilman apua vai?

Kieltämättä kiusallista mutta, pahoin pelkään, välttämätöntä kontrollia kun muistetaan, mitä kaikkea siivottomuutta yleisissä kloseteissa harjoitetaan. Retkujen vuoksi joutuvat kunnollisetkin ihmiset kärsimään. Pahin riesa käymälöissä on humalaisista. Ehdotin kerran leikilläni **Tamperelaisessa** (Lehtimiehet Oy:n kaupunkijulkaisu), että yleisiin mukavuuslaitoksiin varattaisiin erityinen huikanottokoppi vaikkapa kaksinkertaista maksua vastaan. Siellä olisi oikeus ryypätä ja oksentaa vapaasti, niin myös tapella nahistaan. Ja seinällä olisi rihvelitaulu niitä vinksahtaneita varten, joiden on pakko harrastaa kuvaamataiteita kakalla istuessaan.

↓ Helsingin rautatieaseman kloseteissa on sahattu ovista yläosat pois. Kiusallista mutta varmastikin välttämätöntä asiakkaiden laatu huomioon otettuna. Täällä asioidessa pääsee käsitykseen, että joka ainoalla suomalaisella miehellä on aina krapula.

Tarkemmin ajatellen ehdotukseni on järkevä ja sopii siis tässä uudelleen vakavalla mielellä esitettäväksi.

Käsittämätön on käymälöiden lumo. Oli yö tai päivä, aina niiden ympäriltä tapaa selittämättömiä olostelijoita. On pakko uskoa, että jotkut viihtyvät niiden tuoksussa ja eräälle sosiaaliryhmälle ne ovat keitaita, jonne, niin kuin erämaahan nääntyvä jalkamies, viime voimillakin raahautuu virkistyksen toivossa.

Helsingin kuva on huomattavasti siistiytynyt sen jälkeen kun eräitä rautaisia pystybaareja poistettiin katujen kulmista. Mutta toimenpiteellä on ollut myös haittansa. Missä asioivat nyt vieraspaikkakuntalaiset, jotka eivät tunne kaupunkia? Jäljelle jääneiden mukavuuslaitosten kapasiteettikin on sitä paitsi kovin vähäinen. Esimerkiksi linja-autoasemalla, jossa parhaina päivinä liikuskelee kymmenisentuhatta matkustajaa, on vain 2-paikkainen WC (miesten puolella). Sen edustalla seisoo aina jono kuin patsas; taivas varjelkoon turistia sairastumasta punatautiin, sillä mihin tahansa muuhun suomalaisen voi suostutella, mutta ei luovuttamaan paikkaansa rivissä.

Sen jälkeen kun mainitut pystybaarit, nuo myrkynvihreät peltilieriöt hävitettiin pääkaupungista, luvattiin tilalle vastaava määrä uusia ja nykyaikaisempia. Missä vain lienevät.

Miten nykyaikaisempia? Erään ehdotuksen mukaan niiden seinät olisivat matalia ulottuen pariisilaiseen tapaan vain seisovan miehen rinnan korkeudelle. Mutta entä jos ohi kulkee tuttu nainen. Onko miehen tervehdittävä häntä vapaana olevalla kädellään hattua nostaen vaiko naamaansa vääristäen teeskenneltävä olevansa mukalainen kaukaa vierailta mailta?

Monimuotoista on inhimillinen hätä. □

VESILAHTI KUOHUU: ROVASTIMMEKO ROISTO OIS?

Teksti:
ANTERO LAINE
Kuvat:
REINO KAIVOLA

← Niilo Kekki on tottunut taistelemaan oikeuksistaan ja mielipiteistään. Helpolla hän ei aio antautua nytkään. Hänen tukikohtansa on tilan moderni päärakennus.

Vesilahden seurakunnan alue on noin 350 neliökilometriä. Seurakunnassa on jäseniä vähän alle 4000. Kaksi miestä ei sovi tälle alueelle eikä tähän joukkoon sovussa olemaan. He ovat maanviljelijä Niilo Kekki ja seurakunnan kirkkoherra, rovasti Simo Laatikainen. Kekin mielestä rovasti on häntä herjannut. Kekki väittää, että rovasti on viime sodissa syyllistynyt epäinhimillisiin tekoihin. Rovasti vakuuttaa omantuntonsa puhtaaksi. Vesilahdella riidellään, tuomiokapituliin lastut lentää.

Maanviljelijä Niilo Kekki istahtaa uuden omakotitalonsa vielä viimeistelyä odottavassa olohuoneessa maalarinpukille, katsoo hieman arvioiden vieraaseensa ja sanoo: — Niin se on. Riita jatkuu ja kovenee. Olemme molemmat itsepäisiä, eikä lääkkeitä ole.

Tovia myöhemmin arvioi rovasti Simo Laatikainen tilannetta 100-vuotiaan Vesilahden pappilan vilpoisalla kuistilla: — Sain minä sen kirjeen, mutta enhän minä sellaisiin voi vastailla.

Kaksi miestä: Toinen uskoo lujasti omantuntonsa puhtauteen niin seurakuntansa kuin Jumalankin edessä. Toinen vakuuttaa samalla lujuudella kotikirkkonsa paimenen kelvottomaksi pappina ja ihmisenä. Kihlakunnanoikeus, tuomiokapituli asessoreineen ja notaareineen ratkaiskoot riidan, jos pystyvät. Siihen asti ja sen jälkeenkin pieni Vesilahti kuhisee ja kihisee. Niin Kekillä kuin Laatikaisellakin on omat puoltajansa.

Kunnes tuomiot ja päätökset on saatu, meillä sivullisilla ei oikeastaan ole muuta tehtävää kuin tarkkailla vesilahtelaista käräjä- ja kunniasotaa. Tietysti voimme yrittää luoda jonkinlaista taustaa tälle kiistalle.

Kohtalokkaat tulipalot

Niilo Kekki katsoo tulleensa julkisesti herjatuksi sillä, että rovasti Laatikainen on nimittänyt häntä tuhopolttajaksi. Tämä taas viittaa kohtalokkaaseen tulipalosarjaan, joka on koetellut maanviljelijä Kekin tilaa. Ensimmäinen niistä sattui vuonna 1956. Silloin paloi syrjäisessä paikassa 30—40 m² vakuuttamatonta metsää ennen kuin ohitse sattumalta kulkeneet koululaiset sammuttivat palon. Tätä onnettomuutta seurasi pienehkön talousrakennuksen palo. Sitten meni puimala ja lopuksi tilan päärakennus.

Kekki toteaa huhuvyöryn saaneen vauhtia nimenomaan viimeisestä palosta. — Oli onneksi pätevä tutkija. Hän sai selville, että palo oli loppujen lopuksi pikkulapsen aiheuttama. Se oli sillä selvä. Se tutkija oli sellainen mies, että jos syytä vähänkin olisi ollut, niin kyllä olisi ilmi tullut.

Pitäjäläiset pitävät Niilo Kekkiä käräjämiehenä. Kieltämättä hänet nähdään usein lakituvassa, mutta kyllä mies onkin selvillä laeista ja asetuksista. Hän siteeraa hallitusmuotoa, oikeudenkäymiskaarta, yleisiä palovakuutusehtoja ja vaikka mitä yhtä sujuvasti, kuin me tavaamme radioluvan takasivua.

Tähän laintuntemukseen on syynä varmasti osittain tiedon halu. Tulipaloilla on silti oma vaikutuksensa. Ensimmäisen pikkuvajan palossa Kekki joutui väittelyyn vakuutusyhtiön kanssa. — Minulle sanottiin, että kinaaminen tulee kalliiksi. Menetetty etuus olisi mielestäni hukkunut kuluihin, ja niin menetin vaatimattomasta vakuutuskorvauksestani epäoikeudenmukaisten yleisten palovakuutusehtojen johdosta osan.

Puimalan palosta tuli sitten suuri koetinkivi. Asia joutui ensimmäisen kerran oikeuteen, kun Kekkiä syytettiin petoksen yrityksestä. Sillä kertaa tulikin tuomio. Korvauksista kiisteltiin edelleen, ja uudet todisteet osoittivatkin Kekin vaatimukset oikeutetuiksi. Kekki haastoi kaksi vakuutusyhtiötä oikeuteen ja taisteli kahdeksaa vakuutusyhtiön tuomaria vastaan. Vakuutusyhtiöt hävisivät asian, Kekki sai täyden korvauksen.

— Jos molemmat jutut olisi käsitelty yhdessä, en olisi varmasti mitään tuomiota saanutkaan koska asian luonne muuttui toisessa oikeudenkäynnissä. Kuitenkin annetun tuomion purkaminen on niin pitkä homma, että siihen en rupea, tuumii Kekki.

Kekki ei kuitenkaan käräjöi vain omista asioistaan. Kunnan palopäällikkö on ollut vastaamassa ja tuomittu käräjillä Kekin ilmoituksen ja kanteen perusteella palojärjestyksen määräysten rikkomisesta sekä palotarkastuspöytäkirjojen hävittämisestä. Nimismieskin yhtyi syytteeseen. Kuitenkin hänen toimintansa Kekin mielestä oli varsin laimeata. Kekin mielestä nimismiehen toiminta oli verrattavissa kunniavieraaseen, joka tahtomattaan istahti katettuun pöytään.

Parhaillaan on kesken Kekin nostama juttu koko palolautakuntaa vastaan siitä, että se salli palopäällikön laiminlyönnit. Eikä Niilo Kekki näissä jutuissaan asianajajaa kaipaa. Hänellä on terävät käsitykset oikeuslaitoksesta,

KÄÄNNÄ

tuomareista ja asianajajista. Sekä vielä:

— Kun tavallinen ihminen ryhtyy jotakin asiaa ajamaan, niin sitä pidetään jotenkin outona.

Puheet ja rovasti

Niilo Kekki on ennen sotia käynyt kirkkomusiikkiopistoa. Hän käy kirkossa silloin ja tällöin, mutta ei sen sijaan osallistu yhteiskunnallisiin rientoihin.

Kekki toteaa:

— Poliittiselta ajatustavaltani olen neutraali. Sodanaikainen pataljoonakin käsittää lähes tuhat miestä. Uskon, ettei siihen adressiin jota rovasti tietämäni mukaan puolustuksekseen kerää, läheskään jokainen hänen pataljoonalaisistaan pane nimeään.

Kiistakumppaninsa, rovasti Laatikaisen kanssa hän ei ole koskaan ollut kummemmin tuttu paitsi, että soitti rovastin pyynnöstä 3—4 kertaa urkurina jumalanpalveluksissa. Rovastilta tuli taas pyyntö urkuja soittamaan.

— Minä sanoin rovastille, etten hyväksynyt hänen puheitaan. Sanoin, että me kuljemme eri teitä. Silloin rovasti tokaisi: 'Olkaa te sitten niitten salapolttajien seurassa.' En tiedä, mitä sillä tarkoitti. En tunne viinan- enkä pontikankeittäjiä. Olen raitis.

Kekki tietää hyvin, mitä hänen paloistaan puhuttiin. Sitten hän kuuli rovastin liittyneen pahanpuhujien joukkoon. Pirkkalan kihlakunnanoikeudessa Kekin karjakko, Anneli Saukkonen todisti valallaan rovasti Laatikaisen kirkkoherranvirastossa tokaisseen: — Kekkikin se vaan poltelee niitä latojaan saadakseen maksuja. Tämä on toistaiseksi ainoa todistus rovastia vastaan. Muilla käräjille haastetuilla ei ollut asioista tietoja. Tai oli kiire tai muuten vain jäi lausunto hataraksi.

Huhtikuun viidentenä päivänä Niilo Kekki allekirjoitti rovasti Laatikaiselle kirjeen. Ja näin se kuuluu:

"Rovasti Simo Laatikaiselle

Tammikuun 5. p:nä 1968

Lempäälän piirin nimismiehelle osoittamassani rikosilmoituksessa olen katsonut Teidän syyllistyneen herjaukseen kertomalla minun polttavan rakennuksiani. Kun lausumanne, ottaen huomioon virka-asemanne pitäjässä on saattanut minut erittäin halventavaan asemaan, jonka käsityksen olen jo poliisitutkimuksessakin kertonut ja kun täten määrätietoisen tarkoituksellisesti minua halventaaksenne olette käyttänyt sanan vapautta väärin, joka ei voi olla kristillisen opin ja Jumalan tahdon mukaista, niin sanotusta johtuen katson velvollisuudeksenne, mikäli ette halua pitää lausumaanne voimassa, selvittämään minuun kohdistamanne halventavat sananne. Mikäli viikon sisällä tämän kirjeen vastaanottamisesta pyyntöni ei ole antanut puolelltanne aihetta toimenpiteisiin, tulen sopivaksi katsomanani ajankohtana ryhtymään asian selvittämiseen oikeusteitse.

Uskon, että viimeksi lausumaani ette käsitä uhkaukseksi. Toivon Teidän ymmärtävän, että Suomen evankelis-luterilaisen kirkon jäsenenä minulla tulisi olla oikeus vajavaisista kyvyistäni huolimatta saada elää ihmisen arvoista elämää tässä isiemme maassa. Kirkon olisi muistettava tehtävänsä muuttuvassa yhteiskunnassakin: Sen tehtävä on viedä iankaikkisuussanoma yksityisen ihmisen elämään. Ehkä nykyajan kristittyjenkin vaarana on, ettemme ole yksilöinä avoimin mielin ja sydämin etsimässä toinen toisiamme.

Mielestäni nuori Haavio osuvasti on määritellyt kirkon tehtävän eräässä runossaan:

**'— — — minä tahdon kuuluttaa,
sydämen pohjaan saakka
iloista sanomaa:
Oi, ihminen sä houkka,
milloinka opit sen,
jos haudataankin toukka,
niin nousee perhonen.'**

Vesilahdella huhtik. 5. p:nä 1968

Niilo J. Kekki"

Maallisella ja henkisellä tasolla

Arvata sopii, että Pirkkalan kihlakunnanoikeudessa oli tunnelmaa, kun sisään huudettiin juttu "Kekki vastaan Laatikainen". Ratkaisua ei tullut paljosta puheesta huolimatta. Kekin yksi todistaja pystyi vannomaan jotain oleellista tapahtuneen. Rovasti Laatikainen kielsi jyrkästi syytökset.

Maallisten tuomareiden lisäksi saivat välittömästi myös hengelliset työtä Vesilahden kunniasodassa. Kekki teki valituksen tuomiokapitulille. Siinä hän pyysi, että rovasti pidätettäisiin virantoimituksesta. Todisteena oli, että rovasti oli nimittänyt erästä seurakuntalaistaan pässinpääksi ja käyttänyt sopimatonta kieltä rippikoulussa. Asessorit ryhtyivät ottamaan asioista selkoa.

Oikeudenkäynnin jälkeen alkoivat Vesilahden tienoilla suhista Kohtalon enkelin siivet. Niilo Kekki sai kotiinsa puhelinsoiton, josta alkoi uusi tapausten vyöry. Hänelle kerrottiin rovasti Laatikaisen hirmuteoista. Kekki kiersi pitäjää ja lähitienoita. Tuota pikaa olikin kasassa nippu todistajalausuntoja. Niissä kerrottiin rovastin viime sodissa ampuneen venäläisiä sotavankeja.

Kahta lukuunottamatta kertomukset ovat kuitenkin toisen käden tietoja. Toisessa näistä kahdesta todistuksesta mies kertoo rovastin lopettaneen kaikki venäläiset sotavangit. Toisessa taas kerrotaan kiistasta, joka oli käyty sotavangin paarien äärellä. Silloinkin oli todistajan mukaan rovastin pistooli ollut muka löyhässä. Todistaja kertoo vain hänen uhkaustensa jonkun muunkin kuolemasta pelastaneen vangin.

Ei oikeutta saa . . .

Niilo Kekki on lähtenyt taisteluunsa lujasti luottaen asiansa oikeutukseen. Hän on katsellut oikeuskäytäntöämme ja lukenut lakikirjansa hyvin. Hän tietää, mitä tahtoo ja mihin vetoaa. Hän on selvillä siitä, että yksikin todistaja riittää nykyisin tuomion julistamiseen. — Meillä on omasta pitäjästä ennakkotapaus ja vielä herjauksesta sekin.

— Mutta ei laki ole kaikille sama. Jos rovastin tilalla olisi tavallinen ihminen, hänet nyt tuomittaisiin. Mutta kyllä kai ne tämän asian osaavat lykätä ja siirtää. Siellähän se pappi on virassaan todisteista huolimatta . . .

Tuon ennakkopäätöksen todisteeksi riitti kantajan sisaren miehen valaton todistus. Hovioikeus on vahvistanut tuomion.

Särö pappilan idyllissä

Sen minkä Kekin tilalla tapaa uudenaikaisuutta, uuden tiilisen päärakennuksen muodossa ja muutenkin, löytää Vesilahden pappilasta suoranaisena idyllinä. Pitkä valkea päärakennus, tunnelmallinen pihapiiri. Lehteviä suuria puita, viheriöivää nurmea ja kukkia. Tunnelma satavuotiaassa pappilassa on säilynyt ihmeen hyvin nykyaikanakin. Tämä on siis pahan paimenen koti.

→ Rovasti Simo Laatikaisen tukikohta on Vesilahden idyllinen pappila. Rovasti ei anna edes kasvimaan rikkoa tämän idyllin nurmimattoa, vaan valtaa maata kiviltä viljelyksilleen.

Kirkkoherranvirasto on kiinni. Kysytään arastellen kuin muonamiehet ennen kartanon porstuassa rovasti Laatikaista. — Puhelimessa, vastaa harmaatukkainen, sairauden ja vuosien jo hieman köyryyn painama mies. Rovasti on tullut juuri puutarhasta, nyt on aikaa keskustella.

Omatuntoni on puhdas

— Kekin väitteet ovat valheita. Minun omatuntoni on puhdas Jumalan edessä. Olen kaikkialla yrittänyt vain parhaani mukaan levittää Jumalan sanaa, sanomaa Kristuksesta, joka sittenkin on aina ihmisen viimeinen ja lopullinen turva.

Rovasti muotoilee lauseensa selvästi. Paremmin kuin minä nyt jälkikäteen. Hän on valmis täysin avoimeen keskusteluun. Ruustinnaa sen sijaan asia kauhistuttaa, mutta vähitellen hänkin ymmärtää tarkoituksemme ja toteaa miehestään lopuksi sen, minkä ulkopuolinen voisi arvatakin: — Hän on kiivas, mutta hyvä ihminen.

Aloitamme lähimmistä tapauksista seurakunnassa. — En ymmärrä laisinkaan näitä Kekin väitteitä. Hänen päätodistajansa lausuntokin pitää paikkansa vain siltä osin, että kirkkoherranvirastossa keskustelimme Kekin asioista. Mitään hänen väittämänsä kaltaista en lausunut, vielä vähemmän olen sen tehnyt julkisesti.

— Kyllä kai minä olen joskus rippikoulussakin kiivastunut . . . ei kai pitäisi . . . mutta kun ne eivät lue eivätkä opettele mitään. Paljonhan sitä ei olekaan.

Vuodesta 1940 Vesilahdella pappina työskennellyt Laatikainen oli sodissa pastorina koko ajan. JR 23:n pataljoonanpastorina häntä nyt syytetään suoranaisista hirmuteoista.

— En ymmärrä, en ymmärrä . . . Tein koko sodan ajan mielestäni parhaani, täytin kunnialla velvollisuuteni. Olin koko ajan pataljoonan kanssa etulinjassa ja olen onnellinen, että sain viedä Sanaa sinne, missä sitä tarvittiin. Työskentelin kranaattien räiskyessä, autoin omien haavoittuneidemme hoidossa. Ani harvoin

merkkejä: tahallisuus ja vilpillisyys, ongelma on rovastille toisenlainen.

— Papilta kysytään rakkautta enemmän kuin tavallisilta ihmisiltä. Myötäilijöitään on helppo rakastaa, mutta että jaksaisi rakastaa myös vastaanpanijoita. Eivät tahdo voimat aina riittää...

Eikö siis ole mahdollisuutta, että vielä sopisitte Kekin kanssa?

— Enhän minä sellaista. Jokin raja... Ruustinna on samaa mieltä, vaikka Kekki on tehnyt parhaansa ryvettääkseen hänen miehensä maineen. Kekin ja Laatikaisen kiistassa onkin sielunhoidolla oma sijansa. Rovasti väittää neuvoneensa, Kekki päinvastoin. Asiasta ei koskaan saatane selvyyttä: — Pappia sitovat hänen velvollisuutensa. Enkähän minä sieluja hoida kahden todistajan läsnäollessa, sanoo rovasti.

Veteraanit vastaavat papistaan

Rovasti Laatikainen toteaa selvä ylpeys äänessään, että sotaveteraanit ovat hänen puolellaan. Tuomiokapituli saanee lähiaikoina rovastin rintamatovereiden lausunnon, jossa hänet puhdistetaan syytöksistä. Tämän kirjelmän tai adressin nimillä on yhteiskunnallista painoa aika tavalla. Luokasta luokkaan.

— Minulla ei ollut vaikeuksia rintamalla. Tulin hyvin toimeen poikien kanssa. Vaikka valkeakoskelaiset olivat niin punaisia.

Odotusta, odotusta

Pappilassa odotetaan syyskuun kuudetta. Samoin Kekillä ja koko pitäjässä. Silloin jatketaan herjausjutun käsittelyä. Tuomiokapituli tutustuu papereihinsa, harkitsee ja päättää aikanaan. Sille kuuluu myös päätösvalta, tarvitaanko rovasti Laatikaisen asiassa lisää maallisten viranomaisten apua.

Rovasti Laatikainen hoitaa seurakuntaansa. Sivullinen ihmettelee kahden miehen oikeustaistelun todellista arvoa ja merkitystä. Pystyykö se osoittamaan yhden miehen uskon ja teot puhtaiksi ja samalla toisen miehen epäluulot oikeuslaitosta kohtaan oikeiksi? Vai päinvastoin? Vai mitä?

SIIHEN NYT SIVULLINENKIN VOI YHTYÄ, MITÄ ROVASTI LAATIKAINEN HIVENEN ALISTUNEESTI KUISTILLAAN TOTESI: — PAPIN TEHTÄVÄ EI OLE HELPPO.

edes näin sotavankeja. Kyllä taistelinkin, mutta niissä tilanteissa oli jokaisen pakko olla ase kädessä.

— Minua vastaan todistaa nyt sellainenkin mies, joka oli komppanian keittiöapulaisena. Milloin hän olisi voinut seurata minun toimiani?

— Kerran olen tosiaan keskustellut venäläisen sotavangin paarien äärellä. Se oli muistaakseni jossakin Tuulosjoen takana. Tilanne oli hyvin kriitillinen, ja meillä oli mukanamme venäläinen haavoittunut. Hän oli koko yön maannut verissään paareilla hyvin heikossa kunnossa. Kun viimein pääsimme lähtemään, kysyin pojilta, voivatko he ottaa vangin mukaansa. Tai muutoin... Ei sitä miestä enää olisi voinut jättää. Pojat lupasivat viedä hänet suomalaisten puolelle hoitoon. Olimme siitä kaikki hyvin onnellisia. Miehen myöhemmistä vaiheista en tiedä mitään.

Rovasti Laatikaisella on hyvin realistinen käsitys sotapapin arvosta:

— Pappi oli sodan päättyessä — kaikki olivat väsyneitä sotaan — hyvin vihattu. Pappi liikkui upseeriston kanssa, hänen oli oltava solidaarinen. Minäkin jouduin usein puhumaan miehille, mm. ennen vanhan rajan ylittämistä. Jos niissä olosuhteissa todella olisin syyllistynyt siihen, mistä nyt syytetään, minut olisi aivan varmasti ilmiannettu heti rauhan tultua.

Ihmiset toistanne rakastakaa...

Kun Kekki tahollaan erittelee teon olemuksen tunnus-

MUUSIKON VAIMOKSI MEKSIKOON

JATKOA SIVULTA 56

— Meksiko Cityssä on hyvin tärkeää missä piireissä liikkuu. Sillä on hyvin tarkat rajat. On kaikkein alhaisin joukko jotka ovat suorastaan kerjäläisiä, ovat intiaanit ja muut sekarotuiset, tavalliset työtätekevät, nousukkaat ja raharikkaat ja vanhat suvut. Kaikki nämä pysyvät omissa ympyröissään. Sukuni on nyt pitänyt huolta siitä, että tutustun juuri oikeisiin ihmisiin — siihen ympyrään, jossa de los Cobosit liikkuvat.

— Olen muutaman kerran ollut Toñon mukana suurissa juhlissa, joita täällä järjestetään. Ensimmäiset juhlat olivat erään teinitytön kotihipat, jonne El Klan oli palkattu soittamaan. Puin ylleni jotain pientä sievää ajatellen meidän teinihippojamme. Olin Toñolle hirvittävän vihainen, kun huomasin kaikkien pikkutyttöjen olevan täysissä iltapuvuissa.

— Anoppini on nyt pitänyt huolen siitä, että olen edustuskelpoisesti vaatetettu. Hän ostaa minulle aivan väkisin kaikkea. Tietysti Antonio tienaa hyvin ja meillä on omaakin rahaa, mutta anoppi on kerrassaan vastustamaton noissa raha-asioissa. Hän pitää luonnollisena sitä, että hän ostaa minulle kaikkea.

— Kun lähdin tänne kotimaahan, antoi anoppi minulle mukaan matkarahaa, vaikka Toño tuli mukaan ja oli omalta osaltaan selvittänyt jo kaikki raha-asiat. Anoppi sanoi kuitenkin, että voin tarvita niitä, saatan vaikka sairastua. Sain nimittäin hyvin pahan keltataudin melkein heti häiden jälkeen — oletettavasti niiden rokotusten yhteydessä, jotka oli pakko ottaa ennen naimisiin menoa. Se oli kamalaa — olen vieläkin ihan keltainen.

— El Klan on nyt Ruotsissa ja Toño soittelee jatkuvasti. Olen käynyt häntä tapaamassa muutamia kertoja. Heidän pitäisi tulla tännekin käymään. Toño aikoo vähitellen lopettaa soittamisen ja jäädä paikalleen. Hän sanoo, ettei ole oikein minua kohtaan olla jatkuvasti matkoilla. Sitäpaitsi on raskasta olla koko ajan liikkeellä. Ja kun yhtyeeseen kuuluu seitsemän poikaa — seitsemän täysin erilaista persoonallisuutta, on yhteistyö joskus hiukan vaikeaa. Yleisesti ottaen pojilla on mennyt hyvin, mutta joskus on tietysti hermostuttavaa.

— Viihdyn Meksikossa. Kaikki on hyvin. Tuttavilla täällä kotimaassa on ollut paljon puhuttavaa — kaikenlaiset jutut kiertävät ilmassa. Olen pahoillani vanhempieni takia, jotka ovat joutuneet nuo juorut kuulemaan. Huonomminkin olisi voinut käydä. Olisinhan voinut rakastua johonkin yhtyeen intiaanipojista ja joutua savimajaan! □

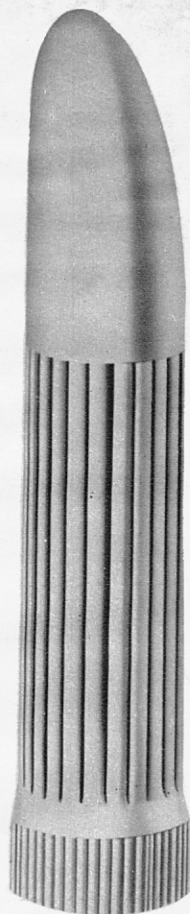
SENSAATIO HOLLYWOODISTA!

MIELLYTTÄVÄSTI VÄRÄHTELEVÄ

HIEROMAKONE

HELPPO KULJETTAA MUKANA

Tämä kone on kuin luotu nykyajan kiireiselle ihmiselle. Kokekaa sen virkistävä vaikutus koko kehollanne! Miellyttävän pehmeitä värähdyksiä — täydellistä rentoutumista — ihmeellinen kokemus! Hieronnan jälkeen tunnette itsenne lauenneeksi, virkeäksi ja elämänhaluiseksi.

HOLLYWOODIN FILMISTUDIOIHIN

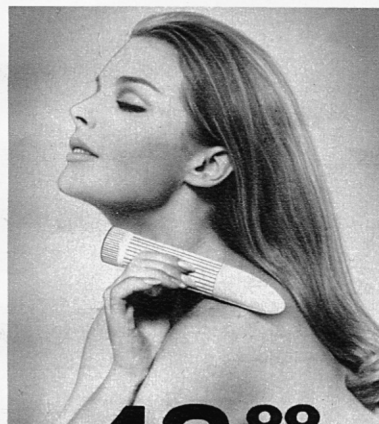
on perustettu STIMULANT-hieromakeskuksia, joissa filmitähdet säännöllisesti käyttävät tätä sensaatiomaista hieromakonetta. NYT ON STIMULANT-KONETTA SAATAVANA MYÖS SUOMESSA! Lähettäkää vain allaoleva tilauslipuke. Kiirehtikää!

STIMULáNT®

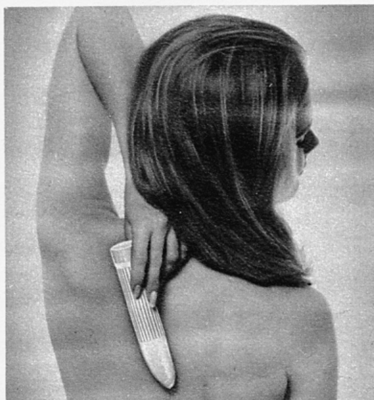
STIMULáNT PRODUCTS, INC., BEVERLY HILLS, CALIFORNIA

EI JOHTOA — SEN VUOKSI HELPPO KULJETTAA

Ihmeellisen tehokas kaulalle — rinnalle — jaloille — selälle — KAIKKIALLE! Ostakaa STIMULANT jo tänään! Voitte pitää sen mukananne laukussa, autossa, joka paikassa!

48^{00}

Tilaan
STIMULANT
hieromakoneen postiennakolla hintaan 48:— + postimaksu
Koneella kirjallinen takuu
8 päivän palautusoikeus

nimi: __________

arvo tai ammatti: __________

osoite: __________

postitoimipaikka: __________

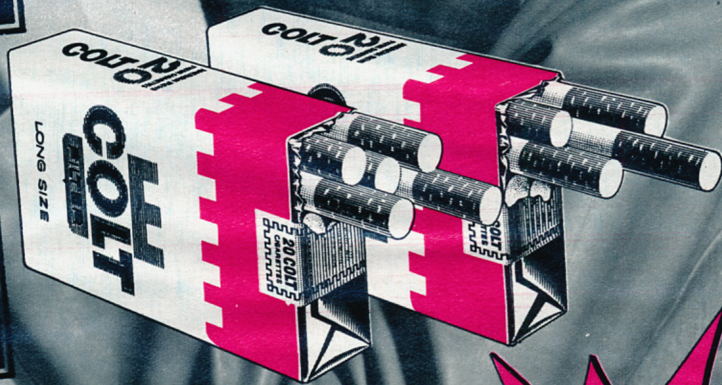
C-MYYNTI OY
☎ 33506 BOX 1503, TAMPERE

YKSINMYYJÄ SUOMESSA: C-MYYNTI OY

kahden edun savuke

Maun ja hinnan. Voisiko valintaan olla parempia syitä?

COLT

iskee miehen makuun...

PITKÄ KOKO
2.06
LONG SIZE

STRENGBERG

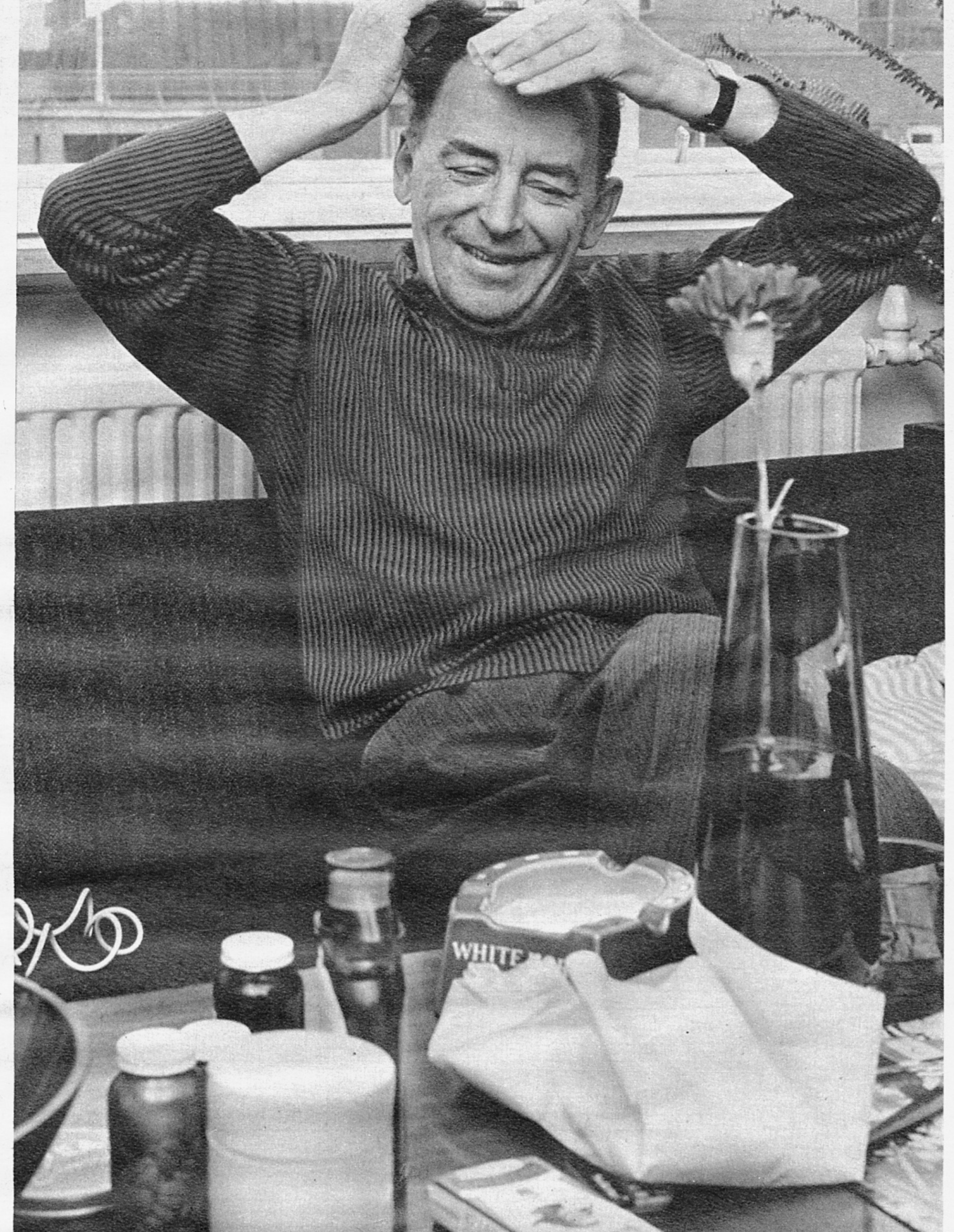
Teksti: JORMA VIRTANEN
Kuvat: REINO KAIVOLA

Sama vanha Olavi. Tangolaulun mestari Olavi Virta istuu tamperelaiskodissaan vanhenneena, kädet suurilla vesirakkuloilla, jotka vuotavat. Pahanlaatuinen sokeritauti. Voimakkaatkaan silmälasit eivät täytä tehtäväänsä, Olavin näkö on huono. Pöydän jalan vieressä seisoo pullo "valkoista hevosta". – Mutta en minä juo kuin muutaman grogin päivän mittaan.

OLAVI VIRTA: MUUTAMA VISKI PÄIVÄSSÄ

KÄÄNNÄ

Siitä on jo pitkä aika. Se täytyy mitata kuukausissa, kun olemme tavanneet Mestarin kanssa. Nyt hän näyttää toipuneemmalta. Muisti vain tuntuu reistailevan. Puhutaan esiintymisistä, mutta Olaville tuottaa vaikeuksia palauttaa mieleensä muutaman esittämänsä vakiolaulelman nimet.

— Toi Hulda sekottaa, siks mä en muista.

Olavi viittaa harmaantunutta naista keittokomeron oviaukossa. Tiedän tarinan Huldasta. Hän on päivisin ilman pienintäkään toivoa rahasta Olavin ruoanlaittaja. On joinakin öinä jäänyt valvomaankin, kun Olavi on illalla saanut kohtauksen.

— Saanko minä Olavi kertoa niistä Sinun kohtauksistasi, saanko, pyytää Hulda.

— Sanovat minun olevan esiintymislavalla humalassa. Mutta ei noista määristä tulla humalaan, mitä minä yleensä päivän mittaan otan. Taudinkohtaukset vain panevat minut kontalleen. Ruovedelläkin ihmiset varmasti saivat käsityksen, että olisin ollut humalassa.

Hulda seisoo oviaukossa edelleen. Pyyhkii vaivihkaa silmänurkkaansa. Hän on kunnon ihminen. Rakastunut joskus nuoruudessaan Olavi Suuren levyäänen ja ajautunut kärsineen miehen palkattomaksi päiväapulaiseksi. Hän on korvaamaton Olaville. Katsoo Mestaria hellien. Tekee kärttyisän herransa pyynnöstä mitä tahansa. Puhelee kulkiessaan Olavin sairauksista, käy välillä vaihtamassa paperitukkoa Olavin kädessä vuotavaan vesirakkoon.

Mestarin kädet liikkuvat hitaasti. Ikään kuin hän harkitsisi moneen kertaan, mitä niillä kannattaisi tehdä. Käsi siirtyy vesilasin pintaan. Haparoi siitä pöydällä olevat kuusi eriväristä pilleriä kunkin vuorollaan suuhun. Kulaus vettä päälle. Tarkastelen pilleripurkkien etikettejä. Joku lääke näyttää kuuluvan sokeritautiselle. Vitamiineja suurin osa.

Hulda kertoo kuinka hän ei voinut jättää Olavia eräänäkään iltana yksin, koska Mestari tuupertui tajuttomana lattialle. Hulda ottaa tosissaan osaa Olavin murheisiin. Suurin osa Olavin varsinaisia ystäviä ja tuttavia ei näytäkään kantavan huolta entisestä kultakurkusta. Loistonsa aikoihin häntä palvottiin — nyt kun kultakurkku on laannut, puheääni käynyt hieman änkyttäväksi ja nykyinen Olavi Virta ruumiillistumana vaipunut ukkokodin hoidokkien tapaiseksi, nyt ei enää ole entisiä hyviä ystäviä. Ehkä Olavi nytkin olisi vielä ystävien lemmikki, mutta siihen vaadittaisiin kaiken muun loiston huvettua rahaa. Jos Mestarilla olisi rahaa, ei kumarainen käynti tai vesirakot tai huono näkö tai sokeritautikohtaukset ajaisi entisiä ystäviä pois. Mutta kun tangolaulaja Olavi Virralla ei enää ole rahaa. Tuskin edes niin paljon, että Hulda voisi niillä saada muuta kuin jokapäiväistä lihakeittoa pitopöytään.

Ovikello soi tunnussäveleellä. Muuten eivät Olavi tai Hulda avaa. Kävisi vain viinan kärkkyjiä. He eivät pidä epärehellisistä vieraista. Sellaiset olivat jokunen kuukausi aiemmin vieneet tajuttomana lattialla makaavan Mestarin kultakellon ja magnetofonin.

— Hulda, hae se asunnon vara-avain. Poikien ei tarvitse soittaa kun käyvät kaljakaupassa.

Tangokuningas sanoo, että hän yrittää karttaa kaljaseuroja, mutta sellaisen ilmestyessä oven taa, pyytää Ola heidät sisään. Ehkä pari viskiä päivässä, kaljaseurat, ja vanhat muistot pitävätkin Olan mielen valoisana. Hän jaksaa hymyillä, nauraa katkonaisesti, käkättäen.

Olin kuullut Olavista monta pahan kielen kertomaa juttua viime kuukausilta. Milloin hänen sanottiin juovan säännöllisesti pikku pullon viskiä päivässä, milloin hän oli jättänyt menemättä sovitulle keikalle tai joskus laulanut vain kappaleen ja sammunut mikrofonin ääreen. Ja viimeisin, sydänalaani ilkeästi kouraissut kertomus kuului: Olavi Virta on maanantain ja tiistain välisenä yönä tehnyt itsemurhan!

Itsemurha.

Huhu levisi kuin kulovalkea. Yhteiset ystävämme soittelivat rikospoliisia myöten. Soiteltiin toisillemme ja Olan työnantajalle. Kukaan ei tiennyt. Sanottiin, että tosiaan — Olaa ei olekaan näkynyt moneen aikaan.

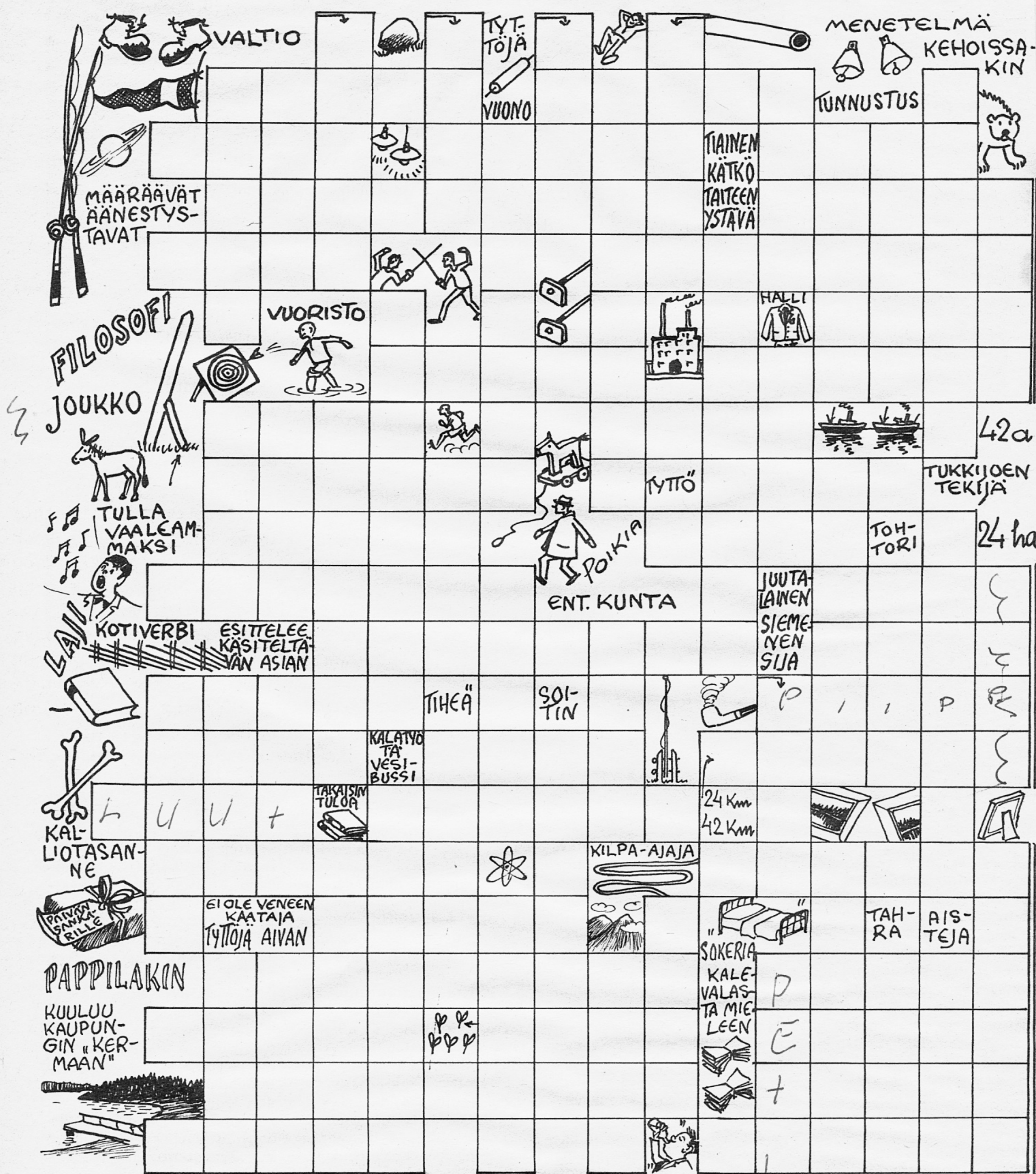
Meitä syöksyi usea melkein samoissa oven avauksissa Olaville. Nolostuneita ilmeitä. Vilkuilua. Siinä se istui ja kehui elävänsä vanhaksi. Sama mies ja sama käkättävä nauru itsemurhakertomuksen päälle. Kuuluisuuden kirot olivat jälleen näyttäneet ne huonot puolensa. Mistä huhu sai alkunsa, sitä ei ilmeisestikään voida selittää. Ehkä juuri se, että nykyään Olavi istuu Huldan kanssa suurimman osan päivää pienessä kaksiossa edes käymättä ulkosalla, on saattanut puheen alkuun. Ehkä joku, joka Olan huonon kunnon tietää on heittänyt kaverilleen tarinan "kuoleman rajoilla" vuosi sitten eläneestä Olavista. Ehkä juttu on siitä saanut virikkeen.

Yritin keskustella alkoholista. Yritin johdatella keskustelua siihen, että olisin saanut varottaa Olaa käyttämästä "peikkojuomia" liiaksi. Yritin löytää syitä ja seurauksia, mutta turhaan. Ja tänään elän siinä uskossa, että lienee turha neuvoa aikuista miestä. Jokainen tulkoon uskollaan autuaaksi. Ja uskonpa vielä niinkin, että "peikkojuoma" on eräänlainen elämisen ehto Olaville.

Kun miehen maksa oli aivan loppu, kun sokeritauti koetteli kaameilla kohtauksillaan ja kun halvaus oli kokonaan lopettaa miehen puhekyvyn ja kun hän siitä kykeni nousemaan jaloilleen, niin mikä minä olen miestä neuvomaan elämäntavoissa. Toivon vain, että me, jotka niin helposti osoitamme sormella toista ja sanomme pahan sanan lähimmäisestämme, menisimme ja omiin elämäntapoihimme ja yrittäisimme pinnistellä kunnialla yli 50 ikävuoden niin kuin Olavi Virta.

Ponnistella pahojen puheiden alaisuudessa, silloinkin kun saavutettu yhteiskunnallinen asema ja sen mukanaan tuomaa asemaa osoittavat statussymbolit repäistään käsistä, kun ihminen lyödään lokaan ja hänen sisimpänsä pirstotaan. Nostan hattuani mikäli selviätte tästä kaikesta muutamalla viskillä päivässä. □

ELOSANAPUNOS

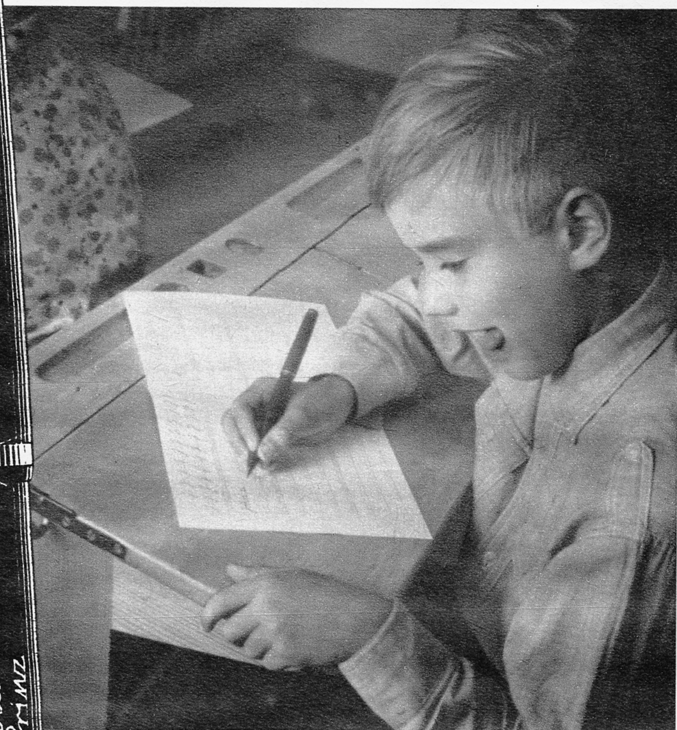

HEINÄSANAPUNOS taisi olla melko helppo, sillä vastauksia kertyi ennätyksellinen määrä. Voittajiksi selviytyivät seuraavat: Mustetäytekynä: Sisko Pirinen, Hoikantie 14—22 D 32 Oulu. Kirjapalkinnot: Anneli Sarin, Ainonk. 6 A 4, Tampere, Helmi Holm, Liusketie 6 T 117, Helsinki 71 ja Tuomo Grundström, Pitkäjärvenk. 43, Rauma 6. Elosanapunoksen vastausten tulee olla perillä toimituksessamme Puutarhak. 8, Tampere, elokuun loppuun mennessä. Kuoreen tunnukseksi: "Elosanapunos."

NYT **Artus**

JOKAISELLE KOULULAISELLE

Artus Suomen suosituin

Opettajat ja tiedemiehet todistavat, että vain juoksevalla musteella toimiva kynä kehittää hyvän käsialan. Länsisaksalaisessa Artus-täytekynässä on lukuisia patentoituja hienouksia. Juuri siksi opettajat suosittelevatkin Artusta koululaisille.

Artus aikaansa edellä

Artuksessa on neljä täytekynälle tärkeintä ominaisuutta:

1) pat. sisätiivisteen johdosta kynä ei kuivu
2) Lamy-lamellien ansiosta kynä ei vuoda
3) kirjallinen takuu
4) varma huolto

LAMY-mustematic

Patentoitujen mustematic-lamelliensa ansiosta Artus kirjoittaa jatkuvasti ajatuksen nopeudella. Kirjoitus on aina tasainen. Ja koska mustematic-lamellit on suojattu haihtumiselta, on myös musteentulo terän kärkeen konstruoitu niin, ettei muste pääse haihtumaan. Tämän johdosta ARTUS tottelee kirjoittajaa heti, se takaa salamalähdön ja helpottaa siten kirjoitustyötä sekä opiskelua.
Artus täytekynä on testattu parhaaksi lukuisissa tutkimuksissa.

ohjehinta vain 12 50

Artus

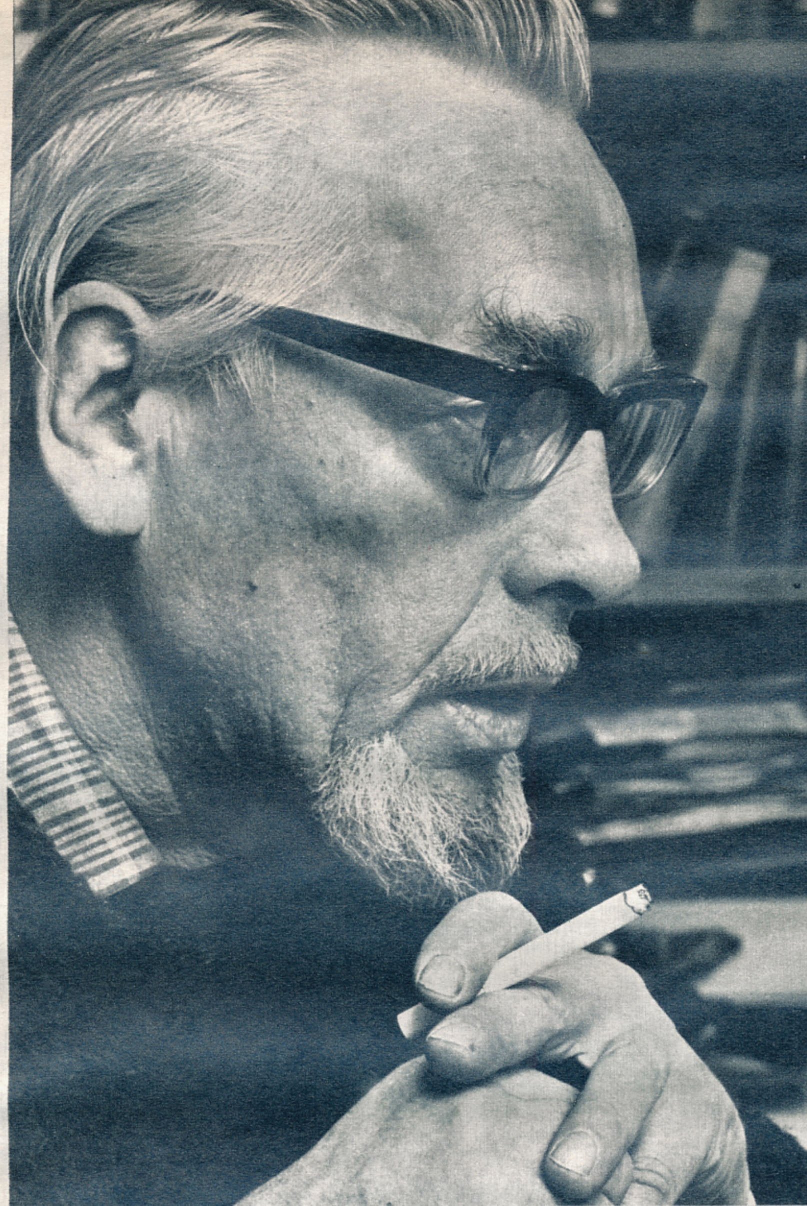
KULTTUURIKESÄMME KOKO KAUNEUS (=KAUHEUS)

PEKKA KEJONEN:

Ns. kulttuurikesämme on saanut samanlaisia muotoja kuin ns. seurateatteritoiminta. Tehdään ja tehdään mutta mitään järjellistä jälkeä ei tunnu syntyvän. On Lahden kansainvälinen kirjailijakokous, Jyväskylän kulttuuripäivät (a la Seppo Nummi), Savonlinnan Oopperajuhlat, Joensuussa jokaiselle jotakin; niin on tosiaankin mahdotonta muistaa ja luetella kaikkia kissanristiäisiä. Tuntuu kuitenkin siltä, että niitä on liikaa ja että koko touhua vaivaa jonkinlainen kyllästyminen. Puhutaan kirjallisuudesta, kuunnellaan luentoja musiikista, keskustellaan maalaustaiteen olemuksesta mutta missään, ainakaan niissä tilaisuuksissa, joissa olen henkilökohtaisesti ollut mukana, ei vahingossakaan ole puhuttu IHMISESTÄ.

Kuvat: LEHTIKUVA ja UUSKUVA

Aloitan Lahdesta. Mitä sekavin joukko kirjailijoita oli kokoontunut pohtimaan teemaa "Kirjailijan valta". Minun ja muutaman muunkin mielestä olisi pitänyt puhua aiheesta "Kustantajan valta". Todellisuudessa valta on heillä ja me kirjailijat olemme vain koneita heidän käytössään. Lahti joka nyt tosin viimeisen kerran halusi tarjota kirjailijoille tilat ja tilaisuuden kokoontua, herätti useita kysymyksiä. Vähänkin kirjallisuuteen perehtynyt henkilö tai siitä edes osittain kiinnostunut on kuullut Simonin ja Grobbe-Grilletin höpinät ainakin kahdeksantoista kertaa. Minkä takia Sartre jätettiin rannalle? Ainoa mikä todella pelasti oli Hannu Taanilan mainio työskentely. Hänen suussaan sai Jakov Lind nimen Jaska Tuomi ja Bobbe-Grillet oli Rilli-Roope. Vanhoillinen, patakonservatiivinen Kai Laitinen oli kuin ennenkin, saippuapala joka kyllä osaa luistella mutta jonka kannanotoista ei kukaan kristitty, pakanoista puhumattakaan saa mitään selvää. Summa summarum Lahdesta on plus miinus nolla, ja kun minä koetin puheenvuorossani puhua ihmisestä niin Arvo Turtiainen huutaa: "Puhu maksastasi". Sano siihen jotain. Tämä Lahdesta.

← "Kun Lahdessa koetin puhua ihmisestä niin Arvo Turtiainen huutaa: 'Puhu maksastasi'."

Siirryn Jyväskylään. Sen kulttuurisysteemit ovat kesä kesältä paisuneet ja näyttää siltä tai ainakin nyt näytti ettei organisaatiota enää hallita. Tilaisuudet menevät päällekkäin, myöhästyvät ja ovat niin sekavasti järjestettyjä ettei tavallista ihmistä juuri kiinnosta seurata niitä. Herää kysymys että onko meillä taiteentekijöillä todella varaa tehdä taidetta vain toisillemme? Seppo Nummen mielestä siihen tuntuu olevan varaa mutta mikä on tämä Seppo Nummi? Vastaus: Mies joka luulee olevansa koko Suomen henkisen elämän napa. Tänä kesänä Nummi luotsaili viimeisen kerran Jyväskylän systeemejä. Seuraaja on Olli Alho. Odotan häneltä henkilökohtaisesti paljon mutta mitä tapahtuu kun Nummi

← "... mitä tapahtuu, kun Seppo Nummi alkaa järjestää koko Suomen kulttuurikesää ..."

KÄÄNNÄ

ryhtyy organisoimaan koko Suomen kulttuurikesää. Ei hyvältä näytä.

Oman lukunsa Jyväskylän kesästä ansaitsee K-klubi, Yliopistolle järjestetty rentoutumispaikka. Rentoutuminen tapahtui esimerkiksi sillä tapaa että kuvanveistäjä Veikko Nuutisen käsi ruhjottiin henkilökunnan toimesta työkunnottomaksi. Asiaa ei ole vielä puitu loppuun sillä Nuutisella on työn alla Olli Kymäläisen muistomerkki ja nyt, osittain työkyvyttömänä, hän ei saa sitä määräaikaan valmiiksi. Juttu tullaan selvittämään oikeudessa ja eiköhän tässä, tässäkin maassa oikeus vihdoin ja viimein voita. Myös muuta, ei tosin noin vakavaa mutta kuitenkin outoa tapahtui K-klubilla. Kaikenlainen teininuoriso pörräsi ja juhli mutta päivien todelliset osanottajat, taiteilijat, lehtimiehet ja muut tunsivat olevansa vähintäänkin syrjityssä asemassa. Parannuksia ja uudistuksia on luvattu. Odotan mielenkiinnolla ensi kesää jos nyt sinne saakka elän. Vielä on monet tilaisuudet käymättä ja syksyllä painun ulkoisille maille mikä veroviranomaisille tiedoksi annettakoon.

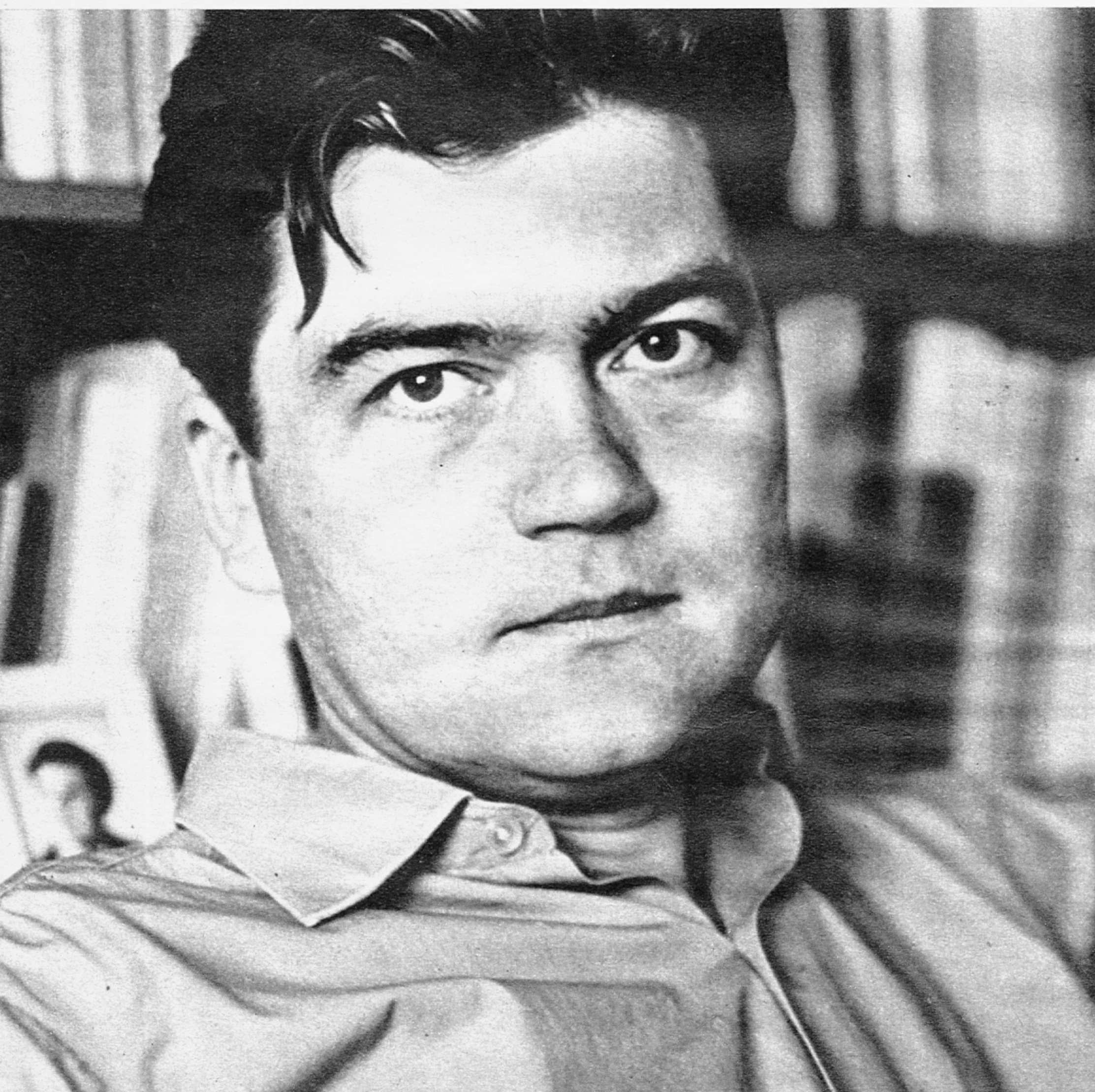
Jotain positiivistakin löytyi Jyväskylästä. Minulle suurimmaksi anniksi jäi pastori Rudolf Dohrmannin loistava alustus ”Marxismi-Kristinusko” -keskustelussa. Kun Dohrman otsikoi alustuksensa ”Köyhät ja rikkaat” niin vastaavasti Pierrantozzilla, italialaisella kommunistilehden päätoimittajalla on alustuksen otsikko ”Rikkaat ja köyhät”. Tämä paljastanee jo jotain. Vihdoin ja viimein koin että olin löytänyt kirkonmiehen jolla on jotain sanottavaa IHMISELLE. Tämä Jyväskylästä. Siirrymme Orivedelle.

↓ "Yrittäessäni heittää välihuomautuksen erääseen J o u k o T y y r i n alustukseen, yritti hän puolestaan heittää minut ulos."

Orivedellä on opisto, joka sen lisäksi että toimisi talvella, järjestää kesäisinkin jos jonkinlaista kurssia. On maalausta, kirjallisuutta, lausuntaa ja muuta musiikkia. Jouko Tyyri, tuo Joachim Syyrialainen, vetää jonkinlaista kirjoittamisseminaaria ja ilmeisesti viihtyy oman äänensä tenhoavassa lumopiirissä sillä kun yritin heittää hänen erääseen alustukseensa pienen välihuomautuksen, hän vastaavasti yritti heittää minut ulos. Lähdin suosiolla sillä henkilökohtaisesti en hyväksy väkivaltaa ja jos sitä Tyyriä vastaan joudun käyttämään niin lopputulos on selvä huolimatta siitä, että Tyyri urkkimaisesti urheilee ja minä vain juon ja teen kummallisia kirjoja.

Lisää Orivedeltä, nyt asiallisempaa. Paikka on kaunis mutta vastaavatko kaikki sinne järjestetyt kurssit tarkoitustaan. En halua sulkea ketään pois tämän kaiken taiteen ihanuudesta mutta todella surulliseksi tulee, kun näkee vuodesta toiseen samat vanhat tantit kuuntelemassa pää kallellaan ihmeellistä selontekoa siitä kuinka taidetta tehdään. Minun käsitykseni on ja taatusti tulee olemaan että ei sitä ainakaan puhumalla tehdä. Hamassa nuoruudessani (eilen, 18. 7. täytin kaksikymmentäseitsemän vuotta) erehdyin kysymään edesmenneeltä ystävältäni Olavi Siippaiselta: ”Kuinka se hyvä kirja oikein tehdään?” Olavin vastaus oli lakooninen mutta täysin ehdoton ja oikea: ”Käytä viiden sentin marginaalia ja kolmosväliä. Muuta minä en voi neuvoa. Kaikki muu sinun on opittava itse.”

Tämä opetus olisi annettava niin Orivedellä kuin kaikkialla muuallakin missä ”yritetään” opettaa ihmistä kirjoittamaan. Orivedeltä jäi ainakin minulle sellainen kuva että Nandor Mikolan vetämä kuvataidekurssi swengasi huomattavasti paremmin kuin vastaavat kirjalliset systeemit. Luulen että tuollaisten kulttuurimannekiinien kuin esim. Tyyrin on jo aika jättää tilaa nuoremmille, aktiivisemmille ja ennen kaikkea rehellisemmille opettajille. Mutta hierarkia on vahva. Kyllä meidän ns. kuusikymmenluvun kirjailijoiden on ryhdyttävä tositoimiin, laitettava Maon kuva rintaan ja saatava aikaan edes jonkinlainen kumous. Orivedellä oli lisäksi Liisa, Aarre ja eräs viehättävä tyttö mutta sovitaan että ei mitään nimiä; enää.

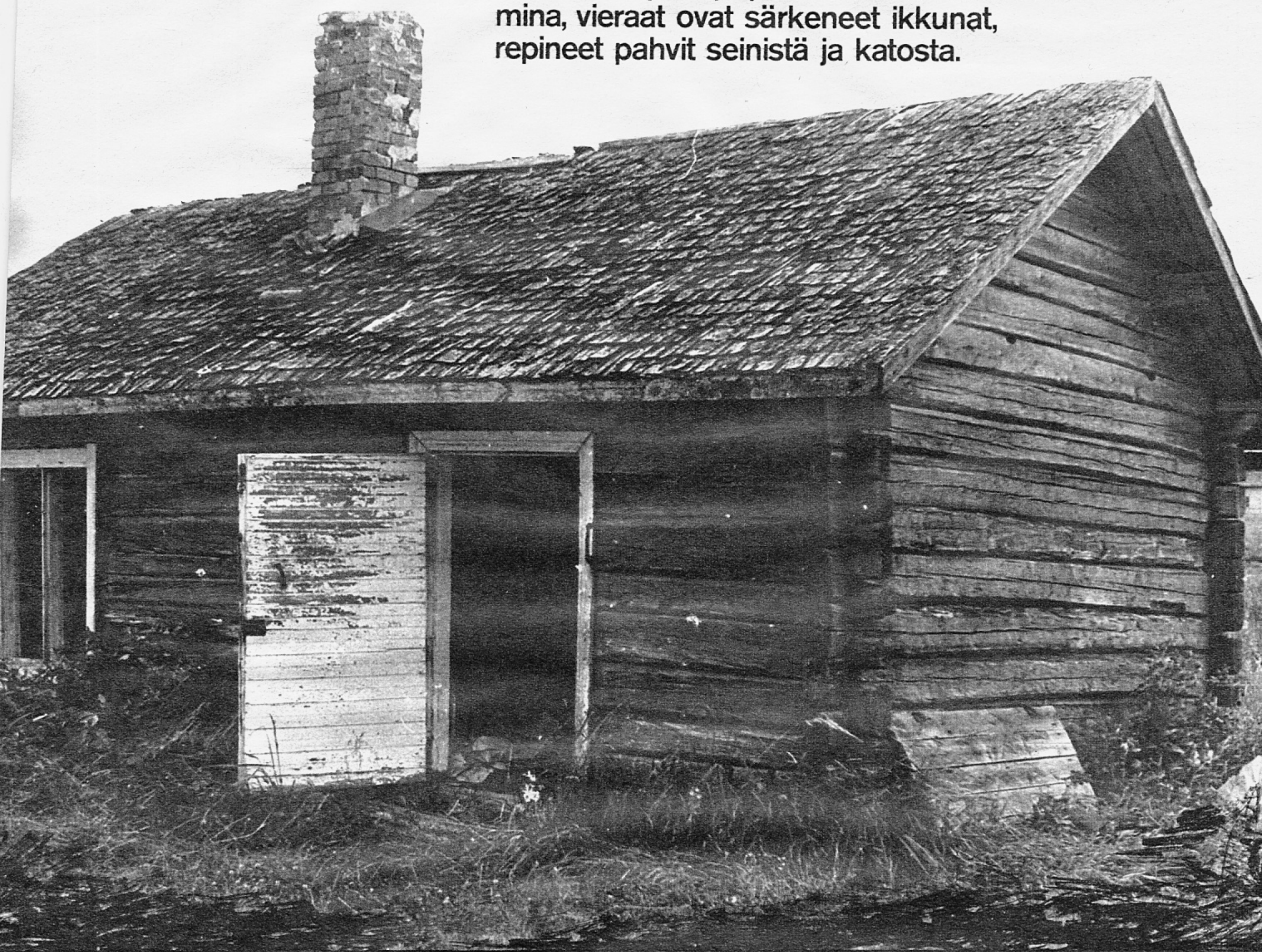
Kesä on vasta puolessa, on edessä kaikenlaista ja palaan asiaan (tai mahdollisesti Aasiaan) myöhemmin mutta jo tässä vaiheessa voidaan vetää tästä kulttuurikesästä muutama johtopäätös. Se tarvitsee yhteisen, tehokkaan organisaation, kunnollista tukea valtiolta ettei tilaisuuksien lippujen hinnat nouse aivan älyttömiksi kuten tähän asti. Kenellä tavallisella työn raskaan raatajalla tai opiskelijalla on varaa maksaa tämän tasoisia hintoja kuten tähän asti on ollut. Myös se, että joku kaupunki haluaa kahmia itselleen enemmän tilaisuuksia kuin pystyy sulattamaan ja tehokkaasti hoitamaan, on mieletöntä. Suomalainen suuruudenhulluus joka näkyy kaikessa muussakin, on nähtävissä myös kulttuuritouhuissa. Alkaa olla aika tehdä jotain. Alkaa olla myös aika eräiden henkilöiden ryhtyä harjoittamaan itsekritiikkiä.

Ja siunatuksi lopuksi haluan kiittää Teitä siitä että jaksoitte seurata kulttuurellia vuodatustani. Ja kuten sanoin; jatkoa seuraa.

Warmemmaksi Wakuudeksi: Pekka

Teksti:
MARJA UOTINEN
Kuvat:
JUKKA KUUSISTO ja
MIINA KANASEN
ALBUMI

Viisitoista vuotta sitten tässä pihtiputaalaisessa mökissä asui onnellinen, viisihenkinen perhe. Viisitoista vuotta sitten tässä mökissä kuoli neljä ihmistä onnettoman nuoren naisen kirveeniskuista. Vain äiti jäi henkiin. Kertaakaan hän ei ole käynyt paikalla sen jälkeen. Nyt mökin piha ja puutarha ruohottuvat hoitamattomina, vieraat ovat särkeneet ikkunat, repineet pahvit seinistä ja katosta.

4 IHMISTÄ KUOLI SINUN TAKIASI, RAKAS MATTI

KÄÄNNÄ

Samassa kylässä vähän kauempana on toinen talo. Seinät ovat punaiset, ikkunanpuitteet valkoiset. Tuvan seinällä on taulu ja siinä sanat: "Iloitse sieluni Herrassa."

Tuvassa asuu vanha nainen, Miina Kananen. Hän on saanut raskaasti kokea elämisen vaikeuden. Yhdellä kertaa hän menetti miehensä, tyttärensä ja tämän kaksi alle vuoden vanhaa lasta. Kohtalon oikusta hän jäi henkiin, vaikka tarkoitus oli ollut, että hänkin lähtisi tästä maailmasta muiden mukana.

Miksi hänen tyttärensä Lempi halusi viedä heidät kaikki mukanaan kuolemaan, tiesi vain Lempi itse. Jäähyväiskirjeessa ei ole muuta selitystä, kuin että näin oli pakko tehdä — sen miehen vuoksi, joka ei halunnut tunnustaa hänen lapsiaan omikseen.

Lempin tarina on tavallinen tarina tytöstä, joka luottaa miehen puheisiin, tulee raskaaksi ja huomaakin jääneensä yksin kerrottuaan tulevalle isälle tilansa. Kotiväki suhtautui asiaan rauhallisesti, otettiin vastaan se, mikä oli tulossa. Tupaakin kunnostettiin lapsen varalta. Seiniin ja kattoon lyötiin pahvit ja huone jaettiin kahtia väliseinällä. Pienessä mökissä löytyisi kyllä tilaa tulokkaalle. Ei tytön tarvitsisi maailmalle lähteä. Kun aika tuli, Lempi synnyttikin kaksoset, pojan ja tytön, joille annettiin nimiksi Maija ja Jorma.

Tarinan loppu on kuitenkin kaikkea muuta kuin tavallinen. Käräjillä lasten isä Matti kielsi jyrkästi osuutensa asiaan. "Mistä sitä tietää, kenen ne ovat." Olipa hän yrittänyt puhuttaa joitakin naapureita väärän valan tekijöiksikin todistamaan, ettei hänellä ollut koskaan ollutkaan mitään tekemistä lasten äidin kanssa. Matin asenne ja karkea kielenkäyttö oikeudessa saivat Lempin murtumaan, hän ei jaksanut enää odottaa verikokeiden tuloksia, jotka varmasti olisivat puhuneet hänen puolestaan. Hän päätti ratkaista asian omalla tavallaan — epätoivoisella ja surullisella tavalla.

Oli kahdeksas päivä kesäkuuta vuonna 1953, käräjistä oli juuri kulunut viikko. Odotettiin ratkaisua, jonka verikokeen tulos näyttäisi. Illalla oli kaikki vielä hyvin. Väki istui tuvassa rauhallista iltapuhdetta, nuoriso oli talolla keskiviikon tansseissa. Lempi kiikutti pientä Jorma-poikaansa polvellaan ja toinen kaksosista, Maija, leikki lattialla.

Yöllä joskus kolmen aikaan emäntä Miina Kananen heräsi outoon tunteeseen. Hän ei ollut kuullut mitään, eikä tajunnut mitä oikein oli tapahtunut. Hän vain huomasi kädestään tulevan verta ja päänahkansa olevan irti suurelta alalta. Lattialla oli verinen kirves.

Pökerryksissä emäntä nousi vuoteeltaan ja meni katsomaan toiseen huoneeseen, jossa Lempi nukkui lasten kanssa. Lempin ruumis nytkähteli vielä viimeisiä kertoja. "Siinä sängyssä se Lempi heitteli käsiä ja jalkoja, sitten kolmasti korahti ja vierähti vuoteesta lattialle." Hän oli iskenyt puukon kurkkuunsa.

Pimeässä Lempi oli yrittänyt osua uhrejaan päähän. Emännän pelastus oli, että hän nukkui käsivarsi otsan päällä. Kirves katkaisi käden ja luiskahti siitä päätä myöten sivuun. Isäntä ja lapset kuolivat heti.

Heti kun tapahtuneesta jotain tajusi, juoksi emäntä ovelle huutamaan naapureitaan apuun. "Nouskoo hyvät ihmiset soittamaan lääkäriä ja virkakuntaa!" Hän ei koskenut mihinkään, ettei sotkisi jälkiä, koska luuli jonkun ulkopuolisen käyneen tekemässä teon. Yleisesti tuolloin luultiinkin, että lasten isä olisi suorittanut murhateon.

Asian oikea laita selvisi kuitenkin, kun pikku-Maijan tyynyn alta löydettiin äidin kirjoittama kirje. "Rakas Matti, sinun takiasi minun täytyy tehdä tämä viiden ihmisen murha."

Kesti aikansa, ennenkuin apua saatiin paikalle. Lääkäri oli juuri silloin synnytyksessä, eikä päässyt lähtemään heti. Kun emäntää vietiin hoitoon, hän luuli vielä lasten olevan elossa ja nukkuvan. Hän ei ollut huomannut haavoja heidän päässään. Kaksoset olivat syntyneet keisarinleikkauksella hiukan vajaa vuosi aikaisemmin.

↖ Emäntä **Miina Kananen** jäi ainoana henkiin viiden hengen perheestä. Hän heräsi yöllä verissään todistamaan tyttärensä viimeisiä hetkiä.

← Tämä perhekuva on otettu Viitasaarella kauan ennen onnettomuutta. Isä, äiti ja Lempi tulivat hyvin toimeen keskenään. Ehkä Lempi ei halunnut jättää häpeäänsä vanhempien kannettavaksi päättäessään tehdä epätoivoisen tekonsa.

Lempi ja Matti olivat kulkeneet yhdessä jo vuodesta 1949 saakka. Vanhemmat eivät paljon heidän menemisistään ja tekemisistään tienneet, eivätkä kyselleetkään. 'Sulhanen' ei juuri käynyt Lempin kotona, mutta kävipä kerran. Mikon päivää vasten yöllä nuoret tulivat tansseista ja emäntä näki heidän menevän aittaan, huusi vielä ovelta, että tupaankin saa tulla. Se kerta jäikin sitten viimeiseksi, mutta sillä oli arvaamattomat seuraukset.

Käräjien jälkeen äiti oli monta kertaa huomannut, että Lempi oli itkeskellyt navetalla töissä ollessaan ja oli usein apealla mielellä. Äiti ei kuitenkaan osannut odottaa mitään tämänkaltaista, vaan arveli asioiden itsestään vähitellen selviävän. Lopullinen päätös asiassa olisi tullut lyhyen ajan sisällä. Mutta "Lempiltä loppui järki kesken". Liekö sitten ollut mielenhäiriö vai ei — tervejärkisenä Lempiä oli siihen saakka pidetty.

Vanha emäntä on nähnyt entisen sulhasen kerran murhateon jälkeen. Minkäänlaista myötätuntoa tämä ei osoittanut tapahtuman johdosta, ei edes käynyt katsomassa. Satuttuaan kyläillessään samaan taloon otti emäntä Mattia kiinni hihasta kun muita ei ollut paikalla. "Et korjannut lapsias, ja nyt neljän ihmisen viaton veri huutaa sinulle maasta." Muuta ei Miina-emäntä sanonut, mutta eipä Matti enempää kärsinyt kuunnellakaan vaan meni ulos.

Silloin aitassa ollessa oli Matti sanonut Lempille, että jos tullaan pois sieltä ajamaan, niin yhdessä lähdetään. "Olisi pitänyt mennäkin", tuumii emäntä nyt jälkeenpäin. Siihen aikaan kun Lempi odotti, kuultiin kylältä, että sulhanen oli koettanut saada puoskaria "ottamaan Lempin sisukset tyhjiksi". Kun lapset kuitenkin olivat syntyneet, hän yritti järjestää heitä vieraille kasvateiksi. Mutta Lempi ei halunnut luopua lapsistaan mistään hinnasta.

— Lempi oli kiltti tyttö, sanoo äiti. — Kaikki hänestä pitivät ja naurussa suin hän aina tuli töistä kotiin. Koskaan ei ollut mitään riitaa kotona hänen ja vanhempien välillä. Tanssipeliäkin mentiin tuvan lattialla kolmistaan ja lasten kanssa oltiin liiankin hempeitä.

Navetassa oli kolme lehmää ja niissä oli Lempillä kova työ. Äiti katsoi sillä aikaa

JATKUU SIVULLA 106

kylmää

kuumaa

kuumaa

polttaa
polttaa
polttaa

RICHMOND

20 CIGARETTES
LONG SIZE
RICHMOND
FILTER

2,06
Long size

Johan löytyi etsimänne savuke. Richmond.✻ Nautinnollisen pehmeä amerikkalaissekoitus. Maku ratkaisee eikä ole rahasta kiinni. Long size — 2,06.

✻ Richmond, Virginian osavaltion pääkaupunki. Kaupunki, jonka ympäristössä kasvaa maailman hienoin tupakka.

HOROSKOOPPI

KAURIS (21. 12.—20. 1.) Sananlasku "Happamia sanoi kettu pihlajanmarjoista" kuvastaa parhaiten tämänhetkistä mielialaanne. Haudotte päässänne kaikenlaista enemmän tai vähemmän typerää. Lainaatte ystävällenne suurehkon summan rahaa ja joudutte vaikeuksiin. Parhaita päiviä perjantait, onnenluku 10.

VESIMIES (21. 1.—20. 2.) Asiat kasaantuvat pahasti päällekkäin, mutta selviätte niistä suhteellisen helposti. Eräs tekemätön työ kaikertaa mieltänne. Olette altis vilustumiselle. Rakastettunne auttaa teitä korvaamattomalla tavalla. Parhaita päiviä lauantait, onnenluku 1.

KALAT (21. 2.—20. 3.) Nyt jos koskaan teidän kannattaa osallistua arpajaisiin, sillä onnenne on aivan satumainen. Kateellinen ystävänne punoo jotakin päänne menoksi, mutta ei onnistu. Ylennys työpaikalla on mahdollinen. Parhaita päiviä torstait, onnenluku 8.

OINAS (21. 3.—20. 4.) Rakastettunne vaatii teitä tekemään tulevaisuuden suunnitelmia, mutta teillä ei ole mitään halua siihen. Haluatte elää päivän kerrallaan. Terveytenne horjuu jonkin verran. Parhaita päiviä sunnuntait, onnenluku 7.

HÄRKÄ (21. 4.—20. 5.) Kiinnostutte uudestaan monen vuoden takaisesta harrastuksestanne. Ystävänne kannustavat teitä parhaansa mukaan. Naimattomille kausi on suotuisampi kuin koskaan tämän vuoden aikana. Parhaita päiviä maanantait, onnenluku 5.

KAKSOSET (21. 5.—20. 6.) Muuan ulkomaalainen häiritsee mielenrauhaanne. Tutustutte häneen sangen epätavallisessa paikassa. Rakastettunne ei katso hyvällä silmällä uutta tuttavaanne. Välillenne syntyy melko railakas riita. Parhaita päiviä keskiviikot, onnenluku 2.

RAPU (21. 6.—20. 7.) Teidät kutsutaan edustustilaisuuteen, mikä ei paljonkaan innosta teitä. Perhe-elämänne on sopusointuista muutamaa mitätöntä sanaharkkaa lukuunottamatta. Viihdytte kotona erityisen hyvin tässä kuussa. Parhaita päiviä lauantait, onnenluku 1.

LEIJONA (21. 7.—20. 8.) Mielialanne vaihtuvat ilmojen mukana. Läheinen sukulaisenne järjestää teille elämänne yllätyksen, jonka tarkoitus on ilahduttaa teitä. Saatte paketin tuntemattomalta ihailijalta. Tämä vie yöunenne. Parhaita päiviä perjantait, onnenluku 4.

NEITSYT (21. 8.—20. 9.) Kuulette jotakin, mistä ette pidä. Teitä syytetään toisten ihmisten aikaansaannoksista. Rakkauselämänne on intohimoista ja kaikin puolin tyydyttävää. Eräs suunnitelmanne on pahasti myöhässä. Parhaita päiviä torstait, onnenluku 3.

VAAKA (21. 9.—20. 10.) Olette hyvin varma itsestänne. Käytte siekailematta käsiksi kaikkeen eteenne tulevaan. Rakastettunne tunteet teitä kohtaan syvenevät entisestään. Tunnette itsenne suorastaan maailmanvalloittajaksi. Parhaita päiviä maanantait, onnenluku 9.

SKORPIONI (21. 10.—20. 11.) Kuljette muissa maailmoissa. Uneksitte epätodellisista asioista. Upea vastakkaista sukupuolta oleva henkilö sekoittaa päänne lopullisesti. Kaikesta huolimatta taloudellinen tilanteenne on erittäin hyvä. Parhaita päiviä tiistait, onnenluku 8.

JOUSIMIES (21. 11.—20. 12.) Olette saanut aikaiseksi aikamoisen sopan, jonka selvittämisessä kuluu käytännöllisesti katsoen koko kuukausi. Loppupuolella kuuta ilmapiiri kuitenkin jo huomattavasti kirkastuu. Tutustutte tärkeään henkilöön. Parhaita päiviä sunnuntait, onnenluku 6.

OLEMME ONNELLINEN PARI

— Luin jokin aika sitten lehdestänne erään suomalaisen pojan kertomuksen elämästään homojen seurassa. "Olen miesten rattopoika" (Hymy 6/1967) oli tuon jutun otsikko. Minusta hänen kertomuksensa oli kauhea. Olen itse homoseksualisti enkä sen vuoksi voi edes uskoa häntä kaikissa suhteissa. Emme me sellaisia ole kuin hän meidät kuvaili. Jos hän teki kaiken kertomansa vain maksun saadakseen, niin hänen elämänsä on tarvinnut olla hyvin köyhää.
Tämä on ote Oulusta kotoisin olevan, mutta nykyään Tukholman lähistöllä asuvan Assar Allan Heinosen, 34-vuotiaan puutarhatyöntekijän toimitukselle lähettämästä kirjeestä. Koska se sisälsi paljon muutakin omintakeista, päätimme antaa hänelle tilaisuuden ajatustensa julkituomiseen. Emme siksi, että hyväksyisimme hänen sukupuolisen poikkeavuutensa, vaan siksi, että jo vanha tuomarinohje sanoo: Älköön tuomari olko pikainen tuomitsemaan, ennenkuin on asian tarkoin miettinyt, sillä pikainen tuomio on harvoin hyvä ja oikea.

Teksti:
TIMO SUOSTE
Kuvat:
PERTTI RÄSÄNEN

— En kerro tarinaani minkäänlaisen sensaation toivossa, vaan siksi, että ihmiset Suomessa havahtuisivat huomaamaan, kuinka vaikeat olosuhteet meillä on muihin verrattuna. Niin Ruotsissa, Norjassa kuin Tanskassakin on homoseksualisuus ollut sallittua jo yli 20 vuotta, mutta Suomessa on yhä edelleen voimassa viime vuosisadalta peräisin oleva laki, joka rankaisee sairasta ihmistä kuin rikollista. Eivätkö parinsadantuhannen ihmisen aiheettomat kärsimykset ole häpeätahra sivistyneen yhteiskunnan julkisivussa?

— Muutin Ruotsiin jo sodan aikana, mutta palasin Ouluun kymmenkunta vuotta sitten, jolloin tapasin tulevan vaimoni eräällä tanssipaikalla. En tuntenut siihen aikaan minkäänlaista suurempaa vetoa miehiin, vaikka katsoinkin mielelläni komeita ja tummia nuorukaisia, jos sellaisia sattui vastaan kävelemään. Vaimollani oli kaunis vartalo ja jo muutaman viikon seurustelun jälkeen päätimme mennä naimisiin, koska hän tuli raskaaksi. Äitini oli tosin avioliittoa vastaan, koska tyttö hänen mielestään oli liian köyhä, mutta me pidimme päämme ja jo 11 kuukautta ensimmäisen tyttäremme syntymän jälkeen meillä oli toinenkin lapsi.

— Kolmen vuoden avioliiton jälkeen muutimme Ruotsiin lähelle Upsalaa, mistä sain työpaikan eräällä tiilitehtaalla. Myöhemmin tehdas suljettiin ja me muutimme Hälleforsiin, mutta silloin olin jo ollut homoseksualisti kauan aikaa, eikä avioliittomme ollut enää mikään oikea avioliitto.

— Tein ensimmäisen matkani Tukholmaan oltuamme kolmisen vuotta naimisissa. Olin pitkän aikaa tuntenut itseni rauhattomaksi ja näin unissanikin pelkkiä miehiä. Makasin kyllä edelleen vaimoni kanssa, mutta silloinkin halusin aina olla hänen sijassaan ja jätin miehen tehtävät hänen huolekseen. Kuvittelin myös koko yhteyden ajan, että hän tosiaan on mies.

— Olin silloin 28-vuotias ja tajusin selvästi, missä pisteessä asiat olivat. Kadulla jäin usein tuijottamaan komeita miehiä pitkään ja iltaisin luin psykologiaa, jotta oppisin tuntemaan ihmisluonteen salaisuudet selvemmin ja myös löytääkseni sen avulla helpommin "ystäviä", niinkuin me nimitämme partnereitamme. Halusin miehiä, mutta halusin myös itse olla mies hyväilyhetkiemme aikana. Ajatukseni kiersivät yhtä ja samaa ympyrää kaiket illat.

— Sitten tuli myös itsetyydytys kuvaan mukaan ja onaniaa harjoittaessani ajattelin aina unelmieni miestä. Olin tietoinen siitä, että helpoimmin löytäisin hänet Tukholmasta ja aloin tehdä tänne matkoja tässä yksinomaisessa tarkoituksessa. Työpaikalleni tuli miehiä, jotka olivat olleet mukana näissä piireissä ja heidän opastuksensa mukaan lähdin ensimmäisen kerran etsimään itselleni ystävää.

— Palasin sinä iltana Gröna Lundin tivolista kävellen, kun viereeni pysähtyi auto, jonka kuljettaja kysyi, minne olin menossa. Hän tarjoutui kyyditsemään minut keskustaan ja minä hyväksyin tarjouksen. En tiennyt silloin varmuudella, oliko hän homoseksualisti, mutta salaisesti toivoin asian olevan näin. Hän lupasi esitellä minulle Tukholmaa ja sanoin sen sopivan mainiosti, koska junani oli määrä lähteä vasta seuraavana aamuna.

— Parin tunnin ajelun jälkeen hän lupasi majoittaa minut yöksi kotiinsa. Asunnossaan hän tarjosi ensin viskiä, minkä jälkeen hän kysyi matkani tarkoitusta. Olin silloin vielä ujo, enkä kehdannut sitä suoraan selittää, mutta kun hän alkoi tulla yhä lähemmäksi viereeni ja rupesi silittämään reisiäni, poskiani ja tukkaani, en pannut lainkaan vastaan. Siirryimme vuoteeseen, missä hyväilyt jatkuivat päättyäkseen lopulta molemminpuoliseen itsetyydytykseen kahden miehen välillä.

KÄÄNNÄ

Se onkin tavallisin tyydytysmuoto miesten kesken, eikä varsinaista sukupuoliyhteyttä harjoitakaan meistä kuin aivan pieni prosentti. Itse olen tyydyttänyt tällä tavoin kaksi miestä, koska he välttämättä niin halusivat, mutta itselleni en antaisi sellaista tehdä.

— Kotiin palattuani rauhattomuus jatkui taas ja vaivuin usein synkkiin ajatuksiin. Vaimoni tajusi, että jokin on vinossa, mutta epäili aluksi toista naista. Minäkin väitin ensin asian olevan juuri näin, mutta lopulta tunnustin koko totuuden. Olin silloin tehnyt jo useampia matkoja Tukholmaan.

— Ennen tunnustustani olivat naapurit kertoneet vaimolleni, että minulla on toinen nainen, mutta hän epäili jo silloin, että kysymyksessä voi kuitenkin olla mies. Minä kielsin sellaisen epäilyksen kylmästi, koska ajattelin, että koko juttu voisi mennä ohi. Lapset olivat onneksi niin pieniä, etteivät he ymmärtäneet tällaisista asioista mitään, eivätkä tiedä totuutta minusta vieläkään.

— Tunnustukseni jälkeen itkimme molemmat useita tunteja, minkä jälkeen otin yhteyttä erään laitoksen psykiatriin ja sain vastaanottoajan. Laitoksessa minuun pistettiin hormooniruiskeita ja jotain ainetta, joka sai minut hyvin avomielisesti kertomaan elämäntarinani psykiatrille. Ruiskeita annettiin kerran viikossa ja aluksi ne tuntuivatkin auttavan. Mielenkiintoni naisiin heräsi uudestaan eloon, mutta jo kuukauden kuluttua olivat asiat taas samassa pisteessä, eikä uusista ruiskeista ollut enää mitään apua. Tietojeni mukaan ne auttavatkin vain yhden ainoan kerran, mutta yritimme kuitenkin, koska itsekin halusin tilanteeseen muutoksen.

— Perhe-elämäni alkoi tämän jälkeen vakavasti rakoilla, mikä tietenkin oli täysin luonnollista. Erimielisyyksien sattuessa lähdin usein pois kotoa, jolloin vaimoni saattoi avata ikkunan ja huutaa perääni: ”Saatanan homo”. Ihmiset tietenkin kuulivat tällaiset huudot ja silloin olisin aina halunnut vaipua maan alle häpeissäni.

— Avioliittoni jatkui kuitenkin vielä neljä vuotta tunnustukseni jälkeen, koska vaimoni sanoi edelleen rakastavansa minua. Näiden neljän vuoden aikana emme kuitenkaan olleet sukupuoliyhteydessä kuin yhden kerran ja silloinkin vain sen vuoksi, että olin liikaa juovuksissa enkä tajunnut, mitä tein. Kohtalon ivaksi kai voisi nimittää sitä, että tämän yhteyden seurauksena meille syntyi vielä kolmas tytär. Vaimoni halusi kuitenkin avioliiton jatkuvan, koska hän edelleen uskoi minun parantuvan. Hän oli saanut niin vanhanaikaisen kasvatuksen, ettei ymmärtänyt, kuinka tällaiset asiat vaikuttivat ihmiseen sielullisesti. Ne ovat ihmisessä niin perin juurin syvällä, että muutokset useimmiten ovat lopullisia.

— Vakavin tapaus noiden viimeisten avioliittovuosien aikana sattui eräällä tanssipaikalla, mistä muuan vieras tyttö haki minut tanssimaan. Vietyäni hänet takaisin tanssin päätyttyä, lähdin hakemaan vaimoani seuraavalle kappaleelle, jolloin hän mustasukkaisuuden puuskassaan alkoi potkia minua jalkoihin keskellä tanssilattiaa ja haukkua homoksi. Poistuin välittömästi tanssipaikan pihalle, missä rikoin eräästä leikkimökistä ikkunan ja viilsin pensaiden takana auki ranteeni. Halusin kuolla mahdollisimman nopeasti, koska niin monet tutut olivat saaneet kuulla häpeästäni.

— Seuraava muistikuvani on ambulanssista matkalla sairaalaan. Mukana oli sairaanhoitaja, joka kysyi syytä tekooni. Selitin kaiken avoimesti ja pyysin saada kuolla. Hän selitti, ettei minulla ollut sellaiseen tekoon mitään syytä, koska minulla nuorena ihmisenä olisi vielä koko tulevaisuus edessäni.

— Pääsin sairaalasta pois seuraavana päivänä, mutta he hankkivat sieltä käsin minulle paikan Örebron psyykkiselle klinikalle. Sain tällä klinikalla insuliinihoitoa, koska

tämän aineen pitäisi tuottaa uusia hermosoluja, mutta minkäänlaista apua ei tästäkään hoidosta ollut. Kahden kuukauden sairaalamatkan jälkeen halusin vihdoin saada avioeron, koska mitään toivoa ei enää tuntunut olevan. Vaimoni olisi halunnut jatkaa yhdessäoloa vielä tämänkin jälkeen, mutta elämä hänen kanssaan olisi ollut minulle täysi mahdottomuus ja ero oli varmasti hänen ja lapsienkin kannalta paras ratkaisu. Ei ollut helppoa keksiä vastauksia lapsille, jotka ihmettelivät, miksi isi ei enää ikinä halaa äitiä, niinkuin naapurin setä ja tätikin tekivät.

— Klinikalla ollessani tutustuin erääseen pappiin, joka pääsi kohta saavuttuani pois sieltä, ja tätä tuttavuutta hyväksi käyttäen sain viikonloppuisin vapaata voidakseni tavata häntä. Mutta minä en suinkaan mennyt hänen luokseen, vaan suorinta tietä Tukholmaan, josta löysin nopeasti uusia ystäviä itselleni. Itkin usein katkerasti sairaalaan palattuani, koska tunsin pettäneeni ihmisten luottamuksen, mutta vaikka asia selvisikin hoitohenkilökunnalle, ei kukaan syyttänyt minua teoistani.

— Saimme avioeron vuonna 1966, minkä jälkeen muutin vakituisesti Tukholmaan asumaan. Vaimo jäi lasten kanssa Hälleforsiin, missä hän pian sen jälkeen meni naimisiin ruotsalaisen myyntipäällikön kanssa. Olen käynyt usein heidän luonaan ja vastaanotto on aina ollut suurenmoisen ystävällinen. Olemme vaimoni nykyisen miehen kanssa hyviä kavereita eikä hän vahingossakaan ole soimannut minua poikkeavuudestani.

— Naimisissa ollessani meille tuli muutaman kerran riitoja alkoholin käyttöni tähden, vaikka en olekaan sitä koskaan viljellyt niin paljoa, että esimerkiksi työni olisi sen tähden kärsinyt. Erään tällaisen riidan jälkeen nautin parikymmentä unitablettia ja heräsin taas sairaalassa. Mutta sen jälkeen en ole enää itsemurhaa yrittänyt.

— Tukholmaan päästyäni sain työpaikan rakennussiivoojana ja olin vihdoinkin vapaa aloittamaan "ystävien" etsinnän toden teolla. Olin silloin saanut tietää pääkaupungin homokerhoista ja taksinkuljettajilta sain useiden sellaisten osoitteet. Viikon kuluttua tapasin eräällä kerholla miehen, joka tuli kertomaan, että olin hänen mielestään kovin surullisen näköinen. Selitin hänelle olevani aivan uusi kerhotoiminnassa ja hän lupasi ottaa minut luokseen asumaan. Asuin hänen luonaan jonkin aikaa, mutta etsin jatkuvasti "ystävää", josta todella voisin pitää. Meillä on kaikilla omat ihanteemme, emmekä me suinkaan lähde minkälaisten miesten kanssa hyvänsä. Oma ihanteeni on tumma ja hiljainen mies, enkä voisi kuvitella joutuvani niin suureen puutteeseen, että minun täytyisi hyväksyä vaalea. Lisäksi hänellä on oltava runsaasti karvoja reisissä ja rinnassa. Olen kaksi kertaa pettynyt tämän asian tähden ja nykyään kysynkin asian selväksi jo etukäteen.

— Mielestäni homoseksualisteilla Suomessa on todellinen helvetti. Heillä ei ole kerhoja eikä heillä ole vapautta tavata ystäviään julkisesti. Täällä me voimme istua kaikessa rauhassa viinipullon äärellä ja kiihottaa toisiamme tarvitsematta pelätä ympäristön paheksuvaa suhtautumista, mutta Suomessa se olisi täysin mahdotonta. Tosin homoseksualistit eivät käytä alkoholia ollenkaan siinä määrin, mitä ihmiset usein tuntuvat uskovan. Luulisin, että useimmat meistä haluavat pitää aistinsa terävinä voidakseen nauttia yhdessäolosta täysin siemauksin.

— Käytin kaikki vapaa-aikani Tukholmaan saavuttuani oman ihanneystäväni hakemiseen. Meillä on useita merkkejä, joista voimme tunnistaa toisemme, kuten huolellisesti taitetun lehden kantaminen vasemmassa kainalossa, mutta ennen kaikkea katse paljastaa meille, kuka on se oikea. Katseen on oltava etsivä, lempeä ja kaipaava. Kaikesta tästä huolimatta kesti useita viikkoja, ennenkuin tapasin nykyisen tanskalaisen ystäväni, mutta etsintä kannatti. Tosin olen luonteeltani mustasukkainen ja hermostun usein tarpeettomasti, jos hän ei tule kotiin lupaamaansa aikaan. Mutta niin pian kuin näen hänet, olemme jälleen ystäviä ja kaikki on välillämme hyvin.

— Moni varmaan ihmettelee, miksi olen halunnut esiintyä julkisesti ja omalla nimelläni, mutta juuri asian saattaminen kaikkien tuttavien tietoon vapauttaa homoseksualistin syyllisyydentunteista ja mahdollistaa todellisen rakkausnautinnon. Minä olen tänä päivänä onnellinen ihminen ja toivon sydämeni pohjasta, että kaltaiseni Suomessakin saisivat jonakin päivänä sanoa samoin. ☐

Suomalaisten esiintyvien taiteilijoiden — sanotaan heitä sitten varietee- tai estraditaiteilijoiksi — ura ei todellakaan ole helppo. Olen toiminnassani joutunut olemaan monien kanssa yhteistyössä tai ystävystynyt muuten, joten tunnen tämänkin puolen showelämästä.

Ensinnäkin kotimaassa on vaikea saada työtä, on pakko lähteä ulkomaille. Monien kohdalla menestys on ollut todella hyvä, mutta sitten tulee toinen vaikea asia. Vanheneva tai vanha tähti, joka palaa Suomeen, on täysin turvaton ja suojaton. Ellei taiteilijalla ole muita tuloja kuin kansaneläke, hänen loistonsa on vaarassa muuttua todelliseksi kurjuudeksi. Vanha tähti voi vieläkin saada keikan silloin toisen tällöin, mutta ei yhden esiintymisen ansioilla kukaan elä kokonaista kuukautta.

Jos ihmisen elämä on riippuvainen vain hänen omasta esiintymistaidostaan, hänen on myytävä itsensä kykyjensä myötä. Hän elää tarjottimella. Kolmannessa artikkelissaan Helge Siimes tarkastelee esiintyvän taiteilijan uraa. Tarkasteluun sisältyy kahden tanssijattaren tarina. Heidän loistoansa on seurannut unohdus.

Tähtiä on

Joitakin aikoja sitten Peacockissa esitettiin täysin suomalaisin voimin toteutettu show. Siinä esiintyivät mm. Toivo Alajärvi, Henrico & Partner, Ann-Li ja Victor, Nokipoika ja poika, Keijo ja Leila Invenius, Duo Axolei ja Reijo Salminen. Tämä oli mielestäni sangen korkeatasoinen ohjelmakokonaisuus. Kuitenkin joku nuori arvostelija haukkui koko esityksen pataluhaksi. Tällainen suhtautuminen asiaan pilasi hyvän yrityksen.

Ja meillä on tähtiä. Reijo Salminen ja Solmu Mäkelä ovat kiertäneet ympäri maailmaa ja niittäneet suosiota. Inveniukset ovat tanssineet Intiassakin, Teuvo Juuti on esiintynyt menestyksekkäästi ulkomailla, Jukka Santanen samoin jne. Hänen ulkomainen uransa alkoi aika mukavalla tavalla. Teuvo tuli kerran luokseni ja pyysi minua auttamaan häntä alkuun Ruotsissa. Siitä samasta paikasta tilasimme puhelun Tukholmaan China-varieteehen. Esittelimme hyvin reippaasti Teuvon taidot ja hänen koe-esiintymiselleen varattiin aika. Sen jälkeen China palkkasi hänet, ja myöhemmin Teuvo esiintyi mm. Ruotsin televisiossa. Nyt hänellä on takanaan koko joukko ulkomaisia esiintymisiä.

Taiteilijoita on myytävä myös kotimaassa. Kerran tuli luokseni nuori taiteilijapariskunta, joka harrasti salonkitansseja. He olivat tehneet päätöksen ryhtyä taiteilijoiksi, myyneet omaisuuttaan, hankkineet puvut ja auton. He uskoivat, että työnsaanti olisi helppoa. He kiersivät paikas-

↓ **Suomalaisten taiteilijoiden paraati Linnanmäellä. Vasemmalta Toivo Alajärvi, Musicus-pari, Henrico & Partner, Ann-Li ja Victor, Reijo Salminen lippuineen, Nokipojat ja Keijo ja Leila Invenius.**

← Leena Rintala ja Essie Invenius eksoottisissa esiintymisasuissaan.

ta toiseen, mutta mikään ei auttanut. Sitten he tulivat luokseni ja pyysivät auttamaan. Mies esitteli itsensä: "Kuronen Lappeenrannasta". Näin heidän tanssivan ja lupasin auttaa.

Soittelin tutuille ravintolanjohtajille, ja työtä alkoi löytyä. Samalla syntyi parille taiteilijanimikin. Eräs johtaja oli jo luvannut ottaa heidät, mutta kysyi sitten, mikä tämän esiintyjäparin nimi oli. Siinä vaiheessa ei Kuronen olisi lainkaan käynyt. Änkytin puhelimeen: A . .aa . . aa. Ax . . Axolei". Ja niin oli Duo Axolei saanut nimen, joka on sittemmin nähty ulkomaisillakin esiintymislavoilla.

Kaikilla hyvilläkään tähdillä ei ole onnea. Silloin on elatus hankittava monivuotisella uurastuksella. Palkkiot ovat pienet eikä niistä jää paljonkaan vanhuuden varalle. Esiintyvillä taiteilijoillamme on nyt oma yhdistys, joka varmasti saa tehdä paljon työtä epäkohtien korjaamiseksi.

Maailmalta Mechelininkadulle

Miten kovia kohtaloita kaikkeen tähän saattaa liittyä, käy selville Essie I n v e n i u k s e n tarinasta. Hän aloitti Axel Saxelinin balettikoulussa klassillisen tanssin opinnot. Koulussa hän tutustui vuonna 1932 Keijo Inveniukseen. He aloittivat yhteiset esiintymiset, solmivat avioliiton, ja ura oli loistava. Kaikkiaan 14:ssä maassa pari kävi esiintymässä. Kaukaisin maa oli Intia, missä toisaalta Essien notkeuteen ja toisaalta Keijon voimakkaisiin nostoihin perustunut akrobaattitanssinumero herätti ihastusta. Esiintymispaikkoina olivat kaikkialla tunnetuimmat hotellit ja ravintolat.

Vuoteen 1945 mennessä oli Essien terveys alkanut heiketä. Hänen jalkansa eivät enää kestäneet, jopa käveleminen alkoi olla vaikeata. Sitten avioliittokin särkyi, ja Keijo Invenius jatkaa nykyisin esiintymistä uuden partnerin kanssa.

Essie elää kansaneläkkeen ja mattojen kutomisesta Punaiselta Ristiltä saamansa vähäisen tulon turvin. Yhden maton kutominen kestää viikon verran. Korvaus on sangen pieni. Puhelin on hänen ainoa ystävänsä. Kainalosauvat huoneen nurkassa muis-

KÄÄNNÄ

HELGE SIIMES:

ESIINTYVÄT TAITEILIJAT-IHMISIÄ TARJOTTIMELLA

← Keijo ja Essie Inveniuksen numeroissa olivat tärkeimpinä aineksina notkeus ja akrobatia.

↓ Leena Rintala oli 1930-luvulla todellinen tanssin ihmelapsi. Nämä esiintymiskuvat ovat vuodelta 1935.

tuttavat, ettei tanssimisesta enää milloinkaan voi olla puhettakaan. Ihmettelen vain, eikö kukaan voisi käyttää tätä mielyttävä-äänistä ja kielitaitoista ihmistä puhelinpäivystäjänä tai -myyjänä. Onhan hän aikanaan tehnyt maatamme tunnetuksi jopa terveytensä menettäen. Kyllä hän ansaitsisi paremmat olot kuin tuon pienen huoneen Mechelininkadulla ja yksinäisyyden.

Esiintyvät Taiteilijat ry ei vielä voi häntä ja hänen kohtalotovereitaan auttaa. Essie Invenius on kirjoittanut kirjaa tanssijanurastaan. Toivottavasti se pääsee joskus julkisuuteen. Toisihan se ehkä rahaa vanhuudenpäivien varalle.

Temppelitanssijatar hotellin siivoojana

Vieläkin dramaattisempi on Leena Rintalan kohtalo. Hän on ollut kaikkien kiertueitteni suurimpia ja kohutuimpia tähtiä. Leena ei suomalaisesta nimestään huolimatta ollut suomalainen, kaukana siitä. Leena oli syntynyt Mantshurian vuoristossa Harbinissa. 1920-luvulla kierteli näitä seutuja suomalainen

↑ Keijo ja Essie Invenius loistonsa päivinä. Keijo jatkaa edelleen uraansa toisen partnerin kanssa.

→ Leena Rintala oli todellinen kaunotar.

Jussi Rintala ja tutustui Leenan perheeseen. Leenan nimi oli silloin Lin-lai ja hänellä oli sisar Sig. Isä oli kuollut ja tytöt elivät äitinsä kanssa perin niukoissa oloissa. Jussi Rintala rakastui tyttöjen äitiin ja jäi Mantshuriaan.

Lin-lai oli käynyt temppelikoulua ja oppinut aidot itämaiset temppelitanssit. Hän esitti ne todella kauniisti. Sisar Sig oli hyvä laulaja. Jussi Rintalan onni päättyi kuitenkin pian, sillä tyttöjen äiti kuoli. Nyt Rintala päätti jättää kaukaisen maankolkan ja otti tytöt, joille antoi nimet Leena ja Signe, kasvattilapsina mukaansa.

Tyttöjen esiintyjäin lahjat yhdessä tanssien ja laulujen aidon eksoottisuuden kanssa avasi kolmikolle esiintymispaikat kaikkialla maailmassa. Suomeen kolmikko tuli vuonna 1934.

Leena ja Signe antoivat näytöksen Kansallisteatteris-

↑ Näin valloitettiin Suomea 1940-luvun lopulla. Vasemmalta Tom Hertell, minä, Leena Rintala, Dolly Knutson, Trubaduuri-Leif ja Lasse Pöysti.

KÄÄNNÄ

↑ Essie Invenius elää muistoissaan uudelleen monet esiintymismatkat ja voitot. Kainalosauvat nurkassa pitävät arjen mielessä.

← Essie Invenius ja Leena Rintala.

sa. Se oli menestys ja se uusittiin monta kertaa loppuunmyytynä. Leena oli vielä alaikäinen, joten lastensuojeluviranomaiset puuttuivat asiaan. Esiintymisiä kiellettiin ja vaikeuksia oli vaikka millä mitalla. Leenan suosiota se ei suinkaan vähentänyt.

Isäpuoli Jussi Rintala oli Suomessa Uudellakirkolla nimismiehenä ja naimisissa kanteletaiteilijatar Kerttu Haapasalon kanssa. Leena oli hyvin kiintynyt isäpuoleensa. Avioliitto oli jättänyt hänet tietenkin jollakin tapaa syrjään. Leena oli yksin. Sisar Signe esiintyi kabareelaulajana, meni naimisiin lähetyssaarnaajan kanssa ja muutti Afrikkaan.

Tapasin Leena Rintalan vasta sodan jälkeen hänen tullessaan mukaan kiertueilleni. Sota oli takanapäin. Se oli ollut Leenalle kohtalokas. Hänellä oli ollut todella loistava puvusto esiintymisiään varten. Sotavuosina sekin oli mennyt kaiken muun kanssa. Leena oli altis vaikutteille, hän rakastui helposti. Hänessä tuntui suorastaan tiivistyvän monille taiteilijoille ominainen boheemisuus ja lyhytjännitteisyys. Tänään saattoi olla rahaa, huomenna siitä ei näkynyt lantin lanttia. Hän oli kahdesti naimisissa, ensimmäisen kerran suurimman impressaariomme Tom Hertellin kanssa ja toisen kerran taikuri Reijo Salmisen kanssa. Molemmat entiset aviomiehet ovat menestyneet hyvin ja Reijo Salminen saa varmasti kiittää sulavasta näyttämöliikunnastaan silloisen vaimonsa antamaa ohjausta.

Lopun alku

Entiset juhlavat esiintymispaikat ja juhlinnan keskipisteenä olo jäi jo vuosia sitten pois. Leena esiintyi tivolissa ja 1950-luvun alussa Punaisen Myllyn ensitanssijattarena. Elämä oli risaista matkalaukun kanssa vaeltamista. Leenalla on kaksi lasta, Olavi ja Maria. Mariassa olisi ollut ainesta ensiluokkaiseksi laulajattareksi. Hän esiintyikin jo Miss Mariannen taiteilijanimellä, mutta kertoi itse, että äidin surkea kohtalo pelotti jatkamasta. Tyttö oli myyjättärenä ja on nyt Ruotsissa. Tyttö, joka voisi jakaa osaltaan nykyisten pop-tähtiemme ansiot, työskentelee lääketehtaassa murto-osalla niistä ansioista, jotka hän olisi lavalla saanut.

Leena Rintala oli viimeisen kerran mukana kiertueella muistaakseni vuonna 1960. Vuodet olivat jo tehneet tehtävänsä, mutta esiintymisen korkealuokkaisuus oli tallella. Taloudelliset ja monet muutkin vaikeudet ahdistivat häntä jo kovin. En yllättynytkään, kun sitten vuonna 1961 kuulin hänen muuttaneen Ruotsiin. Leena on tiettävästi työssä tukholmalaisessa hotellissa siivoojana. Olen usein Ruotsissa käydessäni koettanut löytää hänet, mutta turhaan. Ilmeisesti hän on päättänyt erota lopullisesti kaikesta entisestä. Hän on hakenut rauhansa unohtamalla Suomen, esiintymiset, ystävät, kaiken; sen mukana vaikeudetkin. □

CURT LINCOLN ISOISÄKSI . . .

JATKOA SIVULTA 29

tänyt selkänsä. Brabhamin kakistelu oli vienyt mahdollisuuden sijoitukseen. Samaan ontuvaan tahtiin ovat taittuneet useimmat ratakierrokset Jochenilta formuloitten MM-sarjassa. Jollei tekniikka ole pettänyt, on hurjapäisen Jochenin maltti, kuten Monacon GP:n aikana Mirabeaun kaarteessa.

On turha kuitenkin ajatella, että vauhtiprinssin kiihkeä odotus olisi päässyt sekottamaan Jochenin ajotouhuja. Kysykää vaikka häneltä itseltään.

"Kun ajaa, ei voi kerta kaikkiaan ajatella perheasioita. Jos niillä vaivaa päätään työaikana on syytä ryhtyä leipuriksi tai kukkakauppiaaksi."

Jochenin rentoon ajatteluun liittyy kuitenkin tiettyä huolestumisen sävyä; kovasta ammatistaan huolimatta hän on mies siinä missä muutkin; tärkeällä hetkellä paperossit palavat ja kengänpohjat kuluvat odotushuoneessa.

Tästä saa varmuuden Ninan puikahtaessa keskusteluun mukaan. Kahdeksan kilon äidillinen ylipaino on sulautunut lähes huomaamatta Ninan tavallisesti piiskanohuen mannekiinivartaloon. Sinipilkullinen minihame ja ruskettunut olemus antavat reippaan ja huolettoman terveen kuvan. Odotusajan rasituksia ei ole havaittavissa. Jochen, jonka belmondokasvot ovat vetäytyneet kimmeltävään virnistykseen, tekee isällisin ottein tilaa vierellään.

"Poikaa odotamme molemmat, sehän on selvää", naurahtaa Nina iloisesti.

"Minä muuten pidän kyllä viehättävistä naisistakin", heittää Jochen väliin. "Mutta siinä tapauksessa, että poika syntyy, toivotaan hänestä hikipäässä puurtavaa liikemiestä, eikä uutta Rindtiä radoille."

Jochenin ajatus saa periaatteessa Ninan suostumuksen, mutta ei ole vaikea havaita vaihdettujen katseitten ja yhtäaikaa purskahtavan naurun merkitystä; tyytyisikö Lincolnin ja Ridtin jälkeläinen seuraamaan vauhtileikkejä sikari hampaissa radan sivusta.

Helmikuusta asti kotonaan odotusaikaa viettäneen Ninan mielestä hankalinta on ollut ero Jocheniin.

"Olisin halunnut seurata Jochenia kilpailuissa, mutta sehän on tietysti mahdotonta. Siitä huolimatta, että lapsen odottaminen on tietysti naisen elämässä täysin oma lukunsa, en voi väittää viihtyneeni joka hetki odotuksen lumoissa. Paikoin minulla on ollut hirvittävän ikävä. Joskus suorastaan tympäisevän yksinäistä; perheen läsnäolosta ja ystävistä huolimatta."

Ninan tunteet ovat varsin ymmärrettäviä. Koko kevään riehui Jochen radalla ehtimättä käväistä Suomessa. Vasta kesäkuun aikana pääsi vävypoika hengittämään Westendin raikasta meri-ilmaa ja tutustumaan siviilitilanteeseen rakkailta radoiltaan.

"Matkustaminen Suomen ja kilpailupaikkojen välillä olisi liian raskasta ja kallistakin: Wienistä New Yorkiin maksaa saman kuin Helsinkiin. Meillähän on koti Pariisissakin, mielenkiintoista muuten, mutta olen ehtinyt käväisemään siellä pari kertaa, silloinkin vain päivällä. Olemme totuttautuneet jo tähän asetelmaan: Nina saa lapsen ja minä ajan."

Itse synnytyksen osalta ei kumpikaan tunnu kantavan huolta, ainakaan näennäisesti.

"Sehän on itsestään selvä ja luonnollinen tapahtuma, enkä ymmärrä tässä suhteessa hermoilevia naisia", toteaa Nina. "Ainoa mitä olen harjoitellut, on hengitystekniikkaa ja muutamat tarpeelliset liikkeet. Pääasia on, että kaikki on pian ohi ja pääsemme takaisin normaaliin elämänrytmiin."

Jochen toivoo, että synnytys tapahtuisi ajallaan, sillä jo viikon kuluttua lasketusta hetkestä ampaisevat formulat radalle Saksan Grand Prixissa. "Jos olen täällä synnytyshetkellä, haluan olla paikalla itse tilanteessa. Jos kaikki tapahtuu silloin kun ajan Saksan GP:ta, voitan kilpailun", päättelee Jochen.

Syksyllä on Rindteillä suunnitteilla ostaa talo Genevestä ja luopua Pariisin asunnosta. Kasvuympäristökseen saa tuleva Rindt siis jylhän Sveitsin. Koulukin on harkittu. Se on ranskalainen. Suomeen poika/tyttö tuodaan aikanaan ihmettelemään karua ja kylmää maata ja isoisän hyvin leikattua nurmikkoa. □

Jammu:

VÄHEMMÄN VÄKIVALTAA

On kiinnitetty paheksuva huomio televisio-ohjelmien väkivaltaisuuteen. Oikeutetusti on huomautettu, että lyömä-, heitto- ja lyijynviskuuaseitten esittäessä pääroolia eräissä tv-sarjoissa panee nuoriso sekä seikkailuhenkinen vanhempikin väki nämä koneet korvan taa. Sopivan tilaisuuden tullen opit otetaan käyttöön, sahataan haulikko poikki, piilotetaan se pompan alle ja pamautetaan sittemmin kilpakosijan akkuna riisiryynin kokoisiksi säpäleiksi, tai tahkotaan puukosta pois rautanaulan jäljet ja tehdään sillä latotanssitappelussa laaki ja vainaa.

Ehkä näin onkin. Ehkä oppi tässä tapauksessa kaataa äijän ojaan ketarat mutkalla. En kuitenkaan halua puuttua tähän asian psykologiseen puoleen, vaan ihmettelen niitä vaikeuksia, joita nyt ilmaantuu tv-sarjafilmien tekijöiden happamaksi pureskeltavaksi.

Jos nyrkkiraudat, pikakiväärit, lyijypamput ja hauleilla täytetyt sukat yleismaailmallisesti kielletään tv-seikkailukertomuksissa esiintymästä, tulee Hollywoodissa piukat paikat. Lännen miesten rullarevolvereista ehkä rakennellaan eteviä mopedin varaosia, mutta mitä pannaan niiden tilalle koteloon?

Hiukset siinä harmaantuvat monelta tv-käsikirjoittajalta. Iltaisin hän kävelee edestakaisin kamarin lattialla, polttaa tuhkakupit natsoja täyteen, raastaa hampain kynsiään ja viimein kellahtaa hikisenä sänkyyn, jossa silmät toljottaen huokailee pikkutunneille saakka niin, että vihdoin työlääntynyt vaimo ajaa hänet olohuoneen sohvalle nukkumaan. Aamutunneilla kirjailija yhtäkkiä ponnahtaa pystyyn ja soittaa uniselle ohjaajalle. Hän on keksinyt sen! Lännensarjoissa sijoitetaan pyssymiesten lonkalle kissa, niin että vain häntä pilkistää kotelosta. Kuka tappelun sattuessa nopeammin kiskaisee katin hännästä, sen kissa naukaisee ensin, jonka jälkeen sheriffi ja apusheriffi julistavat hänet onnelliseksi ja verettömäksi voittajaksi.

Entäs kun tulee eteen jonkin klassillisen kertomuksen filmaaminen? Miten ratkaistaan esim. Romeon ja Julian mysteeri? Vispilänvarpu vain loppukohtauksessa kaksintaistelijoitten käteen ja sitten toistensa kimppuun kuin sudet. Kolme muskettisoturia saa selvittää taistelun edukseen kädenväännöllä, ja Tarzan nujertakoon ihmissyöjät tietokilpailussa.

Rikossarjojen filmaajat vasta ahtaalla ovat, mutta ehkä he selviytyvät pulmastaan siten, että tekevät Eliot Nessistä pelastusarmeijan upseerin, joka lahjomattoman laulu- ja rumpuryhmänsä kanssa käännyttää rokonarpisimmankin konnan kaidalle tielle; viskintislaajasta tulee herttainen maidon pastöroija, ilotalon pitäjästä vanhainkodin suopea kasoori ja ammattimaisesta murhamiehestä Punaisen Ristin ensiapuryhmän aktiivinen jäsen.

Näin eliminoituu kaikkinainen väkivalta kuvaruudusta, tosin vain pikkuhiljaa, sillä ainahan löytyy joku edesvastuuton tv-mies, joka filmaa Vietnamin sotaa tai kyykistelee kameroineen suomalaisilla juhannusjuhlilla.

VOIMAKAS SKIL-MOOTTORI 3 VUODEN TAKUU

TÄYDELLINEN VERSTAS

kokeilkaa ILMAISEKSI 10 päivää

Maailmankuulu porakone, johon kuuluu yli 50 osaa ja varustetta

Vahva sähkömoottori tekee työn! Nyt voitte helposti SAHATA ● HIOA ● PORATA ● LEIKATA kuvioita ● POISTAA ruosteen tai vanhan värin ● TEROITTAA veitsiä ja muita työkaluja ● KIILLOTTAA auton tai huonekalut ● SEKOITTAA värejä . . . ja lisäksi suorittaa lukemattomia muita töitä kotonanne tai puutarhassanne.

KAIKKI TÄMÄ 10 PÄIVÄN KOKEILUAJAKSI:

Porakone, jossa on uudentyyppinen poraistukka — Porajalusta — Pyörösaha 140 mm:n sahanterineen — Sahanalusta ohjausjärjestelmineen — Kuviosaha ja siihen kuuluvat kolme terää — Roottorijyrsin ja pyörivä raspi — Hiomatarvikkeet — Teräsharja — Kahdella nopeudella toimiva kulmavälitys — Kumilaikkatuki, 12 hiekkapaperilaikkaa sekä pesunkestävä lampaanvillahuppu — 9 erikokoista metalli- ja 6 puuporaa — Penkkiteline eri hiomis- ja kiillotustöitä varten. — Värin sekoittaja — Suuri metallinen työkalulaatikko porakonetta ja varusteita varten.

ETTE TARVITSE MINKÄÄNLAISIA ESITIETOJA!

Vaikka ette koskaan aikaisemmin olisi pitänyt mitään työkalua kädessänne, osaatte hoitaa TÄYDELLISTÄ VERSTASTA. Ja kuitenkin tällä työkalusarjalla on teho, joka vastaa kaikkia kokeneen ammattimiehen vaatimuksia. Voimanlähteenä kaikille eri työkaluille on vahva amerikkalainen SKIL-tehtaan suunnittelema maailmankuulu porakone. Koneen moottorin teho on 400 wattia, mikä antaa sellaisen voiman, että sillä voidaan porata jopa 10 mm:n reikiä teräkseen. Kone on sähkötarkastuslaitoksen hyväksymä ja KAKSOISERISTETTY, joten sitä ei tarvitse maadoittaa. Se voidaan liittää jokaiseen seinäkoskettimeen (220 V vaihtovirta). **Kolmen vuoden takuu.**

VALTAVA SÄÄSTÖ

Tarjoamme Teille koko TÄYDELLISEN VERSTAAN kokeeksi aivan ilmaiseksi 10 päiväksi. Tänä aikana saatte kokeilla ja käyttää kaikkia työkaluja kuinka paljon vain haluatte. Mikäli ette ole täysin tyytyväinen tai ette usko Teille olevan iloa tarvikkeista, saatte lähettää kaiken takaisin. Täten on koko asia pois päiväjärjestyksestä, ettekä ole meille velkaa penniäkään. Jos taas haluatte pitää TÄYDELLISEN VERSTAAN, on se Teidän ainoastaan 434 mk:n hintaan — valtava säästö verrattuna siihen, että ostaisitte vastaavat varusteet erillisinä osina. Mikäli haluatte, voitte suorittaa hinnan kätevissä 49 mk:n kuukausierissä.

TILATKAA TÄYDELLINEN ESITTELYLEHTINEN!

Haluamme mielellämme lähettää Teille suuren runsaasti kuvitetun esitteen, jossa tarkemmin esitellään tätä harvinaislaatuista tarjousta. Täyttäkää oheinen kuponki ja postittakaa se jo tänään!

HOBBY HALL, HÄMEENTIE 157, HELSINKI 56, PUH. 790 022

Voidaan jättää postiin kuljetettavaksi ilman postimerkkiä.

HOBBY HALL
(Oy Concert Hall Society Ab)
Postilokero 56018
HELSINKI 300

TILAUSKUPONKI

Lähettäkää minulle välittömästi ilman ostopakkoa suuri esitteenne, jossa selostetaan perusteellisesti TÄYDELLINEN VERSTAS ja kerrotaan, miten voin saada tämän sähköyleistyökalun 10 päivän ilmaiseksi koeajaksi kotiini.

Nimi (tekstaten)

Osoite

Postitoimipaikka

Postikonttori, Helsinki 10, lupa n:o 1700

Hymy/8

postia

Irstaat kuvat sapettavat

Ihan täytyi ruveta kirjoittamaan, kun niin sapettavat nuo irstaat kuvat Hymylehdessä. Ettekö yhtään ajattele, mitä niistä ajattelevat lapset, kouluikäiset? Vai haluatteko opettaa heitä? Ei ollut ensimmäisillä ihmisilläkään opettajaa sukupuolihommissa, vaan hyvin meitä on tänne siunaantunut. On ihan tarpeetonta lehdessä näytellä paikkoja.

Aika vihainen
akka Oulusta

Vai mukeloita . . .

Hyvät rouvat ja neidit Kankaanpäässä. Menkää kesällä uimarannalle mukeloita tiirailemaan. Talven varalle ja iltakäyttöön voin kyllä järjestää minkä kokoisten ja näköisten mukeloiden kuvia tahansa.

Kyllästynyt
kuvaaja,
Helsinki

Saako vastata?

Saavatko ulkomailla, esimerkiksi Ruotsissa asuvat suomalaiset osallistua Hymylehden kilpailuihin. Ja jos tärppää, saako myös palkinnon?

Tiedoton,
Ruotsi

* * *

Tottakai saa.

Toimitus

Pöksyttömyys kiinnostaa

Ovatkohan oulutaret tosiaan päästään seonneet niin, että ihan takamus paljaana istuskelevat yleisillä paikoilla! Olen itse Oulussa kasvanut, mutta ujoina ja kainoina olen oululaisia aina pitänyt.

Pankaa hyvät tytöt housut jalkaan. Minä en tytärtäni päästäisi edes omalle pihalle ilman housuja. Kaipaa sekin paikka tuuletusta, mutta nukkukaa mieluummin yönne omassa sängyssä pöksyittä.

Entinen oulutar

* * *

Terveisiä vaan Tukholmasta. Täältäköhän lienevät Oulun tytöt pöksyttömyysidean keksineet. Aamuna muutamana ajoin maanalaisella Keskusasemalle ja nousin vaunusta Åhléns-tavaratalon puolelta. Siinä portailla tekivät heräämistä pimut ja jannut. Muuan tytöistä kampasi tukkaansa vähän ylempänä. Eräs jannuista heitti sille tikkuaskin, mutta se jäikin vähän liian kauas. Kun tyttö kumartui sitä ottamaan, niin arvatkaas vaan mitä näkyi. Ajattelin juosta soittamaan heti Ennalalle, että nyt olis selvä tapaus. Ostin muuten kameran samana päivänä vastaisuuden varalle.

Aamulla asemissa,
Tukholma

Tapaus Pentti Halme

Säälien ajattelen Pentti Halmetta ja kaikkia muita yliseksuaalisia ihmisiä. Hän sanoo olevansa hyvin seksuaalinen. Tällaisia miehiä on monia — naisista en osaa sanoa. He eivät mahda mitään sille, että heidän seksuaalisuutensa "heittää järjen ympäri" jossain elämän vaiheessa. Tytär oli tietämätön, isäkin ehkä vailla jonkinlaista henkistä kypsyyttä. Älkäämme täysin tuomitko isää, joka ei voinut itselleen mitään. Tuskin sosiaalisihteeri olisi asioiden kulkuun aivan syyttä puuttunut.

Vähän elämää nähnyt,
Helsinki

* * *

Pentti Halme rakasti lastaan liikaa, mutta miksi? Onhan Teillä vaimo ja maassamme tuhansia "ilotyttöjä". Miksi ette heitä rakastanut? Se olisi ymmärretty. Omaan lapseensa sekaantunutta ei varmasti katsota suopein silmin. Itse olen menettänyt lapsuuteni samalla tavoin. Nyt olen kuitenkin onnellinen, yölliset painajaiset vain vaivaavat.

Lapsuutensa
menettänyt
Tampere

* * *

Pentti Halmeen tapauksen käsittely postiosastossamme lopetetaan tähän. Toteamme kuitenkin, että Turun hovioikeus on muuttanut Halmeen tuomion 2 vuodeksi 6 kuukaudeksi kuritushuonetta. Tampereen raastuvanoikeuden langettama tuomio oli 3 vuotta 5 kuukautta kuritushuonetta.

Toimitus

Veikko Ennala

Kuule jätkä. Sä petit mun. Kyllähän siinä paukutat päätäsi ja revit suutasi — mut tu tappelemahan — raukka — jos uskallat? Mä vaadin verta? Jätkä. Mä luotin Suhun? Lyijykynämuistiinpanoni Sä kehtasit palauttaa. Tuskin niitä luvitkaan, kun ne eivät olleet koneella kirjoitettuja? Jätkä.

Mä palauttamisesi jälkeen otin ja kirjoitin muistiinpanoni koneella puhtaaksi — kirjoituskoneen tietysti lainasin. Jätkä. Mä naputtelin niitä, mä korjasin muistiinpanojeni virheet ja sitten Jätkä — mä vein ne Seura-lehden päätoimittajalle: Olli Ohtomiehelle. Jätkä, Ohtomies ihastui niihin. Hän jopa pyysi palavasti, että kirjoitan lisääkin. Jätkä. Mä kirjoitin. Sainpa jonninverran nappulaakin. Jätkä. Sä oot loukannu mua. Mä vaadin verta. Jätkä. Saat valita aseet? Kirves, puukko, tai puntari — tai luonnonvaraisena — jätkä? Jätkä. Mä annan Sulle mahdollisuuden. Selvissäpäin kyllä otat turpaasi — mitä? Mä ehdotan jätkä — että mä juon pullon Koskenkorvaa viiden minuutin sisällä ja käydähän sitten tappelemahan. Saat melkoisen tasootuksen Jätkä. Paljain käsin — jos uskallat — Jätkä? Tu, jos uskallat? Mä vaadin verta. Sä Jätkä oot mut pettänyt. Mä luulen kyllä jätkä, että Sä et uskalla. Päätäsi siinä kyllä uskallat paukuttaa. Häh — mitä?

S. V. Laitinen,
Helsinki

Sterilisoinnista

Nimimerkki P. K. Vesannolta arveli, että nainen tulee sukupuolisesti kylmäksi sterilisoinnin jälkeen (Hymy 7/68). Niin minäkin luulin. Miehenikin oli ensiksi sterilisoimistani vastaan, kun lääkäri sitä ehdotti 9 lapsen, köyhyyden ja mieheni sairauden takia.

Nyt on sterilisoinnista kulunut kuusi vuotta. Koko tuon ajan olen nauttinut elämästäni aivan eri tavalla kuin ennen. Poistuihan ainainen raskaaksitulemisen pelko. Saatoin antautua yhdynnän tuomaan nautintoon vapaasti.

48-vuotias
sterilisoitu

* * *

Minulle on tehty sterilisointileikkaus muutamia vuosia sitten useiden normaalien ja epänormaalien ja onnistuneiden keskenmenojen jälkeen. Koska en voinut käyttää ehkäisypillereitä ja kun lapsiakin oli jo sopiva määrä, katsottiin sterilisointi välttämättömäksi.

Leikkauksen jälkeen olen voinut olla sukupuoliyhteydessä ilman pelkoa. Sterilisointi ei suinkaan tee naista kylmäksi. Mieheni ja minä olemme onnellisempia kuin koskaan ennen leikkausta.

Ei kylmennyt,
Kangasala

Koulukodeista

Koulukodeissa syntyy jatkuvasti sököjä hermoja, yhteiskunnan vihaajia, murhaajia (ei ole liioittelua) ja viettieläimältään harhautuneita yksilöitä.

Toivon, että samalla lailla ajattelevat ryhtyisivät toimeen: koulukodeissa olleet kirjoittakaa. Antakaa todisteita noista mätäpaiseista, että "kunnon" kansalaiset huomaisivat muutakin kuin rikkinäiset sukkansa.

Numerossa 6/68 oli Ennalan artikkeli nimeltä "15 vuotta linnassa tulitikkurasian tähden." Siinä haastateltava kertoi, kun puheena oli koulukoti: — Hyvät isät ja äidit, miten vaikea lapsenne tuntuu olevankin, vastustakaa kaikin keinoin hänen lähettämistään koulukotiin.

Niin siis 15 vuotta heitellyt puhui koulukodista kuin vasta kuukausi sitten olisi päässyt sieltä pois. Miksi?

Katkeroitunut,
Lintuvaara

Tervehtävä ruiske

Kuulkaas te yksinäisten äitien ja lasten parjaajat. Painakaa tämä jo paksuun kalloonne: älkää aina oksentako yksinäisten äitien ja lasten päälle, vaan syyttäkää miestä, joka siemenen on kylvänyt. Hänelle kuuluu myös sadon korjuu. Kasvattakaa poikanne miehiksi — ei haureuteen. Monet nykyavioliitot ovat huoruutta ja haureutta, koska mies on antanut viattomuutensa jollekin toiselle naiselle

— ei sille, jonka kanssa hän menee papin eteen.

Äidit rauhaan

Naisten yötyöstä

Naisten yötyötä käsittelevän ohjelman näimme televisiosta heinäkuun alussa. Asiasta on viime aikoina muutenkin puhuttu ja kirjoitettu — eikä aiheetta. Onhan selvää, että raskaana olevalle naiselle ja pienten lasten äidille on yötyö suorastaan henkistä kidutusta. Naisten yötyön voisi monin paikoin lopettaa ja panna miehet kolmivuorotyöhön. Eikä näitä kymmeniä vuosia palvelleita työntekijöitä tarvitsisi portin taakse sysätä. Tarvittaisiin inhimillisyyttä ja järjestelykykyä.

TV:n haastattelussa mainitsi eräs työnantajien edustajista, että koska kerran pyritään samapalkkaisuuteen, täytyy myös pystyä tasaveroisen työpanoksen antamiseen.

Millä oikeudella työnantajat kymmeniä vuosia vaativat sekä miehiltä että naisilta tasavertaista työpanosta, koska samapalkkaisuudesta ei ole tietoakaan? Tasapainoisuudesta voidaan puhua vasta sitten, kun tilipussit painavat yhtä paljon.

Yön silmä,
Tampere

Kultainen V. Ennala!

Sydämellinen kiitos kirjeestänne. Samoin lämmin kiitos rahalähetyksestänne.

Täytyy kyllä tunnustaa, että minua hävettää pyytää ja saada rahaa tuntemattomalta, jolle en millään tavalla pysty sitä korvaamaan. Mutta tiedämme kaikki, että on olemassa yksi, joka voi korvata. Meidän Isämme, joka on taivaissa.

Hän sanoo sanassaan: "Kaikki minkä te teette yhdelle näistä pienimmistä, sen te teette minulle." Hän on siunaava Teitä. Hän on palkitseva hyvyytenne.

Ostin lähettämällänne rahalla puvun ja kengät ja sain kaksi paria sukkia kaupanpäällisiksi. Nyt voin minäkin osallistua serkkupojan häihin. Isäkin sai huvilankehikon myytyä, joten velat on nyt maksettu ja kaikki hyvin.

Vielä kerran suurkiitos Hymylle!

Hautasin kolmoseni

* * *

Rakas lapsi, älkää minua kiittäkö, kiitoksenne kuuluvat lehdellemme. Teille on tullut muutamia kirjeitä, jotka on postitettu edelleen. Mm. muuan mänttäläinen nuori nainen ja hänen poikaystävänsä lähettivät kauttamme Teille 50 markkaa. Varmasti sekin on jo perillä. Toivomme kaikkea hyvää.

Veikko Ennala

Talo ilmaiseksi

Tarjoan ilmaiseksi omakotitaloni tontteineen (puutarhan keralla) sille joka voi todistaa sunnuntain pyhäksi, koska vieläkin kansalaisia kiusataan kielloilla väärän päivän takia. Ihmisen asettamana on sunnuntaita vietetty jo v. 321 jKr. alkaen, joten katson sen vanhaksi ja nykyään pätemättömäksi "Konstantinuksen sunnuntaiksi".

Iisak Tolvanen,
Kalliokoski
Karhula

* * *

Vastaako Iisakki huutonsa, sitä ei Hymylehti mene takaamaan. Mutta repäisevä tarjous joka tapauksessa.

Toimitus

Jarin äidille

Olen iloinen, että saitte poikanne takaisin. Muutos kaksivuotiaan lapsen elämässä on kuitenkin suuri, olihan lapsenne tähän saakka vieraassa maassa perheen ainoana lapsena. Tarvitaan todellista äidinrakkautta, ettei tule pysyviä vaurioita.

Aika parantaa, lapsi sopeutuu. Mutta muistakaa, ettei elämän vaikeus ole loppunut. Älkää unohtako lapsenne kasvatusvanhempia, olkaa heille kiitollinen. Varmasti he iloitsisivat, jos silloin tällöin saisivat kuulla Jarista. Hyvyys aina palkitaan.

Suuren perheen
äiti, Kestilä

Sukupuolielämä ja raamattu

Olen ostanut muutamia Hymylehtiä ja huomannut, että niissä eritoten kerrotaan huoruuden ja haureuden harjoittamisesta. Pyydetäänpä, että lakiaidat olisi kaadettava, että pahuus pääsisi rehottamaan täydellisesti.

Jotkut ovat lehdissään ehdottaneet, että olisi avioliittokin joutava romukoppaan.

Ihminen on tällä hetkellä verrattavissa käärmeeseen. Käärme nousee puuhun, niin kerrotaan, synnyttämään poikasensa, ettei joutuisi poikastensa syötäväksi. Ihminen pelkää vastuuta. Joka lihaansa kylvää, se turmeluksen lihasta niittää.

Toukokuun Hymylehdessä oli kirjoituksen "Rakastan naisia Jeesuksen avulla" lopussa vahvalla painettu: "Jumala ja Apajalahti siunatkoon niin mieshomoja kuin lesbolaisiakin." Mutta kääntäkääpä mitalin toinenkin puoli ja katsokaa mitä raamattu siitä sanoo. Se ei anna siunaustaan missään kohden. Synnin tekoa seuraa Jumalan rangaistus. En lähde ketään kivittämään. Tämä maailma näyttää nyt

KÄÄNNÄ

postia

vyöryvän omaiia painollaan eteenpäin. Ehkä se valmistuu suureen tuomioon. Raamattu sanoo, että Hän on kantanut meidän sairautemme. Kristus kantoi totisesti sukupuolisesti poikkeavienkin sairauden, mutta ei antanut lupaa laittomuuksiin ja syntiin.

Paetkaa haureutta, on Paavali sanonut, sillä kaikki muu synti on ruumiin ulkopuolella, mutta haureuden harjoittaja tekee syntiä omaa ruumistansa vastaan.

Paavali on sanonut, että miehen on hyvä olla ryhtymättä naiseen. Edelleen hän kirjoittaa, että haureuden syntien välttämiseksi olkoon kullakin miehellä oma vaimonsa ja kullakin naisella aviomiehensä.

Korven ääni,
Kontiomäki

Epätoivoa

Minulla on samantapainen suru kuin Teillä, arvoisa nimimerkki "Epätoivoinen". Asetelma vain on päinvastainen, sillä olen 26 vuotta vanhempi rakastamaani miestä. Kärsin suunnattomasti myös ihmisten veistelystä, kun ovat huomanneet kiintymyksemme. Ajattelen häntä päivin ja öin. Tilanteen tekee vielä epätoivoisemmaksi se, että olemme molemmat naimisissa. Omantunnon ääni kieltää meitä pettämästä aviopuolisoitamme.

Sivullisille ei kuulu kenenkään rakkausasiat. Antakaa kaikkien rakastaa rauhassa. Ei tässä maailmassa ole liikaa onnellisia ihmisiä.

Myös epätoivon
partaalla,
Länsi-Suomi

Sosionomille

Kylläpä olet lukenut väärälle alalle. Sinulla näkyy olevan samanlainen ajatus kuin Helppo-Heikillä, joka Kuopion torilla huusi: — Jos tämä artikkeli ei mene kaupaksi, niin juoskaa housut kintuissa niinkuin Kuusamon papit. Huomautan, että hän myi naisten housuja, joitten sisään kuului sopivan itäistä pituutta, pohjoista leveyttä, surut ja murheet, ilot ja riemut ja loppujen lopuksi kuopiolainen kalakukkovatsa.

Mielipiteeni on, että nainen on luotu miehelle avuksi eikä "sonni sonnille".

Kerää, hyvä sosionomi, kaikki homot Oulu-Kuusamo maantielle Kiimingin vanhalle maantiesillalle 24. 11. -68 (tuomiosunnuntai), niin minäkin tulen katsomaan sitä valtavaa homojoukkoa. Uskon, ettei Suomessa heitä paljon ole. Se rautainen maantiesilta kyllä heidät kannattaisi. Rautainen on minunkin tuomioni.

Tuomiosunnuntaina
tavataan
Kuusamossa

* * *

Sanoitte perin itsevarmasti: "Osoittakaa vääräksi jos osaatte." Älkää olko liian varma, sillä totuus punnitaan haudan ääressä ja silloinkin toisten toimesta — sikäli kuin siihen ihminen pystyy. Homoseksuaalisuuden kytkeminen uskonasioihin muutoin kuin avun saamiseksi sairauteen, on periaatteessa väärä. Raamattu ei suinkaan ole mikään selitysteos homoseksuaalisuuden hyväksyjille.

Te puhutte valtavasta kehityksestä raamatun kirjoittamisen jälkeen. Kuvitteletteko tosiaan, että vaikka juna kulkisi tunnissa maapallon ympäri, se muuttaisi omantunnon ja raamatun periaatteita. Sanotte, että Jumala loi ihmisen omaksi kuvakseen. Näin sanovat miljoonat ihmiset ajattelematta sen enempää. Määritelmä ei tarkoita ihmisen aikansa elävää ruumista, se on maata ja siksi tuleva. Määritelmä käsittää hengen ja sielun ja Jeesus sanoo lapsista, että heidänkaltaistensa on taivasten valtakunta. Lapsuuden jälkeen alkaa saastutus ja vasta silloin tulee esille kysymys, onko ihminen Jumalan vai saatanan kuva. Saatanan voittaminen on ehtona jo sille, joka itseänsä rinnastaa Jumalan kuvaan.

Onni Paananen,
Lahnanen

* * *

Olisi Teille hyvin tervehdyttävää huomata kepponen, jonka mielikuvituksenne on Teille tehnyt.

Mielikuvituksestaan
vapautunut,
Myllykylä

"20 vuotta 'orjana' — ilman palkkaa"

Kun luin viime numerosta (Hymylehti 7/68) Tynkkysen mummon tarinaa, en voinut muuta kuin itkeä. Uni ei ole tahtonut tulla silmiin, aina vain ovat ajatukseni tuossa pienessä, kiltin näköisessä mummossa. Kuinka meidän maassamme saattaa tällaista tapahtua? Missä on talonväen sydän? Olisinpa lähempänä Teitä Veera-mummo, niin toisin tupaanne apua.

Pitäisi itsekunkin pysähtyä ajattelemaan, että mummoksi ja papoiksi tässä tullaan jokainen aikanaan. Kovasydämisetkin varmasti mielellään eläisivät valoisamman vanhuuden kuin Veera Tynkkynen.

Mummojen ystävä
Etelä-Pohjanmaalta

* * *

Onkohan Veera Tynkkynen ainoa "orja" rakkaassa isäimme maassa?

"Orjan" lapsi

* * *

Kirjoitus "20 vuotta orjana — ilman palkkaa" on herättänyt paljon ihmettelemistä ainakin täällä maaseudulla. Ja luonnollisesti, onhan se tapahtunut meikäläisten keskuudessa. Kun kuuntelee mielipiteitä asiasta, on jokaisen toteamus ollut: "Onkohan se ihminen sittenkään täysjärkinen, olisihan hän voinut muuttaa pois aikoja sitten".

Vaan mitalissa on kaksi puolta. Hän on vuosien kuluessa kasvanut kiinni siihen taloon, hän on eläinrakas ja jokainen pieni syntynyt vassu on ollut hänelle uusi vaativa tehtävä — ja miten kiltti ja suloinen se voikaan olla. Entäs lampaan karitsat, paksujalkaiset, pyöreät, kiharavillaiset, kirkassilmäiset pässinpojat, joille pienet sarvenalut alkavat nousta otsatukon seasta — onko sen lystimpää kaveria. Mikä vahinko, että lampaat ovat tääläkin melko vähiin hävinneet. Lehmä, jonka on pienestä kasvattanut, on kuin ystävä ymmärtäväinen, pettämätön.

Eläinten keskellä unohtuu ihmisten pahuus. Hän tunsi ne omikseen ja tiesi että ne tarvitsevat häntä. Mikä suuri vääryys, etteivät ihmiset tajua sen tapaisen lähimmäisen arvoa. Eihän rahalla (vaikka se onkin välttämätön) voida koskaan korvata sellaisen työn arvoa. Ajatella täytyy, kuinka paljon enemmän hyvyys ja kiitollisuus, kohtuus ja oikeudenmukaisuus olisivat olleet paikallaan. Rauha Mäntynen,

Korpilahti

Mister Escort

Tasa-arvoisuuden nimessä kysyn: — Miksi aina Miss Escort. Miksi ei joskus Mr Escort? Olisihan se vaihtelua lukijakunnallekin, vaikka lehtenne onkin paras suomalainen aikakauslehti.

Toivossa on
hyvä elää,
Rautavaara

* * *

Harkitsemme toivomustanne.
Toimitus

"On tämäkin lasten päivähoitoa"

". . . päivähoitajan annettua kahdelle pienokaisellemme toistuvasti ns. rauhoittavia lääkeaineita . . ." Näin kirjoitti Jorma K. Virtanen heinäkuun Hymylehdessä. Pelkään, että Suomessa käytetään yleensäkin paljon lääkkeitä väärin. Suurin vika mielestäni on siinä, että lukuisia vaarallisia lääkkeitä myydään ilman lääkärin määräystä. Lääkeaineiden väärinkäyttö on vakava asia. Hyvä oli, että Hymylehti toi esiin jälleen uuden puolen asiasta. Toinen Virtanen,

Ruotsi

SILPPUSÄKKI

Ruusunpunainen rakkauden pyhäkkö

Parempi ratkaisu avioelämän ongelmiin kuin uskottomuus on muutamien tukholmalaisparien mielestä ryhmäavioliitto. Jonkinlaisena esikouluvaiheena ryhmäavioliittoon toimii Tukholmassa Salome-niminen klubi, jonka suojissa toisiinsa kyllästyneet aviopuolisot voivat maistaa ruohoa aidan toiselta puolelta. Klubin iloinen emäntä on Asta Gustafson, joka on saavuttanut mainetta monilla pornokirjoillaan. Klubin jäseninä on kolmisenkymmentä paria, jotka piipahtavat talossa muutaman kerran viikossa, keskustelevat, rakastelevat toistensa vaimoja ja miehiä, katselevat pornofilmejä ja pelaavat räsypokkaa. Moni aviomies ja -vaimo tulee sinne myös rakastajansa tai rakastajattarensa kanssa kokemaan "seksuaalisen uudistumisen".

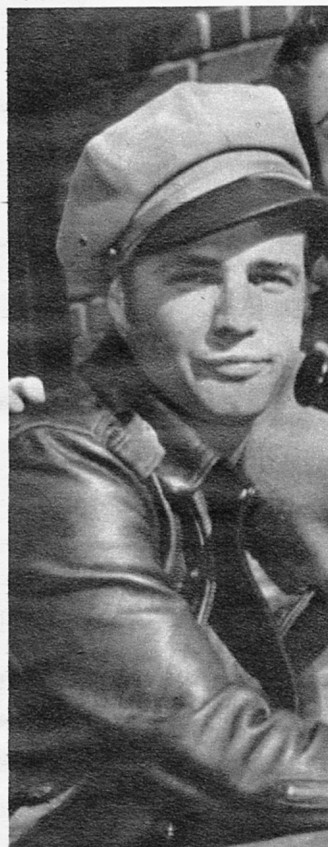

Asta Gustafson

"Hyvästi rakkaus" sanoo Marlon Brando

Kovana ja vastustamattomana filmien supermiehenä ja superrakastajana nimeä saanut Marlon Brando aikoo luopua kaikesta maallisen tavoittelusta ja omistautua neekereiden oikeuksien puolustamiselle. Aikaisemmin hänen sydäntään lähellä on ollut lasten asia, hän on mm. esiintynyt monissa hyväntekeväisyysjuhlissa YK:n lastenavun nimissä — talvella viimeksi Suomessakin. "Hollywoodin villi" on nyt saanut neekereistä uuden kohteen ihmisrakkaudelleen ja lopettaa filmaamisen taistellakseen rotuaitojen kaatamiseksi. Brando on aina tuntenut jonkinlaista lukkarinrakkautta tummaa ihoa kohtaan, mm. kaikki hänen naisseuralaisensa ovat olleet tummaihoisia eksoottisia kaunottaria. Neljä naista hänen entisen vaimonsa lisäksi väittää häntä lapsensa isäksi! Mutta "rakkaus on jättänyt sydämeni tyhjäksi", Brando tunnustaa.

Roswithan perintöprinsessa

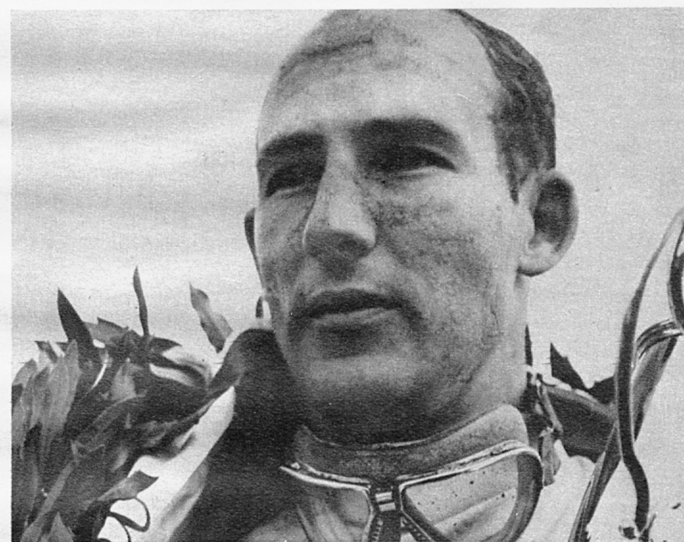
Juhannussunnuntaina vietettiin Lempäälän Sarkkilassa ristiäisiä. Roswitha ja Markku Heikkilän kuukauden ikäinen tytär sai nimekseen Marianne Katariina. Lääkärit olivat vuorenvarmasti luvanneet pojan ja niin ei tulevan vauvan varusteissa ollut mitään vaaleanpunaista — Lieksan mummu osti sitten ne välttämättömät naiselliset hepenet ja kultaisen medaljongin.

Tytöllä on tummansiniset silmät ja melkein yhtä pitkä ja tumma tukka kuin äidilläkin. Ristiäiskolttu oli vaaleanpunaista pitsiä ja tylliä ja äidin puku samaan väriin sävytetty — kastamisen suorittanut pappikin totesi, että vauva oli kuin ruhtinatar. Kauniin aurinkoisen kesäpäivän ansiosta tilaisuus pidettiin ulkosalla, läsnä oli noin 30 henkeä. Pikku perillinen kuuluu jo täydellisesti pehmittäneen varsinkin isovanhempien sydämet.

Roswithan kasvatusperiaatteina on rakkaus ja tarvittaessa kovakin kuri. Hän haluaa itse hoitaa vauvaa niin paljon kuin mahdollista. Liikkeen mannekiinina ja pr-naisena hän tosin joutuu olemaan poissa kotoa aika paljon. Aikaa myöten perheeseen aiotaan hankkia vielä kaksi vesseliä lisää. Heikkilät viettävät kesänsä Tampereen lähellä maalla ja muuttavat syksyllä takaisin Helsinkiin, missä Markkua odottaa assistentin paikka Kauppakorkeakoulussa.

Moss tulee takaisin

Rata-autoilun maailmanmestari Stirling Moss loukkaantui 1962 pääsiäisenä hengenvaarallisesti Goodwoodin radalla Englannissa. Kukaan ei uskonut hänen jäävän henkiin rysäyksen jälkeen. Sairaalassa todettiin, ettei hänen kehossaan ollut montakaan ehjää luuta. Kesti 20 minuuttia, ennenkuin hänet edes saatiin irrotettua romuttuneesta autostaan. Voimakas elämänhalu ja pitkä hoito leikkauksineen saivat hänet jälleen jaloilleen. Elokuun 20. päivänä Moss aikoo palata kilparadoille saatuaan Lancian tallilta tarjouksen. Silloin hän kiidättää jälleen Lancia Fulviaansa Nürburgissa. Palaaminen autourheilun pariin tapahtui oikeastaan jo helmikuussa 1965, jolloin hän oli Erik Carlssonin kartanlukijana safarirallissa. Silloin hän kielsi jyrkästi kaikki huhut radalle palaamisestaan. Kilpailujen veto oli kuitenkin liian voimakas enää vastustettavaksi.

KÄÄNNÄ

SILPPUSÄKKI

Uusia määräyksiä tienkäyttäjille

Heinäkuun 1. päivänä tuli voimaan tieliikenneasetuksen muutos. Uudistus on ensimmäinen askel kohti liikennesääntöjen kansainvälistä yhdenmukaisuutta. Meidän säännöksemmehän periaatteellisesti poikkeavat eniten muissa pohjoismaissa ja yleensä Euroopassa noudatettavasta käytännöstä. Seuraavassa poimintoja uusista määräyksistä:

— Valo-ohjatussa risteyksessä kääntyvän ajoneuvon on ehdottomasti väistettävä vihreän valon turvin ajorataa ylittävää jalankulkijaa.

— Jalankulkijan on ehdottomasti käytettävä jalkakäytävää, missä sellainen on. Sellaisella tiellä, jossa ei ole jalkakäytävää, mutta on pyörätie, on käytettävä pyörätietä. Sellaisilla teillä, joilla ei ole kumpaakaan, velvoitetaan jalankulkija käyttämään tien piennarta ja missä sitä ei ole, ajoradan ulointa — ensisijaisesti vasenta reunaa.

— Jalankulkijan on käytettävä suojatietä, missä sellainen on läheisyydessä tai muutoin ylitettävä ajorata kohtisuoraan sellaisella paikalla, jossa on hyvä näkyvyys.

— Muilla kuin valo-ohjatuissa risteyksissä olevilla suojateillä ajoneuvon kuljettaja on velvollinen antamaan esteettömän kulun vain sellaiselle suojatietä käyttävälle jalankulkijalle, joka ajorataa ylittäessään on sen samalla osalla.

— Samanarvoisten liikenneväylien risteyksissä pätee vastedes vain ns. oikealta tulevan sääntö. Risteysalueelle saa ajaa vain edellyttäen ettei oikealta ole lähestymässä ajoneuvoa, jonka kanssa yhteenajon vaara on olemassa. Risteysalueelle tunkeileminen on viimeistään nyt lopetettava. Tietenkin on jokaisen risteystä lähestyvän lähestymissuunnasta riippumatta oltava varovainen.

— Moottoriajoneuvoa ja moottorikäyttöistä laitetta, mopoa ja invalidipyörää lukuunottamatta, on yleensä kuljetettava ajoradalla. Pientareella saa ajaa vain tilapäisesti ja vain silloin kun pakottavat syyt sitä vaativat. Ajoneuvot saavat vanhan käytännön mukaan edelleen pysäköidä piennaralueelle ellei niitä voida sijoittaa kokonaan tiealueen ulkopuolelle.

— Mopoilijoiden, invalidipyörien ja polkupyöräilijöiden on käytettävä pyörätietä siellä, missä sellainen on. Tien reunassa olevaa pyörätietä saa kuitenkin käyttää vain se, jolle pyörätie on kulkusuunnassa tien oikealla puolella. Ellei pyörätietä ole, on käytettävä tien oikeanpuoleista piennarta, missä sellainen on ja mikäli sitä voidaan haitatta käyttää. Ellei piennartakaan ole, on tiiviisti pysyttävä tien oikeassa reunassa. Myös hevosajoneuvoa on mahdollisuuksien mukaan kuljetettava pientareella.

— Lykkyä tykö (ei ole lainsäätäjän tai Taljan huomautus).

'Muska voda' – uusi lemmennostatusjuoma

Lähellä Kladanjin kylää Jugoslaviassa pulppuilee vuoristolähde, jonka vesi kuulemma kasvattaa tuntuvasti miesten sukupuolisia kykyjä. Kerrotaan, että metsästäjät ovat löytäneet lähteen jo 68 vuotta sitten. Aikojen kuluessa kylästä on tullut väsyneiden miesten toivioretkien kohde. Nyt on lähdeveden maine kantautunut Jugoslavian ulkopuolellekin ja vesi saattaa pian syrjäyttää Slivovitsin ulkomaankaupassa. Eräs länsisaksalainen panimo on uutisen mukaan solminut alustavan sopimuksen veden kaupallisesta käytöstä. Eräs costaricalainen yhtiö taas on tilannut 4 500 litraa lähteen vettä ja anonut sille jakeluoikeuksia Keski-Amerikassa.

Tähän saakka vesi on ollut kaikkien vapaasti nautittavissa, mutta kylän miesten — ja luultavasti naistenkin suruksi on lähteen ympärille nyttemmin rakennettu piikkilankaaitaus. Lähteen koskemattomuutta vartioivat aseelliset vartijat.

KÄÄNNÄ

HUIPPULAATUA MUSIIKINTOISTOON

postitse C myynnistä

Tällä sivulla esiteltävät tuotteet edustavat laadullista huipputasoa — silti saatte ne C-myynnin välityksellä tavallista edullisemmin. Säästätte suuria summia joustavan palvelumme avulla. Teillä on 8 päivän palautusoikeus. Kirjoittakaa tai soittakaa!

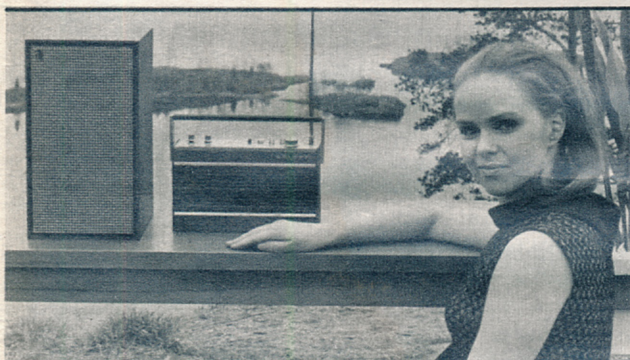
MUSIIKKIBOXIEMME SUOSIO KASVAA

Onhan laitteissanne kovaäänisliitäntä? Liittäkää boxi matkaradioonne, magnetofoniinne, levysoittimeenne, televisioonne.

Olipa laitteenne uusi tai vanha, boximme antavat sen sointiin uuden äänen. Varsinkin bassoäänet soivat puhtaan täyteläisinä — nautitte kuuntelusta! Suuriakin tehoja kestävät kaiuttimemme sopivat erinomaisesti painekammiojärjestelmään. Boxien pintakäsittely on huoliteltua. Suurten sarjojen ansiosta hintamme kilpailevat menestyksellisesti. Boxeissa VUODEN TAKUU.

Tyyppi	Teho	Toistoalue	Mitat	Ohmiluku	Kät.hinta	Osamaksulla
TH 2 Popular	10 W	50-18000	335 x 496 x 155	4	129:—	29:— ja 6 x 17:70
TH 5 Plankan	15 W	40-20000	590 x 360 x 64	4	145:—	45:— ja 6 x 18:—
TH 6 Kompakt	10 W	50-18000	200 x 350 x 205	4	115:—	25:— ja 6 x 15:90
TH 7 Maximal	14 W	35-20000	280 x 260 x 575	4	188:—	38:— ja 6 x 26:50
TH 8 Special	10 W	60-16000	410 x 204 x 165	4	89:—	19:— ja 6 x 12:40

Valmistettu painekammiomenetelmällä, paitsi Special, jossa basso refleks-menetelmä. Puulaatu teak ja jakaranda.

SALORITA 3 MATKARADIO + MUSIIKKIBOXI TH 6 KOMPAKT

mainio yhdistelmä vain 365:— (norm. hinta 480:—) säästönne 115:—

Osamaksulla: käsiraha 65:— ja 10 x 33:—. Radioilla 6 kk:n takuu.

Uskomaton musiikkinautinto matkaradiolla!

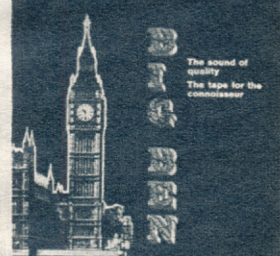
SALORITA 3 on tämän kesän todellinen matkaradioyllätys, tyylikäs, luotettava, kaunisääninen. Siinä on basso/diskantti äänenvärinsäädin, asteikkovalaistus ja liitännät ulkopuoliselle kaiuttimelle tai kuulokkeelle, verkkolaitteelle, magnetofonille tai levysoittimelle sekä autotelineelle.

BIG BEN NAUHAT huipputekniikkaa

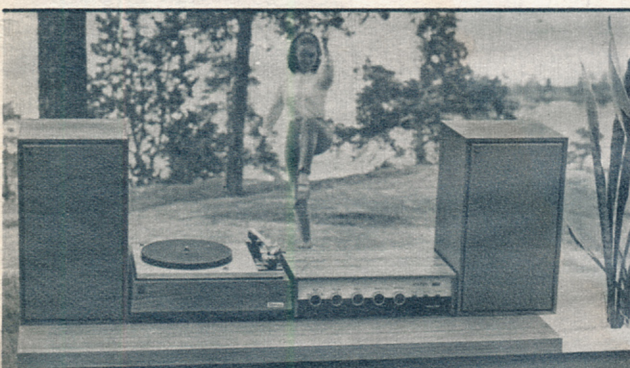
Nauhurien omistajat! Täydentäkää nauhavalikoimaanne ehdottoman kunnollisilla länsisaksalaisilla Big Ben nauhoilla. Vastaaviin nauhoihin verraten säästätte 25—30 % ostamalla 3 kpl erissä. Edullinen **3 kpl:n** tarjouksemme:

Kelakoko:

11 cm pituus 3x270 m vain 36:—
15 cm „ 3x540 m vain 64:—
18 cm „ 3x730 m vain 88:—

NYT TEKEMÄÄN KUNNON ÄÄNITYKSIÄ!

MUSIIKKINAUTINTO JOKA LUMOAA TEIDÄT: PHILIPS STEREOVAHVISTIN DUAL LEVYSOITIN KOMPAKT TH 6 MUSIKKIBOXIT — JA LAHJAKSI 30 CM:N LP-STEREOLEVY. ESITTÄKÄÄ TOIVOMUKSENNE. TÄMÄ ON TILAISUUS, JOKA TEIDÄN KANNATTAA KÄYTTÄÄ HYVÄKSENNE.

Tätä kannatti odottaa! Stereomusiikkia, joka yllättää Teidät ensi kuulemalla. Olemme ylpeitä voidessamme tarjota Teille ennen kuulematonta. **HINTAAN 570:—, OSAMAKSULLA KÄSIRAHA 120:— ja 10 x 49:50** Philipsin uusi täystransistoroitu stereovahvistin, pääteteho 2 x 6 W, toistoalue 40—20 000 Hz, liitännät stereolevysoitinta ja -nauhuria sekä viritintä varten. Runsaat äänenvärin ja tasapainon säätömahdollisuudet. Länsisaksalainen DUAL Stereo-Kristal levysoitin, systeemi CDS 630. Kaikki 4 nopeutta tasapainoitettu, kevyt äänivarsi, erittäin tyylikäs soitin. Painekammio-musiikkiboxit KOMPAKT TH 6 takaavat ja huipentavat täydellisen stereonautintonne. Myös monolevynne soivat hienommin kuin koskaan ennen.

RADIOALAN HINTA- JA LAATUYLLÄTYS: AIWA STEREONAUHURI + 2 PAINEKAMMIOBOXIA YHTEISHINTAAN 645:—

osamaksulla käsiraha 95:— ja 10 x 60:50

Verkko/paristokäyttöinen, 4-raitainen. 2 nopeutta, 2 mikrofonia, korvakuulokkeet, paristot, pitkäsoittonauha, verkkolaite sisäänrakennettu.

NYT C-MYYNNISTÄ HUIPPU LP-LEVYT

SUURIA TÄHTIÄ — POP MUSIIKKIA — MUSICAL MENESTYKSIÄ — KUUKAUDEN LEVYJÄ ERIKOISHINTAAN — JAZZIN YSTÄVILLE — UUTTA KONSERTTIMUSIIKKIA

AVAJAISTARJOUS "ISKELMÄJUNA" 18 MK

Ukkopekka uu-uu — Ei aika mennyt koskaan palaa — Ihanaa se ois — Unelma vain — Liian nuori — Näin uudelleen kuljen — Soita minulle — Pata-pata — — Hava Nagilah — Kielletyt leikit — Kaarina — Muistatko syyskuun? — On ihmeen hyvä tulla kotiin Guantanamera — Kun elää saa — Valamon kellot.
Eero ja Jussi, Seija Simola, Aarno Raninen, Ann-Christine, Lasse Mårtenson, Carola, Reijo Hirvelä, Viktor Klimenko.

Me maksamme postikulut. Edullisia sarjatilaus valikoimia.

TILATKAA LUETTELO LEVYUUTUUKSISTAMME!

C-MYYNTI OY
☎ 33506 BOX 1503, TAMPERE

TILAUSKUPONKI

Tilaan tässä ilmoituksessa mainittuun hintaan

☐ käteisellä ☐ osamaksulla

Tuote ....

Tilaajan nimi painokirj. ....

Tarkka osoite ....

.... Puh. (jos on) ....

Ammatti ....

Allekirjoitus

Osamaksukaupoissa noudatamme yleisiä sopimusehtoja ja -periaatteita.

H 8

SILPPU SÄKKI

"Jatsijohtaja" vankilaan

Monenlaista harmia koitui helsinkiläiselle Timo Erkki Helinille Down Beat jazzklubin pitämisestä. Klubissa on luvattomasti järjestetty erinäisiä huvitilaisuuksia ja pidetty ravitsemusliikettä. Viime helmikuussa sinne suoritetussa ratsiassa Helin yritti estää tullitarkastajaa tekemästä tarkastusta ja perusteli lehdistölle käytöstään sillä, että tarkastaja muka oli ollut virantoimituksessa juovuksissa. Helin on tuomittu Helsingin raastuvanoikeudessa vuodeksi vankeuteen ja maksamaan erinäisiä sakkoja ja korvauksia.

Jazzjuhlaa luodolla

Kolmannen kerran vietettiin Porissa jazzfestivaalit 12—14 heinäkuuta. Suurin piirtein kaikki kotimaan kynnelle kykenevät jazz-kokoonpanot olivat läsnä: Teuvo Suojärvi, Pentti Hietanen, Lasse Mårtenson, DDT jazzband ym. ym.

Kirjurinluoto on aina ollut se paikka, jossa tunnelma on aidoimmillaan, ja juuri se antaa näille kotimaisille festivaaleille erikoislaatuisen leimansa. Monisävyinen puolalainen lauluyhtye Novi esiintyi eniten edukseen tässä ulkoilmatilaisuudessa. Suuria ulkomaisia nimiäkin aletaan saada jo enemmän mukaan, tällä kertaa mm. avantgarden ansiokas trumpetisti Don Cherry (kuvassa). Hänellä oli mukana uusi yhtye New York Total Music Company, saksofonisti Phil Woods, tenorisaksofonisti Lucky Thompson ja puolalainen Adam Matyszkowiczin trio, joka huolehti

suurimmaksi osaksi eri solistien säestyksestä.

Oli vahvaa ja heikompaa jazzia, perinteistä ja uutta ja retuperää. Porissa ollaan jo vahvalla pohjalla, sen festifaalit tunnetaan muuallakin kuin kotimaassa.

"Tikku" naimisiin

Twiggy voi viimeinkin huokaista helpotuksesta, kun hänen monivuotinen poikaystävänsä ja managerinsa Justin de Villeneuve sai eron entisestä vaimostaan. Twiggy ja Justin ovat nyt virallisesti kihloissa, mutta avioliittoa ajatellaan vasta tuonnempana — 18-vuotias Twiggy ei mielestään vielä ole kypsä menemään naimisiin. Pariskunta on tiiviisti pysynyt yhdessä aina siitä saakka kun Justinista 1965 tuli Twiggyn manageri. Hän on luonut Twiggyn alusta saakka ja teh-

nyt hänestä käsitteen. Taloudellinen pohja liitolle ei ole heikoimpia, onhan Twiggy mannekiinina ja valokuvamallina hankkinut suuria summia. Lisäksi hänellä on useita yrityksiä, jotka valmistavat mm. vaatteita ja hajuvesiä hänen nimellään. Kuvassa Twiggy ja sulhanen.

Veren vetoa Wieniin

Ulkomailla on moni suomalainen taiteilija koettanut siipiään ja saanut tunnustusta, ennenkuin kotimaassa on osattu arvostaa hänen kykyjään ja taitojaan. Tätä tietä kuuluisuuteen yrittää myös viitasaarelainen Helena Hautsalo (24), joka on neljän vuoden ajan opiskellut laulutaidetta Wienissä Peter Kleinin oopperakoulussa. Koulun opettajina toimii päteviä musiikkimiehiä mm. Wienin oopperasta, jossa oppilaat antavat yleisönäytöksiä.

Helena on koulun 25:stä oppilaasta ainoa suomalainen. Hän on aikaisemmin opiskellut kaksi vuotta Sibeliusakatemiassa ja onnistui koelaulannan perusteella saamaan paikan Wienissä. Veri veti kotimaan pienistä puitteista kokeilemaan siipiä maailmalla ja kohtalaista menestystä hän on jo saavuttanut mm. viime keväänä Fidelion ja Cosi fan tutten esityksissä. Opintonsa lopetettuaan Helena aikoo jäädä Saksaan tai Itävaltaan johonkin oopperaan jos onni on myötä. Kesänsä hän viettää vanhempiensa luona Niinilahdella ja palaa syksyllä Wieniin. Ehkäpä kuulemme hänestä piankin!

Nuorin Kennedy naisvaltikan alla

Kennedyn klaanin naiset ovat yksissä tuumin päättäneet estää Edwardia, nuorinta Kennedyn veljeksistä, osallistumasta tulevaisuudessa presidentinvaaleihin. Luultavasti Edward vetäytyykin syrjään politiikasta ainakin tältä vuodelta. Jyrkimmin asiaa ajaa Jacqueline Kennedy, joka on menettänyt sekä miehensä että uskotun ystävänsä politiikan takia. Tedin vaimo Joan vetää yhtä köyttä hänen kanssaan. Hänen mielestään Tedin tärkein tehtävä on nyt vastata koko Kennedyn suuresta su-

vusta ja edesmenneiden veljiensä lapsista. Klaanilla ei ole enää varaa menettää kolmatta miestä politiikan uhrina.

Hiekkarantojen kuningatar

Kolme vuotta sitten Leena Somma otti osaa missikilpailuihin ilman menestystä. Tänä vuonna hänen poikaystävänsä Heikki Kurikka kuitenkin ilmoitti tytön Yyterin Hiekkarantojen Kuningatar-kilpaan, jossa Leena voitti mm. tämän vuoden lehdistön ihannetytön. Leenalla on ollut missintitteli tähtäimessään jo vuosia, ja hän on sitä silmälläpitäen valmentautunut lenkkeilemällä ja voimistelemalla. Missitittteliä hän tavoittelee siksi, että siitä on paljon apua mannekiiniuralla ja myös liikealalla, niinkuin monien missien kohdalla on huomattu. Tällä hetkellä 20-vuotias Leena on leninkiliikkeen myyjätär. Kilpailuissa voittamansa 500 mk Leena lisäsi Mallorcanmatkansa kassaan.

POLITIIKKA ON...

JATKOA SIVULTA 10

kannattajia. Rattijuoppous on — ja ehdottomasti tuleekin olla — yleisesti tuomittava asia. Asiassa mennään kuitenkin helposti liian pitkälle, hysteriaan saakka. Rattijuoppousasian suurentaminen tavoitti uudenvuodenpuheen seurauksena hysteria-asteen. Tilastollisesti todettiin, että rattijuopot aiheuttavat 9 % kaikista kuolemaan johtaneista liikenneonnettomuuksista. Jos poliittisten hännänheiluttajien synnyttämä häly tuottaisi vaikka sataprosenttisen parannuksen — mikä sinänsä on mahdotonta — säästyisi noin 100 ihmishenkeä. Noin 950 kuolisi edelleen vuoden 1965 vauhdilla. Jos uudenvuodenpuhuja olisi rattijuoppouden sijasta kiinnittänyt huomiota esimerkiksi maaseudun liikenteen vaaranaiheuttajiin; jalankulkijoihin, kaksipyöräisiin, traktoreihin ja hevoskulkuneuvoihin, ja jos siitä seurannut häly olisi johtanut vaikkapa vain viisikymmentäprosenttiseen parannukseen, auttaisi se pelastamaan kokonaista 345 henkeä. Sataprosenttinen tulos pelastaisi 690 henkeä eli yli 65 % kaikista liikenneonnettomuuksissa kuolleista 1965.

Alkoholia vakavampia pulmia on tukuttain. Jokainen niistä pelastaisi enemmän ihmishenkiä kuin keksitty alkoholiongelma, mikäli niihin kiinnitettäisiin vastaavaa huomiota. On onnettomuussyiden lähes olematon tutkiminen, on jalankulkijoiden puutteellinen turvallisuus, on kehittymättömät ja epätäydelliset liikennesääntömme ja -merkkimme, on liikenteen riittämätön valvonta, poliisin autopulmat jne.

Politiikan vaikutus liikenneturvallisuustyöhön on johtanut paradoksiin: politiikka ja poliitikot uhraavat äänestäjiään ja kannattajiaan säästäessään heidät epämukavilta liikenneturvallisuusmääräyksiltä. Poliitikot syövät siten liikenteen välityksellä omat lapsensa. Ennenkuin vastuussa olevat henkilöt havahtuvat huomaamaan, että politiikalla ei ole mitään asiaa liikenneturvallisuustyöhön, ei ole paljonkaan toiveita liikenneturvallisuutemme parantumisesta. Siihen saakka meistä kaikista tehdään pilaa henkemme kustannuksella. □

ONKO USKO SIDOTTU...

JATKOA SIVULTA 4

kautta saamme iankaikkisen elämän, on koettavissa ainoastaan evankeliumin kautta.

Siksi vastaan: kyllä, usko on sidottu Jumalan sanaan sellaisena kuin se on ilmoitettu Pyhässä Raamatussa. "Usko tulee kuulemisesta, mutta kuuleminen Kristuksen sanan kautta" (Room. 10:17). Ei mikä tahansa usko pelasta. *Uskon kohde* on tärkein. Usko *Jeesukseen* pelastaa, ei mikään muu (Apt. 4:12). Kuka sen tulee tuntemaan? Vastaus on: "Jos joku tahtoo tehdä Hänen tahtonsa, tulee hän tuntemaan, onko tämä oppi Jumalasta, vai puhunko minä omiani" (Joh. 7:17). Jumalan tahdon tekeminen merkitsee kaikkein ensimmäiseksi tietenkin kääntymystä Hänen puoleensa uskossa Hänen sanaansa, syntien tunnustamista ja parannusta. Vasta sen kautta aukeaa tie ihmeelliseen, uuteen maailmaan. Sitä tietä suosittelen lehtenne lukijoille-kin. □

NELJÄ IHMISTÄ KUOLI...

JATKOA SIVULTA 83

lasten perään, puki ja piti siistinä. Kerran vain oli puhetta pojan pois antamisesta, mutta kun toimeen tultiin kohtalaisesti eikä puutetta ollut, niin siitä ajatuksesta luovuttiin.

— Ovatpahan nyt lapset ainakin taivaassa tallella, niistä ei tarvitse murehtia, lohduttautuu vanha äiti.

Naapurit ihmettelivät silloin, miksi Matti ei ottanut Lempiä emännäkseen, niin kätevä ihminen kuin tämä oli. "No, mitäs teki kaksi, olis tehnyt yhden, niin olisin ottanut", oli sulhanen tuumannut ykskantaan. Nyt hän on ollut monta vuotta naimisissa ja lapsiakin kuuluu olevan paljon.

Viisitoista vuotta on pitkä aika, paljon ennättää muuttua ja unohtua. Arvet Miina Kanasen kädessä ja päässä muistuttavat häntä tuosta murheellisesta yöstä, joka muuten on vaipunut unohdukseen. Monet silloisista tapahtuman todistajista ovat jo kuolleet tai muuttaneet pois. Tässä kylässä eivät ihmiset oikein viihdy, muuttavat muualle. □

— Kultaseni, sinähän tiedät miten paljon pidän hevosista. Ja itsehän sanoit, että minun on valittava joko sinut tai hevoset!

— Voihan persana. Mä en sitten millään muista, miks mä panin frakin päälle eilisiltana!

SEKSI-ANITA . . .

JATKOA SIVULTA 17

sai aiheen vaihtaakseen keskustelua toiseen suuntaan.

— Minulla on oikein kaunis ruskea peruukki! Koetetaan sitä sinulle.

— Mitä tää maksaa! kysyi Anita, joka näytti huomattavasti sievemmältä tässä peruukissa.

— Anna hänet minulle!

— Peruukkiko? kysyi Sirkka-rouva.

— Ei, vaan miehesi. Hän on niin ihana!

— Katselin häntä ja naureskelin mielessäni, kertoo ...uva. — Hän oli lapsellisen hiukan suttuisen näköinen. ...in oli itkenyt illan mittaan ...sivärinsä poskille ja hänen ...skus valkoiset farmarinsa ...vat liian kireät ja paljasti...t liian runsaita muotoja. ...seron ylimmäinen nappikin irti. Tarjouduin ompele...aan sen kiinni kun ei ollut ...utakaan tekemistä. Hän ...sui oitis puseronsa ja ojensi ...n minulle. Kysyin, tahtoisi hän mieheni kovin mielel...än.

— Juu!

— Mistä muuten tiedät että hän on ihana?

— Voi kyllä mä tiedän, hän suuteleekin niin ihanasti! Tässä Anita hätkähti huomatessaan puhuneensa liikaa ja ...ttoi kätensä suunsa eteen.

— Oletko tuntenut hänet kauankin?

— Juu, jo silloin aikoinaan Jyväskylässä . . .

— Milloin?

— Monta vuotta sitten, tuskin olitte vielä naimisissakaan.

Rouva Suojoki ihmetteli. He olivat olleet naimisissa jo reilusti yli neljä vuotta eikä tuttavuudesta oltu koskaan vihjaistukaan. Väsyneenä ja hermostuneena hän tuumi, että vieköön koko miehen jos pystyy. Kun kerran oikein tulee pyytämään ja mies on mennäkseen niin menköön.

— Ota pois! hän sanoi.

Aviomies palasi tupakanhakumatkaltaan ja hyppelehtivä keskustelu jatkui. Puhuttiin kaikenlaista, suurimmaksi osaksi roskaa. Rouvaa väsytti ja harmitti, sillä aviomies vaikutti vähemmän ystävälliseltä ja Anita aina vain enemmän juopuneelta. Peruukkikaupat tehtiin, Anita antoi vaaditun rahan ja pisti peruukin jälleen päähänsä. Samalla Sirkka-rouva ilmoitti sijaavansa Anitalle vuoteen olohuoneeseen, jotta tämän ei enää aamuyöstä tarvitsisi lähteä kotiinsa. Sitäpaitsi hän oli sellaisessa kunnossakin, ettei lähdöstä tulisi mitään.

— Heräsin aamulla kuudelta. Koko huoneistossa oli hiiskumaton hiljaisuus. Mieheni ei ollut käynyt omassa vuoteessaan ja olohuoneessa oli Anitankin vuode koskematta. Molemmat olivat poissa. Ennen seitsemää mieheni tuli kotiin ja meni suoraan nukkumaan. Kertoi saattaneensa Anitan kotiin, koska tämä välttämättä tahtoi, ja oli niin juopunut, ettei yksin kyennyt menemään.

— Kymmenen aikaan soitin työstäni kotiin ja ilmoitin miehelleni, etten ehtisi aamiaistunnilla kotiin. Lähetin juoksutytön toimistosta ruokakauppaan ostoksille. Hän palasi takaisin noin yhdentoista aikoihin ja kertoi nähneensä mieheni. Tyttö kyllä tunsi hänet, sillä mieheni kuuluu jonkinlaiseen pop-kaartiin, muusikko kun on. Ihmettelin, mikä on saanut mieheni liikkeelle. Aavistin pahinta ja soitin Anita Hirvoselle.

— Onko mieheni siellä, sanoin, kun Anita vastasi unisella ja erittäin käheällä äänellä.

— Mhnnn . . .

— Onko?

— On.

— Mitä te teette siellä?

— Älä nyt sellaisia kysele, hän sanoi vaivautuneena.

— Suljin puhelimen ja otin yhteyttä erääseen auton omistavaan ystävääni. Selitin hänelle tilanteen ja sanoin tarvitsevani todistajaa. Emme päässeet sisään ilman talonmiestä, ja hän on toinen todistajani. Tapasimme Anitan ja mieheni istumassa kylpyammeessa . . .

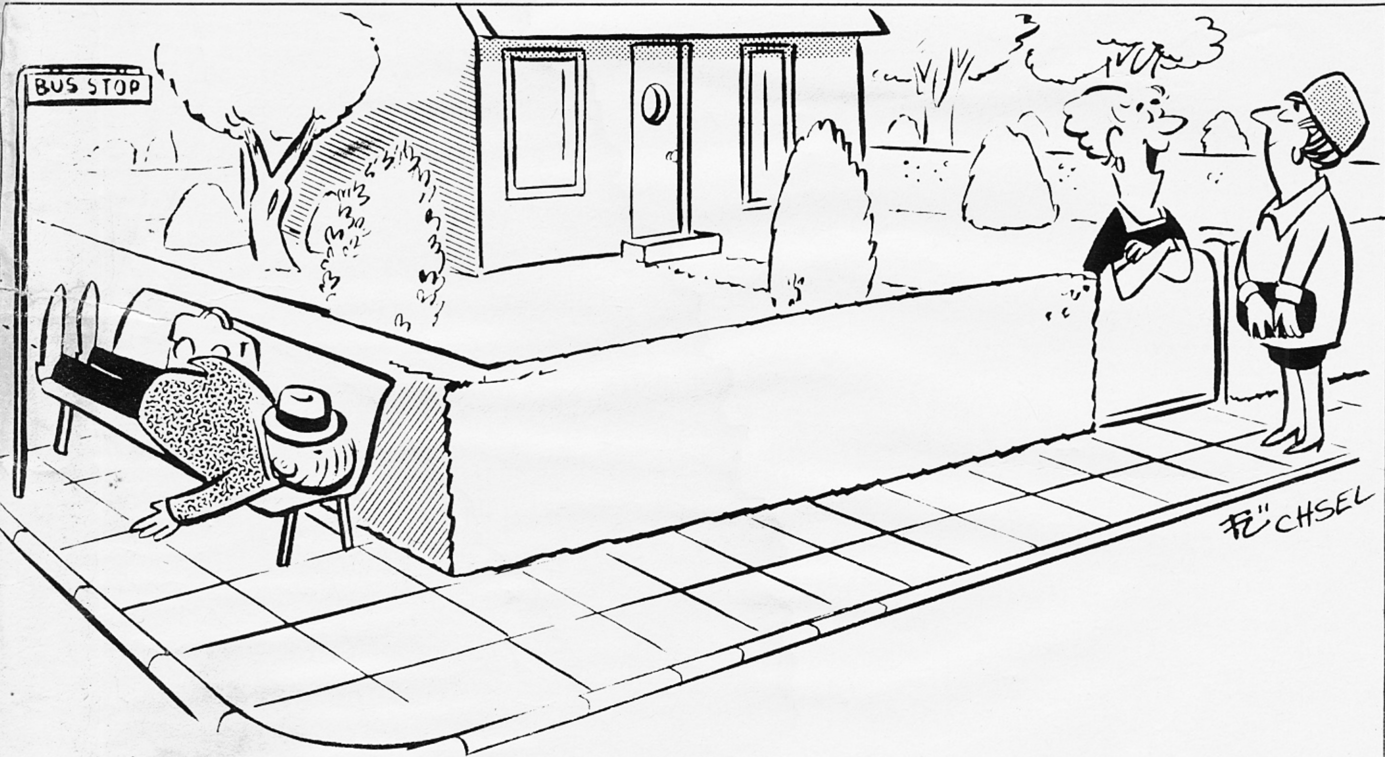
— Tulkaa messiin vaan! oli Anitan kommentti kun avasin kylpyhuoneen oven. Haastoin Anitan vastaamaan oikeudessa mieheni kanssa tekemästään aviorikoksesta.

• • •

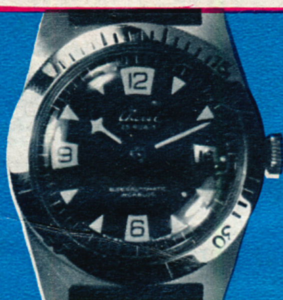
— Meidän avioliittomme kesti 4 ja puoli vuotta ja sitä voi pitää suhteellisen onnellisena. Anitan väitteet siitä, että hän olisi tuntenut mieheni jo aikaisemmin, olivat mieheni kertoman mukaan perättömiä. Anita oli miehelleni kenties vain hetkellinen syrjähyppy. En kuitenkaan katsonut asialliseksi sovitella, jatkaa avioliittoa, sillä jos mieheni on valmis moisiin leikkeihin vieraan naisen kanssa, oltuaan monta päivää matkoilla, niin menköön. Julkisuuteen annan tämän jutun sen takia, etteivät mieheni sukulaiset voi syyttää minua avioliiton särkymisestä.

— Asia käsiteltiin oikeudessa 24. 7. ja Anita Hirvonen myönsi tapahtuneen todeksi.

— Jatkan nyt tavalliseen tapaan. Käyn mainossihteerikurssia, kirjoitan kirjaa johon liitän tämän tapahtuneenkin mukaan — ja ehkä joskus vielä jatkan keskeytynyttä laulajanuraani. Aloitin kymmenen vuotta sitten laulajana Sirkka Suojoen nimellä. Tyttönimeäni käytän taiteilijanimenä, vaikka aionkin pitää, tässä mainitsematta jättämäni nykyisen sukunimeni tyttäreni takia. □

— Olipa ukkoraasu poikki tänä aamuna, mutta pääsipä sentään bussipysäkille — jotenkuten.

8009. 25 kiv. miehisten miesten automaatti kalenterikello n.s. sukeltajankello, vedenpitävä 200 m. syv. asti, jaloteräskuori halk. 38 mm. "Tropic" ranneke. Hinta **200:—**, tai 5 x **40:—**.

8000. 41 kiv. upea miesten automaatti-kalenterikello. Varmasti vesit. (kok. 5 ilmak. pain.) Double kuori halk. 34 mm. Hinta **180:—**, tai 5 x **36:—**.

8301. 17 kiv. miest. kello, jaloteräskuori, kello kovaan käyttöön, vesit. halk. **34** mm. Hinta **100,—**, tai 5 x **20:—**.

Hyvia sveitsiläisiä kelloja, joissa incabloc iskusuojaus ja murtumat. jousi, sekä 1 v. takuu.
Kauniita sormuksia ja muita koruja 14 kar. kullasta. Sekä sileitä kihlasormuksia 18 kar. kullasta, erittäin edullisesti

OSAMAKSULLA VILANNOLTA

OSTA JÄRKEVÄSTI
OSTA KELLOSEPPÄLIITON JÄSENLIIKKEESTÄ

322. 17 kiv. miest. autom. kello, vesit. doubl. tai jaloteräskuori, halk. 34 mm. Hinta **120:—** tai 1 x **20:—** ja 10 x **10:—**.

400. Pronto Tropic Master, 25 kiv. nelikulmainen autom. kalenterikello, doubl. kuori, halk. 30 mm. Hinta **225:—**, tai 5 x **45:—**.

6062. 17 kiv. miest. kello, vesit. cromiteräskuori, halk. 33 mm. Hinta **80:—**, tai 8 x **10:—**.
MYÖS MUSTALLA TAULULLA.

402. Pronto, 17 kiv. miest. kalenterikello vesit. jaloteräskuori, halk. **34** mm. Hinta **115:—**, tai 5 x **23:—**.

6060. 17 kiv. miest. rannekello, vesit. cromiteräskuori, halk. 31 mm. Hinta **55:—**, tai 5 x **11:—**.

326. 17 kiv. siro naist. kello, vesit. doubl. kuori. Halk. 17 mm. Hinta **85:—** tai 5 x **17:—**.

344. 17 kiv. siro ja tyylikäs naisten kello. Kaunis saf. lasike. Doubl. kuori halk. 17 mm. Hinta **100:—** tai 5 x **20:—**.

6055. 17 kiv. naisten kello, vesit. doubl. kuori halk. 20 mm. Hinta **70:—** tai 7 x **10:—**.

6054. 17 kiv. kaunis naist. kello, saf. lasikkeella, doubl. kuori, halk. 18 mm. Hinta 80:— tai 5 x **16:—**.

45. Kaunis miesten kult. sormus tumman sinisellä spinellillä. Hinta **150:—** tai 5 x **30:—**.

49. Upea miesten kult. savukv. kantasormus (16 x 12 mm). Hinta **150:—** tai 5 x **30:—**.

51. Miesten kultasormus onyx kivellä. Hinta **72:50** tai 5 x **14:50**.

59. Naisten kaunis kult. sorm. a) kunziitti, b) akvam. vär. spin. c) savukv. Hinta **115:—** tai 5x**23:—**.

104. Naist. kult. sorm. a) valk. b) akvam. vär. ja c) rub. pun. spin. Hinta **85:—** tai 5 x **17:—**.

66. Naisten upea kult. sorm. (isolla 14 mm. kivellä) a) kunziitti, b) akvam. vär. spin. Hinta **105:—** tai 5 x **21:—**.

68. Naisten kult. sorm. pyöreällä 12 mm. kivellä a) savukv. b) rub. pun. spin. Hinta **80:—** tai 5 x **16:—**.

99. Naisten kult. sorm. 5:llä valkospinellillä. Hinta **75:—** tai 5 x **15:—**.

KULTAISET BISMARCK RANNEKETJUT
(Kotelolukoila)

150.	Lev. 3 mm.	Hinta **65:—**,	tai 5 x **13:—**
151.	Lev. 3.2 mm.	Hinta **75:—**,	tai 5 x **15:—**
152.	Lev. 3.7 mm.	Hinta **85:—**,	tai 5 x **17:—**
153.	Lev. 4.2 mm.	Hinta **95:—**,	tai 5 x **19:—**
154.	Lev. 5 mm.	Hinta **120:—**,	tai 5 x **24:—**
155.	Lev. 6 mm.	Hinta **150:—**,	tai 5 x **3[illegible]**
156.	Lev. 7 mm.	Hinta **200:—**,	tai 5 x **40:—**

KELLO- JA KULTALIIKE
O. VILANTO
Fredrikinkatu 18. HELSINKI 12

Tilaan postiennakolla osamaksulla/käteismaksulla esineen

N:o . . . . Mk . . . .

Nimi . . . .

Ammatti . . . .

Synt.aika . . . .

Osoite . . . .

Työpaikka . . . .

Sormustilauksissa ilmoittakaa sormuksen halkaisija tai ympärysmitta tarkasti

KIRJOITTAKAA SELVÄSTI

102. Tyylikäs naist. kult. sormus 4:llä valkospinell. Hinta **65:—** tai 5 x **13:—**.

101. Upea naisten kult. sormus 8:lla valkospinell. Hinta **80:—** tai 5 x **16:—**.

ONNEN KIHLAT MEILTÄ

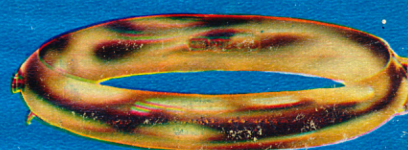

18 kar. sil. kihlasormuksia. Hinnat painon muk. 14:— g. Alk. **70:— — 170:—** tai 5 x **14:— — 35:—**. Til.n:ot 5, lev. 5 mm, 6, lev. 6 mm, 7, lev. 7 mm, sekä 10, lev. 10 mm. Tasapäällisenä til.n:o 5 T, lev 5 mm ja 6 T lev. 6 mm. Taottu puolip. til.n:o 6 TA, joissa hinnat **100:— — 150:—**, tai 5 x **20:— — 30:—**.

SILEÄT RANNERENKAAT

a) puolipyöreä b) tasapäällinen

108.	lev. 8 mm.	H. **150:—**,	tai 1x**30:—**	ja 6x**20:—**
110.	lev. 10 mm.	H. **175:—**,	tai 1x**35:—**	ja 7x**20:—**
112.	lev. 12 mm.	H. **200:—**,	tai 1x**40:—**	ja 8x**20:—**
114.	lev. 14 mm.	H. **250:—**,	tai 1x**50:—**	ja 10x**20:—**
116.	lev. 16 mm.	H. **275:—**,	tai 1x**55:—**	ja 11x**20:—**

Hertso Oy, Helsinki 1968